

NATIONALE BANK
VAN BELGIË

DIENST

voor

Economische Studiën

TIJDSCHRIFT

voor Inlichting en Documentatie

Verschijnt maandelijks

XIIIe Jaar, IIe Band, N° 6.

December 1938.

Dit tijdschrift wordt als objectieve documentatie uitgegeven.

De artikels geven de opvatting van de schrijvers weer, onafhankelijk van de meening der Bank.

INHOUD : De beteekenis van den kostprijs in de mededinging bij den uitvoer, door den heer G. Eyskens. — Het nieuw handelsverdrag tusschen de Vereenigde Staten en Groot-Brittannië, door den heer Max Suetens. — Geld- en bankwezen. Financiële berichten. — Industriële en handelsberichten. — Wettelijke berichten. — Doorlopende maandstatistieken.

DE BETEKENIS VAN DEN KOSTPRIJS IN DE MEDEDINGING BIJ DEN UITVOER

door den heer G. EYSKENS,

Professor aan de Universiteit te Leuven.

De kostprijs speelt op den duur steeds een determineerende rol in het ruilverkeer. Ook in den internationalen handel moet in beginsel het land, dat geniet van lage kostprijzen, een superioriteit verwerven op mededingers, die werken in ongunstiger productievoorwaarden.

Wanneer men echter overweegt, welke factoren de productievoorwaarden bepalen en hoe deze den kostprijs beïnvloeden, komt men aldra tot de bevinding, dat men staat voor een complex van elementen, die zeer moeilijk vatbaar zijn voor een eenigszins doeltreffende internationale vergelijking.

Er bestaan opvallende verschillen in natuurlijke rijkdommen, in vruchtbaarheid, in den aard van den bovengrond en den ondergrond, in bronnen van beweegkracht en in klimaat, die bij een geographische verdeling der productie, een differentieering leggen aan de basis zelf van den productiekost.

De algemeene economische en technische voorwaarden waarin de voortbrenging geschiedt, zijn van niet minder belang voor het bepalen van deze fundamentele verschillen. In dit verband geldt de ontwikkeling van de technische outilleering, de localisatie der productiecentra, de organisatie en de natuurlijke

mogelijkheden van het vervoer, de graad van bedrijfsrationalisatie, de mogelijkheden van een productie op groote schaal en, in het algemeen, de veelvuldige elementen, die betrekking hebben op de technische-economische methode.

De kapitalistische omwegproductie moet, naar den aard van ontwikkeling en omstandigheden in onderscheiden landen, geschieden op zeer diverse wijzen. Soms bestaat de mogelijkheid tot het verwerven van kapitaalgoederen in gunstige voorwaarden en tegen lage rente. In andere gevallen blijkt dit onmogelijk te zijn en een tamelijk welafgelijnde differentieering, wat dit betreft, kan men gemakkelijk vaststellen tusschen de geëvolueerde industrielanden en landbouwstaten of minder gevorderde overzeesche gebieden.

Het bekomen van de noodige kapitaalgoederen, om de productie te plaatsen op een grondslag voor internationale voorwaarden van mededinging, is voor sommige landen zelfs uitgesloten, wegens de onveiligheid of de instabiliteit van politieke of sociale structuur. Anderszins blijkt het te verwezenlijken, ernstige risico's, die aan bepaalde producties inhaerent zijn, gemakkelijker te doen dragen in zekere gebieden dan in andere. Traditioneel bestaan er in de Vereenigde

Staten speculatieve neigingen, waardoor het kapitaal minder terughoudend wordt voor het *risk-bearing* dan op het Continent. Gedurende meerdere jaren, die de crisis van 1929 zijn voorafgegaan, was de inclinatie tot het risicoolopen zeker toegenomen in de landen, die een ernstige inflatie hebben doorgemaakt. Een dergelijke achtergrond, samen met een sterke verbreiding van het effectenkapitalisme, creëert voor productiecombinaties, ondanks hun slechte kansen en zeer wisselvallige resultaten, bestaansmogelijkheden, die elders ontbreken.

De arbeidskrachten, door hun relatieve schaarschte of overvloed, door alle mogelijke verschillen in hun kwaliteit, in verband met ras, fysieke en zedelijke hoedanigheden, opvoeding, technische vorming en traditie, doen natuurlijk eveneens groote afwijkingen ontstaan in de internationale kostprijsverhoudingen. Deze gegevens zijn echter zoo complex dat zij de mogelijkheid van vergelijking van het eene land tot het andere vrijwel geheel uitsluiten. In eenzelfde land vormen de werkkrachten trouwens geen homogene groep. Anderszins hebben gelijkaardige groepen van, bij voorbeeld, hoogstaande technisch geschoolde arbeiders in verschillende landen een uiteenlopende rol te vervullen, door de differentiëring in de technische en organisatorische voorwaarden der productie. Hieruit volgt dat vergelijkingen van loonniveaux niet met zekerheid een aanduiding kunnen geven aangaande de betekenis van de arbeidskosten in het totaal van de productiekosten.

Het ligt ook voor de hand dat hogere loonen een overcompensatie kunnen vinden in de betere natuurlijke of technische voorwaarden der productie. Vele Amerikaansche productietakken behouden lage kostprijzen, ondanks de hoge loonen. Men zou zelfs kunnen beweren dat de loonen zoo hoog zijn, omdat een groote productiviteit ontstaat, dank zij de algemeene voorwaarden der productie. In landen, waar alle voordeelen kunnen gehaald uit een productie op groote schaal, blijft aldus een aanzienlijke marge voor loonsverhoging, die den kostprijs behoudt op een concurrentiebasis. Deze mogelijkheden bestaan, in het algemeen, meer in groote landen dan in kleine en in de industrie veeleer dan in den landbouw. Dit, omdat groote landen, als de Vereenigde Staten, over de gunstigste condities beschikken om een rationeële productieorganisatie te kunnen steunen op een uitgebreide eigen markt. Dit ook, omdat in de industrie, bij het benaderen van het bedrijfsoptimum, in het algemeen sneller dalende kostprijzen worden bereikt dan in de landbouwactiviteit.

Men mag uit deze beschouwingen niet afleiden, dat wij de betekenis van de loonniveaux zouden willen onderschatten, ook niet voor de uitermate begunstigde landen of de beste industriele productiecombinaties. Elke overdrijving in de vergoeding voor een van de constitueerende deelen van den kostprijs, moet het evenwicht verbreken. Ohlin citeert het voorbeeld van

de Australische wolscheerders, die door loonopdriving de natuurlijke expansie van hun bedrijf hebben ondermijnd (1). Een gelijkaardige toestand heeft zich gedurende jaren voorgedaan in de Zuid-Afrikaansche goudmijnen. Maar het is vooral duidelijk dat in landen, welke werken met minder rijke natuurlijke factoren en in een lager stadium van technische ontwikkeling, het loon, in het geheel van den kostprijs, een andere betekenis krijgt. Dit verklaart waarom, bij voorbeeld voor Frankrijk en nog veel meer voor België, een te sterke loonstijging een grooteren invloed heeft op de internationale concurrentiemogelijkheden dan voor de Vereenigde Staten.

Bij de factoren, die verschillen in kostprijzen bepalen, zijn natuurlijk ook die te voegen, die in verband staan met de sociale gewoonten en de sociale wetgeving, de algemeene bedrijfsreglementeering en de belastingsstelsels. Doch het juist doseeren van hun rechtstreeksche en onrechtstreeksche terugslagen op de productievoorwaarden van onderscheiden landen en het opstellen van internationale vergelijkingen wat hen betreft, lijkt ons een taak, waarbij elke zekerheid tot het benaderen der werkelijkheid ontbreekt. Deze categorieën van uitgaven kunnen op zeer uiteenlopende wijzen op den kostprijs wegen. Zij kunnen ook aan de basis liggen van het ontstaan van algemeene sociale en economische voorwaarden en overheidsinitiatieven, die met talloze schakeeringen, in gunstigen of ongunstigen zin, invloeden verwekken. De mogelijkheden van afwenteling van sociale en fiscale lasten zullen, naar gelang de omstandigheden, verschillen, niet alleen van land tot land, maar van bedrijf tot bedrijf.

Uit dit alles moge blijken dat internationale vergelijkingen van sommige der constitueerende deelen van den kostprijs, waarover dan nog weinig betrouwbaar statistisch materiaal bestaat, slechts kan leiden tot uiterst twijfelachtige resultaten. Wij bevinden ons aldus voor een mutueele afhankelijkheid en voor zeer complexe wisselwerkingen, die wij niet kunnen ontwarren.

Hierbij komt dan nog dat de kostprijsberekening ver van eenvoudig is en dat de kennis der kostprijzen, voor een voldoende aantal gevallen, dat wij in verband met het behandelde onderwerp der internationale concurrentiemogelijkheden zouden moeten kunnen bereiken, een voor den onderzoeker afgesloten gebied is.

* * *

Wij weten dat er van land tot land verschillen bestaan in de prijsniveaux en in de onderlinge verhoudingen van prijzen van grondstoffen, voedingswaren, levensduurte en loonen. Doch daar waar sommige dezer elementen « duur » schijnen, kan dikwijls

(1) B. OHLIN, *Interregional and International Trade*, blz. 73.

« goedkoop » worden geproduceerd om redenen, die wij hooger hebben toegelicht.

Wij meenen, binnen het kader van deze uiteenzetting, niet te moeten stilblijven bij een verklaring van de oorzaken en het mechanisme van den internationalen handel. Het volstaat van te weten dat er internationale concurrentiemogelijkheden zijn, dat deze berusten op prijzen en prijspolitiek en dat deze, op hun beurt, op den duur, in verband staan met kostprijzen.

Hetgeen ons echter van belang schijnt, is thans na te gaan of er geen algemeene verschijnselen zijn van actueelen aard, die, in vergelijking met een voorafgaandelijk bestaanden toestand genomen als gegeven, de kostprijzen en de concurrentiemacht van land tot land fundamenteel kunnen veranderen.

De toenemende protectie en de tendenz van economische isoleering moet onvermijdelijk de kostprijzenverhoudingen grondig wijzigen en doet problemen van zeer ernstigen aard oprijzen, bijzonder voor kleine industrielanden.

De voordeelen verbonden aan de territoriale arbeidssplitsing en aan de productie op groote schaal hebben den internationalen handel in groote mate bevorderd. Doch het voortbestaan van het internationale ruilverkeer conditionneert ook, op zijn beurt, het behoud van een complexe productieorganisatie, waarvan in de oude industrielanden de grondslagen werden gelegd in een periode van economische vrijheid. De regel reeds geformuleerd door Adam Smith, volgens denwelken de arbeidssplitsing wordt gelimiteerd door de markt, dreigt door de beperking der afzetgebieden bijzonder erge gevolgen te verkrijgen voor de kleine landen, die niet kunnen denken aan een productie op een voldoende groote schaal, binnen het kader van een nationale autarkie.

Om de juiste beteekenis van dit verschijnsel te belichten is het nuttig, dat wij de gevolgen overwegen van het bekende gebrek aan deelbaarheid der productiefactoren. In de moderne productieorganisatie wordt de aanwending verondersteld van een machtig outillage, dat niet zonder groot verlies kan aangewend worden in kleine eenheden en beperkte combinaties. De drijfkracht wordt op economischer wijze bekomen door een groote elektrische centrale dan door vele kleine. De arbeidsorganisatie langs den loopenden band en de hiermede gepaard gaande aanwending van technisch gespecialiseerde werkkrachten, veronderstelt een bepaalde ondernemingsgrootte en een markt, waarvan niet kan worden afgeweken, zonder een stijging te verwekken van den gemiddelden kostprijs per eenheid. Dit phenomeen geldt in feite voor bijna alle van de constituerende deelen van den kostprijs en een verkleining van de schaal der onderneming kan een oorzaak worden van de uitschakeling der concurrentiemogelijkheden.

Marshall heeft duidelijk doen uitkomen dat er een dubbele verbinding bestaat tusschen den productie-

kost eenerzijds en de grootte der onderneming of het geproduceerde kwantum anderzijds.

In de eerste plaats kunnen afnemende kosten ontstaan door interne besparingen in de onderneming, die door een uitbreiding van schaal de moeilijkheid der ondeelbaarheid van sommige productiefactoren, waarop hooger werd gewezen, op de meest doelmatige wijze ondervangt. Daarnaast echter gelden de z.g. *external economies*, de externe besparingen, die een nieuwe tendenz tot afnemende kosten kunnen verwekken voor de industrie genomen als een geheel en, door terugslag, weer voor elke onderneming in het bijzonder.

Inderdaad, door de expansie van de industrie in het algemeen, ontstaan gewijzigde condities op de arbeidsmarkt, zal de ontwikkeling en de opleiding van geschoolde werkkrachten worden bevorderd, zal het economisch milieu waarin de productie geschiedt in een gunstigen zin worden gewijzigd, door de verbetering van transportmiddelen en het nationale outillage, dat collectieve diensten creëert, die rechtstreeks of onrechtstreeks elke onderneming ten goede komen. Daarenboven kan de industriele opgang, vertrokken met interne besparingen, weer externe besparingen veroorzaken, door de aanmoediging van de machine-industrie en, in het algemeen, door toe te laten dat de productiemiddelen, door alle bedrijfstakken op een of andere wijze aangewend, op hun beurt worden geproduceerd op groote schaal en dus met lagere kostprijzen (2). Aldus ontstaat de kostprijs van een bepaalde onderneming niet alleen in functie van haar eigen interne combinatie of in functie van het kwantum dat zij produceert, maar ook in verband met de economische levensvoorwaarden, welke gelden voor de industrie van een land in het algemeen. Zelfs als elke onderneming in een bedrijfstak produceert met stijgende kosten per eenheid, kan door het tusschenkomen van de boven besproken *external economies*, de opgaande lijn van den kostprijs worden verlaagd. Hieruit moge blijken welke verstreckende invloeden de beperkingen van de markten kunnen doen gelden in het nadeel van kleine landen.

Een ander verschijnsel, dat in verband met het behandelde onderwerp, onze aandacht moet weerhouden, is dat van de stijgende vaste kosten. Het is immers een van de kenmerken van onze productieorganisatie dat, in de totale kosten, de vaste kosten een geleidelijk grooter aandeel hebben verworven en de proportionele kosten meer en meer hebben verdrongen.

In het stadium der industriele ontwikkeling, waarin kon gewerkt worden met een betrekkelijk klein kwantum vaste kapitaalgoederen, in verhouding tot de verwerkte grondstof en de gebezigde arbeidskracht, speelden de proportionele kosten, gekenmerkt door een groote soepelheid en aanpassingsvermogen aan de

(2) G. VON HABERLER, *The Theory of International Trade*, blz. 206.

mogelijkheid van het afzetgebied, een veel grotere rol dan thans.

De technische vooruitgang heeft het bedrijfsoptimum vergroot. Het gevolg is geweest dat alle of de meeste ondernemingen in een bedrijfstak hebben gezocht naar een uitbreiding van hun productiecapaciteit. Door het vorderen der omwegproductie, waarbij steeds nieuwe tusschenstadia oprijzen tusschen de grondstof en het eindproduct, wordt het rechtstreeksch contact met de verbruiksmarkt verlegd, zoodat de kansen voor misrekening en overschatting van de noodwendige productiecapaciteit worden vergroot. Met de brutale begrenzingen van de markt, die met een fundamenteele wijziging in de handelspolitiek in enkele jaren werd voltrokken, kon bij deze ontwikkeling bezwaarlijk worden atgerekend. De algemeene technische rationalisatie heeft, op haar beurt, bijgedragen om de outilleering en de vaste kosten te verhoogen in verhouding tot die elementen van den kostprijs, welke varieeren met het geproduceerde kwantum.

De wedloop naar de groote onderneming en wellicht een prestige-politiek en een machtsdrang of ijdelheid, steeds in zekere mate verbonden aan den kapitalistischen geest, hebben deze evolutie in de hand gewerkt.

Van een zuiver theoretisch standpunt, zou kunnen opgeworpen worden, dat voor zoover de wedren naar de groote onderneming veroorzaakt wordt door het phenomeen van de afnemende kosten, de drang naar het evenwicht op den duur de concurrentie uitschakelt en een monopolie of ten minste een oligopolieverschijnsel verwekt. Inderdaad, in de hypothese dat de afnemende kosten blijven voortduren met de uitbreiding van de schaal van de onderneming, wordt de optimale afmeting van de onderneming zoo groot in verhouding tot de markt, dat dit optimum, hetwelk in zich sluit de laagste kosten en de hoogste concurrentiemacht, maar wordt bereikt door eene of door enkele ondernemingen, hetgeen automatisch leidt tot het monopolie of tot aanverwante vormen. In een economie van vrijheid, met de afwezigheid van internationale handelsbelemmeringen, zou dit theoretisch beeld kunnen uitgroeien tot een realiteit, bij voorbeeld voor de automobiellndustrie. Door het wegvallen der concurrerende ondernemingen zou dan ook automatisch de overtollige productiecapaciteit worden uitgeschakeld.

In een maatschappij gekenmerkt door onvrijheid, wrijving en gebrek aan aanpassing, staat men echter in feite voor heel andere uitkomsten dan die, welke men zou kunnen veronderstellen in functie van een rationeele en atomistische evenwichtsleer.

De werkelijkheid wijst op een accumulatie van vergissingen en op een gebrek aan evenwicht. De ontwikkeling van een overtollige productiecapaciteit gedurende meerdere jaren, is slechts een van de voorbeelden van het achterwege blijven van de automatische aanpassingen.

Men vindt bij Schmalenbach treffende voorbeelden van de uitbreiding der productiecapaciteit in de Deutsche nijverheid, boven elke mogelijkheid van productie-expansie, die kon worden voorzien (3). Vooral de inflatieperiode heeft natuurlijk de vermeerdering van de vaste kapitalen bevorderd. Een kenschetsend geval is dat van Deutsche cementindustrie, die in de periode 1885-1890 88 pCt. benuttigde van haar capaciteit, in 1891-1900 84 pCt., in 1901-1910 76 pCt., in 1919-1923 27 pCt. en in 1924-1929 51 pCt. Maar dit verschijnsel is vrij algemeen. Men denke maar aan de snelle toeneming van de wereldtonnemaat in de koopvaardij, buiten elke verhouding met de noodwendigheid der vrachtenmarkt. Geen enkel industrieland is aan deze overschatting ontsnapt. Er is aldus een productieoutilleering ontstaan, ver uitgegroeid boven de vraag bij de scherpste hoogconjunctuur.

Als totaalbeeld vindt men aldus een zeer sterke stijging der vaste kosten, hetgeen diepgaande invloeden doet gelden op de prijspolitiek en de methoden van internationale mededinging.

Met overwegende proportioneele kosten is het voor een bedrijf betrekkelijk gemakkelijk een conjunctuur-aanpassing door te maken. Met hooge fixe-kosten rijst, daarentegen, een tendenz tot verstarring op en de noodwendigheid de productiecapaciteit te gebruiken met verlies, om grooter verlies te voorkomen. Vandaar dat niet alleen tijdens de laagconjunctuur, maar permanent de neiging is ontstaan om « rooftochten » te ondernemen in de afzetgebieden van concurrenten (4).

Wanneer de kartels er toe gedreven worden een differentieele prijspolitiek te volgen, naar gelang de geographische verbreiding der afzetgebieden, geschiedt dit echter vaak uit nood. De opdrijving van de vaste kosten kan, inderdaad, een groot gedeelte van de prijsdiscriminatie verklaren.

De gevaren van deze methode worden bijzonder groot als men een gedeelte van de prijsconcessies op de vreemde afzetgebieden verleend, moet trachten te compenseeren op de nationale markt, die voorafgaandelijk door tolrechten en contingentteeringen werd beschermd. Er kan hierdoor een stijging ontstaan van de levensduurte en in het algemeen van de productie-kosten, waardoor in de eerste plaats de niet gekarteliseerde bedrijven kunnen benadeeld worden. Wanneer nu de buitenlandse prijsconcessies moeten ingehaald worden op een beperkte markt is dit gevaar natuurlijk nog geaccentueerd en vandaar dat de huidige concurrentiemethoden bijzondere moeilijkheden en bedreigingen voor ondermijning opleveren voor kleine landen.

Daar, waar men beschikt over een ruime binnenslandsche markt met hooge koopkracht, die de vaste kosten draagt, kan men exporteeren zonder verlies tegen den marginalen kostprijs, welke zich natuurlijk

(3) E. SCHMALENBACH, *Selbstkostenrechnung und Preispolitik*, blz. 63.

(4) SCHMALENBACH, *t. a. p.*, blz. 102.

situeert beneden den gemiddelden kostprijs per eenheid. In kleine landen stelt zich het probleem der vaste kosten op een heel andere wijze en hun marginale kostprijzen voor den export verkrijgen een tendenz om hooger te gaan liggen, zoodat de veralgemeening en de verscherping van de geographische prijsdiscriminatie hun concurrentiemacht verzwakt.

Kortom, men bevindt zich voor een verbreking van evenwicht tusschen de grootte der onderneming en de productiecapaciteiten eenerzijds en, anderzijds, de afzetgebieden, die door het economisch nationalisme stelselmatig worden beperkt. Als terugslag ziet men, in de internationale concurrentie, steeds geaccentueerde prijsdiscriminaties en dumpingmethoden, die des te beter kunnen aanleiding geven tot een permanente agressieve exportpolitiek, naarmate de eigen markt, waarop men kan steunen, grooter en rijker is.

Wanneer wij hooger hebben gezegd dat de prijspolitiek in de internationale mededinging op den duur moet berusten op verhoudingen van kostprijzen, vraagt dit ook, in het licht van de actuele toestanden, een zeker voorbehoud. In sommige landen is immers de Staatsleiding van den export zóó opgevat, dat meer dan waarschijnlijk wordt uitgevoerd tegen voorwaarden, die buiten verband staan met de productiekosten in de bij den uitvoer betrokken bedrijfstakken. Ingewikkelde stelsels van binnenlandsche compensatie werden uitgewerkt om de exportverliezen te dekken; subsidieeringen van allen aard, speciale credietfaciliteiten, exportcredietgaranties, enz., zijn zoovele middelen, waardoor de basis der normale mededinging wordt weggevaagd. Deze methoden zijn des te gevaarlijker, omdat zij niet alleen meer hun bron vinden in economische noodwendigheden van het oogenblik, maar althans ten deele in politieke doeleinden. Maar eens temeer worden aldus, voornamelijk kleine landen, verdrongen tot een positie van minderwaardigheid en verzwakking in den concurrentiestrijd.

* * *

Buiten dit alles blijft ons eindelijk nog een feit van werkelijk domineerende beteekenis voor het probleem dat wij behandelen : de veralgemeening van de monetaire onzekerheid. De draagwijdte van dit phenomenon is in die mate gekend dat wij er op deze plaats niet verder hoeven over uit te weiden. De devaluatie, welke ook haar latere terugslagen mogen zijn en inwerkingen op langen duur, verplaatst op een brutale wijze de onmiddellijke concurrentiemacht.

Wij willen er alleen op wijzen, dat zoo deze schokken zich voordoen in monetaire systemen, welke van overwegend belang zijn in de internationale prijsvormingen, aan een groote gemeenschap van Staten, ter wille van het behoud van hun buitenlandsche ruilmogelijkheden, sterk verhoogde moeilijkheden worden opgelegd. De terugslagen van de monetaire poli-

tiek van Engeland en de Vereenigde Staten op nagevoeg alle landen van de wereld, in den loop der laatste jaren, geven ons, wat dit punt betreft, een duidelijke bevestiging.

De ondervinding opgedaan, tijdens de langdurige depressie welke op de crisis van 1929 is gevolgd, heeft alom de moeilijkheid bewezen van het doorzetten van een sterke deflatorische drukking, zoodat men voor het resorbeeren der prijsdispariteiten de monetaire structuur heeft aangetast.

Dat deze uitkomst de eenig mogelijke is gebleken, in de meeste gevallen, is te wijten aan de toenemende inelasticiteit in de economische verhoudingen. Dit gebrek aan elasticiteit is eigen aan een economie van onvrijheid. Het vindt zijn verklaring in de verhoogde weerstanden van de prijsniveaux, ten gevolge van alle vormen van protectie, beschutting, reglementeering en karteliseering. Het wordt in de hand gewerkt door het stelselmatig verzet, dat sterk georganiseerde sociale groepen aantekenen tegen een vermindering der nominale inkomens, die samenvallen met het concept, dat breede maatschappelijke lagen zich maken aangaande « verworven rechten ». Deze houding vindt trouwens een grond in de starheid van sommige prijs-categorieën en de levensduurte.

Wanneer wij echter denken aan de verdediging der concurrentiemogelijkheden in den buitenlandschen handel, verkrijgt het probleem der interne aanpassingen een veel ruimer draagwijdte dan diegene, welke wij aanstipten in verband met monetaire stoornissen.

Inderdaad, ook bij de afwezigheid van een evenwichtsverbreking, verwekt langs de geldzijde, blijft het vraagstuk in zijn geheel gesteld, voor alles wat de kostprijzen en de exportmethoden kan beïnvloeden (2).

In de eerste plaats heeft men af te rekenen met veranderingen in de natuurlijke grondslagen der productie. De positie van een land in de sfeer der mededinging kan verplaatst worden door het beschikbaar komen van grondstoffen of bronnen van beweegkracht, in gunstiger omstandigheden dan dit voorheen het geval was. Elkeen kent de rol door de steenkool- en ijzerertsreserves gespeeld in den loop der vorige eeuw, bij het determineren van de superioriteit van sommige industriegebieden. Door den overgang van de steenkool naar de doelmatige aanwending van de hydraulische kracht, zijn voor landen als Zweden, Zwitserland en Canada, volkomen nieuwe uitwegen geopend geworden. De ontginning van het Kempisch steenkolenbekken, waardoor de gemiddelde kostprijs van de steenkolenproductie in België kan verlaagd worden of categorieën van industriele brandstof beschikbaar komen, die in de nationale productie gingen ontbreken, is een ander treffend voorbeeld van deze aanpassingen.

(2) Men zie ook : F. OULÈS, « Le comportement des éléments du prix de revient dans l'ajustement des prix internationaux », *Revue des Sciences économiques*, Februari 1938, biz. 25.

De toepassing van uitvindingen, van betere fabricagemethoden en, in het algemeen, alle technische verbeteringen, verwekken soms fundamentele omwerkingen in de productieverhoudingen. Het is een gekend feit dat sommige landen voor dergelijke vernieuwingen vlugger vatbaar zijn dan andere.

Men heeft dikwijls, wat dit betreft, een scheidingslijn getrokken tusschen de Amerikaansche methoden en die van Europa. De eerste heeft men verklaard door de vroegtijdige ontwikkeling van de groote onderneming, de industriële concentratie, de durvende initiatieven, de neiging tot het risicolopen en het ongebreideld productie-enthousiasme in de Vereenigde Staten, hetgeen dan weer in verband stond met het tekort aan arbeidskrachten in het verleden, de ruimte van de eigen markt, de afwezigheid van gebondenheid aan historisch gegroeide vormen en de heele psychologie van een jong volk. Het is inderdaad een feit, dat in de oude industrielanden, de wetenschappelijke inrichting van den arbeid, het gefordiseerde ondernemingsstype, de standardisatie en vele varianten van de rationalisatiebeweging, in mindere mate en met vertraging zijn doorgedrongen. De vertraging is uit te leggen door de weerstanden, welke liggen in tradities, in sedert lang bestaande ondernemingsvormen en marktcondities, in het persoonlijkheidskarakter der kleinere onderneming en vooral door de aanwezigheid, in Europa, van een overvloedige arbeidskracht, die gedurende jaren met een lager loonpeil en mindere levensstandaarden genoegzaam kunnen nemen.

De stuwkracht der sociale beweging, de drang naar kostprijzenverlaging op de technische elementen der productie door imitatie of door winststimulus, eindelijk de bedreiging der mededinging, hebben de geleidelijke aanpassing verwekt, ondanks wrijving en weerstanden. Maar dergelijke veranderingen zijn gewoonlijk het resultaat van een langzame evolutie, tenzij buitengewone omstandigheden stimulerend optreden. Tot die buitengewone omstandigheden moet men rekenen de noodgedwongen herziening van methoden, vooral waar zij in relatie stonden met systemen van serie- of massaproductie, tijdens den wereldoorlog. Eveneens moet hier gelden de totale reconstructie van outillage in door den oorlog verwoeste gewesten, de aanwakking voor spoedige investering en technische transformatie, onder de drukking van de inflatie in Duitschland, de nationale wil en de Staatsbescherming tot het optrekken van sommige grootbedrijven in Tsjecho-Slowakije.

In alle productietakken bestaat natuurlijk de noodzakelijkheid der heraanpassing om met den vooruitgang gelijken tred te houden. Doch wanneer het er op aan komt diepgaande structuurveranderingen te verwezenlijken en een geheel nieuwe koerswending te kiezen in de exploitatiemethoden, vindt men begrijpelijkerwijze min of meer langdurige perioden van aarzeling. Veel zal afhangen van den graad van delging van de bestaande kapitaalgoederen, alvorens

men den beslissenden stap zal wagen. De aanwezigheid of afwezigheid van een voldoende geest van coöperatie, van overeenkomsten tot het herzien der productiecapaciteit en de moderniseering van de outilleering, van kartelvormen of andere groepformaties, zijn voor het rythme van deze evolutie van zeer groot belang.

Gewoonlijk moet een ernstige krachtsinspanning geleverd voor de hernieuwing van technische en economische methoden, met de hulp van laboratoria en instellingen van onderzoek. De alleenstaande onderneming kan slechts in exceptioneele gevallen op eigen initiatief dezen weg betreden. Meestal kan men op dit gebied slechts resultaten verhoppen door ruime samenwerking en met de aanwakking van de overheid. De opleidende bescherming van den Staat of een herziening van de tolpolitiek kan een noodwendigheid zijn, om het bekomen van gunstige uitkomsten te bespoedigen. De structuurhervormingen in de Engelsche industrie en landbouw en sedert de laatste jaren, geven ons, wat dit betreft, sommige kenschetsende aanduidingen.

De houding van den Staat en van andere overheidsorganen is ook niet te onderschatten voor de verbetering van de nationale outilleering, die het uitgangspunt kan vormen voor grondige omwerkingen in vele bedrijfstakken. De vroegtijdige constructie van het Belgische spoorwegnet, op regeeringsinitiatief, reeds onmiddellijk na de onafhankelijkheid, vindt grootendeels zijn verklaring in de bekommernis voor het bereiken van afzetgebieden. Hetzelfde moet gezegd voor de politiek gevolgd met betrekking tot de zeehavens en de bevordering van het transportwezen in het algemeen. In dit verband lijkt het ons echter niet ongepast te wijzen op de gevolgen, die sommige openbare werken, ondernomen met het oog op werkverschaffing, het stimuleeren der koopkracht of de bevestiging van een Staatsconjunctuurpolitiek, in sommige landen kunnen hebben op de begunstiging van vele economische activiteiten. Indien het waar is dat deze methoden de productiekosten bezwaren door de lasten der financiering, dan geven zij anderszins aan de gemeenschap de beschikkingskracht over een complex van diensten, waarvan de voordeelen grootendeels kunnen worden toegeëigend door bedrijfstakken met een ruim adaptatievermogen en geleid met een progressieven geest. De indrukwekkende ondernemingen van irrigatie en electricatie in de Vereenigde Staten, de planmatige ontwikkeling van het wegnnet en andere transportfaciliteiten in Duitschland en, op een kleinere schaal, in België het Albertkanaal, constitueeren nieuwe elementen met verstrekkende gevolgen bij het bepalen van de optimale localisatie van ondernemingen en bij structuurherzieningen.

Wanneer men echter het geheel der natuurlijke en technische factoren, die de productie conditionneeren, overschouwt, komt men alras tot de bevinding, dat, hoe essentieel zij ook mogen wezen op den duur, zij

in het algemeen geen spoedige of onmiddellijke aanpassingen mogelijk maken. Een lange tijdsspanne is meestal vereischt, alvorens zij hun invloed volledig doen gelden op productie- en concurrentiemogelijkheden.

Als men dus in een land als België gewaagt van een structuurherziening in onze klassieke basisindustrieën, van het geven van een nieuwe oriëntatie aan de productie van landbouw en nijverheid, van de bevordering van de kwaliteitsfabricage op een ruime schaal, raakt men aan zeer essentiële en op den duur determinerende voorwaarden tot de verdediging of de verbetering van verworven posities in den internationalen handel. De vergissing ligt echter in het feit van te meenen dat men, wat hoogervermelde punten betreft, fundamentele heraanpassingen mag verhoppen, de exceptionele gevallen van enkele soepele ondernemingen buiten beschouwing gelaten, in een korten tijd. Het formuleeren van sommige programma's en het uitbouwen van plannen, schijnt bij velen nochtans de illusie levendig te houden, dat spoedige, indrukwekkende resultaten op dit terrein zouden behooren tot de concrete mogelijkheden.

Het lijkt ons veiliger tot het bewustzijn te komen, dat men hier slechts mag hopen op duurzame uitslagen, na langen en moeizamen arbeid, waarbij het private initiatief door een begrijpende houding en de aanwakkering der overheid wordt gesteund. Maar van deze wordt dan vereischt, in een periode waarin de rol van den Staat om redenen, die wij hier thans niet hebben te bespreken, in groote mate is uitgebreid, een economische politiek met voldoende perspectief en ware continuïteit. Het kan niet worden ontkend dat deze zijde van het probleem in België negatieve aspecten vertoont, waarvan de gevolgen niet zonder bekommernis kunnen tegemoet gezien.

Ook met de menselijke factoren in de productie staat men voor een phenomeen van vertraagde adaptaties. De hogerbesproken wijzigingen in de technische voorwaarden der productie, moeten natuurlijk gepaard gaan met een herziening van den arbeid van uitvoering en van den arbeid van organisatie. Zooals trouwens in vele andere landen, is, in België, aldus het vraagstuk gesteld van de opvatting en de na te streven doeleinden van het technisch onderwijs, in de ruimste acceptatie van dit begrip.

Onderzoekingen van vele zijden ingesteld en o.m. door de Commissie voor Industriële Heraanpassing, hebben genoegzaam doen uitkomen dat, voor vele bedrijfstakken, het thans bestaande technisch onderwijs in België, zooniet kwantitatief, dan toch kwalitatief deficitair moet worden genoemd. Maar zelfs kwantitatief beschouwd, bestaat er een opvallend tekort in het vakonderwijs voor belangrijke nijverheden, als de steenkoolmijnen, de steengroeven, de keramiek- en glas industrie en de voedingsnijverheid. Dergelijke vaststellingen geven voorwaar richtlijnen aan voor een politiek; maar het blijft toch duidelijk,

dat hier weerom het tijdselement een rol speelt van zeer groote beteekenis.

In beginsel moet men dus veeleer van de economische methode een hooger graad van aanpassingsvermogen verwachten, terwijl de fundamentele voorwaarden der productie hun noodwendige evolutie voltrekken.

Doch ook weer, wat dit punt betreft, ziet men opvallende verschillen van land tot land, die snel geaccentueerd worden in onzen tijd van veralgemeende Staatsinmenging in het exportbedrijf, al naar gelang de overheid haar taak min of meer doelmatig weet te vervullen.

Het heeft niet het minste belang dat wij hier zouden uitmaken of er redenen zijn om al of niet te betreuren, dat het individualistisch optreden bij het bewerken van buitenlandsche afzetgebieden, in de huidige omstandigheden, nog slechts stuit op geaccumuleerde moeilijkheden. Als wij denken aan het behoud van concurrentiemogelijkheden, hebben wij in de eerste plaats af te rekenen met de bestaande omstandigheden, waarvan wij de gevolgen ondergaan en wier verloop wij eigenmachtig in het geheel niet of, hoogstens in minimale proporties, kunnen beïnvloeden. Een gedisciplineerde coöperatie voor samenverkoop en het deelnemen aan internationale kartels behoort, gezien de gegevens van het oogenblik, tot de onontwikkbare noodwendigheden (6). Maar deze verwezenlijkingen veronderstellen in vele gevallen methoden van economische coördinatie en een kartelpolitiek in het binnenland. Daarin kan immers het uitgangspunt gevonden, voor de interne structuurwerking van industrieën en de limitatie van productiecapaciteiten, die onvermijdelijk op den kostprijs wegen.

Het geheel der handelsmethoden, de organisatie van het exportbedrijf, de techniek van de verpakking, de verzending en de veelvuldige middelen, die de commercieele geest ontwaart om door te dringen op markten, bieden een domein, waarop de aanpassingsmogelijkheden voorzeker sneller kunnen werken, dan bij vele productiefactoren. Men verlieze niet uit het oog dat dit alles een invloed heeft op de kostprijzenverhoudingen, omdat deze in beweging komen in functie van de grootte van den omzet. In een zelfde orde van gedachten, is de financiering van den uitvoerhandel te vermelden, onderwerp dat in een vorige bijdrage in dit *Tijdschrift* uitvoerig werd toegelicht (7).

In den loop van deze uiteenzetting zijn wij aldus geleidelijk afgedaald van factoren, wier plasticiteit in een proces van aanpassing groote weerstanden vertoont of tot resultaten leidt op langen duur, naar factoren, die meer voor onmiddellijke wijziging vatbaar zijn.

(6) Zie dit *Tijdschrift*, nummer van September 1938: R. MIRY, *Kartels, economische Verbandhoudingen en Belgische Uitvoerhandel*.

(7) B.-S. CHLEPNER, *Financiering van den Belgischen Uitvoer*, November 1938.

Er zijn er echter nog andere wier graad van plasticiteit in het verleden voorzeker tamelijk intensief en snel heeft gewerkt, om de productiekosten op een basis van internationale mededinging te behouden of te herstellen. Wij denken hier aan den renten voet in verband met de credietpolitiek, den loondruk op de productie in verband met de sociale politiek, het gewicht der fiscaliteit in verband met de overheidsuitgaven en eindelijk aan de levensduurte en de binnenlandsche prijzen in het algemeen, in verband met de protectie.

Wanneer op deze elementen een drukking « naar onder » moet worden uitgeoefend, stuit men onvermijdelijk op weerstanden. Wij hebben dit hooger betoogd toen wij spraken over de moeilijkheden der deflatie. De periode van het economisch liberalisme bood op dit terrein heel andere mogelijkheden dan diegene, welke vandaag nog zullen worden gedragen en aanvaard. Dit verschijnsel is niet alleen eigen aan België; het is kenmerkend voor alle geëvolueerde landen. Het ware echter een grove overdrijving te beweren, dat de vermelde factoren geen graad van soepelheid hebben behouden.

Als hun opgaande beweging door de omstandigheden is geforceerd geworden, kan hun inkrimping des te pijnlijker worden. Van het standpunt der internationale concurrentiemogelijkheden uit bebeschouwd, is een eenzijdige opdrijving van loonen, sociale lasten, fiscaliteit en ook van de protectie van naar het binnenland gerichte bedrijfstakken, een gevaar, als deze opdrijving geschiedt, zonder dat compensaties zijn gevonden in de andere constituerende deelen van nationale kostprijzen, die wij in mutuele afhankelijkheid hebben te beoordeelen. Wij leggen hiermede den vinger, om maar een treffend voorbeeld te noemen, op het drama van Frankrijk.

Dergelijke toestanden zijn een versterking voor onze overtuiging, dat nationale welvaart en sociale verheffing, willen zij duurzaam zijn, moeten berusten op een organisch groeien en niet op een gedwongen mechanische constructie, waarvan de stukken worden verlegd, al naar gelang de omstandigheden en de machtsverhoudingen van het moment. Maar, is men eenmaal ver gegaan op dezen laatsten weg, dan zijn zulke bovenmenselijke pogingen voor heraanpassing vereischt, dat men weigert ze nog te leveren.

In die voorwaarden is het herstel der kostprijzen tegenover het buitenland nog slechts mogelijk door monetaire maatregelen. Zoo deze methode doelmatig moge schijnen, wat aangaat haar onmiddellijke resultaten, behoort ze nochtans tot een politiek van zwakheid, die des te gevaarlijker is, omdat zij voorloopig regeeringen en produceerders kan onttrekken aan de krachtvolle oplossing van de fundamenteele problemen, die gesteld worden.

Wij gelooven dat wij er eenigszins in geslaagd zijn in deze bijdrage te verduidelijken, dat voor alle lan-

den, doch voornamelijk voor kleine industriestaten, zeer bijzondere moeilijkheden zijn opgerezen voor de verdediging van hun concurrentiemogelijkheden. Voor hen is een politiek van aanpassing dan ook een dringende vereischte. Hoe beter zij er toe komen de natuurlijke en technische factoren der productie en de economische methode in hun voordeel te verplaatsen, hoe sterker zij zullen staan. Maar dit impliceert structuurhervormingen, die slechts de uitkomst kunnen zijn van een politiek van langen duur. Deze alleen kan voorkomen, dat op zekere oogenblikken brutale herzieningen noodig worden op de meer soepele deelen der kostprijzen, waardoor men verplicht is te raken aan de levensvoorwaarden van groote bevolkingsgroepen.

* * *

Het is intusschen van groot practisch belang na te gaan hoe de eigen prijzen van een land, welke een invloed hebben op de verkoopvoorwaarden bij den uitvoer, evolueeren ten overstaan van de algemeene conjunctuurbeweging of internationale prijzen.

Men zou voorzeker een discussie kunnen aanvatten, aangaande de beteekenis, die nog mag verleend worden aan de begrippen algemeene conjunctuur of wereldconjunctuur en internationale prijzen. Zij hebben ongetwijfeld een gedeelte van hun vroegeren inhoud verloren. Dit is gemakkelijk te verklaren door de protectie en de autarkie. De omstandigheid, dat sedert meerdere jaren, op een of andere wijze, een eigen conjunctuurpolitiek werd gevoerd in belangrijke landen, met het oog op de primeerende binnenlandsche welvaartsbetrachting, zonder veel bekommernis om de internationale terugslagen, verhoogt de kansen, dat elke nationale economie zal oprijzen met de particuliere kenmerken van haar isoleering.

Hoe meer een groot land zich afzondert, hoe minder beteekenis het overhoudt als « motor » voor de conjunctuur in andere gebieden (8). Wij zullen daarenboven komen tot weinig definitieve conclusies voor prijsvergelijkingen met landen, die geheel afhangen van deviezen- en *clearing*-reglementeeringen en wier exporttransacties buiten een direct verband staan met min of meer normale prijzen (9).

Doch geheel anders is het gesteld als er nog een gemeenschap van Staten overblijft, die ondanks hun eigen kenmerken, verwekt door binnenlandsche factoren en nuanceeringen van protectie, nog staan onder voldoende mutuele beïnvloeding. Deze gemeenschap is, met zekere beperkingen vergeleken bij de vrijheidsperiode, nog een werkelijkheid. In dien zin hebben de hoogerbesproken begrippen, wereldconjunctuur en wereldprijzen, nog een voldoende draagwijdte.

(8) « Het Aspect van de Wereldconjunctuur bij den Aanvang van 1938 », *Economisch-Statistisch Maandbericht*, Januari 1938, blz. 2.

(9) J. B. D. DERKSEN en A. ROMBOOTS, « De Invloed van het Prijsniveau op den Uitvoer », *De Nederlandsche Conjunctuur*, November 1938, blz. 117.

In dezen internationalen samenhang zijn bepaalde landen actieve elementen of « motors ». Dit geldt bijzonder voor Groot-Brittannië en de Vereenigde Staten, gezien de plaats door hen genomen in de totale productie en het totale verbruik, in den wereldhandel en de prijsvormingen. De Vereenigde Staten zijn traditioneel « actief » in de groote speculatieve wendingen. Engeland, door zijn positie in het Britsche Rijk en het algemeene ruilverkeer, door zijn monetaire leiding in de *sterling-area*, vooral ook door zijn marktorganisatie, is nog meer toonaangevend voor het algemeene conjunctuurbeeld en het internationale prijsevenwicht.

Wij mogen hieruit besluiten dat de vergelijking van de prijsstructuur in meerdere landen en in het bijzonder, van de evolutie van de Belgische en de Engelsche prijzen, aanwijzingen kunnen geven, die onze aandacht moeten weerhouden en richtinggevend kunnen zijn voor onze economische politiek. In de inleiding van deze studie hebben wij de moeilijkheden van de interpretatie van dergelijke vergelijkingen, vooral in verband met kostprijzen toegelicht. Nochtans, als men zich beperkt tot korte perioden, als men kan vermoeden dat geen fundamenteele wijzigingen zijn ontstaan in de onderlinge dosage van kostprij-

elementen, behouden deze vergelijkingen hun waarde. Door het ontbreken van statistisch materiaal moet men zich echter tevreden stellen met zeer sporadische aanduidingen.

Reeds vroeger werden in dit *Tijdschrift* dispariteiten berekend voor belangwekkende Engelsche en Belgische prijsindices (10). Met het oog op een betere belichting van ons onderwerp hebben wij deze gegevens gedeeltelijk hernomen en aangevuld in de hierbijgaande statistische tabellen. Om de moeilijkheid der vergelijkbaarheid te ondervangen, werden de oorspronkelijke Belgische en Engelsche indices gecorrigeerd door herleiding tot de muntpariteit, bestaande tusschen de betrokken valuta's vóór de devaluatie van het pond sterling in 1931. De positieve dispariteit-indexen geven aan, dat in verhouding tot het gekozen basisjaar 1930, de Engelsche prijzen vlugger zijn gestegen of minder vlug zijn gedaald dan de Belgische. De negatieve beduiden, daarentegen, dat de Engelsche prijzen met grootere snelheid zijn gedaald of minder snel zijn gestegen, in verhouding tot de baisse of de hausse van de Belgische indices (11).

(10) Zie aaneleveringen van 25 October 1936, blz. 256 en 25 Augustus 1937, blz. 116.

(11) Index van dispariteit = 100 $\left(\frac{\text{Engelsch indexcijfer}}{\text{Belgisch indexcijfer}} - 1 \right)$

TABEL I.

Indexcijfers der levensduurte in België en Engeland.
Dispariteitsindexcijfers.
Indexcijfers aangepast aan de wijzigingen in de muntpariteit.
Basis 1930 = 100.

MAAND	1931			1935			1936			1937			1938		
	België	Engel.	Dispar.	België	Engel.	Dispar.	België	Engel.	Dispar.	België	Engel.	Dispar.	België	Engel.	Dispar.
Januari ..	96,1	96,8	+ 0,7	76,5	54,2	- 29,2	59,5	56,4	- 5,2	61,8	57,6	- 6,8	66,6	60,7	- 8,9
April	90,8	93,6	+ 3,1	53,2	51,9	- 2,5	58,0	55,1	- 5,0	61,4	58,1	- 5,4	64,0	60,4	- 5,6
Juli	89,0	92,4	+ 3,8	55,4	54,9	- 0,9	57,0	56,9	- 0,2	63,6	59,9	- 5,8	64,4	59,1	- 8,2
October ..	88,2	73,8	- 16,3	58,9	56,1	- 4,8	60,3	57,6	- 4,5	65,9	61,6	- 6,5	65,4	57,7	- 12,6

Bron: België: Officieel indexcijfer (arbeiders 3e categorie).
Engeland: Ministry of Labour.

TABEL II.

Indexcijfers der nominale loonen in België en Engeland.
Dispariteitsindexcijfers.
Indexcijfers aangepast aan de wijzigingen in de muntpariteit.
Basis 1930 = 100.

MAAND	1931			1935			1936			1937			1938		
	België	Engel.	Dispar.	België	Engel.	Dispar.	België	Engel.	Dispar.	België	Engel.	Dispar.	België	Engel.	Dispar.
Januari ..	97,4	100,0	+ 2,7	77,1	57,5	- 25,4	56,9	58,9	+ 3,5	—	—	—	—	—	—
Maart	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65,2	60,4	- 7,4	70,7	63,7	- 9,9
April	93,5	98,7	+ 5,6	54,3	56,3	+ 3,7	56,7	59,3	+ 4,6	—	—	—	—	—	—
Juni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67,0	61,3	- 8,5	70,7	63,2	- 10,6
Juli	92,0	98,7	+ 7,3	54,7	58,7	+ 7,3	61,3	60,9	- 0,7	—	—	—	—	—	—
September ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69,1	62,3	- 9,8	71,1	61,5	- 13,5
October ..	90,7	77,9	- 14,1	55,7	58,4	+ 4,8	62,2	59,7	- 4,0	—	—	—	—	—	—
December ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70,1	63,4	- 9,6	—	—	—

Bron: België: Nationale Bank van België.
Engeland: London and Cambridge Economic Service.

In tabel I geven wij aldus de berekening aan, toegepast op de indexcijfers der levensduurte. Men zal bemerken dat in 1931, tot vóór de devaluatie van het pond sterling, de daling van de levensduurte en dus de deflatorische aanpassing in België grooter is dan in Engeland. In verhouding tot de basis van 1930 bekomen wij dan ook een kleine positieve dispariteit van + 3,8 in den Zomer van 1931. De toestand slaat dan om in ons nadeel, als Engeland den gouden standaard verlaat. De in België geleverde inspanningen kunnen niet beletten dat onze levensduurte tamelijk rigied blijft, zoodat wij in Januari 1935 een negatieve dispariteit vinden van — 29,2, op den vooravond van den val van den frank geklommen tot 29,5. Dit verschil geeft de maat aan van het gebrek aan aanpassing dat nog bestond, ondanks de sterke pogingen tot drukking, en dit voor een element dat toch een verband met de kostprijzen moet vertoonen. De Belgische devaluatie met 28 pCt. herstelt het

evenwicht nagenoeg onmiddellijk en wij behouden vanaf April 1935 zeer geringe negatieve dispariteiten, die in den loop van 1938 echter geaccentueerd worden, zoodat wij voor October met een afwijking staan van — 12,6 in ons nadeel.

Tabel II doet uitschijnen, dat voor de indexcijfers der nominale loonen, een analogische evolutie bestaat, als diegene hierboven geschetst.

Voor de verhoudingen tusschen de officieele indexcijfers der groothandelsprijzen voor beide landen vindt men in tabel III, nogmaals gelijkaardige aanduidingen. Bij den aanvang van 1935 was de afwijking, op de basis van goudprijzen, geklommen tot — 16,4 pCt. in ons nadeel, cijfer dat opgevoerd wordt tot — 19 pCt. in Maart 1935. Sedert de Belgische monetaire aanpassing vindt men, daarentegen, een merkwaardig evenwicht, dat nochtans voor de eerste maal weer licht wordt verbroken in October 1938, met een kleine negatieve dispariteit van — 3,7.

TABEL III.

Indexcijfers der groothandelsprijzen in België en Engeland
Dispariteitsindexcijfers aangepast aan de wijzigingen in de muntpariteit.
Basis 1930 = 100.

MAAND	1931			1935			1936			1937			1938		
	België	Engel.	Dispar.	België	Engel.	Dispar.	België	Engel.	Dispar.	België	Engel.	Dispar.	België	Engel.	Dispar.
Januari ..	88,8	90,5	+ 1,9	63,4	53,0	— 16,4	56,2	55,3	— 1,0	63,6	61,6	— 3,1	63,8	65,4	+ 2,5
April	87,6	89,1	+ 1,7	51,4	51,3	— 0,2	55,6	55,3	— 0,5	67,3	65,3	— 3,0	61,9	62,7	+ 1,3
Juli	85,3	85,8	+ 0,6	53,5	53,1	— 0,8	55,7	57,2	+ 2,7	67,9	67,6	— 0,4	60,3	60,3	—
October ..	79,4	69,8	— 12,1	55,6	54,6	— 1,8	58,2	58,4	+ 0,3	66,1	66,9	+ 1,2	60,2	57,6	— 3,7

TABEL IV.

Indexcijfers der groothandelsprijzen der staalproducten in België en Engeland.
Dispariteitsindexcijfers aangepast aan de wijzigingen in de muntpariteit.
Basis 1930 = 100.

MAAND	1935			1936			1937			1938		
	België	Engeland	Dispariteit	België	Engeland	Dispariteit	België	Engeland	Dispariteit	België	Engeland	Dispariteit
Januari ..	59,0	59,8	+ 1,4	50,5	61,8	+ 22,4	58,6	67,1	+ 14,5	80,6	85,8	+ 6,4
April	50,4	58,7	+ 16,5	53,2	62,8	+ 18,0	67,0	71,0	+ 6,0	79,2	84,8	+ 7,1
Juli	50,4	60,5	+ 20,0	54,2	66,1	+ 21,9	75,6	83,5	+ 10,4	79,2	83,2	+ 5,1
October ..	50,1	60,5	+ 20,8	58,6	65,1	+ 11,1	80,8	85,0	+ 5,2			

Het is nu bijzonder belangwekkend, in verband met deze algemeene allure der groothandelsprijzen, de vergelijking te maken voor categorieën van groothandelsprijzen, welke betrekking hebben op belangrijke producten als staal en steenkool, die aan de basis liggen van vele kostprijzen. De cijfers dienaangaande, vermeld in de tabellen IV en V, en berekend door den Dienst voor Economische Studiën van de Nationale Bank berusten, zooveel mogelijk, op corresponderende

kwaliteiten en op binnenlandsche prijsnoteringen in België en in Engeland (12).

Het is opvallend hoe, onmiddellijk na de Belgische devaluatie, aanzienlijke positieve dispariteiten oprijzen voor het staal, die dan geleidelijk afnemen en, vooral in 1938, sterk verminderen. Voor de steenkolen is deze gedraging nog veel meer in het oog loopend.

12) Men raadplege voor de samenstelling der indexcijfers: dit Tijdschrift, 25 October 1936, blz. 259.

Wij constateeren een hooge dispariteit in ons voordeel vanaf 1931, die zelfs klimt tot + 62,7 in April 1935, een groote marge blijft vormen tot in 1937, maar sedertdien spoedig afneemt, om bijzonder laag te worden tijdens de laatste maanden van 1938.

Zonder aan deze cijfers een al te absolute waarde te willen toekennen, moeten wij er nochtans bij stilblijven, omdat zij tendenzen aangeven, welke zeer duidelijk zijn. Traditioneel heeft België lagere prijzen gehad dan Engeland voor vele elementen in den kostprijs en hierop berustte dan ook onze concurrentiemacht. In de basis zelf, die voor de hoogerbesproken indexcijfers werd genomen, ligt ongetwijfeld een marge ten gunste van een land van lage prijzen, lage levensduurte en « goedkoop » leven. Nochtans de wending genomen door sommige prijzen, vooral in den loop van het huidige jaar, moet stemmen tot ernstig nadenken.

Om slechts alleen stil te blijven bij de steenkolenprijzen, voor dewelke de differentieele ontwikkeling van de Engelsche en de Belgische binnenlandsche noteeringen, maar al te duidelijk in voor ons ongunstigen zin verloopt, moet gezegd dat dit phenomeen ver van geruststellend is. Men verlieze niet uit het oog wat de prijzen van de brandstof te beteekenen hebben, rechtstreeks of onrechtstreeks, voor den kostprijs in het algemeen.

Voor de incidencie van de steenkoolprijzen op den kostprijs werden door het Nationale Steenkoolbureau o.m. de volgende gegevens vergaard : 30 pCt. voor de staalproductie, 25 pCt. voor cement, 16 pCt. voor zink, 10 pCt. voor de keramiekindustrie, 11 pCt. voor papier, 9 pCt. voor glas, 1,5 tot 4,3 pCt. voor de chemische nijverheid, 1 tot 3 pCt. voor verschillende takken van het textielbedrijf. Deze cijfers hebben natuurlijk een betrekkelijke waarde. Zij zijn voor-

zeker te laag voor de zinkindustrie. Ook in de textielindustrie zijn zij aanmerkelijk hooger voor de verrij en de toebereiding, waardoor de textielproducten worden gevaloriseerd en concurrerend kunnen werken op de buitenlandsche markten. Een nieuwe terugslag van de steenkoolprijzen op alle kostprijzen ontstaat door de beïnvloeding op de electriciteitsdistributie. Kortom, het is niet twijfelachtig dat een politiek van dure steenkolen volstrekt strijdig is met de beginselen zelf van een Belgische kostprijzenpolitiek.

Als men bekommerd is om het behoud van strijdvaremdigheid op de buitenlandsche markten, vraagt het ook heel wat bedenking te moeten vaststellen, dat, terwijl de Belgische groothandelsprijzen, globaal genomen met 12 pCt. gedaald zijn, sedert den Zomer van 1937, niet alleen de kleinhandelsprijzen en de levensduurte een groote starheid behouden, maar ook de groothandelsprijzen van sommige productiegoederen een veel grooter weerstand tot dalen gaan vertoonen dan verbruiksgoederen. Bij die productiegoederen, die aan het vertrekpunt liggen van een groot deel der kostprijzen, moet men vooral wijzen op de prijzen van steenkolen, electriciteit, cement, staal en stikstof, beheerscht door kartels of andere contrôlevormen, en die tot op heden een volslagen starheid hebben behouden en geen neiging vertoonen voor eenige aanpassing van beteekenis aan de algemeene allure tot verlaging.

Het is niet onze taak, op deze plaats, onze meening te vermelden over sommige aspecten van de Belgische economische politiek. De objectieve kennis van de beteekenis van den kostprijs in de mededinging bij den uitvoer, kan echter het inzicht in menig fundamenteel probleem, dat gesteld is in onze nationale economie, verduidelijken.

TABEL V.

Indexcijfers der groothandelsprijzen der steenkolen in België en Engeland.
Dispariteitsindexcijfers aangepast aan de wijzigingen in de muntpariteit.
 Basis 1930 = 100.

MAAND	1931			1935			1936			1937			1938		
	België	Engel.	Dispar.	België	Engel.	Dispar.	België	Engel.	Dispar.	België	Engel.	Dispar.	België	Engel.	Dispar.
Januari ..	85,8	102,7	+ 19,7	49,0	62,4	+ 27,2	42,8	65,2	+ 54,7	51,9	67,5	+ 30,1	69,1	79,6	+ 15,2
April	76,5	101,5	+ 32,7	37,3	60,7	+ 62,7	43,8	65,7	+ 50,0	57,6	75,6	+ 31,3	66,2	77,6	+ 17,2
Juli	71,2	99,1	+ 39,2	39,0	59,7	+ 53,1	45,8	64,2	+ 40,2	67,3	76,1	+ 13,1	65,6	71,0	+ 8,2
October ..	67,7	85,5	+ 26,3	40,9	62,0	+ 51,6	47,5	64,3	+ 35,4	59,6	78,7	+ 13,1			

HET NIEUW HANDELSVERDRAG TUSSCHEN DE VEREENIGDE STATEN EN GROOT-BRITTANNIË

door Max SUETENS,

Directeur-generaal
aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken.

Het goederenruilverkeer tusschen de Vereenigde Staten en het Britsche Rijk is een van de belangrijkste die er bestaan. Het vertegenwoordigt, in afgeronde cijfers, 40 pCt. van den buitenlandschen handel der Vereenigde Staten — handel die thans, *grosso modo*, op 12 pCt. van den wereldhandel kan worden geschat — hetzij iets minder dan 5 pCt. of het twintigste van de gezamenlijke internationale transacties.

Blijkens de Amerikaansche statistische gegevens, kan deze als volgt worden onderverdeeld.

Het nieuw verdrag van 17 November, tusschen de Vereenigde Staten en het Vereenigd-Koninkrijk, slaat niet op den algeheelen handel met het Imperium, maar alleen op dezen met het Vereenigd-Koninkrijk, New-Foundland en de Koloniën. Het meerendeel der Dominions, welke trouwens een eigen handelspolitiek volgen, blijven er buiten. Met Canada werd echter denzelfden dag een verdrag gesloten ter vervanging van de Akte van 1935.

Vooraleer deze beide verdragen nader te bestudee-

Handelsverkeer van de Vereenigde Staten met het Britsche Rijk (in duizenden dollars).

	TOTALE INVOER DER VEREENIGDE STATEN			TOTALE UITVOER DER VEREENIGDE STATEN		
	1929	1932	1937	1929	1932	1937
Canada	503.496	174.101	398.539	948.446	241.351	509.508
Vereenigd-Koninkrijk	329.751	74.631	202.771	848.000	288.326	534.564
Indië	149.332	33.204	103.622	55.368	24.915	43.747
New Foundland	10.411	7.133	8.378	12.502	4.167	9.480
West-Indië	26.188	9.329	9.600	30.249	10.951	23.803
Ierland	4.260	371	1.864	14.421	4.487	12.663
Hongkong	11.665	4.277	9.221	19.566	9.695	20.169
Australië	31.968	4.643	43.639	150.110	26.817	73.406
Nieuw-Zeeland	20.834	2.158	22.257	39.462	9.254	23.876
Zuid-Afrikaansche Unie	9.638	2.302	14.411	61.130	15.811	88.572
West-Afrika	30.000	8.932	35.840	12.381	3.810	10.061
Totaal Britsche Rijk	1.407.131	364.874	1.118.786	2.222.032	646.591	1.372.708
Totaal overige landen	2.992.230	957.900	1.965.275	3.018.963	964.425	1.972.450
Totaal wereld	3.399.361	1.321.774	3.084.061	5.240.995	1.611.016	3.345.158

Al dadelijk valt dus op, dat voor het geheel van den Amerikaanschen uitvoer naar het Britsch Imperium, ruim 40 pCt. thans den weg van het Vereenigd Koninkrijk opgaat, een kleine 40 pCt. naar Canada en de resteerende 20 pCt. naar de overige landen van het Imperium. In de andere richting is de verdeling merkbaar verschillend. Nagenoeg 40 pCt. van den uitvoer van het *British Empire* komt uit Canada — een percentage dat nagenoeg opweegt tegen den uitvoer der Vereenigde Staten naar Canada van zoowat 38 of 39 pCt. — doch het deel van het Vereenigd Koninkrijk bedraagt niet meer dan 22 pCt. Daarentegen komen 18 pCt. uit den Oost-Indischen Archipel en Malakka en ongeveer 8 pCt. uit Britsch-Indië.

ren, verkiezen wij eerst den aard van het ruilverkeer tusschen de twee contracteerende landen ietwat meer in detail te beschouwen.

Blijkens de samenvattende tabellen verschenen in de speciale aflevering van het tijdschrift *The Economist* in verband met het verdrag, vertegenwoordigde in 1936 (jaar dat den onderhandelaars als referentie en basis heeft gediend) de uitvoer van Groot-Brittannië naar de Vereenigde Staten, 6,3 pCt. van den algeheelén uitvoer van het Vereenigd-Koninkrijk met dien verstande echter dat voor enkele soorten van producten dit percentage toch merkbaar hooger was.

Zoo hebben de Vereenigde Staten 17,4 pCt. opgenomen van den algeheelén uitvoer van voedingswaren

en dranken uit het Vereenigd-Koninkrijk, 8,9 pCt. van den uitvoer van grondstoffen en slechts 4,7 pCt. van den uitvoer van gemanufactureerde producten. Voor zekere speciale producten is het percentage nog hooger. Hier enkele voorbeelden : geestrijke dranken, nl. whisky (48,6 pCt.), afval (35,9 pCt.), katoenen weefsels (16,6 pCt.), katoendraad (41,1 pCt.), leder (21,5 pCt.), juteartikelen (27,3 pCt.), linnen weefsels (34,7 pCt.), enz.

Vrij zonderling is dat het aandeel van de Vereenigde Staten in den invoer in Groot-Brittannië zich in een net omgekeerde gradatie voordoet. Het zijn de afgewerkte producten die het winnen met 14,5 pCt. van het totaal; daarna komen de ruwe stoffen met 12,8 pCt. en de voedingswaren en dranken met slechts 4,7 pCt. Hier ook zijn voor zekere bijzondere producten de percentages hooger : 12,6 pCt. voor verscht fruit, 21,9 pCt. voor gerst, 78,8 pCt. voor tabak, 39,6 pCt. voor ruwe katoen, 20,6 pCt. voor huiden en pelterijen, 15,6 pCt. voor chemische en artsenijproducten, 45,4 pCt. voor machines en mechanische werktuigen, 28,1 pCt. voor elektrische apparaten, 68,1 pCt. voor autowagens en losse stukken.

Aldus stelt zich de relatieve beteekenis van zekere Amerikaansche uitvoeren voor de Engelsche economie.

Beschouwd van uit den hoek van den Amerikaanschen uitvoer, doet de toestand zich natuurlijk geheel anders voor. Te dien opzichte moet, voor de waarde van het verdrag, de beteekenis van de Engelsche markt, in verband met den uitvoer van landbouwproducten uit de Vereenigde Staten, vooral de aandacht gaande houden. In 1929 heeft het Vereenigd-Koninkrijk 26,3 pCt. van den Amerikaanschen landbouwexport (30,8 pCt. excl. katoen) en 34,9 pCt. in 1935 (50,9 pCt. excl. katoen) opgenomen.

Wanneer we nu de voornaamste trekken opsporen van het handelsverkeer tusschen Canada en de Vereenigde Staten, waarvan we hooger reeds de groote belangrijkheid hebben onderstreept, stellen we vast dat Canada 15,3 pCt. van den Amerikaanschen uitvoer opneemt, terwijl zijn aandeel in den Amerikaanschen invoer 15,6 pCt. bedraagt. Voor het overige, is de handelsbalans tusschen de twee landen feitelijk in evenwicht, terwijl ze, in 1929, fel in het voordeel der Vereenigde Staten overhelde. In 1936, ging naar Canada 94 pCt. van den Amerikaanschen steenkool- en cokesuitvoer, 25,6 pCt. van den uitvoer aan landbouwmachines, 16 pCt. der minerale oliën en pletterijproducten, nagenoeg 15 pCt. van den uitvoer van elektrische en industriële machines, van autowagens en losse stukken, chemische producten, enz.

Zijn anderzijds van Canadeeschen oorsprong de geheel Amerikaansche invoer van pulphout, nikkel en graan, 89 pCt. van den invoer van planken en timmerhout, 90 pCt. van den invoer van dagbladpapier, 85 pCt. van den invoer aan ruw asbest, 50 pCt. van de whiskyinvoer, 43 pCt. van den vischinvoer.

Uit deze enkele aanwijzingen blijkt waar het belang lag en de beteekenis van de onderhandelingen

welke tot de akkoorden van 17 November hebben geleid, en wat al moeilijkheden er daartoe zijn moeten uit den weg geruimd worden. Ze zijn evenwel onvoldoende. Om zich een idee te vormen over de voorwaarden waarin deze onderhandelingen zijn gevoerd geweest, moet aan een drievoudig slag feiten worden herinnerd welke op de Engelsch-Amerikaansche betrekkingen diep hebben ingewerkt. Eerst en vooral van den kant der Vereenigde Staten, het Hawley Smoot Tarief 1930, dat voor de economische belangen van het Imperium en voornamelijk van Groot-Brittannië en van Canada uitermate schadelijk was. Dit laatste Dominion had het vooral te verduren in zijn uitvoer van landbouwproducten. Toen echter, anderdeels, Groot-Brittannië, in 1932, een protectionistisch douanestelsel invoerde en tevens met de Dominions de akkoorden van Ottawa afsloot, werden daardoor voor zekere Amerikaansche producten de intreevoorwaarden binnen het Imperium in ongunstigen zin gewijzigd. Dit gold nl. voor het hout en voor zekere machines voor dewelke Canada op de Engelsche markt de plaats van den Amerikaanschen invoer innam. Voor zekere bodemproducten, zooals rijst, appels, pampelmoezen, appelsienen, werd eveneens, ten nadeele van de Vereenigde Staten, groote verplaatsing van bestellingen waargenomen tengevolge van den voorkeur die aan de uit het Imperium herkomstige producten werd gegeven.

Sindsdien zijn natuurlijk deze protectionistische stelsels eenigszins veranderd geworden, zoodat ze thans draaglijk zijn. Aldus heeft Groot-Brittannië, dat de rechtenreducties geniet waarvan sprake is in de achttien door den heer Cordell Hull afgesloten tariefhoudende verdragen, enkele van de douanerechten, die zijn uitvoer belemmerden, zien verlagen. Aldus ook heeft het verdrag van 1935, tusschen de Vereenigde Staten en Canada, opgeruimd met tal van klachten welke Canada tegen zijn zuiderbuur kon inbrengen, doordat door bedoeld bedrag de betrekkingen terug normaal werden en de beide Staten zich voor het eerst op het standpunt van de meestbegünstiging hebben gesteld.

Veel bleef echter nog te regelen, inzonderheid in zake Amerikaanschen uitvoer naar het Vereenigd-Koninkrijk en de Britsche koloniën, waarvoor tot dusver niets bijzonders was gedaan geweest. Anderszins bleven, in de Vereenigde Staten, op zekere essentiële producten van den Britschen uitvoer nog zeer hooge rechten drukken, gezien de zeer ver gedreven specialisatie der in de verdragen van de Vereenigde Staten opgenomen concessies. Trouwens, beide landen werden door heel bijzondere redenen aangezet tot bespoediging en tot afsluiting van de sinds maanden reeds aan den gang zijnde onderhandelingen. Allereerst de ontwikkeling van de handelspolitiek der totalitaire Staten, gesteund op evenwichtige betalingsbalansen en bilateralisme. Het welslagen van deze politiek maakte een succes in het ander kamp — dat der handelsvrijheid en der gelijke behandeling — brood-

noodig. Vervolgens, moest een reden eigen aan de Vereenigde Staten den heer Cordell Hull er vooral toe aanzetten een verdrag met Groot-Brittannië te sluiten. In de achttien verdragen welke dat van 17 November zijn voorafgegaan, sloeg het meerendeel der concessies op de industrie en de concessies aan het buitenland grootendeels op de landbouwproducten. Zoo men de steun der landbouwkringen verder wilde genieten, was het noodig dezen toestand te wijzigen.

Benevens hun materieele beteekenis hadden, voor de Vereenigde Staten, concessies ten bate der landbouwproducten bij het betreden van hun voornaamste afzetgebied, eveneens een aanzienlijke politieke waarde. Doch hier lag een groote moeilijkheid op den weg. Het is inzonderheid voor dit soort producten dat, in de akkoorden van Ottawa, de Dominions en de koloniën aanzienlijke voordeelen hadden verkregen. Zonder den steun of de toestemming van deze Dominions, kon niets worden verricht, of althans weinig. De onderhandelingen werden er des te ingewikkelder om. Edoch de Dominions begrepen dat, *in casu*, het algemeen belang van het Imperium den voorrang moest hebben op enkele van hun particuliere belangen. Het hoeft dan ook niet te verwonderen, dat in het voorwoord van het verdrag hun een hartelijk woord van dank wordt gezegd, voorwoord waarin de Engelsche Regeering erkent hoezeer hun optreden en verzaken van enkele hunner rechten, het afsluiten van het verdrag heeft vergemakkelijkt, ja mogelijk gemaakt.

* * *

Het verdrag van 17 November, tusschen het Vereenigd-Koninkrijk en de Vereenigde Staten, bevat 25 artikelen, 4 tariefhoudende bijlagen en notawisseling nopens 8 speciale punten. In het Engelsch Witboek waarin het werd gepubliceerd beslaat het 118 bladzijden. Dit verklaart meteen zijn gansche beteekenis.

Artikel één bepaalt de gebieden waarop het verdrag betrekking heeft. Eenerzijds gaat het om het Vereenigd-Koninkrijk, New-Foundland, de Britsche koloniën, protectoraten en mandaatgebieden en, anderzijds, om het continentaal territorium van de Vereenigde Staten met inbegrip van alle bezittingen binnen hun douanegebied, met dien verstande nochtans dat de verdragsbepalingen in zake meestbegunstiging, toepasselijk zijn op al de territoria onder de souvereiniteit of onder het gezag van de Vereenigde Staten, behalve de Panama-kanaalzone.

Artikel 2 stipuleert dat het statuut van den ruilhandel tusschen de gebieden van de beide landen, door het meestbegunstigingsprincipe zal worden beheerscht.

Aan artikel 6 is toegevoegd dat, telkens het verdrag de behandeling van de meest begunstigde natie toezegt, deze behandeling onmiddellijk en buiten alle voorwaarden moet worden toegestaan, zonder dat het

noodig zij ze aan te vragen of compensatie te verleenen.

Artikel 7 ten slotte, preciseert dat niets in het akkoord zich verzet tegen het toekennen van bijzondere voordeelen aan een buurstaat, voor het geval van een douane-unie of ter vergemakkelijking van het grensverkeer. Het regime voor gevallen van prohibitie en restrictie, ligt besloten in de artikelen 4, 5, 8 (dit laatste aangaande de monopolies), 15 en 16. In principe, mag geen enkele soortgelijke maatregel genomen worden voor de producten welke rechten door het verdrag geconsolideerd zijn geworden. Er is alleen uitzondering, wanneer de maatregel geen economisch karakter heeft — en het gaat hier om klassieke sedert lang geautoriseerde uitzonderingen — en ook, onder enkele voorwaarden, wanneer de kwestieuse maatregelen genomen zouden worden in verband met binnenlandsche maatregelen ter regeling of controleering van de productie, de voorziening van de markt, de kwaliteit of den prijs van een gelijksoortig binnenlandsch artikel, of ter verhooging van het arbeidsloon in de fabricage van een gelijksoortig product.

Verder is nog bedongen dat, in geval van kwantitatieve beperking van den invoer, het den contracteerende landen voorbehouden aandeel hetzelfde moet zijn dat bestond tijdens de jaren welke het in zwang brengen van den maatregel zijn voorafgegaan, met dien verstande, dat in de mate van het mogelijke, rekening zal worden gehouden met al de factoren welke op den handel in het aan restrictie onderworpen artikel kunnen inwerken. Geweten is dat dit één van de essentiele punten is van Cordell Hull's leer. Elke andere wijze van contingentverdeling wordt door hem als discriminatie beschouwd.

De artikelen 9 en 10 brengen een nieuwigheid aan — althans door de hun in onderhavig verdrag toegemeten beteekenis — in de tabel der clausules welke gewoonlijk in de verdragen der Vereenigde Staten voorkomen. Onder zekere voorwaarden kunnen zij aan het Vereenigd-Koninkrijk evenals aan het Dominion van New-Foundland het recht toe op de Amerikaanse invoeren een compenseerend recht te leggen in geval dit land aan dumping zou gaan doen. Het eenzijdig karakter van deze clause waarvan hier de tekst volgt, toont aan dat het blijkbaar ging om het vinden van een tegenhanger voor de anti-dumping-bepalingen welke in de douanewetgeving van de Vereenigde Staten voorkomen. Bedoeld artikel luidt als volgt : « Zoo, nochtans na onderzoek de Regeering van de Vereenigde Staten er van overtuigd is, » a) dat een welkdanig in bijlage I omschreven » bodem- of industrieproduct van de Vereenigde Staten, in het Vereenigd-Koninkrijk geïmporteerd » wordt en er tegen een prijs wordt verkocht, lager » dan zijn prijs in de Vereenigde Staten van Amerika, » rekening gehouden met de vervoerkosten en andere » die met het leveren van de koopwaren zijn verbonden of b) dat een in het Vereenigd Koninkrijk

» geïmporteerd artikel in de Vereenigde Staten met
» uitvoerpremiiën of met subsidiën begunstigd wordt
» en dat, terwille van het verwezenlijken van een of
» andere dezer voorwaarden, een handel of een indus-
» trie in het Vereenigd-Koninkrijk ernstig getroffen
» is of gevaar loopt het te worden, dan zal, ondanks
» de bepalingen van § 1 van gezegd artikel, de Regee-
» ring van het Vereenigd-Koninkrijk, na overleg met
» de Regeering van de Vereenigde Staten van Ame-
» rika, in de gevallen bedoeld sub a) hierboven, alle
» maatregelen mogen nemen welke de twee Regeerin-
» gen noodzakelijk zullen achten om een einde te
» stellen aan de praktijken waarop hooger werd
» gezinspeeld; en in de gevallen sub b) hierboven,
» rechten heffen of bijkomende taxes om het verschil
» voortvloeiend uit de hooger vermelde premiiën of
» subsidiën te compenseeren.

» De maatregelen welke in toepassing van vorig lid
» zouden genomen zijn, zullen opgeheven worden
» zoodra de omstandigheden welke hun invoering
» hadden gewettigd, opgehouden zullen hebben te
» bestaan. »

In de clausules van het verdrag omtrent de
bijaande overeengekomen tarieven, wordt bepaald
dat geen ander bij den invoer of ter gelegenheid van
invoeren ontvangen recht, taxes, vergoeding, lasten of
belasting op die goederen mag geheven worden, dan
deze welke bestaan op den datum van de onderteekin-
g van het verdrag of afgekondigd overeenkomstig
de wetten vigeerende op het oogenblik van de onder-
teekening van het verdrag. Artikel 18 voorziet onder-
handelingen en laat opzegging van het akkoord toe
in geval zich in de valutaverhoudingen van de twee
cóntracteerende landen een belangrijke wijziging
moest voordoen. Deze clause komt in al de door de
Vereenigde Staten aangegane verdragen voor.

Artikel 19, dat eveneens in al de andere verdragen
van de Vereenigde Staten voorkomt, laat toe zekere
concessies in te trekken in geval derde landen er
meer zouden van genoten hebben dan de landen in
wier voordeele ze gedaan zijn geweest en zoo daaruit
een bedreiging voortspruit voor de nationale pro-
ductie van het land dat de concessie heeft gedaan.

Het verdrag dat 1 Januari van kracht zal worden en
vigeeren tot 31 December 1941, kan na deze periode
opgezegd worden mits zes maanden preadvies.

Het bevat zekere bijzondere ontbindende bedingen,
nl. indien zich in zake prohibities en restricties, moei-
lijkheden moesten voordoen. Er is echter een termijn
voor onderhandelen voorzien.

Lijst I betreft de concessies bij den invoer in het
Vereenigd-Koninkrijk. Juist gezegd loopen ze over de
twee derden ongeveer van den Amerikaanschen
invoer (£ 60,8 millioen op een totaal van £ 93,2 mil-
lioën in 1936). De rechtenvermindering slaat op 11 pCt.
van het totaal, de geconsolideerde rechten op 15 pCt.,
de geconsolideerde douanevrijstellingen op 22 pCt. en
de andere concessies op 17 pCt.

In zake *landbouwproducten* zijn belangrijke con-
cessies gedaan geweest, in voorkomend geval in afwij-
king van de akkoorden van Ottawa en wel verstaan
met de instemming der betrokken Dominions. Het in
de akkoorden van Ottawa met Canada, Australië en
Indië, opgenomen recht van 2 sh. per pond op tarwe,
andere dan van Britsche herkomst, is afgeschaft
geworden. Op het meel werd evenwel geen verminde-
ring toegestaan. De rechten op de reuzel zijn afge-
schaft geworden. Het contingent ham werd van het
ander varkensvleesch gescheiden, terwijl vroeger alles
in één contingent was vereenigd. Deze maatregel
gaat trouwens gepaard met een verhooging der tot
den invoer toegelaten hoeveelheden. De rechten op
versche appels en peren, zijn met een derde vermin-
derd geworden tijdens de perioden van volle
productie. Deze concessie interesseert België. Voor
ingemaakt fruit, is een schikking getroffen waarbij de
oude tarieven en de preferentiemarge behouden zijn
gebleven voor perziken, peren en abrikozen, terwijl
op de andere fruitsoorten vermindering is toegestaan.
Voor ingemaakte asperges en boonen zijn de rechten
gehalveerd. Ten slotte is de vrije invoer van katoen
geconsolideerd geworden, evenals de preferentie-
marge op tabak.

In de groep van de niet-landbouwproducten zijn aan
de Vereenigde Staten belangrijke concessies gedaan.

Ziehier de meest kenschetsende :

Afgekoelde en bevroren zalm : vermindering op de
helft, van het recht en van het preferentiepercent;

Gezaagd zacht hout. De voor dit product opgeno-
men concessie verdient nadere toelichting, daar ze
kenschetsend is voor den geest waarin de onderhan-
delingen zijn gevoerd geworden. In feite heeft het
regelen van het regime dezer producten het voorwerp
uitgemaakt van een driehoeksschikking tusschen de
Vereenigde Staten, het Vereenigd-Koninkrijk en
Canada. De Vereenigde Staten hebben in Groot-Brit-
tannië steeds een groot afzetgebied voor deze hout-
soort gevonden. Een in 1932 ingevoerd recht van
10 pCt., dat niet op den invoer uit Canada sloeg,
bracht hun een harden slag toe. Anderzijds, heeft
Canada, dat naar de Vereenigde Staten vooral
Douglasspar en *Western hemlock* exporteerde, zijn
waar, aan de grens van dit land, sedert 1930, met
1 per duizend voet zien belasten en daarenboven,
sedert 1932, daarop een accijns zien leggen van 3 per
duizend voet. Echter dient gezegd, dat het verdrag
van 1935, tusschen Canada en de Vereenigde Staten,
deze beide taxes met de helft verminderd heeft bin-
nen de perken van een jaarlijksch contingent van
250 millioen voet. Bij de huidige onderhandelingen,
streefden de drie landen naar de wederinvoering van
het stelsel der volledige vrijheid voor bedoelde pro-
ducten. Dit resultaat kon niet worden bereikt, doch
in afwachting werden van weerszijden enkele onmid-
dellijke en zakelijke concessies gedaan, welke trou-
wens den terugweg naar de vrijheid voorbereiden. Het
recht van 10 pCt. bij het binnenkomen in het Veree-

nigd-Koninkrijk, is vervangen geworden door een specifieke taxe waarvan de last voor zekere soorten van ruime afmetingen en groote waarde de helft minder is; voor de qualiteiten van mindere waarde, is er een regime van degressieve rechten voorzien. Voor de koloniën, is in tal van gevallen, de bestaande preferentiemarge ingekort geworden. Bij het binnenkomen in de Vereenigde Staten, is het regime van het verdrag van 1935 behouden gebleven, doch ditmaal zonder beperking van hoeveelheden. Daarenboven — en dit is het voornaamste — heeft de Regeering van de Vereenigde Staten het inzicht bij het Congres om afschaffing van bestaande accijns te verzoeken. Wanneer dit voornemen een voldongen feit zal zijn, zal het invoerrecht in Engeland, geheel verdwenen zijn voor de soorten waarop de rechten reeds verminderd werden en, bij het binnenkomen in de koloniën, zal er voor het Canadeesch hout geen voorkeur meer bestaan;

Deuren en andere voorwerpen van hout. Het recht op de deuren is met $\frac{2}{6}$ sh. tot $\frac{1}{6}$ sh. verminderd geworden;

Productie van den mechaniekbouw. Het recht op de kantoormachines, elektrische machines en apparaten, en sommige andere machines, zooals wasch-, druk-, textielmachines, is met één vierde verminderd geworden. In het meerendeel der gevallen, bestaat deze concessie hierin, dat het recht van 20 pCt. *ad valorem* tot 15 pCt. *ad valorem* wordt herleid. Op de tractoren is het recht van $33 \frac{1}{3}$ pCt. tot 25 pCt. verminderd geworden;

Verlakt leder. Het recht van 15 pCt. *ad valorem* is verminderd geworden tot $7 \frac{1}{2}$ pCt. *ad valorem*;

Vrouwenschoeisel. Het recht van 20 pCt. is met één vierde verminderd geworden;

Toiletartikelen. Het recht van 30 pCt. is tot 20 pCt. verminderd geworden;

Zijden breiwerk. Het recht is met 20 pCt. verlaagd geworden.

De concessies verkregen voor het hout, de deuren en het verlakt leder, zijn voor de Vereenigde Staten van bijzondere beteekenis; het is immers voor deze producten, dat bijzonder het aan andere landen van het Britsche Rijk toegekend preferentieel regime, het meest te lijden hebben gehad.

Alhoewel het hier vooral om Amerikaansche specialiteiten gaat, schijnt het nochtans, dat zekere derde landen wel eens van de conventionele in het verdrag opgenomen tarieven zullen genieten. In vele gevallen daagt Duitschland als een rechtstreekschen concurrent van de Vereenigde Staten op de Engelsche markt op. Wat België betreft, eenige concessies blijken het wel te kunnen interesseeren, nl. deze op bōuten, ledere-riemen, enz.

Lijst II bevat de concessies gedaan door New Foundland. Ze zijn over het algemeen van plaatselijk belang. De lijst gaat over zeven en veertig producten welke, in 1937, 53 pCt. van den Amerikaanschen (Vereenigde Staten) invoer in het Dominion verte-

genwoordigden. Juister gezegd, is voor deze producten, het deel der Vereenigde Staten in den geheelen invoer, 43 pCt. De vrijdom op het meel is geconsolideerd. Op het rund- en gezouten varkensvleesch wordt het bestaande recht gehandhaafd evenals de gelijkheid van behandeling met de producten van het Rijk. De vrijdom op de citroenen is eveneens geconsolideerd. Anderdeels zullen op de ruwe tabaksoorten van de Vereenigde Staten dezelfde rechten betaald worden als op deze van het Rijk. Vermelden wij nog even de beperking op 10 pCt. van de preferentiemarge voor de autowagens en de vermindering van 25 tot 20 pCt. van het recht op de katoenen weefsels, wat een vermindering van de preferentiemarge van 10 pCt. op 5 pCt. voor gevolg heeft.

Het preferentieel regime van New-Foundland is niet zeer ruim. Het omvat overigens geen andere producten dan deze van het Vereenigd-Koninkrijk. Het verdrag voorziet, dat zoo New-Foundland voornemens was dit preferentieel regime uit te breiden, er met de Vereenigde Staten zou moeten onderhandeld worden nopens een billijke vergoeding. Anderdeels kunnen de concessies welke voor het binnenkomen in New-Foundland vastgelegd zijn, herzien worden, doch in dit geval zal eveneens moeten worden onderhandeld om het evenwicht in de concessies te herstellen.

Gaan we nu even de concessies na voor het binnenkomen in de koloniën; ze komen voor in lijst III. In 1936 bedroegen de invoeren van de Vereenigde Staten in die koloniën £ 11.120.000. Ietwat minder dan de helft geniet van concessies op dit totaal, hetzij £ 4.467.600. De door de Vereenigde Staten bekomen voordeelen slaan niet op het percentage van het recht, doch op de preferentiemarge toegestaan aan de Britsche producten, zoodat de Regeeringen der koloniën steeds de absolute percentages der rechten kunnen wijzigen. Deze vrijheid was er noodig, daar de koloniën een groot deel van haar fiscale ontvangsten uit de douanerechten halen.

De aldus gedane concessies zijn talrijk en gevarieerd. Practisch, slaan ze op het geheele Britsche koloniale Rijk, enkele koloniën, zonder groote economische beteekenis, en de mandaatgebieden uitgezonderd. De toegestane conventionele tarieven omvatten voor het binnenkomen in de verscheidene koloniale gebieden, 236 verminderingen van rechten slaande op een verkeer van 4.438.812 dollar en 918 regimeconsolidaties betreffende een verkeer van 17.740.188 dollar. Op 310 posities is met de producten van het Rijk volledige pariteit van regime bekomen of gehandhaafd.

Voor het meel zijn concessies gedaan in 7 koloniën. Voor ruwe tabak, is de Britsche preferentiemarge in 19 koloniën verminderd geworden, en in 18 (inz. in de Antillen) is met de producten van Britschen oorsprong gelijkheid van behandeling bekomen. Voor de autowagens werd de preferentie in 20 gebieden verlaagd. Memoreeren wij dienaangaande, dat voor geen enkel dezer producten vermindering bij het bin-

nenkomen in het Vereenigd-Koninkrijk werd toegestaan. Voor de zachte houtsoorten, zijn verminderingen in de preferentiemarge toegestaan geworden in 16 gebieden.

De andere producten voor dewelke concessies van allerhanden aard zijn bekomen, zijn: fruit, vleeschproducten, machines, textielgoederen, enz.

* * *

De bij het verdrag als bijlage gevoegde tabel IV bevat de concessies toegestaan aan het Vereenigd-Koninkrijk, New Foundland, de Britsche koloniën en Britsche mandaatgebieden. De in bedoelde tabel vervatte concessies staan beknopt weergegeven in onderstaande tabel, waarin niet alleen onderscheid wordt gemaakt tusschen de onderscheiden begunstigde landengroepen, doch ook wordt aangetoond in hoever het reeds bestaande conventioneel regime door het nieuwe verdrag wordt verruimd.

SOORTEN CONCESSIONS	Waarde, in 1937, van de Amerikaansche invoeren van uit de aangegeven diverse gebieden en slaande op de hen begunstigde concessies		
	Vereenigd-Koninkrijk	New Foundland	Koloniën
Concessies betreffende de rubrieken waarop rechten worden betaald:			
die de eigenmachtig vastgestelde percentages verlagen..	56.485	1.240	1.864
die de reeds te voren conventioneel verminderde percentages verlagen	3.390	396	—
TOTAAL...	59.884	1.636	1.864
die reeds verminderde rechten consolideeren	33.692	—	554
die de eigenmachtig vastgestelde rechten consolideeren .	5.241	—	—
die in andere verdragen gedane consolideeringen hernieuwen.	19	—	—
TOTAAL...	38.952	—	554
Concessies betreffende rechten-vrije rubrieken:			
die te voren gedane consolideeringen hernieuwen	4.230	—	32.549
die nieuwe consolideeringen uitmaken	38.410	38	267.647
TOTAAL...	42.640	38	299.596

De meer in 't bijzonder aan Groot-Brittannië toegestane concessies gaan over een zeer groote verscheidenheid van producten. Zij omvatten verminderingen van rechten, benevens consolideeringen van rechten of douanenvrijdom. Opvallend is, dat de grootste reducties werden toegestaan op goederen die in het handelsverkeer tusschen beide landen de belangrijkste plaatsen innemen. Op het algeheele door het ensemble der reducties bestreken verkeer, geniet nagenoeg 30 pCt. van 40 pCt. en meer reductie, 31 pCt. van 30 pCt. tot 40 pCt., 24 pCt. van 20 pCt. tot 30 pCt., en het restant minder dan 20 pCt.

De producten en groepen producten waarop de grootste concessies werden toegestaan, zijn de volgende:

Landbouw- en voedingsproducten;

Visscherijproducten: De hier toegestane concessies, zijn vooral van beteekenis voor New Foundland, zooals verder zal blijken;

Geestrijke dranken: Groot-Brittannië bekomt de consolideering van het recht van \$ 2,50 per proefgallon, reeds toegestaan aan Canada in 1935;

Chemische producten, oliën en verfstoffen; aardewerk, pottenbakkerijproducten en glaswerk, metalen, werken in metaal en mechanische voorwerpen. Voor deze producten zijn de concessies talrijk en slaan op ongeveer één tiende van de op algemeene tarieflijst der Vereenigde Staten voorkomende soorten. Van de producten waarop concessies toegestaan zijn geworden, bedraagt de productie zowat 2 à 3 milliard dollar, in 1937, en de uitvoeren van de Vereenigde Staten zowat vijftig maal de invoeren. Het basisrecht dat 35 pCt. bedroeg is gereduceerd geworden tot 25 pCt. en in zekere gevallen tot een nog lager percentage;

Meubelen: het basisrecht van 40 pCt. werd tot 25 pCt. herleid;

Katoenwaren: reeds waren een zeker aantal concessies toegestaan geworden aan België, Zwitserland, Frankrijk en Tsjecho-Slowakije. Algemeen zijn deze concessies in het nieuw verdrag bevestigd, ja zelfs verscherpt geworden. Daarenboven, zijn aan Groot-Brittannië nieuwe concessies toegestaan geworden en wel op fijn garen en weefsels van prima kwaliteit;

Vlas-, hennep- en jutewaren. Ook hier waren in andere verdragen reducties toegestaan. Ze zijn heropgenomen geworden en zelfs verruimd. Het recht op de groep der niet afzonderlijk genoemde vlasweefsels, in het verdrag met België herleid tot 30 pCt., is in het nieuw verdrag 20 pCt. geworden;

Wolartikelen: het recht op deze artikelen is dubbel. Er is, eensdeels, een specifiek recht dat de rechten op de ruwe wol compenseert, en er is anderdeels, een waarderecht als beschermingsmaatregel ten voordeele van de fabrikanten. Aan het specifiek recht werd niet geraakt, doch het zal gereduceerd worden in verhouding tot de eventueele reductie op de ruwe wol. Zijnerzijds werd het waarderecht met nagenoeg één vierde verlaagd, en wel voor weefsels van prima kwaliteit;

Papier, en boeken;

Leder;

Diverse artikelen.

Volgen thans enkele voor den Belgischen uitvoer bijzonder beteekenisvolle reducties:

De voornaamste aan New-Foundland toegestane concessie (trouwens ook in het verdrag met Canada opgenomen) slaat op kabeljauw en andere soortgelijke visschen, gemarineerd en gezouten, inhoudende meer dan 43 pCt. vochtige bestanddeelen. Het geldt hier een voor de economie van New-Foundland zeer belangrijk product, dat in Massachussets en Porto-Rico zeer ruime afzetgebieden vindt. De andere reducties slaan op zekere bessen, bepaalde soorten

gedroogde en gemarineerde haring, vloeispaat. Bovendien is New Foundland met enkele consolideeringen begunstigd geworden zooals deze van den vrijdom op

PRODUCTEN	Vroeger recht	Nieuw recht	Belgische invoer in 1936, in V.S.-dollars
1 Stearinezuur	25 %	15 %	10.027
68 Ultramarijn	4 cents per pond	3 cents per pond	24.696
301 Gietelingen	1,12 1/2 \$ per ton	75 cents per ton	12.915
357 Kaardgarnituren	45 %	35 %	17.000
412 Houten meubels andere dan zitmeubels n. a. g.	40 %	25 %	19.647
904a Katoenen weefsels, gedrukt, geveerd of gekleurd, waarvan het gemiddeld nummer niet boven 60 gaat (doch met een waarde van meer dan 90 cents per pond of waarvan het gemiddeld nummer hooger is dan 60, maar lager dan 90 (voor een waarde hooger dan \$ 1,40 per pond)	16% en 35/100 van 1 % voor elk bijkom. nummer	12 % en 1/4 van 1 % voor elk bijkom. nummer	1.468.436
1001 Niet gehegeld vlas	47 1/2 %	39 %	562.000
Gehegeld vlas incl. gekamd	1/2 c. per pond	3/4 c. per pond	17.866
Vlas en vlaswerk	3 cents per pond	1 1/2 c. per pond	26.283
1004a Enkelvoudige vlaagarens, niet fijner dan 60 lea.	1 c. per pond	1/2 c. p. pond	17.662
1009a Weefsels voor het opvullen en voeren van kleederen van vlas en hennep	35 %	25 %	859.498
van jute	40 %	30 %	210.122
1010 Weefsels van vlas, hennep, rameh, of andere plantaardige vezels, uitgezonderd katoen n. a. g.	50 %	30 %	3.524.667
1011 Id. wegende minder dan 4 ons per vierkante yard.	30 %	20 %	197.206
1013 Damast voor tafellinnen met minder dan 130 draden per vierkante duim	35 %	20 %	68.679
1014 Handdoeken van plantaardige vezels andere dan katoen met minder dan 120 draden per vierkante duim	45 %	30 %	16.823
1014 Servetten van plantaardige weefsels andere dan katoen :	55 %	50 %	20.133
Met minder dan 120 draden per vierkante duim	55 %	30 %	42.005
Met meer dan 120 draden per vierkante duim	40 %	25 %	239.337
1105 Afval van wol :	26 cents per pond	18 cents per pond	318.870
Gecarboniseerde wolkammingsafval	30 cents per pond	21 cents per pond	72.106
Niet gecarboniseerde wolkammingsafval	23 cents per pond	16 cents per pond	50.195
Afval van draad en spinsels, lompen van wol.	25 cents per pond	15 cents per pond	31.024
	18 cents per pond	9 cents per pond	
1109a Weefsels van wol wegende méér dan 4 ons per vierkante yard, geschat tegen meer dan \$ 2 per pond	50 cents per pond en 60 %	50 cents per pond en 35 %	21.185
1530b Kalfsleder voor fabricage van schoeisel	15 en 12,5 %	12,5 en 10 %	192.000
Naar een eerste schatting zou, bij toepassing van de meestbegunstiging ongeveer 15 % of het zesde deel van onzen uitvoer naar de Vereenigde Staten, door de in het verdrag opgenomen concessies begunstigd zijn.			

zekere pelterijen. De in het verdrag met Canada opgenomen reducties en consolideeringen zijn voor New Foundland eveneens van belang.

Ook de Vereenigde Staten hebben eenige concessies gedaan ten bate van de producten der Britsche Koloniën. Vermelden wij allereerst de reducties van de rechten op graphiet, zout, melassen en suikerstropen, ananas, cocosnoten, bepaalde sponssoorten. De kolonialen invoer in de Vereenigde Staten komt meeren-deels rechtenvrij binnen of betaalt slechts geringe rechten; het zijn vooral louter consolideeringen welke in lijst IV, op het actief der koloniën voorkomen. Deze consolideeringen slaan nl. op chromoerts en chromigzuur zout, rubber (ten bate vooral van den Maleischen Archipel en Malakka), cacao boon (reeds geconsolideerd in de verdragen met Haiti, Brazilië, Honduras, Nicaragua, San Salvador en Costa-Rica, doch hebbende eveneens belang voor de Goudkust, Nigeria, Trinidad en Tobago), asfalt, copra, palmnoten, zekere essentiele oliesoorten, zekere specerijen, thee, tin (van belang voor den Maleischen Archipel en Malakka en Nigeria), acajouhout.

* * *

Acht paar brieven zijn als bijlage bij het Engelsch-Amerikaansch akkoord gevoegd. Enkele zijn van zeer groote beteekenis.

Bij de brieven n° 1 verbinden beide regeeringen zich onderling overleg te plegen voor alle kwesties betreffende het verkrijgen der grondstoffen.

De brieven n° 2 handelen over de anti-dumping-rechten en over de compenseerende rechten. In den tekst van het verdrag is er sprake van. De brieven bepalen, dat in géén geval een soortgelijk recht zal worden ingevoerd zonder dat één maand verlopen zij, te rekenen vanaf den datum waarop één van de beide landen aan het andere zijn inzicht zal hebben laten kennen tot een dergelijken maatregel over te gaan.

De brieven n° 3 hebben betrekking op de preferentiele behandeling door Groot-Britannië aan de mandaatgebieden toegestaan.

Uit de brieven n° 4 moet een verklaring worden onthouden volgens dewelke er geen sprake zou zijn het voorkeurregime in zijn huidige vorm, uit te breiden tot Aden, Gibraltar, de Straits Settlements en Hong-Kong. Anderdeels wordt gememoreerd, dat, krachtens diverse verdragen en overeenkomsten, gelijke tariefbehandeling is verzekerd aan de Vereenigde Staten alsmede aan andere vreemde landen, in de volgende onder Britsch mandaat staande gebieden: Kenya, Ouganda, Zanzibar, Nyassaland, het Tanganyikagebied, Kameroen, Togo onder Britsch mandaat, Palestina en Transjordanië.

De brieven n° 5, handelen over de restricties bij den uitvoer van rubberplanten; de brieven n° 6 over de regularisatie van de appelmarkt en de markt van

het fruit genre citroenen; de brieven n° 7 over de eventualiteit van het contingenteeren van rund- en kalfvleesch in Groot-Brittannië. De brieven n° 8, ten slotte, laten onderhandelingen voorzien nopens de schatting der goederen voor de douaneaangifte.

* * *

Tegelijk met het verdrag met het Vereenigd-Koninkrijk, werd door de heer Cordell Hull een verdrag met Canada ondertekend. Een eerste verdrag tusschen de twee landen afgesloten 15 November 1935, mocht, op dat oogenblik, beschouwd worden als het mooiste succes van Cordell Hull's politiek. De Vereenigde Staten waren inderdaad, in Canada aan de rechten van het algemeen tarief onderworpen en de voornaamste door de Vereenigde Staten genomen tariefmaatregelen doelden vrijwel gestadig op den Canadeeschen invoer. Door de nieuwe acte werd aan deze spanning een einde gesteld. Ondertekend een maand nadat de liberale regeering van den heer Mackenzie King aan het bewind was gekomen, was ze wel wat gemproviseerd en schoon er toch reeds heel wat verbeteringen op den vroegeren toestand in voorkwamen, liet ze nog tal van moeilijkheden tusschen de beide Staten onaangeroerd. Het nieuw verdrag tusschen Amerika en Canada neemt het oude van 1935 terug op doch met een veel ruimer draagwijdte. Op dezelfde basis en naar hetzelfde plan opgevat, bevat het een grooter aantal conventioneele tarieven.

De uit het verdrag van 1935 overgenomen concessies zijn verruimd geworden. Vooreerst is de accijns van 3 pCt. welke bij het binnenkomen in Canada, al de invoeren trof en reeds in Maart 1935 voor de producten van het Duitsche Rijk was afgeschaft geworden definitief opgeheven voor de 447 artikelen van lijst I, bevattende al de aan de Vereenigde Staten gedane concessies. Het recht op de versche groenten en het fruit, dat in het verdrag van 1935 15 pCt. bedroeg, is in het nieuw verdrag herleid tot 10 pCt. en tot specifieke percentages gedurende bepaalde tijdstippen van het jaar. Het recht op gereedgemaakte groenten, dat 2 cents per pond bedroeg in 1935, is in 1938 op 1 1/2 cent teruggebracht. De twee verdragen behelzen een groot aantal concessies op de producten van de mechanische constructie, bij het binnenkomen in Canada. Doch ook hier werd veel verder gegaan in 1938 dan in 1935. Het recht op de landbouwmachines, bij voorbeeld, in de akte van 1935, 12 1/2 pCt., is in het nieuw verdrag op 7 1/2 pCt., ja zelfs op 5 pCt. gebracht. Het recht op electrische dynamo's en dito motoren gaat van 30 pCt. op 25 pCt.; dat op de locomotiefgeraamten van 20 pCt. tot 7 1/2 pCt., enz. In deze enkele voorbeelden ligt de strekking van het nieuwe verdrag besloten. De concessies toegestaan door de Vereenigde Staten gaan uit van een zelfden geest. Ze zijn verruimd en talrijker geworden. Des te meer verdient dit aandacht, daar onderhandelingen

thans zelden een ander doelwit nastreven dan voorheen toegestane concessies te ordenen en te begrenzen.

Enkele in het nieuw verdrag opgenomen concessies zijn voor ons bijzonder beteekenisvol. Wij bedoelen deze op de gereedgemaakte groenten, de glaswaren, de ceramiektegels, sommige ijzer- en staalproducten, zooals staven, hoepels, bladen, platen, melkafroomers, geweren en karabijnen, gedrukte weefsels van katoen, confectieartikelen en gummibanden. Voor weefsels, opaalkleurig glas, tafelglas en gummibanden, bij voorbeeld, is de concessie nieuw en was in het verdrag van 1935 niet te vinden.

Vanzelfsprekend — en dit is nog een ander kenmerk van de huidige onderhandelingen — hebben de nieuwe concessies een herziening gevergd van zekere schikkingen van het Anglo-Canadeesch akkoord. Het jongste verdrag tusschen de Dominions en het moederland dateert van 1937 en heeft het in 1932 te Ottawa ondertekend akkoord ontvangen. Deze wijzigingen slaan op het preferentieel percentage toegestaan aan de Britsche producten. Ze gaan over een zakencijfer dat op 2 miljoen Pond wordt geschat. Op dit totaal is er een preferentiele reductie van 2 1/2 pCt. *ad valorem* voor een handelsstrooming van 1,8 miljoen Pond (meerendeels ingevoerd blik), een reductie van 5 pCt. voor een handelsverkeer van 172.000 Pond, van 7 1/2 pCt. voor een verkeer van 34.000 Pond en van 10 pCt. voor een strooming van 38.000 Pond. Als vergoeding, heeft Canada nieuwe concessies op andere producten aan Engeland gedaan. Ze staan vermeld in bijlagen bij het Amerikaansch-Canadeesch verdrag.

* * *

De voorafgegane uiteenzettingen toonen al het belang van de verdragen dd. 17 November aan. Doch er is meer. Deze beide akten en inzonderheid het verdrag tusschen Groot-Brittannië en de Vereenigde Staten, hebben op principieel en politiek gebied een onschatbare waarde. Bij de ondertekening van het verdrag sprak de heer Cordell Hull de volgende woorden uit :

« De akkoorden vormen een concrete en machtige » basis voor welkdanige actie tot grooter verstandhou- » ding en meer onderling begripen tusschen de lan- » den, een actie, die vrede beoogt gebouwd op orde, » maar op een orde ondergeschikt aan het recht; die » streeft naar grootere uitbreiding van den interna- » tionalen handel op grond van een loyale concur- » rentie, van gelijke behandeling in commercieel » opzicht en van de vastheid der economische voor- » waarden opdat de particuliere ondernemingen tot » bloei kunnen komen, en zodoende de rijkdom van » elk land vergrooten.

» Met het afsluiten dezer akkoorden, hebben onze » drie landen een hernieuwde vitaliteit geschonken » aan de fundamenteele beginselen eener beschaving,

» gesteund op orde; orde waarvan de aanvaarding en
» de toepassing onmisbaar zijn voor de economische
» welvaart, de maatschappelijke zekerheid binnens-
» lands, de vredelievende betrekkingen tusschen de
» landen, en, als gevolg, tot den vooruitgang van het
» menschdom. »

De gezant van Groot-Brittannië, Sir Ronald Lindsay, is de woorden van den heer Cordell Hull bijgetreden en na te hebben verklaard, dat de in het verdrag opgenomen concessies algemeen zouden worden

toegepast en derde landen er eveneens baat zouden bij vinden, ging hij verder :

« Op deze gezonde basis zal de handel vergemakke-
» lijkt worden; de welvaart onzer volkeren grooter,
» en het cultureele leven aangemoedigd. Ten opzichte
» van het verdrag, ben ict het met de zienswijze van
» den Staatssecretaris volledig eens. Gezien de basis
» waarop het is gegrondvest, kan het niet anders
» dan de betrekkingen tusschen de landen verbeteren.
» Dit geldt eveneens voor welke onderhandeling ook
» die volgens dezelfde beginselen zal geleid worden. »

GELD- EN BANKWEZEN. FINANCIËLE BERICHTEN

INHOUD : België : De wisselmarkt in November 1938. — De markt van het kortlopend geld in November 1938. — Globale toestand der Belgische banken op 30 September 1938. — Een leening van het Gemeentekrediet van België.

Nederland : De jongste evolutie van het Nederlandsche geldwezen.

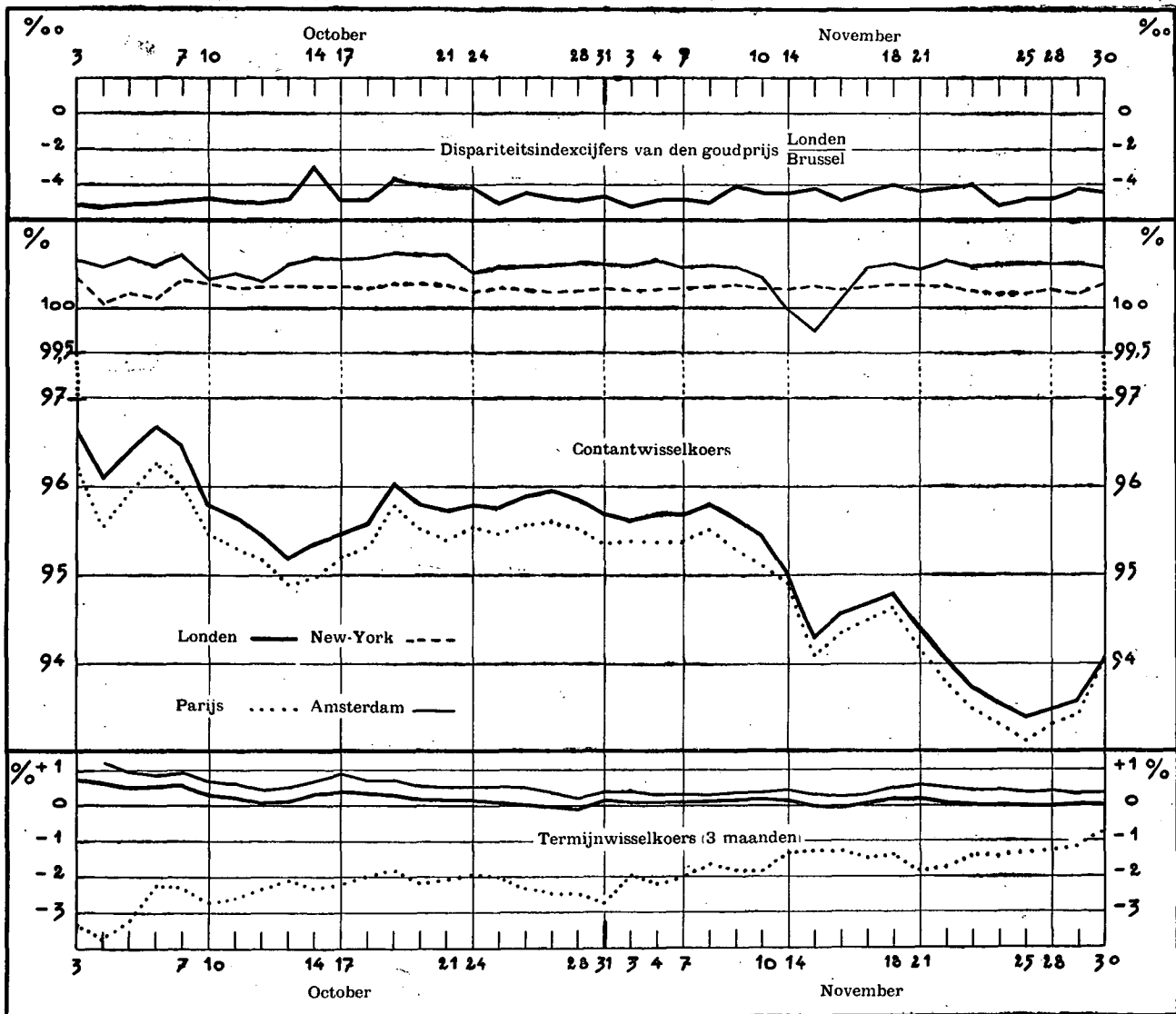
BELGIË

DE WISSELMARKT IN NOVEMBER 1938.

Deze geheele maand nog, zijn, bij voortduur, de deviezen aangeboden geworden tegen het goudpunt van invoer. Op 50 miljoen na, is de toevloeiing van geel metaal even groot geweest als in October, t.w. fr. 639.898.000, tegen fr. 688.509.000. Per 24 Novem-

ber, komt de verhouding van den goudvoorraad tot de opeisbare verbintenissen, op 68,47 pCt. neer, tegen 65,96 pCt. op den weekstaat per 27 October 1938. De post « Buitenlandsche deviezen en goudwaarden » steeg, van de eene maand op de andere, met fr. 35.823.000.

Indexcijfers van de wisselkoersen in October en November 1938 (1).

(1) Het dagelijksch dispariteitsindexcijfer van den goudprijs te Londen en te Brussel wordt berekend volgens onderstaande formule :

$$\frac{\text{Sterlingprijs van één kg. fijn goud te Londen} \times \text{Pondenkoers te Brussel}}{\text{fr. 35.193,50}}$$

De indexcijfers van den contantwisselkoers worden op willekeurig basis berekend.
De indexcijfers der termijnwisselkoersen op drie maanden worden berekend in procenten van den contantwisselkoers.

Meest is goud ingevoerd geworden tegen Ponden. Tot 25 November, heeft dit devies zijn notering zien afbrokkelen. Op gezegden datum, stond deze laatste bg. 27,4625, komende van bg. 28,1225. Deze afbrokking nam nog toe ten gevolge van de hausse op den prijs van het goud te Londen, in den loop van deze periode: van 146 sh. 3 1/2 tot 149 sh. 10 1/2. Na 25 November, is de notering weer gestegen tot bg. 27,66 1/8, ten gevolge van de baisse op den prijs van het goud *ad* 149 sh. 1.

De Fransche Franc heeft de koersbeweging van het Pond meegemaakt. Van 3 tot 25 November, daalde hij van bg. 15,74 1/8 tot bg. 15,36625, om daarna weer op te loopen tot bg. 15,52. De Dollar noteerde voortdurend ± bg. 5,91 1/2. De wissel op Amsterdam, daalde eerst van bg. 321,625 tot bg. 319,275, doch klom, in de tweede helft van de maand, terug tot bg. 321,50, waarop hij sindsdien is blijven staan. De Zwitsersche Frank noteerde aan het einde der maand, bg. 134,55, na eerst achteruitgegaan te zijn van bg. 134,125 tot bg. 133,25.

Volgende tabel geeft de evolutie van deze deviezen aan van 3 tot 30 November:

	Koers per 3 Nov.	Koers per 30 Nov.	Hoogste	Laagste
			tusschen beide data	
Fransche franco ..	15,74125	15,52	15,76375	15,36625
Pond sterling....	28,1225	27,66125	28,1725	27,4625
Dollar	5,9120	5,9170	5,91625	5,91
Gulden	321,625	321,40	321,80	319,275
Zwitsersche frank	134,125	134,55	134,60	133,25

De Reichsmark noteerde over 't algemeen bg. 237 of iets lager. Zweedsche, Noorweegsche en Deensche Kronen deden het Pond na. Resp. gedaald van bg. 144,91, bg. 141,25 en bg. 125,575, tot bg. 141,475, bg. 138 en bg. 122,625, zijn ze gaan stilstaan op bg. 142,60, bg. 139,025 en bg. 123,50. De Escudo liep trapsgewijze achteruit van bg. 25,535 tot bg. 24,97 op 24 November; daags daarop noteerde hij bg. 25,10 en is op dit cijfer gebleven. De Italiaansche Lira is aanhoudend bg. 31,1041 genoteerd geweest, behalve 10 November dat ze bg. 31,1187 heeft gedaan. De Tsjechoslowaaksche Kroon is tot medio November, bg. 20,37 betaald geweest, doch werd later eenigszins zwakker: bg. 20,25. De wissel op Montreal, na zijn val van bg. 5,8725 op bg. 5,85375, liep op tot bg. 5,8825. De Zloty staat thans bg. 111,60, komende van bg. 111,50 aan het begin der maand, na daling tot bg. 111,125.

Op de termijnmarkt, hebben driemaandsponden slechts lichtjes hogere koersen gehad dan op de contantmarkt. Eénmaandsponden werden met een klein disagio verhandeld. Voor termijnen van één en drie maanden hebben Dollar en Gulden een agio gelaten dat zelden of nooit hooger is geweest dan gemiddeld

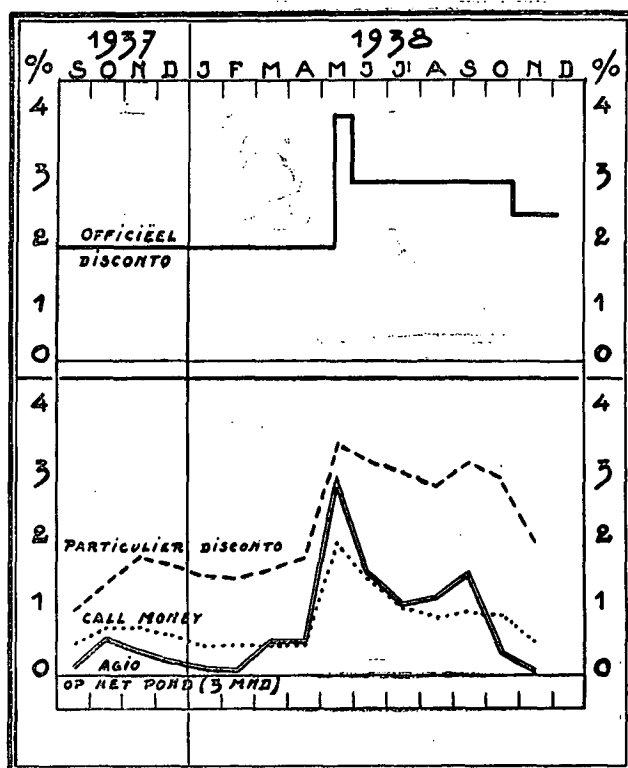
1,50 pCt. 's jaars. Het disagio op den Franschen Franc is bij bg. 0,08 tot bg. 0,03 voor één maand gebleven, en bij bg. 0,30 tot bg. 0,10 voor drie maanden.

DE MARKT VAN HET KORTLOOPEND GELD IN NOVEMBER 1938.

De sterke ontspanning die, in October, na de internationale politieke crisis, vlug op de geldmarkt was ingetreden, is in November blijven aanhouden. Terugvloeiingen van goud werden vastgesteld onder begunstiging van de aanhoudende vastheid van den belga op de wisselmarkt. Deze terugvloeiingen waren des te belangrijker daar blijkbaar de tendenties van de markt den handel tot verdaging van het dekken zijner normale deviezenbehoefte hebben aangezet. De biljettencirculatie vertoonde anderzijds een verderen achteruitgang. In deze omstandigheden, gaf de markt blijk van zeer groote liquiditeit en het beroep op het crediet van de Circulatiebank is nog verminderd.

Deze evolutie weerspiegelt zich in de weekstaten van de Nationale Bank.

Officieel disconto van de Nationale Bank. — Maandgemiddelden van het particulier disconto voor handelsaccepten, van de callgeldnoteringen en het agio op driemaandsponden (1).

(1) Het agio is uitgedrukt in procenten van den contantkoers op de basis van drie maanden.

Op het activa, is de goudvoorraad gestegen van 16.500 millioen per 27 October, tot 17.461 millioen per 1 December, hetzij met 871 millioen. Hij bedraagt dus

ruim 4.038 miljoen meer dan het in Juni jl. bereikte minimumpunt, en staat ongeveer op hetzelfde peil als begin Maart. Van maand tot maand, vertoont de post « Buitenlandsche deviezen en Goudwaarden » geen aanmerkelijke veranderingen. De binnenlandsche wisselportefeuille wijst daarentegen op een vermindering met 912 miljoen, wat hem op 1.188 miljoen terugbrengt of ongeveer het peil van vóór de internationale crisis van September en van het begin van het jaar. Zoo men rekening houdt met het feit, dat op 1 December, de beleeningen op publieke fondsen beïnvloed worden door den vervalldag van het eind der maand, dan blijken deze van de eene maand tot de andere nog lichtjes te zijn achteruitgegaan.

Op het passiva, stijgt de biljettencirculatie van 22.712 miljoen per 27 October, tot 22.369 miljoen per 1 December, of een vermindering met 343 miljoen. Tusschen dezelfde data stijgt de rekening-courant van de Schatkist met 471 miljoen en bedraagt derhalve 739 miljoen. De particuliere rekening-courantsaldi, ten bedrage van 2.101 per 1 December, zijn in den loop van de voorafgegaane maand rond dit niveau blijven schommelen.

Herinneren wij dat deze rubriek niet alleen de rekening-courantsaldi der bank bevat, maar ook deze van de bij speciale wet opgerichte organismen; de clearing-rekeningen, alsook rekeningen van particulieren. In hun geheel genomen, hebben de opeisbare verplichtingen van de Nationale Bank van de eene maand tot de andere geen noemenswaardige bewegingen vertoond.

De marktrentes kwamen tot uiting in de geldnoteeringen.

Het call-geld dat eind October 0,625 pCt. noteerde, is tot 0,5 pCt. teruggekomen, t. t. z. het peil van vóór de monetaire Meicrisis.

Het particulier disconto voor handelspapier en bankaccepten beweegt zich tusschen 1 7/8 en 2 1/8 pCt. naar gelang de qualiteit van het papier.

In den loop van September, hebben vier uitgiften van Schatkistcertificaten voor rekening van den Staat plaats gehad; zij sloegen op bedragen van fr. 40 miljoen, behalve voor de uitgiften van 25 November, die fr. 50 miljoen bedroegen. Zooals blijkt uit de bijgaande statistische tabellen, zijn de aanbiedingen ruim door de inschrijvingen overtroffen geworden. De gemiddelde toewijzingrentevoet is gedaald van 2,18 pCt. per 28 October, tot 1,61 pCt. op 25 November.

Schatkistbons van de Kolonie (1).

In omloop zijnde bedragen op het eind van iedere maand.

DATUM	Belgisch Congo	Ruanda-Urundi	Te zamen
1938 October	445.504.400	142.000.000	587.504.400
November	425.504.400	142.000.000	567.504.400

(1) De vlottende Schuld van de Kolonie omvat Schatkistbons uitgegeven door rechtstreeksche onderhandelingen of bij aanbesteding.

In omloop zijnde Schatkistcertificaten en Schatkistbons geplaatst bij aanbesteding.

DATUM	Staat	Kolonie	Totaal
1938 3 October	485.000.000	25.000.000	510.000.000
10 October	500.000.000	25.000.000	525.000.000
17 October	500.000.000	25.000.000	525.000.000
24 October	500.000.000	25.000.000	525.000.000
31 October	500.000.000	25.000.000	525.000.000
7 November	500.000.000	25.000.000	525.000.000
14 November	500.000.000	25.000.000	525.000.000
21 November	500.000.000	25.000.000	525.000.000
28 November	500.000.000	25.000.000	525.000.000

Aanbesteding van Schatkistcertificaten in den loop van de maanden October en November 1938.

DATUM DER AANBESTEDING	Voor rekening van	Aangeboden bedrag	Looptijd	Ontvangen intekeningen	Verhouding van ingeteekend tot aangeboden bedrag	GEMIDDELDE RENTEVOET	
						der intekeningen	der toewijzingen
1938 7 October	Staat	20.000.000	3 maanden	55.000.000	2,75	2,795	2,6875
14 October	»	35.000.000	»	81.000.000	2,31	2,63	2,61
28 October	»	35.000.000	»	134.000.000	3,83	2,29	2,18
4 November ..	»	40.000.000	»	145.000.000	3,63	2,09	2,02
10 November ..	»	40.000.000	»	168.000.000	4,20	1,89	1,875
18 November ..	»	40.000.000	»	185.000.000	4,825	1,85	1,74
25 November ..	»	50.000.000	»	206.000.000	4,12	1,62	1,61

Globale Toestand der Belgische Banken op 30 September 1938.

De vergelijking van de globale situatie der banken per 30 September 1938 — de laatst gepubliceerde — met de voorafgegaane, per 30 Juni 1938, doet grondige wijzigingen uitschijnen, hoofdzakelijk als gevolg van de internationale gebeurtenissen van September.

In den loop van het kwartaal en wel tijdens de maand September, hebben de terugtrekkingen van depositogelden, zoo op zicht als op termijn, een bedrag van ongewone hoogte bereikt, t. w. fr. 2 duizend 89 miljoen. Deze bruske spanning stelde de soepelheid en het weerstandsvermogen van het bankstelsel zooals het uit de recente wetgevingen van 1934 en 1935 te voorschijn is getreden, op een harde proef. Gezegd mag worden, dat het experiment concludee-

rend is uitgevallen. De groote liquiditeit van de banken heeft hun in staat gesteld zonder moeilijkheden aan de massale plotselinge onttrekkingen het hoofd te bieden. De spanning is overigens slechts van korten duur geweest. Uit de stijging der kasgelden blijkt, dat reeds in de laatste dagen van de maand, een zekere ontspanning was ingetreden.

De banken zijn er in geslaagd aan den toestand het hoofd te bieden door reduceering van alle actiefbestanddeelen en voornamelijk door middel van het herdisconto.

Uit de aanzienlijke vermindering van de wisselpor-tefeuille moet niet worden afgeleid, dat de banken tot credietcontractie zijn overgegaan. Deze vermindering is inderdaad hoofdzakelijk het gevolg van het herdisconteeren van handelpapier bij de Nationale Bank. Zoo rekening wordt gehouden met dit herdisconto, dan is het globaal bedrag van het door de banken toegestane crediet, zoo onder den vorm van disconto van handelpapier als onder dien van acceptcrediet, voorschotten in rekening, beleeningen en prolongaties, eerder stijgend in September. In Juli en Augustus was het ietwat teruggelopen.

(In duizenden franken.)

ACTIVA	30-6-1938	30-9-1938	+	-
A. Spaarverrichtingen (artikel 15, koninklijk besluit n° 42).				
B. Beschikbare en vlottende middelen:				
Kas, Nationale Bank, Postrekening	1.161.782	1.493.058	331.276	—
Daggeld	477.018	314.289	—	162.729
Bankiers	3.591.092	3.040.134	—	550.958
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	502.520	293.501	—	209.018
Andere te betalen waarden op korten termijn	1.565.685	1.508.570	—	57.115
Wissels	3.053.565	2.189.946	—	863.619
Prolongaties en voorschotten op effecten	1.397.852	1.347.441	—	50.411
Debiteuren wegens verstrekte acceptaties	995.060	895.211	—	99.849
Diverse debiteuren	5.501.054	5.447.117	—	53.937
Effecten:				
a) Belegde wettelijke reserve	141.868	141.356	—	512
b) Belgische overheidsfondsen	4.280.276	4.025.161	—	255.115
c) Buitenlandsche overheidsfondsen	54.447	57.775	3.328	—
d) Bankaandeelen	334.632	334.218	—	414
e) Andere fondsen	704.330	615.781	—	88.549
Diversen	5.515.553	5.174.291	1.192	—
Niet gestort kapitaal	285.157	286.349	—	58
Niet gestort kapitaal	50.270	50.212	—	58
Totaal: Beschikbaar + verzilverbaar	24.096.608	22.040.119	—	2.056.489
C. Vastgelegde middelen:				
Oprichtings- en eerste inrichtingskosten	4.060	4.066	6	—
Gebouwen	334.882	334.528	—	354
Participaties in dochtermaatschappijen voor immobiliën	171.120	170.991	—	129
Vorderingen op dochtermaatschappijen voor immobiliën	118.735	117.041	—	1.694
Materieel en meubilair	14.937	14.904	507	—
Totaal vastgestelde middelen	643.194	641.530	—	1.664
Totaal der activa	24.739.802	22.681.649	—	2.058.153

PASSIVA	30-6-1938	30-9-1938	+	-
A. Spaargelden (artikel 15 koninklijk besluit n° 42).				
B. Opvraagbaar:				
Bevoorrechte of gewaarborgde schuldeischers ..	194.051	296.883	102.832	—
Daggeld	61.374	25.505	—	35.869
Bankiers	1.230.379	1.214.779	—	15.600
Moedermaatschappijen, filialen en dochtermaatschappijen	176.386	229.874	53.038	—
Geaccepteerde wissels	995.059	895.211	—	99.848
Andere te betalen waarden op korten termijn	388.060	458.752	70.692	—
Crediteuren wegens wissels ter incasso	929.545	878.392	—	51.153
Deposito's en crediteuren:				
a) Dadelijk opvraagbaar op hoogstens dertig dag.	14.768.678	12.868.303	—	1.900.375
b) Op meer dan dertig dag.	1.930.894	1.742.068	—	188.826
Obligatiën en kasbons	63.277	61.057	—	2.220
Nog te storten bedragen op fondsen en participaties	248.568	261.088	12.520	—
Diversen	443.526	440.674	—	2.852
Totaal niet opvraagbaar ..	21.430.247	19.372.586	—	2.057.661
C. Niet opvraagbaar:				
Kapitaal	2.686.468	2.686.313	—	155
Niet beschikbare reserve wegens uitgiftepremie ..	64.215	64.216	—	1
Wettelijke reserve (art. 13, koninklijk besluit 185).	145.334	145.200	—	34
Beschikbare reserve	372.484	370.865	—	1.619
Reservefonds	41.054	42.369	1.315	—
Totaal niet opvraagbaar ..	3.309.555	3.309.063	—	492
Totaal der passiva	24.739.802	22.681.649	—	2.058.153

Onder de rubriek « Belgische overheidsfondsen » treedt een belangrijke vermindering naar voren die voor een groot deel niet moet worden toegeschreven aan verzilveringen van effecten op de markt. Het is trouwens geweten, dat de banken onder de rubriek « Effectenportefeuille » de waarden mogen opnemen uitgegeven door de Overheid, op voorwaarde dat ze beantwoorden aan de voorschriften op de herdiscontabiliteit der wissels ter Nationale Bank. Zodoende komen in de effectenportefeuilles van de banken wijzigingen voor welke voortvloeien uit de omstandigheid, dat waarden op korten termijn, geëmitteerd door den Staat of de Kolonie, op een zeker oogenblik aan de voorwaarden inzake vervaldag voldoen om op de Nationale Bank ter herdiscontering te worden toegelaten.

In het geheel genomen, blijkt uit het onderzoek van hooger aangehaalde cijfers, duidelijk, dat de banken aan den buitengewoon critischen toestand van eind September het hoofd hebben weten te bieden, met eerst hun eigen onmiddellijk beschikbare activa aan te wenden, waarna zij hun toevlucht hebben genomen tot het klassieke middel, nl. beroep op de parastatale instellingen en, in 't bijzonder, op de Nationale Bank. Meer recente aanwijzingen toonen aan, dat de geweldige doch kortstoncige spanning tijdens de maand September, voor de financiering onzer economie, tenslotte weinig of geen gevolgen heeft gehad.

Daarbij is verder aan te teekenen, dat, zoo deze spanning aanleiding is geweest tot terugtrekken van aanzienlijke depositobedragen, ze op geen enkel

oogenblik een monetair karakter heeft verkregen. Te dien opzichte mag er wel op worden gewezen, dat het verschil tusschen bankiers-debiteuren en bankiers-crediteuren per 30 September, ten overstaan van 30 Juni, gevoelig is afgenomen, en wel met 535 miljoen. Terecht mag dit verschil worden beschouwd als een aanwijzing nopens het volume van de in het buitenland uitstaande gelden van de Belgische banken. Dit tegoeed is dus sedert Juni achteruitgegaan, wat als een getuigenis mag worden beschouwd van de in loop dezer periode waargenomen repatriëring van kapitaal.

EEN LEENING VAN HET GEMEENTEKREDIET VAN BELGIË (1).

Bij ministerieele beslissing van 21 November 1938, wordt het Gemeentekrediet van België gemachtigd tot

het uitgeven van een binnenlandsche lotenleening groot zeshonderd miljoen frank (600.000.000 frank) in obligatiën rentende 4 pCt. 's jaars, vrij van belasting voor den houder en aflosbaar in vijf en dertig jaar bij uitloting, op de hieronder aangeduide wijze.

Gedurende de tusschen 1 December 1938 en 1 December 1953 vallende eerste drie vijfjarige tijdperken, geschiedt de terugbetaling gedeeltelijk *a pari*, gedeeltelijk door toekenning van loten bedragend jaarlijks, in het geheel, voor elk der drie periodes, onderscheidenlijk 12, 9 en 6 miljoen frank, overeenkomstig het plan der trekkingen en der loten.

Van het zestiende jaar af geschiedt de aflossing uitsluitend door terugbetaling *a pari* op 1 December volgend op de jaarlijksche trekking.

(1) *Moniteur*, 3 December 1938, blz. 7180.

NEDERLAND

DE JONGSTE EVOLUTIE VAN HET NEDERLANDSCHE GELDWEZEN.

Gesteund door de traditie, gesterkt door eeuwenlange ervaring, heeft het Nederlandsche financiewezen, in hoofdzaak gericht op koloniale en buitenlandsche investeringen en op het bevorderen van den nationalen handel, een voorname plaats in de wereldeconomie verkregen en gehandhaafd.

Te beginnen met de groote Indische compagnieën, heeft de Nederlander blijk gegeven van een natuurlijke drang tot geldbelegging in het buitenland. Deze drang is tot een gewoonte uitgegroeid. Dit verklaart, dat thans op de Amsterdamsche beurs de voornaamste internationale fondsen zijn vertegenwoordigd. Daarenboven is Amsterdam geworden een der belangrijkste arbitragemarkten van continentaal Europa.

De Nederlandsche banken droegen tot vóór enkele decades volledig den stempel van het individualisme, dit erfdeel van de eerste calvinistische pioniers. De oorlog met zijn nasleep van financieele verwickelingen, heeft hierin veel verandering gebracht en het Nederlandsche bankwezen sterker en sterker geconcentreerd.

Het is steeds de politiek geweest van de Nederlandsche monetaire autoriteiten zoo veel mogelijk aan den gouden standaard vast te houden. Zoo heeft ook onder den oorlog dit land zich steeds bereid getoond goud tegen pariwaarde op te nemen, en zelfs goud af te geven aan landen met lage goudnoteering wanneer het Nederlandsch belang duidelijk was bewezen.

Nadat, 25 September 1936, Frankrijk besloten had het goudblok te verlaten, had de Nederlandsche Regeering nog gehoopt de vroegere waarde van den gulden op de wereldmarkt te kunnen handhaven, omdat zij zich op het standpunt stelde, dat, waar de ontwikkeling van de Fransche valuta op die van

Nederland en Zwitserland geen invloed was gaan uitoefenen, terwijl de internationale prijsbeweging en bedrijvigheid een opwaartsche richting volgden, de twee landen gezamenlijk zouden kunnen slagen in het voortzetten van hun politiek, die op handhaving van de goudpariteit gericht was. Toen echter, op 26 September, Zwitserland den weg van Frankrijk volgde en Nederland als eenig land ter wereld overbleef dat de vooroorlogsche pariteit van zijn munt had bewaard, zag ook zijn Regeering zich genoodzaakt haar standpunt te herzien en te wijzigen. Onmiddellijk werd op 27 September het goudembargo uitgevaardigd waardoor den goudkernstandaard werd geschorst. Het verbod tot gouduitvoer werd 7 Augustus jl. opgeheven. Deze beslissing werd naderhand bekrachtigd bij een wet die tevens de Regeering machtigt den vroegeren toestand te herstellen zoo de omstandigheden het mochten vereischen.

De gulden deprecieerde op de valutamarkt met ongeveer 20 pCt. De goudvoorraad werd niet gerevalueerd, zoodat sindsdien de gulden een zwevende munt is geworden. Het betalingsverkeer blijft vrij, zooals voorheen. Een Egalisatiefonds, naar Engelsch model, regelt de valutaschommelingen.

Het *Egalisatiefonds*, waaraan de beïnvloeding van de wisselkoersen, door aan- en verkoopen van goud en buitenlandsche deviezen, is opgedragen om, in het belang van het bedrijfsleven, ongewenschte invloeden van kapitaalverplaatsingen of speculatieve bewegingen te voorkomen of althans te beperken, wordt beheerd door de Nederlandsche Bank volgens regelen, gesteld door den Minister van Financiën en onder diens toezicht.

Het fonds, dat over een bedrag van f. 300 miljoen in Schatkistpapier de beschikking kreeg, bezat aanvankelijk geen middelen om, bij eventueele drukking op den gulden, dezen laatste te steunen. Ten einde

boven twijfel te stellen, dat een zoodanige steun wel degelijk in de bedoeling lag, kocht het fonds, 5 October 1936, goud van de Nederlandsche Bank ten beloope van f. 100 miljoen (1).

Practisch is het fonds nimmer genoodzaakt geweest dit goud te gebruiken. Het is, integendeel, herhaaldelijk moeten optreden om een hausse van den gulden te voorkomen, met als gevolg een voortdurende toeneming van zijn goudvoorraad. Daar het fonds slechts over f. 300 miljoen beschikte, heeft het goud moeten verkoopen aan de Nederlandsche Bank, ten einde zich nieuwe middelen aan te schaffen om op de valuta-

markt te intervenieeren door aankopen van goud en buitenlandsche deviezen.

Aangenomen mag worden, dat, begin 1936, hiervoor reeds bijna f. 200 miljoen waren verbruikt; immers de weekstaat van de Nederlandsche Bank van 14 December vertoont een toeneming van den goudvoorraad met f. 100 miljoen, komende — vermoedelijk — van het Egalisatiefonds. Voorts heeft, in verband met de zeer vaste houding van den gulden, gedurende het resteerende gedeelte van het boekjaar, de Bank nog eenige malen een partij goud van het Fonds overgenomen, zoodat de goudvoorraad op 6 December 1937 reeds tot het recordcijfer van f. 1.365,841 miljoen was aangegroeid, tegen 669,840 miljoen per 28 September 1936 (eerste weekstaat na de depreciatie).

(1) Verslag van de Nederlandsche Bank over het boekjaar 1936-1937, blz. 20.

TABEL I.

Uittreksel van de weekstaten der Nederlandsche Bank op enkele belangrijke data

(× f. 1.000).

	25 Juli 1914 (1)	8 November 1920 (2)	27 April 1925 (3)	28 September 1936 (4)	28 November 1938 (5)
Goudvoorraad	162.113	636.141	479.473	669.840	1.481.011
Bankbiljetten	310.437	1.090.924	895.741	772.693	1.004.770
Andere verplichtingen	6.198	88.142	43.444	100.522	767.468
Gouddekingspercentage der biljetten in %	52	58	54	87	147,50
Metaaldekking van alle verplichtingen in % ..	54	56	53	79	80,66
Binnenlandsche wissels	67.947	149.284	95.022	23.369	15.850
Voorschotten en beleeningen	61.686	299.179	152.721	137.488	321.004
Wissels op het buitenland	20.188	30.364	146.657	2.207	3.600

(1) Laatste staat vóór den wereldoorlog.

(2) Datum waarop de gulden het laagste peil t.o.v. den dollar had bereikt.

(3) Terugkeer tot den gouden standaard.

(4) Aanpassing van den gulden.

(5) Laatste gepubliceerde weekstaat.

Daar de goudvoorraad nog steeds tegen de oude waarde, op basis van 1 gulden = 0,604,798 gram fijn goud — de huidige marktwaarde zijnde thans zoowat f. 1 = 0,485 gram — wordt geboekt, leed het fonds bij elken verkoop van goud aan de Nederlandsche Bank een belangrijk boekverlies, zoodat haar werkkapitaal aanzienlijk is geslonken. Om verder boekverlies te voorkomen, liet het fonds bij de bank het schatkistpapier beleenen, dat het, bij zijn oprichting, van de Regeering had bekomen, en werd daarenboven van de Regeering nog nieuw schatkistpapier toegezegd voor geval de omstandigheden het mochten vereischen.

Tot dusver heeft het fonds daarvan geen gebruik moeten maken, omdat het zijn toevlucht heeft genomen tot een ander technisch middel om nieuwe gulden te verkrijgen zonder boekverlies bij wederverkoop aan de Bank. Het schijnt wel, dat het fonds thans gulden leent van de Nederlandsche Bank op onderpand van goud of deviezen. Omtrent dit procédé werd generlei mededeeling verstrekt, maar een wijziging in de voorstelling van de weekstaten schijnt dit vermoeden te staven. Tot vóór 13 December 1937 inderdaad, was de post « Beleeningen » onderverdeeld in beleeningen op « effecten » en beleeningen op « goederen, munt en muntmateriaal ». Sedertdien echter is de verdeeling : « effecten, enz. » en « goederen en ceelen ». De verklaring hiervan schijnt te

zijn, dat alle voorschotten op goud, welke de Bank in het vervolg zou toestaan, in de eerste groep zouden geboekt worden, waar hun bedrag veel minder zichtbaar zou zijn dan in de tweede. Sedert deze wijziging, is de post gestegen van f. 188 miljoen op 13 December 1937 tot f. 344 miljoen op 2 Mei 1938; om opnieuw te verminderen tot f. 319 miljoen per 28 November 1938.

Wegens zijn geringen omvang, heeft het Fonds zich ook sindsdien nog genoodzaakt gezien goud te verkoopen aan de centrale bank. Dezer goudvoorraad is immers van 13 December 1937 tot Juli 1938, gestegen van f. 1.366 miljoen tot f. 1.481 miljoen. Tusschen dezelfde data, steeg de post « Beleeningen op effecten, enz. » van f. 188 miljoen tot f. 329 miljoen t.t.z. met f. 141 miljoen.

In Juli werd, in verband met de beweging van het pond sterling, een zekere drukking op den gulden uitgeoefend, waardoor de beleeningen daalden van f. 329 miljoen (27 Juni) tot f. 286 miljoen (19 September), om naderhand opnieuw tot f. 306 miljoen te stijgen.

De in sommige kringen veelal vooruitgezette meening als zou de koers van den gulden *de facto* op deze van het pond sterling zijn afgestemd, meening die, in de eerste helft van September, nog verscherpte toen bij fel stijgenden goudprijs, de verhouding

van gulden tot pond vrijwel ongewijzigd bleef, werd ondertusschen door de latere gebeurtenissen achterhaald. Zoo is, toen in den namiddag van 27 September, het Egalisatiefonds allen aankoop van ponden had stopgezet, de sterlingkoers op twee dagen tijds gevallen van 8,92 1/8 tot 8,51, om twee dagen daarop opnieuw tot 8,90 te stijgen. Practisch staat de gulden onafhankelijk en van de bewegingen van het pond en van deze van den goudprijs te Londen. De depreciatie van den gulden t.o.v. het goud, nam in het derde kwartaal met 2 1/2 à 3 pCt. toe.

TABEL II.

Maandgemiddelden van de wisselkoersen te Amsterdam.

	Amerik. dollar	Pond sterling	Fransche frank	Belga	Zwitserse frank
1938 Maart	1,8007	8,9728	5,6277	30,3872	41,4807
April	1,8007	8,9646	5,5736	30,3433	41,3772
Mei	1,8063	8,9744	5,0899	30,4226	41,2696
Juni	1,8070	8,9591	5,0296	30,6424	41,3598
Juli	1,8166	8,9567	5,0286	30,7445	41,5721
Augustus ..	1,8312	8,9404	5,0073	30,9030	41,9180
September ..	1,8540	8,8997	4,9887	31,2852	41,9188
October ..	1,8389	8,7694	4,8982	31,1012	41,7844
November ..	1,8405	8,6682	4,8529	31,1256	41,6987

Sedert de oprichting van het Egalisatiefonds, heeft de wisselmarkt veel van haar beteekenis verloren. Wanneer men de wekelijksche staten van de Nederlandsche Bank, gepubliceerd in het derde kwartaal van 1938, zonder commentaar zou beschouwen, zou men niet dadelijk tot de gevolgtrekking komen, dat in dit tijdsverloop de gang van zaken op de wisselmarkt sterk bewogen is geweest. Onder den gouden standaard weerspiegelde zich een dergelijke bewogenheid in fluctuaties van den goudvoorraad, doch hiervan kan thans niets worden waargenomen.

Dit wil geenszins beteekenen dat Nederland inzake monetaire markt en wisselverkeer principieel de vrijheid zou prijsgeven. Als eenige maatregel tegen de stoornissen van het toevloeiend vluchtkapitaal zijn te noemen: het — reeds gedeeltelijk opgeheven — embargo op de buitenlandsche emissies en de sterilisatie van het goud door het Egalisatiefonds, dat, om haar goudaankopen te financieren, schatkistpapier plaatst en met het provenu haar leeningen bij de Nederlandsche Bank terugbetaalt. In dit verband kan worden gewezen op de vastheid van de circulatie ten aanzien van de groote toestrooming van goud. Terwijl sedert de depreciatie van den gulden, en afgezien van het goud van het Egalisatiefonds, de metaalvoorraad met circa 115 pCt. is vergroot, groeide de biljettenomloop slechts met zoowat 28 pCt. aan; de renteloze rekening-courantsaldi bij de Nederlandsche Bank stegen van f. 51 millioen op 28 September 1936 op f. 750 millioen per 28 November 1938.

Dit laatste verschijnsel wijst dadelijk op de groote ruimte aan middelen waarvoor op de geldmarkt geen belegging kan worden gevonden.

Zooals in een onzer voorafgegane berichten reeds werd aangetoond (2), kan deze beweging niet geheel op rekening worden gebracht van de vlucht van buitenlandsch kapitaal naar Nederland. Lang vóór de depreciatie van den gulden, werden belangrijke hoeveelheden Nederlandsch kapitaal in het buitenland in liquiden vorm aangehouden. Aangenomen mag worden, dat dit kapitaal goeddeels terug den weg naar het moederland heeft gevonden. Voorts dienen vermeld, de bedragen binnengekomen door gedeeltelijke of geheele afbetaling van door het buitenland, met inbegrip van Nederlandsch-Indië, aan Nederland verschuldigde bedragen, minder vraag naar buitenlandse valuta e. d. m.

De groote liquiditeit welke hiervan in het binnenland het gevolg was, heeft, in verband met de aanhoudende schaarschte aan beleggingsobjecten geleid tot een abnormale daling van den rentestandaard.

De rentetarieven van de Nederlandsche Bank hebben sedert 7 December 1936, geen wijzigingen ondergaan. Het wisseldisconto staat op 2 pCt., het promesdisconto op 2 1/2 pCt. en de rente voor beleeningen en voorschotten in rekening-courant eveneens op 2 1/2 pCt. bepaald. Het disconto is evenwel goeddeels nominaal, immers de Bank is sedert de bankwet van 1937 gemachtigd een openmarkt-politiek te volgen, wat haar toelaat handelspapier in de markt te koopen tegen circa 1/4 pCt.

Van eind September 1935 tot Mei 1936, was te Amsterdamsche *geldmarkt* door een groote verruiming gekenmerkt geworden, verruiming die een einde nam wanneer, bij de kapitaalvlucht op groote schaal uit Frankrijk, ook een speculatieve beweging tegen den gulden in het leven werd geroepen. Na de monetaire besluiten van eind September 1936, trokken de noteringen op de geldmarkt in verband met de heerschende onzekerheid omtrent de toekomstige ontwikkeling der wisselkoersen en met de hausse op de effectenbeurs, aanvankelijk eenigszins aan. De hierbij bereikte maxima waren evenwel niet hooger dan: particulier disconto 2 3/8 pCt., *call-geld* 2 pCt. en prolongatie 3 1/4 pCt. De verruiming van de geldmarkt zette zich in het nieuwe kalenderjaar onder invloed van de sterke positie van den gulden met kracht voort. Deze toestand is tot op heden gehandhaafd gebleven met een tijdelijke en uiterst korte onderbreking tijdens de jongste internationale beroeringen van eind September.

Onderstaande tabel geeft een beeld van de ontwikkeling op de Amsterdamsche geldmarkt in de laatste jaren, samen met enkele noteringen van kapitaal-rente.

(2) Tijdschrift voor Inlichting en Documentatie, Juni 1938, bl. 22.

TABEL III.

Renteverloop in Nederland.

TIJDVAK	Wisseldisc. v/d Nederl. Bank	Particulier disconto	Prolongatie- rente	Call-geld (Amsterdam)	Rendement van Nederl. obligatiën	Gemiddelde hypotheek- rente in Nederland	Interestvoet Rijkspost- Spaarbank	Rentestand bij bijzondere spaarbanken
1928.....	4,50	4,18	4,16	—	—	—	2,64	—
1929.....	5,13	4,82	4,89	—	—	—	2,64	—
1930.....	3,22	2,06	2,17	—	—	—	2,64	3,56
1931.....	2,47	1,42	1,56	—	—	—	2,64	—
1932.....	2,65	0,85	1,18	—	—	—	2,64	3,385
1933.....	2,95	1,08	1,28	—	—	4,88	2,64	3,30
1934.....	2,50	0,87	1,10	—	4,03	4,69	2,64	—
1935.....	3,99	3,15	3,10	—	4,24	4,54	2,64	3,14
1936.....	2,84	1,73	1,87	0,77	4,19	4,61	2,64	—
1937. (voor het jaar).....	2,—	0,28	0,79	0,25	3,33	4,34	2,64	2,94
1937 September.....	2,—	0,20	0,60	0,25	3,27	3,97	2,64	—
October.....	2,—	0,20	0,60	0,25	3,31	3,98	2,64	—
November.....	2,—	0,24	0,60	0,25	3,25	3,86	2,64	—
December.....	2,—	0,24	0,60	0,25	3,23	3,85	2,64	—
1938 Januari.....	2,—	0,19	0,50	0,25	3,19	3,995	2,64	—
Februari.....	2,—	0,16	0,60	0,25	3,16	3,625	2,64	—
Maart.....	2,—	0,16	0,60	0,25	3,25	3,86	2,64	—
April.....	2,—	0,16	0,60	0,25	3,19	3,74	2,64	—
Mei.....	2,—	0,16	0,60	0,25	3,14	3,63	2,64	2,91
Juni.....	2,—	0,18	0,60	0,25	3,17	3,72	2,64	—
Juli.....	2,—	0,19	0,60	0,25	3,17	4,38	2,64	—
Augustus.....	2,—	0,19	0,60	0,25	3,19	3,69	2,64	—
September.....	2,—	0,42	0,70	0,35	3,37	3,62	2,64	—
October.....	2,—	0,31	0,60	0,25	3,21	3,71	2,64	—
November.....	2,—	0,20	0,60	0,25	3,22	3,71	2,64	—

Het feit, dat de noteringen van de «prolongatie» hooger zijn dan deze van het particulier disconto, vindt zijn verklaring in verscheidene omstandigheden. Allereerst is de aard van het papier verschillend; de geldschieter dient rekening te houden met een mogelijke waardevermindering van de stukken. Daarenboven verbindt hij zich voor een maand. Uit de koersen van de prolongatie mag de gevolgtrekking niet worden gemaakt, dat een ruimere vraag voor dit object bestaat. Ook hier is het aanbod veel grooter dan de vraag. Vele beurstransacties — welke ten andere sterk zijn verminderd — worden door de betrokkenen zelf gefinancierd.

Het beroep van het Rijk op de geldmarkt is, mede door de vermindering van het voorschot van het moe-

derland aan Nederlandsch-Indië en het ruimer vloeien der middelen, belangrijk teruggelopen. Blijkens de publicaties van den Minister van Financiën, stond op 31 Maart 1937 voor f. 368,6 miljoen aan schatkistpapier uit; op 31 Maart 1938 was dit bedrag gedaald tot f. 268,7 miljoen, en is sindsdien nog verder geslonken tot f. 221,709 miljoen op 23 November.

Nederland kent hoofdzakelijk twee vormen van schatkistpapier: schatkistbiljetten en schatkistpromessen. Deze laatste soort is niet meer in omloop. De thans resteerende schatkistbiljetten hebben een looptijd van één à vijf jaar, hetgeen dus in geen geval eenige moeilijkheid voor de liquiditeit van de Schatkist kan opleveren, te meer daar zij nog over een ruim saldo bij de Nederlandsche Bank beschikt.

TABEL IV.

Bezit aan effecten in Nederland aan het einde van 1935

(in millioenen Guldens).

	Het totaal uitstaande bedrag	In bezit van financieele instellingen	Percentage van het totaal uitstaande bedrag
Staatschuld van Nederland (1).....	2.705,7	1.337,9	49 %
Staatschuld van Nederlandsch-Indië.....	1.496,0	519,6	35 %
Gemeenten, provinciën, enz.....	2.819,4	1.392,2 (2)	49 %
Gemeenten, provinciën van Nederlandsch-Indië.....	— (3)	19,0	—
Obligaties enz., van semi-officieele overheidsinstellingen in Nederland.....	500,0 (4)	—	—
Obligaties enz., van semi-officieele overheidsinstellingen in Nederlandsch-Indië.....	— (3)	296,9	—
Pandbrieven.....	922,2	246,3	27 %
Niet gespecificeerd (5).....	—	112,5	—
Totaal bedrag aan obligaties.....	8.443,3	3.924,4	46 %
Beurswaarde van Nederlandsche aandelen.....	4.279,0	19,2	0,4 %
Totaal obligaties en aandelen.....	12.722,3	3.943,6	31 %

(1) Gefundeerde schuld.

(2) Onderhandsche leeningen inbegrepen.

(3) Onbekend.

(4) Zeer ruwe schatting.

(5) Bedragen van niet-gespecificeerde obligaties in handen van financieele instellingen.

Nieuw schatkistpapier is dan ook reeds geruimen tijd niet aan de markt gekomen, althans niet voor rekening van de Schatkist. Wel is dit geschiedt voor rekening van het Egalisatiefonds, dat zijn behoeften aan middelen o. a. via de plaatsing van schatkistpapier dekt. Het disconto voor dergelijke promessen bedroeg in Augustus 1/8 pCt., voor deze met een looptijd van vijf à zes maanden, à 3/8 pCt. voor deze met een looptijd van acht maanden. Op de uitgifte van 21 September, was dit percentage in verband met de internationale situatie gestegen tot 1/2 à 3/4 pCt.

's jaars. Voorts was de behoefte voor de financiering van effectenposities in den laatsten tijd gering, terwijl, tenslotte, het aanbod van bankaccepten binnen uiterst beperkte grenzen bleef.

Vooraleer het verloop van de kapitaalmarkt te schetsen, is het nuttig de aandacht te vestigen op het groote belang van de beleggingsmarkt in Nederland. Aan het eind van 1935, was er een totaal bedrag aan uitstaande Nederlandsche en Nederlandsch-Indische effecten van om en nabij f. 12.722 miljoen, waarvan 31 pCt. in bezit waren van financieele instellingen.

TABEL V.

Verdeeling van het effectenbezit tusschen de verschillende financieele instellingen
(in millioenen Guldens).

	Geldmarkt- instellingen	Geld- en kapitaal- marktinstellingen	Kapitaalmarkt- instellingen	Totaal
Overheidsobligaties, enz.	16,1	885,4	2.495,8	3.397,3
Semi-overheidsobligaties	—	128,0	168,9	296,9
Pandbrieven	1,1	22,9	222,3	246,3
TOTAAL...	17,2	1.036,2	2.887,0	3.940,5
Aandeelen	11,5	2,3	15,5	29,3
Aandeelen en obligaties	28,7	1.038,6	2.902,5	3.969,8
Hypotheken	4,4	187,1	1.899,6	2.091,1
Totale beleggingen op langen termijn	33,1	1.225,7	4.802,1	6.060,9
Percentage van het totaal	0,5 %	20 %	79,5 %	100 %

De investeringsbehoeften van het particuliere bedrijfsleven blijven vrij gering. In totaal werden in de eerste drie trimesters van 1938 ruim f. 103 miljoen aan nieuw geld gevraagd, tegen f. 120 miljoen in het geheele jaar 1937.

Van den lagen rentestandaard werd zoowel door de overheid als door particulieren dankbaar gebruik gemaakt om over te gaan tot conversie van oude leeningen. Begin 1937 waren het meerendeel van de leeningen nog van het 4 pCt.-rentetype; naderhand werd dit 3 1/2 pCt. voor de gemeente- en provincie-leeningen, en naarmate het jaar verder verliep kwam het 3 pCt.-type opduiken. In zake conversies, vestigde het jaar 1937 een nieuw record, dat aanmerkelijk dit van 1934 heeft overtroffen (zie bijgaande tabel). In Januari 1938, heeft de Nederlandsche regering nog een belangrijke conversie uitgevoerd in samenwerking met de leidende banken en bankiershuizen. Al de uitstaande 4 pCt.-obligaties werden omgezet in een leening met gestaffelden rentevoet van het 3—3 1/2 pCt.-type, geëmitteerd à 99 1/2, rentende 3 pCt. voor de eerste tien jaren en 3 1/2 pCt. voor de acht en twintig volgende jaren, met recht voor de Nederlandsche regering, om de leening op elk oogenblik af te lossen.

Vanaf het tweede kwartaal van 1938, is de stroom van conversies sterk aan 't verminderen gegaan. Het totaal bedrag der conversieleeningen belooft, in de eerste negen maanden van het loopende jaar, ongeveer f. 1.300 miljoen tegen f. 2.130 miljoen in het geheele jaar 1937.

TABEL VI. Conversieleeningen.

	(IN MILLIOENEN GULDENS)				
	1934	1935	1936	1937	1938
Januari		76,8	2,3	126,4	1.071,0
Februari	306,0	27,0	8,1	202,6	110,1
Maart		35,8	—	9,9	83,9
April	902,6	34,5	—	40,9	5,0
Mei	15,0	0,2	—	40,1	4,7
Juni	5,5	—	—	575,9	1,6
Juli	104,1	—	—	181,3	4,9
Augustus	57,7	—	4,5	42,6	15,9
September	485,5	—	16,3	706,4	0,6
October	100,7	—	3,3	48,1	0,3
November	8,1	—	26,3	28,7	2,1
December	52,2	—	26,4	128,2	
TOTAAL...	2.036,4	174,7	87,1	2.131,1	

Een belangrijk gedeelte van het Nederlandsch kapitaal is in het buitenland geïnvesteerd, waarbij vooral de administratiekantoren door uitgifte van depotfractiebewijzen een voornamelijk rol vervullen. Volgens een zeer globale schatting van de Internationale Kamer van Koophandel, op het Congres van Berlijn 1937, zouden deze zoowat 6 1/2 milliard gulden bedragen op een gezamenlijk nationaal vermogen van 18 milliard. Daarvan zou ruim 1 1/2 milliard in Amerika zijn belegd, of circa 7 pCt. van het nationaal fortuin. Na de depreciatie van den gulden, was een de facto-embargo op buitenlandse emissies in Nederland ingesteld geworden, in afwachting van meerdere zekerheid omtrent de internationale verhoudingen. Volgens een andere versie, zou deze maatregel zijn ingevoerd om de markt voor te bereiden op de groote 4 pCt. regeeringsconversie.

TABEL VII.

Emissies in 1938
(in Guldens).

	NIEUW KAPITAAL			Conversie
	Obligatiën	Aandeelen	Totaal	
Januari	2.461.075,—	1.740.000,—	4.201.075,—	1.076.515.650,—
Februari	9.267.401,25	636.000,—	9.903.401,25	110.140.600,—
Maart	17.951.327,50	1.650.000,—	19.601.327,50	81.525.748,—
April	466.292,50	157.500,—	623.792,50	4.852.400,—
Mei	20.122.140,50	—	20.122.140,50	4.613.850,—
Juni	24.164.620,—	5.856.250,—	30.020.870,—	1.460.650,—
Juli	27.838.264,50	375.000,—	28.213.264,50	4.854.618,—
Augustus	2.010.000,—	1.852.000,—	3.862.000,—	15.913.000,—
September	4.636.960,—	270.000,—	4.906.960,—	586.000,—
October	6.873.812,50	10.650.750,—	17.524.562,50	288.000,—
November	44.000,—	1.600.000,—	1.644.000,—	2.080.500,—
	115.835.893,75	24.787.500,—	140.623.393,75	1.302.831.016,—

Bron : *Economisch-Statistische Berichten*.

De ontwikkeling die deze verhoudingen in 1937 ver- toonden, maakte het mogelijk aan dit zgn. embargo een eenigszins soepeler toepassing te geven — bekend- making van 29 Juni 1937 —, zoodat de betrokken instanties bereid werden gevonden van geval tot geval na te gaan, of wellicht een bijzondere aanleiding bestond om het bezwaar ten opzichte van een speciale emissie of introductie te laten varen. Aldus werden in 1937 en 1938, verschillende Deensche leeningen toege- laten, en nieuwe buitenlandsche fondsen — voorname- lijk Amerikaansche en Canadeesche — geïntroduceerd, bij zoöverre, dat in sommige kringen thans stemmen opgaan tegen den overvloed van introducties op grond van de beschouwing, dat het belang van de markt door de veelheid kan worden geschaad.

Het « Beleggersfront » — waaromtrent wij in een vorig bericht uitvoerige mededeelingen hebben ver- strekt (3) — een afspraak tusschen beroepsbeleggers om, door gezamenlijk optreden invloed uit te oefenen op de interest-condities voor nieuwe en conversielee- ningen, en aan welker invloed het principe van de oplopende rente schijnt te moeten toegeschreven worden, heeft in de tweede helft van September blijk gegeven van hernieuwde activiteit. Tot nog toe gold voor dit kartel als criterium voor deelneming aan een emissie, dat lang loopende obligaties — maximum veertig jaar — van gemeenten, waterschappen en daar- mede gelijk te stellen publiekrechtelijke lichamen, een rente moeten afwerpen van ten minste 3 1/4 pCt.

(3) *Tijdschrift voor Inlichting en Documentatie*, 10 Maart 1938, bl. 195.

's jaars, bij een emissiekoers van 100 pCt. Deze rente- voet is thans gebracht op 3 1/2 pCt. 's jaars, met dien verstande, dat ook genoeg zal worden genomen met een koers van uitgifte van maximaal 101 pCt. Voor provinciale leeningen wordt de rentevoet ver- hoogd van 3 1/8 tot 3 1/4 pCt. Deze politiek wordt door het beleggersfront verklaard door te wijzen op de tendentie, welke zich ontwikkelde om 3 1/2 pCt.- leeningen in 3 1/4 pCt.-leeningen te converteeren. Destijds was het 3 1/4 type voor gemeentelijke obligaties aanvaard — tegelijk met het 3 1/2 type voor onderhandsche gemeentelijke leeningen — omdat werd verwacht, dat de kosten, verbonden aan het emitteeren van obligatieleeningen, een zoodanige belemmering zouden vormen, dat een conversie van 3 1/2 pCt. in 3 1/4 pCt.-leeningen niet loonend zou zijn. Een deel van de bij het blok aanwezige gelden zal nu uiteraard niet belegd kunnen worden, doch het geeft hieraan de voorkeur boven de waarschijnlijkheid, dat de rentedaling een te snel tempo zou verkrijgen, vooral omdat het den tegenwoordigen lagen rente- stand als een uitzondering en als een tijdelijk ver- schijnsel beschouwt.

Om dit overzicht te resumeeren, kunnen we zeggen dat het Nederlandsche geldwezen, in de laatste maan- den, wordt gekenmerkt door een overvloed van liquide middelen na de terugvloeiing van het Neder- landsch kapitaal, de naar verhouding kleine vraag zoowel naar kapitaal als naar kort crediet, en den aanhoudenden lagen rentestand, met een woord : overvloed van geld en weinig beleggingsmogelijkheden.

INDUSTRIEËLE EN HANDELSBERICHTEN.

INHOUD : België : Groot-en kleinhandelsprijzen in November 1938. — De werkloosheidsbeweging in België.
 Duitsland : De toestand van nijverheid en handel in Duitsland.
 Japan : Wolindustrie in Japan.

BELGIË

GROOT- EN KLEINHANDELSPRIJZEN IN NOVEMBER 1938.

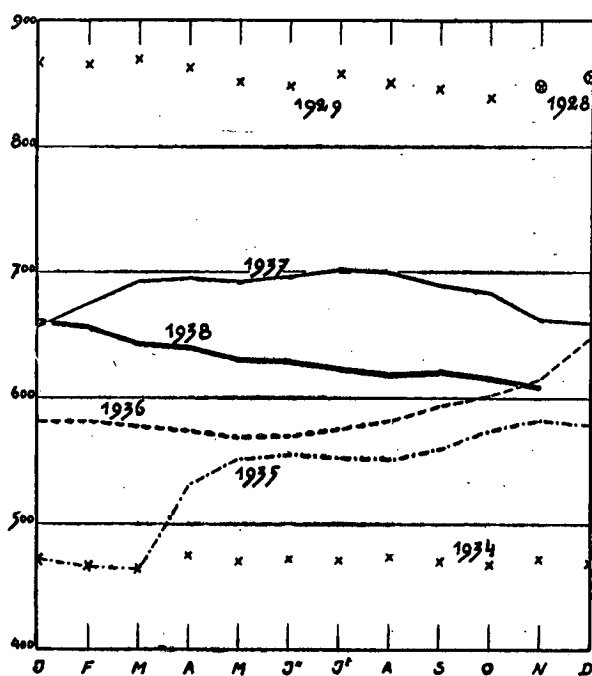
In den loop van November zijn, in hun geheel genomen, de prijzen der grondstoffen nog naar baisse blijven overhellen.

In de koper- en tinindustrie, werden de vooruitzichten op verdere ontwikkeling minder gunstig geoordeeld. Voor het koper werd dan ook beslist van 1 Januari 1939 af de productie opnieuw tot 100 pCt. van de basisquota te beperken. Anderdeels zijn de

tinuitvoerquota voor het eerste kwartaal van 1939 gehandhaafd gebleven, op hetzelfde percentage als voor het loopend kwartaal, t.t.z. 45 pCt., incl. de 10 pCt. bestemd voor den *Buffer-Pool*. Daarentegen zijn de uitvoerquota voor rubber verhoogd geworden, en wel van 45 pCt. voor het loopend kwartaal tot 50 pCt. voor het eerste kwartaal van 1939.

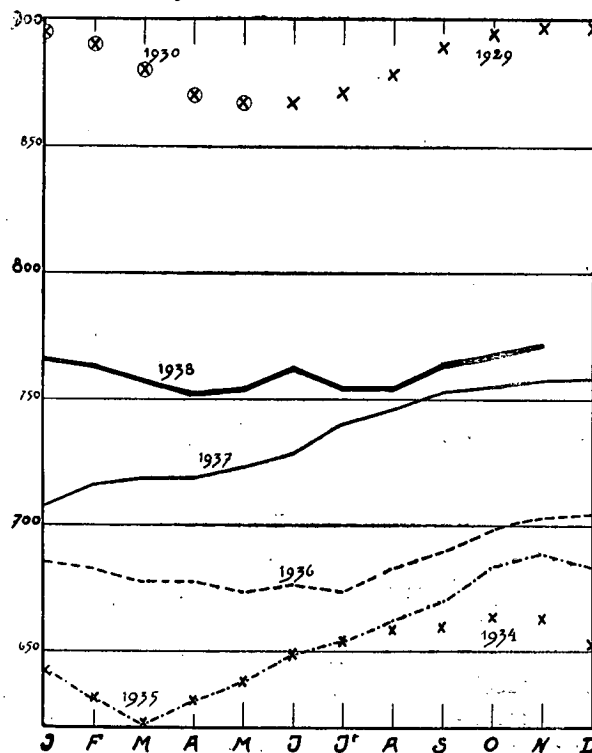
Het overtollige aanbod van katoen en tarwe is drukkend over de desbetreffende markten blijven hangen. In wol was de navraag bevredigend en een zekere prijsvastheid kon worden waargenomen.

Indexcijfers der groothandelsprijzen.

x : Door de indexcijfers bereikte maxima- en minipunten.

Indexcijfers der kleinhandelsprijzen.

x : Door de indexcijfers bereikte maxima- en minipunten.

Per 15 November, wijst, in België, het indexcijfer der groothandelsprijzen op een achteruitgang van 7 punten, of 1,1 pCt. ten overstaan van 15 October.

Vooraf de voedingsproducten zijn door de baisse getroffen geworden, evenals huiden en leder alsmede vlas en jute. Opvallende veranderingen in de andere rubrieken worden niet gemeld. Sedert Juli 1937, zijn de groothandelsprijzen in het geheel met 13,1 pCt. gedaald. Van October op November, wordt voor de kleinhandelsprijzen een hausse van 3 punten gemeld, of 0,4 pCt. Met 772, komt aldus het desbetreffend indexcijfer 1,8 pCt. hooger te staan dan dat over de overeenkomstige periode van 1937. Deze recente stijging is toe te schrijven aan boter, eieren, alsmede aan de kolen en mag derhalve beschouwd worden als grootendeels ontstaan uit louter seizoensinvloeden. Op de 54 producten welke voor het berekenen van het indexcijfer in aanmerking komen, zijn er, van de eene maand op de andere, 23 gestegen, 17 gedaald en 14 ongewijzigd gebleven.

Beïnvloed door de verhooging van den prijs der voedingsproducten, wijst het indexcijfer voor de

kosten van levensonderhoud (3e categorie) op een verhoging met 1,8 punten, of 0,9 pCt. Op één jaar afstand, is dit cijfer slechts met 0,5 pCt. opgegaan wat te wijten is aan het stijgen der kosten voor kleding alsmede van diverse andere diensten gegroepeerd onder de rubriek « Behoeften van hygiënischen, maatschappelijken en zedelijken aard ».

Tot op vandaag, viel er bij de detailprijzen, noch bij het percentage der vergoedingen neiging tot dalen waar te nemen. Zoo het wenschelijk is, dat de detailprijzen minder gevoelig blijven aan de conjunctuurschommelingen dan de groothandelsprijzen, en zoo het normaal is, dat er zich tusschen het respect. dalen van de groot- en kleinhandelsprijzen, eenige vertraging voordoet, toch dient er op gewezen, dat, ditmaal, deze vertraging van ongewone beteekenis is. Dit verschijnsel verdient des te meer onze aandacht gaande te houden, daar het de weerspiegeling is van een toegespitste starheid in onze economische structuur, starheid welke door haar inwerking op ons remuneratiestelsel, niet zonder ernstigen terugslag blijft op de aanpassingsmogelijkheden onzer economie aan de voorwaarden van de internationale markt.

Indexcijfers der groothandelsprijzen in België.

CATEGORIE VAN PRODUCTEN	Aantal producten	Indexcijfers voor November 1938	VERMEERDERING OF VERMINDERING				Relatieve toename of vermindering t o. v. het in 1937 of 1938 bereikte maximum	
			t. o. v. October 1938		t. o. v. November 1937		Datum van het maximum (maand)	Toename of vermindering in %
			in absolute cijfers	in relatieve cijfers (%)	in absolute cijfers	in relatieve cijfers (%)		
Voedingswaren	16	514	— 15	— 2,8	— 102	— 16,6	7-1937	— 22,1
Brandstoffen	4	837	—	—	— 69	— 7,6	10-1937	— 7,6
Teer en derivaten	3	560	— 11	— 1,9	— 119	— 17,5	10-1937	— 18,4
Metaalproducten	14	685	— 4	— 0,6	— 53	— 7,2	8-1937	— 16,1
Petroleum en derivaten	7	906	— 4	— 0,4	— 142	— 13,5	8-1937	— 13,5
Ceramische producten	9	859	—	—	— 26	— 2,9	7-1937	— 4,4
Glasproducten	2	549	—	—	—	—	1937	—
Chemische producten	12	602	— 7	— 1,1	— 10	— 1,6	4-1938	— 3,8
Kunstmeststoffen	4	520	+ 1	+ 0,2	+ 42	+ 8,8	11-1938	—
Vetstoffen	7	436	— 6	— 1,4	— 88	— 16,8	2-1937	— 29,0
Textielproducten (gezamenlijke)	19	567	— 16	— 2,7	— 51	— 8,3	6-1937	— 24,9
Wolproducten	5	579	— 4	— 0,7	— 91	— 13,6	4-1937	— 29,8
Vlasproducten	5	821	— 31	— 3,6	+ 4	+ 0,5	6-1937	— 14,8
Jutewaren	2	361	— 25	— 6,5	— 47	— 11,5	5-1937	— 18,1
Katoenproducten	7	490	— 3	— 0,6	— 48	— 8,9	3-1937	— 34,8
Bouwmaterialen	13	773	+ 2	+ 0,3	+ 3	+ 0,4	9-1937	— 1,2
Harsproducten	2	520	— 10	— 1,9	— 53	— 9,9	2-1937	— 35,8
Huiden en leder	9	468	— 10	— 2,1	— 60	— 11,4	4-1937	— 31,1
Tabak	1	500	—	—	—	—	12-1937	— 8,3
Papier	1	650	—	—	— 446	— 40,7	11-1937	— 40,7
Rubber	1	138	— 3	— 2,1	+ 17	+ 11,4	3-1937	— 33,3
ALGEMEEN INDEXCIJFER	124	610	— 7	— 1,1	— 46	— 8,0	7-1937	— 13,1

DE WERKLOOSHEIDSBEWEGING IN BELGIË.

Een zoo pas verschenen studie uitgaande van den Nationalen Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid, hangt ons een beeld op van de werkloosheid in België sedert het begin van het jaar.

Uit bedoelde studie blijkt, dat aan het einde van 1937 en aan het begin van 1938, de conjuncturele toespitsing van de werkloosheid zoo erg was, dat van October 1937 tot Januari 1938 het daggemiddelde van

het in de gemeentelijke stempelburelen gecontroleerd aantal werklozen met 81 pCt. was toegenomen.

MAAND	Absolute cijfers (in duizenden)	Indexcijfers (Oct. 1937 = 100)
1937 October	110	100
November	139	127
December	179	163
1938 Januari	199	181

Na de buitengewone piek die heel aan het begin van 1938 werd opgeteekend — tijdens de week van 3 tot 8 Januari, is het daggemiddelde tot 224.475 eenheden gestegen, met een maximum van 238.754 eenheden 's Maandags — trad geleidelijk opnieuw daling in, zoodat in September 1938 (gemiddelde voor de eerste drie weken) het aantal eenheden van 199.070 in Januari 1938, op 151.766 kon worden teruggebracht.

MAAND	Absolute cijfers (in duizenden)	Februari 1938 = 100
1938 Januari	199	—
Februari	196	100
Maart	169	86
April	159	81
Mei	164	84
Juni	154	79
Juli	152	78
Augustus	150	76
September (eerste 3 weken)...	152	77

Met Februari als basis tot vergelijking, toont bovenstaande tabel aan, dat de daling van Februari 1938 tot September 1938, zowat 23 pCt. is geweest, terwijl voor dezelfde periode het seizoenindexcijfer overslaat van 120 op 88, of een daling van 27 pCt. De Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid trekt daaruit de conclusie, dat in strijd met hetgeen op het zien der cijfers zou kunnen gedacht worden, de conjuncturele toespitsing wel degelijk doorlopend is geweest gedurende de eerste negen maanden van het jaar 1938, schoon het tempo merkbaar trager verliep dan aan het einde van 1937.

Het valt dus niet moeilijk om begrijpen dat het verschil tusschen de daggemiddelden van de overeenstemmende maanden van 1937 en van 1938 doorlopend verhoogd is. Ten bewijze volgende tabel.

MAAND	1937	1938	VERSCHIL	
	(in duizenden)		absolute cijfers (in duizenden)	in %
Januari	163	199	+ 36	+ 22
Februari	149	196	+ 47	+ 32
Maart	131	169	+ 38	+ 29
April	113	159	+ 46	+ 40
Mei	108	164	+ 56	+ 51
Juni	102	154	+ 52	+ 51

Indien, zooals uit onderstaande tabel kan worden opgemaakt, dit verschil sedert Juli 1938 eerder naar

WEEK	1937	1938	VERSCHIL	
	(in duizenden)		absolute cijfers (in duizenden)	in %
1 ^o week Juli.....	102	154	+ 52	+ 50
2 ^o —	104	154	+ 50	+ 49
3 ^o —	101	149	+ 48	+ 48
4 ^o —	104	151	+ 47	+ 45
1 ^o week Augustus.....	108	150	+ 42	+ 39
2 ^o —	107	150	+ 43	+ 40
3 ^o —	112	152	+ 40	+ 36
4 ^o —	109	147	+ 38	+ 35
5 ^o —	108	149	+ 41	+ 38
1 ^o week September.....	108	149	+ 41	+ 38
2 ^o —	111	152	+ 41	+ 37
3 ^o —	112	153	+ 41	+ 37

afnemen overhelt, dan is dit te wijten aan den omkeer van de conjuncturele evolutie medio 1937, alsmede aan de vluggere toespitsing van de werkloosheid in 1937 dan in 1938.

De gunstige conjunctuurevolutie van de werkloosheid in den loop van de jaren 1935 en 1936, verklaart waarom het daggemiddelde over 1938 al maar door dit van 1935 naderbij is gekomen en hoe het komt dat het daggemiddelde over 1938 dra de overeenstemmende cijfers van 1936 hebben voorbijgeschreden en wel in steeds groeiende verhoudingen. De politieke gebeurtenissen van eind September 1938 waren aanleiding tot brusken oploop van de werkloosheid.

MAAND	1935	1938	VERSCHIL	
	(in duizenden)		absolute cijfers (in duizenden)	in %
Januari	291	199	— 92	— 32
Februari	286	196	— 90	— 31
Maart	274	169	— 105	— 38
April	222	159	— 63	— 28
Mei	204	164	— 40	— 20
Juni	184	154	— 30	— 16
Juli	176	152	— 24	— 14
Augustus	180	150	— 30	— 17
September	175	152	— 23	— 13

MAAND	1936	1938	VERSCHIL	
	(in duizenden)		absolute cijfers (in duizenden)	in %
Januari	207	199	— 8	— 4
Februari	209	196	— 13	— 6
Maart	171	169	— 2	— 1
April	165	159	+ 3	+ 2
Mei	162	164	+ 12	+ 8
Juni	140	154	+ 14	+ 10
Juli	137	152	+ 15	+ 11
Augustus	131	150	+ 19	+ 14
September	127	152	+ 25	+ 19

Het daggemiddelde is geleidelijk gestegen van 153.530 tijdens de derde week van September, tot 162.064 tijdens de laatste week van die maand, om te klimmen tot 170.117 tijdens de eerste week van October. Het tijdens deze periode geregistreerd maximum bedroeg 175.648 eenheden, op Maandag 3 October 1938. In de tweede week van October trad daling in, dewelke niet alleen ephemer was, doch tevens van miniem belang. Dit bewijst volgende tabel :

WEEK	Daggemiddelden (in duizenden)
Van 3 tot 8 October 1938	170
Van 10 tot 15 —	162
Van 17 tot 22 —	160
Van 24 tot 29 —	159

Het in October 1938 zwakste geregistreerde gemiddelde is 158.642 eenheden geweest, en in September 1938, eenheden 149.227. Het verschil is dus gewichtig. Deze toestand verdient des te meer aandacht daar onder oogpunt van seizoen, October de gunstigste maand is.

In November, is de werkloosheid geleidelijk zoodanig opgelopen, dat haar daggemiddelde op een peil is gekomen dat de hoogste cijfers van sedert het begin van het jaar dichtbij benadert.

WEKEN	Daggemiddelden (in duizenden)
Van 31-10 tot 5-11-1938	169
Van 7-11 tot 12-11-1938	177
Van 14-11 tot 19-11-1938	177
Van 21-11 tot 26-11-1938	190
Van 28-11 tot 3-12-1938	196
Van 5-12 tot 10-12-1938	200

Het daggemiddelde voor November 1938, bedraagt 185.454 en overschrijdt met 33.678 eenheden, of 22 pCt. het overeenstemmend cijfer voor September van hetzelfde jaar (gemiddelde voor de eerste drie weken). Nu dan, het seizoenindexcijfer klimt van 88 voor September, tot 95 voor November, wat op een verhooging van 8 pCt. neerkomt. Dus heeft er zich, in den loop dezer jongste weken, opnieuw een conjuncturele toe-

MAAND	Aantal werkdagen		WERKLOOZEN	Aantal werklozen ingeschreven bij de gemeentelijke stempelkantoren (in duizenden)	
	1937	1938		1937	1938
Januari	24	30	Volledig	137	147
			Gedeeltelijk	110	210
			TOTAAL	247	357
Februari	24	24	Volledig	129	142
			Gedeeltelijk	93	198
			TOTAAL	222	340
Maart	29	24	Volledig	117	132
			Gedeeltelijk	92	155
			TOTAAL	209	287
April	24	23	Volledig	102	123
			Gedeeltelijk	73	153
			TOTAAL	175	276
Mei	28	29	Volledig	97	122
			Gedeeltelijk	82	186
			TOTAAL	179	308
Juni	24	23	Volledig	86	116
			Gedeeltelijk	83	172
			TOTAAL	169	288
Juli	23	23	Volledig	88	117
			Gedeeltelijk	88	171
			TOTAAL	176	288
Augustus	30	29	Volledig	92	121
			Gedeeltelijk	105	176
			TOTAAL	197	297
September	24	24	Volledig	92	128
			Gedeeltelijk	99	174
			TOTAAL	191	302
October	24	29	Volledig	93	140
			Gedeeltelijk	95	184
			TOTAAL	188	324
November	28	23	Volledig	116	151
			Gedeeltelijk	127	176
			TOTAAL	243	327
December	22	24	Volledig	137	—
			Gedeeltelijk	175	—
			TOTAAL	312	—

spitsing in de werkloosheid voorgedaan. Van September tot November, is de verhooging zoodanig geweest, dat ze bijna die van de overeenstemmende periode van 1937 evenaart.

Hier zij aangestipt, dat het zwakste in 1937 opgeteekende daggemiddelde dat is voor de week van 19 op 24 Juli 1937, hetwelk 101.236 eenheden bedroeg. Het zwakste daggemiddelde gaf, in 1938, de week van 22 op 27 September : 147.879 eenheden.

Het laagste cijfer aan werklozen gecontroleerd op een bepaalden dag, is dat geweest van 20 Juli 1937 . 96.148 eenheden. In 1938 is datzelfde minimum geregistreerd geworden den 24ⁿ September : 141.394 eenheden. In 1937, den 23ⁿ October : 119.824 eenheden.

Zooals blijkt uit bovenstaande recapitulerende tabel, is de ongunstige evolutie van de arbeidsmarkt sedert een jaar, in hoofdzaak te herkennen aan de toespitsing van de gedeeltelijke werkloosheid. In Mei 1938, bedroegen de gedeeltelijk werklozen 61 pCt. van het algeheel aantal werklozen ingeschreven op de gemeentelijke stempelbureelen, tegen slechts 46 pCt. in Mei 1937.

Het aantal door de gemeentelijke stempelbureelen gecontroleerde werklozen is, in den loop van de maand November 1938, tot 326.920 eenheden geklommen, hetzij 151.311 volledig werklozen en 175 duizend 609 gedeeltelijk werklozen.

Wijzen wij er echter op, dat sedert enkele maanden de gedeeltelijke werkloosheid luttel verhoogd is, terwijl het aantal volledig werklozen al maar door aangroeit. Ten bewijze volgende tabel.

**Evolutie
van de volledige en gedeeltelijke werkloosheid.
Indexcijfers. Basis : 1937 = 100.**

MAANDEN	Volledig werklozen	Gedeeltelijk werklozen(1)
1937 Juli	102	106
Augustus	106	—
September	106	113
October	108	114
November	135	—
December	158	211
1938 Januari	170	—
Februari	164	239
Maart	153	187
April	142	185
Mei	141	—
Juni	134	208
Juli	135	207
Augustus	140	—
September	148	210
October	162	—
November	175	212

(1) Om de cijfers over de gedeeltelijk werklozen vergelijkbaar te houden, hebben alleen maanden van vier weken gediend.

In Juni 1938, stond het aantal gedeeltelijk werklozen met 108 pCt. hooger dan in Juni 1937, terwijl op dat oogenblik het totaal volledig werklozen slechts met 34 pCt. het overeenstemmend cijfer voor 1937 overtrof. Doch, sedert Juni 1938, is het totaal gedeeltelijk werklozen niet meer gestegen; trouwens het indice dat voor Juni 208 aangeeft, geeft voor Novem-

ber 1938 slechts 212 aan, terwijl voor de volledig werklozen het indice stijgt van 134 in Juni 1938, tot 175 in November daarop volgend.

Het cijfer 151.311 volledig werklozen bereikt in November, is het hoogste dat sedert de conjunctureele toespitsing van de werkloosheid omtrent medio 1937 geregistreerd is geweest. Ook is de betrekkelijke betekenis van het aantal volledig werklozen in het algeheel aantal werklozen dat, in Juni 1937, van 51 pCt. tot 40 pCt. was teruggelopen, terug tot 46 pCt. opgelopen in November 1938.

Percentage van de volledig werklozen in het aantal werklozen.

1937 Juni	51,08 %
Juli	50,0 %
Augustus	—
September	48,11 %
October	49,59 %
November	—
Décember	43,95 %
1938 Januari	—
Februari	41,77 %
Maart	46,13 %
April	44,55 %
Mei	—
Juni	40,24 %
Juli	40,51 %
Augustus	—
September	42,22 %
October	—
November	46,28 %

Tot aan October, is de verhooging van de volledige werkloosheid vooral waar te nemen geweest in het Vlaamsch gedeelte van het land, terwijl deze van de gedeeltelijke werkloosheid vooral het Walenland heeft getroffen.

Werklozen ingeschreven in October op de gemeentelijke stempelbureelen. (In duizenden.)

GEWESTEN	Volledig werkl.		Gedeelt. werkl.	
	1937	1938	1937	1938
Vlaamsche.....	60	93	59	96
Waalsche.....	20	28	29	74
Brabant.....	13	19	7	13
Het Rijk.....	93	140	95	183

In verhouding tot het totaal van het geheele rijk, is de onderverdeling voor de beide gewesten de volgende :

GEWESTEN	Volledig werkl.		Gedeelt. werkl.	
	1937	1938	1937	1938
Vlaamsche.....	64,9	66,0	62,7	52,5
Waalsche.....	20,9	20,3	30,4	40,6
Brabant.....	14,2	13,7	6,9	6,9
Het Rijk.....	100,0	100,0	100,0	100,0

Van October 1937 tot October 1938, is dus het aandeel der Vlaamsche gewesten, in het totaal der volledig werklozen, van 64,9 pCt. tot 66 pCt. gestegen, terwijl voor de Waalsche gewesten, het aandeel in het

totaal der gedeeltelijk werklozen, in veel hooger mate is opgelopen en wel van 30,4 pCt. in October 1937, tot 40,6 pCt. in October 1938.

* * *

De toespitsing van de volledige werkloosheid van October 1937 tot October 1938, is zoowat 51 pCt., t.t.z. 140.441 eenheden in October 1938, tegen slechts 93.292 in October 1937. De gewestelijke stempelbureelen welke gedurende deze periode, een toenemen van de volledige werkloosheid boven dit algemeen gemiddelde hebben opgenomen, zijn de volgende :

Libramont (337 pCt.), Diest (179 pCt.), Aarlen (160 pCt.), Veurne (155 pCt.), Waver (143 pCt.), Hasselt (118 pCt.), Sint-Truiden (106 pCt.), Ronse (93 pCt.), Kortrijk (87 pCt.), Nijvel (86 pCt.), Oostende (83 pCt.), Halle (77 pCt.), Zinnik (76 pCt.), Namen (75 pCt.), Antwerpen (76 pCt.), Moeskroen (70 pCt.), La Louvière (70 pCt.), Roeselare (69 pCt.), Eekloo (68 pCt.), Hoei (68 pCt.), Aat (66 pCt.), Geeraardsbergen (66 pCt.), Tielt (63 pCt.), Herentals (62 pCt.), Mechelen (60 pCt.), Verviers (58 pCt.), Doornik (58 pCt.), Tongeren (58 pCt.), Neerpelt (54 pCt.), Ieper (51 pCt.).

Door enkele bureelen worden belangrijke verhoogingen der volledige werkloosheid opgenomen; verhoogingen welke ofschoon uitgedrukt in percenten, nochtans onder het gemiddelde blijven. Dergelijke bureelen zijn :

GEWESTELIJKE BUREELEN	Volledig werklozen		in %
	October 1937	October 1938	
	(in duizenden)		
Brussel.....	10	14	39
Gent.....	7	10	47
Brugge.....	4	6	47
Sint-Niklaas.....	3	5	50

Van October 1937 tot October 1938, steeg de gedeeltelijke werkloosheid met zoowat 194 pCt., of 94 duizend 846 eenheden in October 1937 en 183.484 in October 1938. Ter verklaring van deze cijfers, dient rekening er van gehouden, dat October 1938 werkdagen 29 gaf en October 1937 slechts 24. De gewestelijke bureelen welke van October 1937 tot October 1938, een hogere gedeeltelijke werkloosheid dan het doorlopend gemiddelde van 94 pCt. hebben opgenomen, zijn de volgende :

Hasselt (850 pCt.), La Louvière (489 pCt.), Aarlen (360 pCt.), Nijvel (267 pCt.), Namen (263 pCt.), Tongeren (249 pCt.), Luik (224 pCt.), Zinnik (221 pCt.), Aat (180 pCt.), Neerpelt (179 pCt.), Hoei (176 pCt.), Waver (173 pCt.), Charleroi (159 pCt.), Bergen (157 pCt.), Halle (135 pCt.), Libramont (123 pCt.), Gent (109 pCt.), Diest (102 pCt.), Ronse (102 pCt.), Antwerpen (99 pCt.), Mechelen (94 pCt.).

Onder de gewestelijke bureelen, welke van October 1937 tot October 1938, een aanzienlijke verhooging van

de gedeeltelijke werkloosheid in absolute cijfers hebben opgenomen, zijn te melden : Brussel (2.912 eenheden meer), Kortrijk (2.722 eenheden meer), Veerhoven (1.813 eenheden meer) en Doornik (1.499 eenheden meer).

De ongelijke verdeling van de volledige en gedeeltelijke werkloosheid per gewestelijk bureau, komt natuurlijk hier uit voort, dat de verschillende nijverheden welke aldaar gelocaliseerd zijn, niet eenvormig door de conjuncturele toespitsing getroffen zijn geworden. Van September 1937 tot September 1938, heeft de verhooging van het aantal vergoede volledig werklozen 33.436 bedragen; daaronder : 9.487 voor het bouwvak, 8.105 voor de metaalnijverheid, 5.895 voor de textielindustrie en 3.049 voor de kunst- en juithedbedrijven.

In den loop van dezelfde periode, beliep de verhoging der vergoede gedeeltelijk werklozen 59.794 eenheden, waaronder 17.752 voor de metaalnijverheid, 13.568 voor het textielbedrijf en 10.646 voor de mijnen.

Volgende tabel geeft nieuwe aanduidingen over de evolutie van de werkloosheid per nijverheidstak. Het

totaal voor zekere nijverheidstakken in September 1937 en in September 1938 verloren dagen, staat er in vermeld. De betrekkelijke verhoging is het sterkst geweest in de volgende tien nijverheidsvakken :

NIJVERHEDEN	Verloren werkdagen		Vermeerdering in %
	Sept. 1937	Sept. 1938	
Kunstnijverheden en gevoelige instrumenten..	16.605	57.728	248
Chemische nijverheden..	43.168	77.071	79
Textielnijverheid.....	394.097	648.495	65
Vervoerondernemingen..	176.438	280.400	59
Voedingsnijverheden....	55.335	85.729	55
Metaalnijverheid.....	482.503	739.500	53
Boeknijverheid.....	21.176	32.209	52
Bouwnijverheid.....	448.681	653.239	46
Steengr. en ceram. prod.	110.451	158.955	44
Mijnen.....	67.126	94.319	41

Aan de hand van deze enkele aanwijzingen komt men tot de slotsom, dat in strijd met hetgeen er zich elders heeft voorgedaan, in de Verenigde Staten bij voorbeeld, de statistische gegevens over de werkloosheid in België, nog geen verbetering in het licht stellen, althans niet tot aan het begin van December.

DUITSCHLAND

DE TOESTAND VAN NIJVERHEID EN HANDEL IN DUITSCHLAND.

Het economisch leven in Duitschland, is geheel en al ondergeschikt gemaakt aan de uitvoering van het vierjarenplan, dat in zijn uitwerking, thans op een hoogtepunt is gekomen. Het geheele jaar 1938 heeft in het teeken gestaan van de *Vollbeschäftigung* zooals men dat in het Derde Rijk noemt, of m. a. w. volle arbeidsbezetting. Deze woorden mogen echter niet verkeerd worden begrepen, want ze hebben volstrekt niet te beduiden, dat de Deutsche industrie voortaan op volle capaciteit werkt. Feitelijk werkt alleen de nijverheid der productiegoederen op een toprendement, terwijl deze der consumptiegoederen niet in verhouding tot haar volle kracht geeft. En, ten slotte, is deze beeldspraak slechts waar voor het oude Rijk, met uitsluiting van Oostenrijk en Sudetenland.

Blijkens de officieele statistieken, is de economische toestand van Duitschland zonder meer schitterend : weinig of geen werkloosheid, al maar door stijgende industrieele productie, steeds toenemende fiscale hulpbronnen, stabiele prijzen.

Edoch, uit die schitterende gegevens treden hier en daar teekenen van zwakheid te voorschijn : beursdepressie, moeilijkheden bij den buitenlandschen handel, gebrek aan grondstoffen, de onaangenaamheden van een scherp toegespitste autarkie met het buitenland, de zware eischen gesteld aan de bevolking ter wille van de behoeften van de *Wehrwirtschaft*.

Onder dit opzicht, zijn, in zake verschil van inwerking der recente mobilisatie op de Deutsche economie en op de economie der democratische en liberale landen zonderlinge vaststellingen gedaan geweest. Op de kapitalen welke in Europa zoopas aan de mobilisatie zijn besteed geworden en de kosten welke uit deze laatste zijn ontstaan, komen twee vijfden voor rekening van Duitschland, tegen minder dan één vijfde voor die van Frankrijk. Anderdeels is de demobilisatie in Frankrijk, Engeland en België vlug van stapel gelopen met een bijna dadelijke herneeming van het normale economische leven, wat voor Duitschland niet het geval was (1).

Deze enkele vaststellingen toonen aan hoe men gevaar loopt slecht begrepen te worden zoo men de evolutie van de Deutsche economie naar de klassieke normen beoordeelt.

Duitschland heeft een nieuw economisch stelsel tot stand gebracht, dat geregeld wordt door den Staat en zijn eigen regels bezit. Alle interpretaties moeten het plan der geleide economie als vertrekpunt hebben en zijn maar dan afdoende als ze aan de medewerking van de verscheidene directiemaatregelen in hun terugslag op het geheel van de geplande economie, hun juiste waarde geven. Daarom juist gaat het niet op een vergelijking te maken tusschen de problemen inhaerent aan de voorspoedsperiode welke Duitschland thans doormaakt, en deze die zich in de geschiedenis van de liberale economie stellen. Zij doet alleen inzien, dat de Deutsche economie niet in een normaal geval van voorspoed verkeert.

(1) *La conjoncture économique et financière*, October 1938, grafiek 70.

De methoden, waardoor in Duitschland de economische vlucht wordt verzekerd en gesteund, zijn geheel andere dan de typische maatregelen genomen tijdens een tijdperk van voorspoed onder een regime van vrijheid.

In plaats dat de prijzen bewegen volgens de wet van vraag en aanbod, worden de behoeften aan het aanbod van de beschikbare waar organisch aangepast. Terwijl de controle van de prijzen door den Staat in ruime mate de vastheid van het prijspeil verzekert, zorgt het stelsel der grondstoffenverdeling en der materieelcontingenteering er voor, dat in de dringendste behoeften opportuun wordt voorzien. De stabilisatie der loonen per arbeidsuur, de controle van den arbeider met behulp van een arbeidsboekje alsmede de stelselmatige opneming van den arbeider, verhindert welkdanig hooger bod vanwege de meest begoede ondernemers. Aldus wordt terugslag van de volledige bezetting op de economie van de markt, de stijging der prijzen en der loonen uitgeschakeld en, anderdeels, de grenzen der voorziening in materieel ook stelselmatig uitgebreid.

« Zijn toevlucht nemen tot nieuwe productieartikelen, ageert op de wijze van de mobielmaking eener invoerreserve. Te dezer zou men met eenige overdrijving kunnen spreken van een grondstoffencreatie *ex nihilo*, die sprekend contrasteert met de losmaking van grondstoffen reeds bruikbaar voor de aanwending welke hun vroeger in de andere welvaartsperiodes was aangewezen. »

De manier waarop deze ontwikkeling gefinancierd wordt, verschilt nog meer van de financiering van den regelmatigen voorspoed. Het besluit, dat met 1 April zou afgezien worden van alle verder beroep op wisselcrediet, en niet verlengbare Schatkistcertificaten uitgegeven op korten termijn en zonder de mogelijkheden van terugbetaling op den vervaldag te overschrijden, kenschetst het debuut van een nieuw financieringsstelsel. Deze verandering van methode, drong zich op, aangezien de economische politiek van Duitschland slechts een van de twee functies der productieve credietcreaties laat werken, t. w. de verhooging van de koopkracht, terwijl ze niet toelaat, dat langs den weg der prijsstijging die ze uitlokt om, de vraag met de geringste koopkracht worde uitgeschakeld.

« In den toestand waarin Duitschland thans verkeert, in strijd met de houding der vrije economie, zou het gek zijn door middel van een verhooging der koopkracht, een navraag van productiegoederen in het leven te roepen, waaraan niet zou kunnen worden voldaan uit hoofde van de schaarschte in het aanbod dezer artikelen, want zooniet zou de nieuwe ondernemer aan de andere de grondstoffen moeten ontfutselen, alsmede het materieel dat hij noodig heeft. Het nieuwe motto moet zijn niet bijcrediet creëren, maar zoover komen dat het rendement overschot laat » (2).

(2) Bulletin des Archives économiques universelles de Hambourg, 1938, blz. 311 en volg.

Om zijn productie gestadig op peil te houden en te voldoen aan de behoeften van de *Wehrwirtschaft*, heeft Duitschland zich verplicht gezien al de productieve krachten van het Rijk aan den arbeid te zetten.

Werkloosheid kent om zoo te zeggen dit land niet. Verleden winter reeds, was er geen werkloosheidsprobleem meer; het aantal werklozen was gevallen tot beneden het een half-miljoen; in Maart 1938, bedroeg het 508.000, in October was het nog slechts 164.000. Edoch, de van Regeeringswege ingespannen krachten bewijzen ten overvloede, dat de tewerkgestelde arbeidskrachten nog niet volstaan om aan al de behoeften te voldoen. Doch dit spruit grootendeels hieruit voort, dat men als werkende arbeiders beschouwt een gedeelte van de bevolking welke juiste technische kennis nul zijn en die in de industrie niet bruikbaar is; ze is in werkkampen ondergebracht en verricht niet rechtstreeksch renderend werk.

Daarom juist doet het Rijk zoo zijn uiterste best om, intensief en extensief, alle bruikbare en nog beschikbare arbeidskrachten aan het werk te zetten. En ondanks de buitengewone vermindering van de werkloosheid, weet het Rijk nog hier en daar, door het een of het ander middel, werklui aan te werven en adequaat te scholen om toch maar te kunnen voorzien in het gebrek aan geschikte arbeiders, dat natuurlijk veel grooter is in een land als Duitschland, dat in een zeer korten tijd zijn productie tot het uiterste heeft opgedreven dan in de democratische of liberale landen, waar men niet tot een zoo hooge productie is gekomen, zelfs niet in de periode van den hoogsten voorspoed, en waar nog een groot tekort aan geschoolde arbeiders kan worden vastgesteld.

Onder de maatregelen welke te dezer zijn genomen geworden, vernemen wij de werkhervatting door bejaarde werklui, wat jaarlijks aan de industrie nagenoeg 150.000 eenheden levert; de onmiddellijke inlijving van de jeugd bij het verlaten der school: al de jonge lieden die de school verlaten, moeten zich naar luid van een in Maart 1938 afgekondigde verordening, binnen de veertien dagen bij de arbeidsbeurzen aanmelden; de tewerkstelling van de vrouwen, wat nog veel belangrijker reserves levert. Dit laatste punt is werkelijk van groote beteekenis, omdat het afbreekt met de ideologie van het nationaal-socialisme, dat bij zijn ontstaan steeds beweerd heeft, dat de vrouw haar plaats in het gezinsleven terug moest innemen. Vooral in het landbouwbedrijf, wordt de vrouwenarbeid bevoorreed door een soort schikking tusschen de behoeften van de hedendaagsche Deutsche economie en de doctrinale eischen. Het aantal in de nijverheid werkzame vrouwen belooft op dit oogenblik 6,5 miljoen eenheden, hetzij ongeveer 32 pCt. van het mannelijk effectief.

Volgens de berekeningen van het *Institut für Konjunkturforschung*, moet de jaarlijksche aangroei van het arbeiderseffectief slechts voor 170.000 eenheden aan den bevolkingsaanwas worden toegeschreven.

In de periode gaande van September 1937 tot September 1938, is het aantal te werk gestelde personen met 1,1 miljoen toegenomen, terwijl het aantal werklozen met 300.000 eenheden is teruggelopen. Het is dus vanzelfsprekend, dat tijdens bedoelde periode, nagenoeg 600.000 arbeiders te werk zijn gesteld geworden met behulp van een van de zoeven aangehaalde middelen.

Dank zij de toepassing van dit stelsel, is het aantal werkende arbeiders, dat 12,4 miljoen bedroeg in 1932, gestegen tot 15,9 miljoen in 1935, tot 17,1 miljoen in 1936, tot 18,3 miljoen in 1937, en, na een gestadigen aangroei, tot 20,2 miljoen in October 1938. In Oostenrijk is dit aantal gestegen van 1,22 miljoen in Maart, tot 1,59 miljoen in September. Het peil van 1929 is dus voortaan overschreden.

Desniettemin was er in verschillende vakken tijdens den zomer van 1938, een tekort aan werklieden, vooral in den landbouw gedurende den oogsttijd. De moeilijkheden heeft men opgelost met arbeiders uit de partijformaties en een groot aantal vrouwen aan het werk te stellen.

Ten slotte, heeft men ook den arbeidsduur verlengd. Thans wordt langer gewerkt dan in 1929 en het laat geen twijfel dat op dien weg nog verder zal moeten gegaan. Het indexcijfer over het aantal in de nijverheid geleverde werkuren gaf 103,6 aan. Datzelfde cijfer bedroeg 54,8 in 1932, doch begon daarna vlug op te loopen om, in 1936, reeds 100 te bereiken en 110,2 in 1937. Van Januari tot October 1938, klom het van 108,7 tot 122,8.

Vanzelfsprekend is, bij volle bezetting, een dergelijk tekort aan reserves van arbeidskrachten aanleiding tot veel grootere moeilijkheden in geval er dringende en onvoorziene behoeften opduiken, dan in andere economische toestanden. De uit de Deutsche mobilisatie ontstane moeilijkheden van einde September bewijzen dit ten overvloede.

Het hoeft niet te verwonderen, dat in dergelijke omstandigheden, de productie van 1938 deze van de voorafgegane jaren zeer ver overtreft. Het indexcijfer van de productie, incl. de cijfers voor Oostenrijk (wat natuurlijk de vergelijking in de war stuurt) basis 1928 = 100, gaf 54 aan in 1932, 107,8 in 1936, 118,8 in 1937, 116,2 in Januari 1938, 125,6 in April, 128,7 in Juli en 132 in October. In tal van nijverheidstakken en nl. in deze van de productiegoederen, is de beschikbare capaciteit geëvenaard geworden of voorbijgestreefd, met als gevolg meer slijtage dan de normale en vaak stijging van de productiekosten alsmede van de technische moeilijkheden.

Dit beteekent echter niet dat men tot een absoluten graad van bezetting is gekomen. De navraag ter vervanging van versleten machines doet zich in veel grooteren omvang voor en het is klaar dat tevens naar technische verbetering wordt uitgezien, wat wederom aanleiding is tot productieverhooging. De aangroei van de productie, die op het eerste gezicht, in een toestand van normalen voorspoed, scheen te

moeten ophouden, is in de huidige omstandigheden bevoordeeld, te meer daar de plannen welke de Duitse Regeering voornemens is uit te werken, en de behoeften aan grondstoffen welke niet kunnen worden geïmporteerd en, in de mate van het mogelijke door binnenslands voortgebrachte goederen, moeten vervangen worden, voortdurend toenemen.

Deze opgang gaat gepaard met een voortdurenden aangroei der investeringen, welke, naar luid van de cijfers van het *Institut für Konjunkturforschung*, in 1938 gestegen zijn tot nagenoeg de helft der bedragen opgebracht door de nijverheidsproductie. Geschat in milliarden reichsmark, hebben, in 1938, de investeringen 20 milliard bedragen, tegen 13,5 milliard voor de consumptiegoederen en 9,6 milliard voor de andere productiemiddelen. Als men bedenkt, dat de consumptiegoederen de bedragen welke zij in 1932 hebben opgebracht, slechts met 4 milliard overtreffen dan wanneer sindsdien de investeringen vervierdubbeld zijn, dan kan al dadelijk worden vastgesteld, dat het zwaartepunt zich, tijdens de *Vollbeschäftigung*, heeft verplaatst.

Deze opmerking wint aan waarde als men ziet, dat eveneens volgens de gegevens van hooger vernoemd *Institut*, de nieuwe investeringen geklommen zijn tot het dubbel van deze besteed aan de vervanging van de uitrusting (13,5 milliard tegen 6,5 in 1937; 9,5 milliard tegen 6,5 in 1936; 7,6 milliard tegen 6,2 in 1935; 5,2 milliard tegen 7 in 1934; 2,4 milliard tegen 5,9 in 1933; nul tegen 5,1 milliard in 1932).

Ten aanzien van den aard en de belangrijkheid van de voorgenomen werken zal er in een nabije toekomst, rekening moeten worden gehouden met een ontwikkeling in denzelfden zin.

Bij het probleem van de arbeidskrachten, voegt zich de kwestie van de grondstoffenvoorziening. Zoo het herstel van de wereldconjunctuur, Duitschland toegelaten heeft tot aan het einde van 1937 vrijer in te voeren en dienvolgens op gemakkelijker voorwaarden aan te koopen, is de ageerende kracht van dezen factor sedert begin 1938 onderbroken geworden. Daar op hetzelfde oogenblik de volledige bezetting een piek heeft bereikt, heeft Duitschland, om in zijn behoeften aan grondstoffen te voorzien, alle mogelijke middelen moeten inspannen om tot een duurzame en soliede basis te komen. In dit opzicht dient te worden onthouden, dat de binnenlandsche grondstoffenproductie slechts voor circa 60 pCt. in 1937 aan de behoeften van het land kon voldoen en dit ondanks de ononderbroken toeneming van de productie van substitutiegoederen en de intensieve uitbating van de bodemrijkdommen. Zoo heeft bij voorbeeld ook de ijzerertsproductie die in 1932 1,34 miljoen ton beliep, in 1937 8,52 miljoen ton bedragen. Voor de eerste tien maanden van 1938, bereikt het cijfer van het opgedolven ijzererts, in het gebied van het vroegere Rijk, 9,2 miljoen ton. De productie in Oostenrijk beliep 1,9 miljoen ton van Januari tot September. De synthetische rubberproductie heeft eveneens belangrijke

vorderingen gemaakt. Deze van textielvezels die in 1932, aan 13 pCt. van de binnenlandsche consumptie voldeed, kon in 1937 tot 29 pCt. van de binnenlandsche behoeften verzekeren. Dit belet evenwel niet, dat het autarkisch program nog heel wat van zijn verwezenlijking verwijderd is. Duitschland is dus genoodzaakt ononderbroken zijn krachten gespannen te houden wil het zijn buitenlandschen handel aan de binnenlandsche behoeften aanpassen. Deze inspanningen worden des te krachtiger doorgevoerd daar in tegenstelling met de andere vraagstukken, in het economisch leven in Duitschland, het probleem van den buitenlandschen handel zich niet gemakkelijk door de regeeringspolitiek laat beheerschen. Het komt vaak voor, dat, te dien opzichte, alleen een eenvoudige commercieele of politieke drukking kan worden uitgeoefend. De inlijving van vreemde gebieden is uiterst moeilijk en de geographische mogelijkheden zijn, in ieder geval, ten zeerste beperkt.

Het probleem van den Duitschen buitenlandschen handel stelt zich dus meer voor den invoer dan voor den uitvoer. Duitschland heeft inderdaad meer behoefte aan het handhaven en vergrooten van zijn binnenlandsche bedrijvigheid, dan aan het verruimen van zijn betrekkingen met het buitenland. Daarom en ook om zijn betrekkelijke armoede aan natuurlijke rijkdommen, is het vooral de invoer van deze laatste die onmisbaar wordt. De Duitse invoer heeft om zoo te zeggen maar belang in functie van den aankoop van grondstoffen en van goederen van eerste noodwendigheid.

Dit verklaart hoe het komt dat de toeneming der buitenlandsche verkoopen niet zoo groot is als deze van de gezamenlijke productie. Volgens de cijfers van het Instituut voor Economisch Onderzoek, is het percentage van den uitvoer in verhouding tot de waarde van de productie, die 13,7 pCt. was in 1929 en 10,1 pCt. in 1933, gevallen tot 6,9 pCt. in 1937 en tot 5,7 pCt. in 1938.

Duitschland heeft zulkdanige behoefte aan grondstoffen, dat het er soms uit eigen bodem gewonnen uitvoert, om er andere in te voeren waarvan de behoefte zich sterker laat voelen.

Deze en andere methodes werden uitgewerkt om het hoofd te bieden aan de moeilijkheden die, wegens gebrek aan deviezen en edel metaal, het Rijk ondervindt bij zijn aankopen in het buitenland. In den loop van de laatste maanden, is ten gevolge van de buitengewone toeneming der productie en van de uitputting der betalingsmiddelen ten gevolge van massale aankopen van grondstoffen, een deficit ontstaan in de handelsbalans die — enkele zeldzame oogenblikken niet te na gesproken — van 1932 tot 1937 actief was geweest. Sedert Januari 1938, heeft de invoer vrijwel voortdurend den uitvoer overtroffen.

Dit chronisch deficit, dat voor de eerste tien maanden van het jaar zoowat Rmk. 157 miljoen beloopt, is toe te schrijven aan de reusachtige bewapeningsinspanning van het Derde Rijk.

Om deze redenen, is Duitschland zijn uitvoer gaan begunstigen met behulp van methodes, volledig verschillend van de klassieke gebruiken, en die veelal de rentabiliteitsprincipes over het hoofd zien. Anderdeels zijn, in de mate van het mogelijke, de invoeren tot het onmisbare beperkt. En toch komt het deficit van de balans voort van de overtollige aankopen van deze goederen, inzonderheid van graan, oliën en vetstoffen, wol, katoen, hout, minerale oliën en delfstoffen. Op een gemiddelde maandelijksch ingevoerde tonnage van 4.994.000 ton in 1937, kwamen de delfstoffen voor 2.155.000 ton tusschen. Deze verhouding is vrijwel gehandhaafd gebleven.

Harerzijds zijn de gebruikelijke uitvoermethodes, in den loop van 1938, vermenigvuldigd en geperfectioneerd geworden. Eertijds bleef gewoonlijk de regeringstussenkomst bij zekere vormen van rechtstreeksche of onrechtstreeksche toelagen. Dit middel is nog in gebruik doch wordt aangevuld met een reeks andere methodes die, inzake internationalen handel, als innovaties kunnen worden beschouwd.

Een dezer methodes bestaat in het aanmoedigen der verkoopen in het buitenland door het gebruik van geblokkeerde deviezen tegen gedeprecieerden prijs. Voor de behoeften van den uitvoer, wordt de mark een deel zijner waarde ontnomen, wat aan Duitschland het voordeel eener gedeprecieerde munt, bij het verkoopen verschaft, en andermaal het voordeel eener hoog gewaardeerde munt bij het invoeren, en dit ten koste van de buitenlandsche eigenaars van geblokkeerde marken. Een voorbeeld van deze methodes is de *Aski-mark*, een soort verrekeningsmark met veel succes gebruikt op de Zuid-Amerikaansche markten, welke met behulp van dit middel aan de Vereenigde Staten en Groot-Brittannië ten deele zijn ontnomen geworden.

In de economische betrekkingen met Zuid-Oostelijk Europa, waar Duitschland zijn handelssuprematie poogt te vestigen, worden heel wat meer ingewikkelde middelen aangewend. In de Donau- en Balkanlanden, heeft Duitschland gepoogd zijn aankopen te verhoogen door gebruik te maken van de bevroren passiva welke het in de *clearing*-rekeningen bezat. Om deze saldi te regelen, hebben de crediteuren de aankopen van Duitse goederen aangemoedigd ten koste van de invoeren uit andere landen. Van dezen toestand gebruik makend, hebben de Duitschers slechts het te veel aan exporteerbare goederen, willen verkoopen, t.t.z. deze goederen waaraan de contantbetalende landen met vrije valuta, geen behoefte hebben. De reden waarom de Zuid-Oostelijke landen aan Duitschland zijn blijven koopen, ofschoon vaak verplicht producten te koopen waaraan zij, naar verhouding, geen behoefte hadden, ligt hierin dat voor de landbouwproducten uit deze landen, de Duitschers prijzen hebben betaald, welke belangrijk hooger waren dan deze van de wereldmarkt.

De Duitse buitenlandsche handel is begunstigd geweest door den bewapeningswedloop. De landen

zonder bewapeningsindustrieën, zijn in Duitschland gaan koopen, wjl zij groote credietsfaciliteiten verkregen, welke andere landen hen niet zouden hebben toegestaan.

Ten slotte, heeft Duitschland zijn toevlucht genomen tot het crediet op langen termijn, schoon de middelen waarover het bankwezen in Duitschland beschikt, niet zeer groot zijn. Ook zijn deze credieten gefinancierd geworden noch door de industrieelen, noch door de Deutsche banken, maar door de debiteurlanden. Voor Duitschland, beteekent verkoopen op crediet niets anders dan het kunnen koopen van grondstoffen en voedingsproducten, dadelijk bij het leveren van zijn producten. Deze laatste worden onmiddellijk door Duitschland betaald, doch in clearing gestort en pas verrekend, wanneer de koper van Deutsche producten zijn schuld heeft afgedragen. Uitkomst : de buitenlandsche regeering is ondertuschen genoodzaakt zijn koopers crediet toe te staan, zoodat het zijzelf is die de Deutsche credieten financiert (3). Dank zij deze middelen, is het Rijk er in geslaagd tot de Balkan- en Donaulanden door te dringen. Vanaf 1935, was voor de Balkanlanden Duitschland een belangrijk afzetgebied geworden. De gegevens over het derde kwartaal van 1938, de laatste waarover wij thans beschikken, bewijzen ten overvloede dat deze methodes volkomen geslaagd zijn. De verplaatsing van het zwaartepunt van den Duitschen

(3) *The Economist*, 5 November 1938.

buitenlandschen handel laat zich zeer duidelijk merken. Gedurende de eerste negen maanden van 1938, heeft de uitvoer naar het Zuid-Oosten (Balkanlanden, Turkije, Egypte, Naburige-Oosten) 15,4 pCt. van den gezamenlijken Duitschen uitvoer bereikt, tegen 9,3 pCt. in 1935 en 7,7 pCt. in 1929.

De invoer uit deze landen heeft 12,6 pCt. bereikt, tegen 11 in 1935 en 5,2 pCt. in 1929.

De handel met de overige landen is daarentegen achteruitgegaan. Het percentage voor België, Frankrijk, Italië, Nederland, Oostenrijk, Zwitserland en Tsjecho-Slowakije, dat begin 1938 30,2 pCt. bedroeg, was in 1935 38,2 pCt. of ongeveer het bedrag van 1928.

Met de overige landen zijn de betrekkingen ongewijzigd gebleven of achteruitgegaan, behalve met de landen van Centraal- en Zuid-Amerika, waarvan de uitvoer naar Duitschland ging van 12 pCt. in 1929, tot 14,3 pCt. in 1935 en tot 17,5 pCt. in 1938, terwijl de aankopen van deze landen in Duitschland, welke in 1938 slechts 5,7 pCt. bedroegen, gestegen zijn tot 9,3 pCt. in 1935 en tot 12,3 pCt. in den loop van het overzichtsjaar.

Dank zij deze voortdurende aanpassing en den wensch om nieuwe en vaste betrekkingen aan te knopen met de landen die, economisch gesproken, Duitschlands mindere zijn, is het probleem van de grondstoffen op het punt een deel van zijn scherpte in Duitschland te verliezen.

JAPAN

WOLINDUSTRIE IN JAPAN.

In een studie van het *Imperial Economic Committee*, wordt den belangrijken vooruitgang van de Japansche wolindustrie in den loop van de tien laatste jaren belicht (1). Tijdens deze periode, is het aantal spindels meer dan verdubbeld, zooals onderstaande statistische gegevens het aantoonen.

Aantal spindels in de Japansche wolindustrie.

TYPEN VAN SPINDELS	1929	1933	1937
Gekamde wol.....	446.202	677.390	1.127.802
Gekaarde wol.....	73.664	88.403	121.114
TOTAAL...	519.866	765.793	1.248.916

Bron : Groepeerling van de Japansche wolindustrieën.

Blijkens deze gegevens, is tot dusverre de bedrijvigheid van de Japansche wolindustrie, in hoofdzaak, gericht geweest op de fabricage van kamwolproducten, zoodat de verwerking van afvalproducten eerder zeer beperkt is gebleven. Een toenemend gebruik van deze laatste stoffen zou derhalve in de uitrusting waarover de industrie thans beschikt, belangrijke wijzigingen vergen.

Op grond van de cijfers over de jaren 1931 tot 1937, heeft het jaarlijksch gemiddeld wolverbruik circa 2 miljoen lbs. bedragen. Voor de laatste drie jaren, zijn de schattingen van de groepeerling der Japansche wolindustrieën als volgt :

JAAR	In miljoenen lbs.
1935	237,8
1936	244,8
1937	254,3

Australië is verreweg de grootste wolleverancier. Niettemin zijn, sedert 1936, eveneens aanzienlijke hoeveelheden grondstoffen gekocht geworden in Nieuw-Zeeland, Zuid-Afrika, Argentinië en zelfs in Uruguay.

Zooals blijkt uit de beweging van den invoer, alsmede uit de voorraden van de Japansche stapelhuizen, heeft, in den loop der jaren 1935 tot 1937, Japan belangrijke hoeveelheden wol aangekocht. Feitelijk stegen deze aankopen tot recordcijfers, zooals aan de hand van de volgende cijfers kan worden waargenomen :

TIJDVAK	Invoeren van ruwe wol	Voorraden ruwe wol, einde Juni, in de Japansche stapelhuizen
	(Millioenen lbs.)	
1931	189,1	25,2
1932	204,2	54,3
1933	238,8	67,6
1934	181,5	72,4
1935	243,5	50,4
1936	217,0	86,5
1937	258,4	103,4
1938		34,0
Januari-September 1937	245,1	
Januari-September 1938	95,5	

Wanneer in October 1937, het evenwicht van de betalingsbalans tot invoercontrole noopte, bleek de omvang der gevormde wolvoorraden een strenge beperking der wol invoeren te verantwoorden, en derhalve werd een stelsel van vergunningen ingevoerd.

Onder deze voorwaarden, kon de industrie, gedurende enkele maanden, werken zonder groote moeilijkheden inzake voorziening. Desniettemin, werd het vanaf het begin van 1938 duidelijk, dat de geleidelijke afnemende voorraden een handicap voor den uitvoerhandel dreigde te worden, zoodat dan ook voor dezen laatste preferentieele maatregelen bij den invoer moesten worden getroffen, ten einde de voorziening op peil te houden. De ondernemingen die voor het leger werken, worden eveneens met een uitzonderlijk regime bedeed. Zoo men er rekening mede houdt, dat zowat 1/3 van de tijdens het seizoen 1938-39 aangekochte wol, voor militaire behoeften moet dienen en dat, anderdeels, weinig meer dan 10 à 15 pCt. van de geproduceerde wollen stoffen voor den uitvoer bestemd is, mag men zeggen dat er thans enorme schaarschte aan grondstoffen heerscht. Dit werd bijzonder aangevoeld door de industrie die werkt voor de binnenlandsche markt, waarbij dienen gevoegd Corea, Formosa, Kwantung, Mandsjoekwo en Noord-China.

Deze toestand moet worden verholpen door steeds toenemende verwerking van recuperatie- en afvalproducten, alsmede van surrogaten zooals rayonne, katoen en kunstvezels. In October 1937, werd reeds bij regeringsdecreet een toevoeging voorgeschreven van 20 à 30 pCt. kunstvezels bij de ingevoerde wol, met het oog op dezer verwerking voor den verkoop op de binnenlandsche markt. In Juli 1938, werden deze percentages opgevoerd tot 50 à 80 pCt. Daarenboven werd de binnenlandsche verkoop van producten die aan deze voorschriften niet voldoen, verboden.

De aanpassing van de Japansche wolindustrie aan deze nieuwe exploitatievoorwaarden, veronderstelt de oplossing van enkele problemen.

Het eerste probleem is er een van technischen aard. De uitrusting waarover de industrie beschikt, is voor het grootste deel gericht op de bewerking van kamwol en aldus, in haar huidigen vorm, niet geschikt voor de verwerking van recuperatieproducten en surrogaten.

Het tweede slaat op de ontwikkeling van de productie van rayonne en kunstmatige vezels. Bij gebrek aan voldoende grondstoffen, is deze productie, die in den loop der voorgaande jaren een reusachtige uitbreiding had genomen, sedert het begin van het jaar moeten beperkt worden in het verwerken van rayonne en, sedert Mei, van kunstmatige vezels. In 1937, werd er in 't geheel voor 474.000 metrieke ton houtpappap ingevoerd. In deze omstandigheden, wordt, door de verwerking van celstofproducten om in de schaarschte van wol te voorzien, het probleem verplaatst. Japan heeft nochtans geen tekort aan stoffen die doelmatig deze invoerproducten kunnen vervangen. Men denke maar in de eerste plaats aan rijststroo waarvan de productie op 15 millioen metrieke ton wordt geschat en die zich voor zowat 10 pCt. tot houtpappap laat verwerken. Op grond van 30 pCt. rendement aan pappap, zouden aldus de behoeften van de Japansche papierindustrie voor de helft kunnen worden bevredigd. De productie van ampas in Taiwan, die geschat wordt op een jaarlijksch bedrag gaande van 1 millioen tot 1,5 millioen ton, kan, op grond van een rendement van 24 pCt., eveneens 240.000 à 360.000 ton houtpappap opleveren. Met de industriele behandeling van deze stoffen, is reeds een aanvang genomen, maar deze kan zich slechts geleidelijk ontwikkelen. Ook geldt het hier slechts een zeer fragmentaire oplossing voor het huidig probleem van de schaarschte aan textielvezels.

Productie van kunstvezels in Japan (millioenen lbs.).

TIJDVAK	1937	1938
1 ^{ste} trimester	30,9	69,3
2 ^{de} trimester	40,2	99,6
3 ^{de} trimester	52,0	75,4
4 ^{de} trimester	52,4	—
TOTAAL...	175,5	

Rayonneproductie in Japan. Maandgemiddelden.

TIJDVAK	Millioenen lbs.
1930	3,0
1931	3,9
1932	5,4
1933	7,5
1934	11,5
1935	16,8
1936	21,8
1937	27,1
1938 (1 ^{ste} trimester)	21,1
(2 ^{de} trimester)	19,1
Juli	14,3
Augustus	12,4

Het beperken van de inkoopmogelijkheden der wolindustrie, heeft de bedrijvigheid van de wolkammerijen fel getroffen, zoodat de productie dezer laatste gedaald is tot beneden de helft van begin 1937 :

28,6 miljoen lbs. voor het tijdvak Januari-Juli 1938, tegen 67,8 miljoen lbs. voor de overeenkomstige periode van 1937.

De bedrijvigheid van de spinnerijen is niet zoozeer achteruitgegaan, daar gedeeltelijk andere grondstoffen werden gebruikt om te voorzien in het tekort aan wol. Voor de eerste acht maanden van het jaar, heeft de productie 70,7 miljoen lbs. bedragen, tegen 86,9 miljoen voor de overeenkomstige periode van 1937.

De productie van wollen stoffen en meer in bijzonder van wollen neteldoek, is eveneens gedaald zooals blijkt uit onderstaande cijfers.

Productie van wollen stoffen in Japan.

Maandgemiddelden (in miljoenen vierkante yards).

TIJDVAK	Wollen neteldoek	Andere vezels	Totaal
1937 1 ^{ste} semester	3,6	8,9	12,5
2 ^{de} semester	3,6	8,4	12,0
1938 1 ^{ste} semester	1,9	8,0	9,9

Dank zij de genomen schikkingen om, op de toegestane invoeren van ruwe wol, aan de uitvoerders een prioriteitsrecht te verzekeren, heeft de exportdhandel zich kunnen te weer stellen. De uitvoeren van spinsels

wijzen zelfs op een lichten vooruitgang; 6 miljoen lbs. voor de eerste drie kwartalen van 1938, tegen 5,9 miljoen lbs. voor de overeenkomstige periode van 1937. De uitvoeren van weefsels gaan daarentegen achteruit en vertegenwoordigen slechts nog 21,9 vierkante yards in 1938, tegen 27,1 in 1937, voor het tijdvak Januari-September. Indien van jaar op jaar de uitvoeren naar China en Mandsjoekwo vooruitgegaan zijn, stelt men daarentegen een naar verhouding belangrijker vermindering vast van de verschepingen naar Britsch-Indië en Egypte. Onderstaande tabel geeft de verdeling op van deze uitvoeren volgens de verschillende markten.

Uitvoer van wollen vezels

(in miljoenen vierkante yards).

	1933	1934	1935	1936	1937	Januari-Sept.	
						1937	1938
Britsch-Indië.....	1,8	5,9	5,0	5,6	8,6	6,9	2,9
Kwantung	4,1	5,3	7,2	10,0	7,3	5,8	4,5
Egypte	0,5	2,1	1,8	3,2	2,8	2,3	0,7
China	1,5	1,8	2,5	2,9	2,8	2,7	5,3
Mandsjoekwo.....	1,0	0,9	1,3	1,0	2,6	1,9	4,2
Nederlandsch-Indië..	0,3	0,4	1,1	0,3	—	—	—
Corea	7,5	8,4	8,8	9,5	7,4	4,7	5,8
Diversen	1,0	3,8	9,5	14,0	11,0	7,5	4,3
TOTAAL....	17,7	28,6	37,2	46,5	42,5	31,8	27,7

WETTELIJKE BERICHTEN.

Deze rubriek bevat de wetten, besluiten en andere officieele berichten die voor de algemeene economie van het land een bijzonder belang vertoonen en in het Belgisch Staatsblad werden gepubliceerd in den loop van de maand aan deze van de publicatie van ons Tijdschrift voorafgaand.

Alleen de belangrijkste wetten en besluiten worden in extenso overgenomen. De overige wetteksten worden eenvoudig vermeld, met een verklarende nota.

Ten einde het raadplegen te vergemakkelijken,

zijn deze wetten en besluiten onder de volgende hoofden gerangschikt :

- I. Algemeene economische en sociale wetgeving.
- II. Wetgeving betreffende de openbare en private financiën.
- III. Binnenlandsche handelswetgeving.
- IV. Buitenlandsche handelswetgeving.
- V. Nijverheidswetgeving.
- VI. Arbeidswetgeving.
- VII. Internationale wetgeving.

I. — ALGEMEENE ECONOMISCHE EN SOCIALE WETGEVING.

Koninklijk besluit van 16 November 1938

betreffende het opmaken van statistieken van de voortbrenging (Moniteur dd. 19 November 1938, blz. 6847).

VERSLAG AAN DEN KONING.

Sire,

Er is meermalen geklaagd geworden in het Parlement, in de economische en politieke organisaties, en zelfs in de pers, over het gebrek aan economische statistieken en inzonderheid aan statistieken van de voortbrenging. Tot heden werden in ons land enkel sommige statistieken bijgehouden, betrekking hebbende namelijk op de bedrijvigheid der industrieën, waarvan de producten, onderworpen zijn aan het accijnsrecht en van de ondernemingen, die onder het speciaal toezicht staan van het Bestuur van het Mijnwezen of van de Arbeidsinspectie.

Het betaamt nochtans dat de Regeering beschikke over een actueele documentatie nopens de landbouw, handels- en nijverheidsbedrijvigheid des lands, om haar financiële, economische en sociale politiek te vergemakkelijken.

Talrijk zijn thans de landen die beschikken over soortgelijke, met veel zorg opgemaakte statistieken. Dit is namelijk het geval met Nederland, waar de geheele documentatie nopens de economische bedrijvigheid des lands wordt verzameld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Bijgaand ontwerp van besluit, dat de Regeering de eer heeft aan de goedkeuring Uwer Majesteit te onderwerpen, voorziet het opmaken, door den Centralen Dienst voor de Statistiek, van statistieken betreffende de economische bedrijvigheid des lands. Het is gesteund op de wet van 18 December 1936, waarbij de Regeering er toe gemachtigd is, op door den Koning te bepalen datums, statistische onderzoeken te houden, betreffende den demografischen, economischen en socialen toestand des lands.

De te benuttigen formulieren voor het opmaken dezer statistieken zullen natuurlijk verschillen volgens den aard der bedrijvigheid, waarover inlichtingen zullen worden ingezameld. Aan den Centralen Dienst voor de Statistiek behoort de zorg te worden overgelaten deze stukken op te stellen in overleg met de bevoegde diensten der onderscheiden departementen en de vertegenwoordigers van de betrokken kringen.

Overeenkomstig de wet van 18 December 1936 zal de Centrale Commissie voor de Statistiek geraadpleegd worden.

De formulieren zullen naamloos zijn. Zij zullen genummerd worden volgens een code, waarmede alleen een ambtenaar van den Centralen Dienst voor de Statistiek zal bekend zijn; de inlichtingen zullen rechtstreeks ingewonnen worden door den Centralen Dienst voor de Statistiek, die zich per aangeteekenden brief zal wenden tot de betrokken nijveraars. Laatstgenoemden zullen het formulier, behoorlijk ingevuld, per aangeteekenden schrijven aan den Centralen Dienst voor de Statistiek moeten overmaken.

De verstrekte inlichtingen zullen in alle geval tot geen enkel fiscaal doel benuttigd worden. De ambtenaren en beamtenden van den Centralen Dienst voor de Statistiek mogen de individueele inlichtingen die hun uit hooftde hunner opdracht ter kennis mochten gebracht worden, niet mededeelen; artikel 7 van het besluit neemt de bepalingen over van de wet van 18 December 1936, waarbij strenge straffen zijn voorzien tegen hen die mochten schuldig worden bevonden aan onbescheidenheid.

De Centrale Commissie voor de Statistiek en de betrokken kringen zullen verzocht worden hun advies uit te brengen over de gepastheid van de publicatie der uitkomsten dezer onderzoeken. Dit advies zal onderworpen worden aan de Regeering, die in laatste instantie er over zal beslissen. De publicatie mag in ieder geval slechts geschieden, mits vrijwaring van de betrokken belangen.

Wij zijn er van overtuigd dat de ondernemingen het nut van dergelijk werk zullen begrijpen en dat zij den Centralen Dienst voor de Statistiek haar medewerking zullen verlenen, om aldus de Regeering in staat te stellen haar belangen, alsmede die van de gemeenschap voortaan beter te verdedigen.

Gelet op de wet van 18 December 1936, waarbij de Regeering er toe gemachtigd is, op door Ons te bepalen datums, statistische onderzoeken te houden betreffende den demografischen, economischen en socialen toestand des lands; — Gelet op artikel 2 van genoemde wet, waarbij voorgeschreven is dat de voor deze onderzoeken na te leven regelen, alsmede de verplichtingen der particulieren, die er toe geroepen zijn de vereischte inlichtingen te verstrekken, bij koninklijk besluit worden bepaald na de Centrale Commissie voor de Statistiek te hebben geraadpleegd; — Overwegende dat de Regeering om haar financiële, economische en sociale politiek te vergemakkelijken, dient te beschikken over eene actueele statistische documentatie nopens de nijverheids-, landbouw- en handelsbedrijvigheid des lands; — Gelet op het advies der Centrale Commissie voor de Statistiek; — Op de voordracht van Onzen Ministerraad, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel één. Er zullen door den Centralen Dienst voor de Statistiek statistieken mogen opgemaakt worden betreffende de economische bedrijvigheid der verschillende takken van België's voortbrenging en handel.

Art. 2. In elk geval zullen de aard en de periodiciteit der te verstrekken inlichtingen bepaald worden bij ministerieel besluit, na de Centrale Commissie voor de Statistiek en de vertegenwoordigers van de betrokken kringen te hebben gehoord.

Art. 3. De Centrale Dienst voor de Statistiek zal zich rechtstreeks mogen wenden per aangeteekend schrijven, tot de personen, inrichtingen of exploitaties; deze zijn er toe gehouden de gevraagde inlichtingen te verstrekken binnen de gestelde termijnen.

Art. 4. De publicatie van de uitkomsten dezer statistische onderzoeken mag slechts geschieden op eensluidend advies van Onzen Ministerraad, na de Centrale Commissie voor de Statistiek en de vertegenwoordigers van de betrokken kringen te hebben geraadpleegd. In geen geval mogen individueele inlichtingen gepubliceerd worden.

Art. 5. De ambtenaren, behoorlijk aangewezen door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Volksgezondheid, zullen er mede belast worden de op de statistische formulieren aangebrachte inlichtingen te controleren met behulp van de stukken die hun op verzoek zullen aangeboden worden overeenkomstig de eventueel bij bewuste formulieren gaande onderrichtingen.

Art. 6. De belanghebbenden die elke der gevraagde inlichtingen niet nauwkeurig en volledig verstrekken,

zullen krachtens de wet van 18 December 1936 strafbaar zijn met een geldboete van 10 tot 25 frank en een gevangenisstraf van één tot drie dagen of met slechts een dezer straffen.

In geval van weigering door de belanghebbenden, zullen de inlichtingen op hun kosten mogen ingewonnen worden door de overheid.

Art. 7. De door de belanghebbenden verstrekte gegevens zullen enkel tot een statistisch doeleinde, met uitsluiting van alle fiscaal doeleinde, mogen benuttigd worden. Individuele inlichtingen zullen in geen geval

mogen ruchtbaar worden gemaakt. De met het inwinnen van de inlichtingen of met de medewerking aan de statistische verrichtingen belaste ambtenaren zullen persoonlijk verantwoordelijk zijn voor de stipte inachtneming van deze bepaling; overeenkomstig de wet van 18 December 1936 zal artikel 458 van het Strafwetboek op hen toepasselijk zijn, onverminderd de eventuele disciplinaire bestraffingen.

Art. 8. Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Volksgezondheid is belast met de uitvoering van dit besluit.

II. — WETGEVING BETREFFENDE DE OPENBARE EN PRIVATE FINANCIËN.

Koninklijk besluit van 10 November 1938.

Nieuwe typen van nikkelen munt van 5 frank, 1 frank en 50 centimes, en van pasmunt van 25, 10 en 5 centimes (Moniteur dd. 16-17 November 1938, blz. 6808).

Gelet op de wetten van 20 December 1860 en 3 Februari 1908, en de koninklijke besluiten van 22 Augustus 1901, van 17 Februari 1908 en van 14 Maart 1910, houdende invoering van de pasmunt van 5, 10 en 25 centimes; — Gelet op de wetten van 31 December 1921 en van 12 Juli 1922, waarbij de muntpenningbons in nikkel van 1 frank en van 50 centimes worden gecreëerd; — Gelet op de besluitwet van 26 October 1926 en de wet van 12 Juni 1930, betreffende de uitgifte door den Staat van deelmunt en pasmunt; — Gelet op de koninklijke besluiten van 27 Juni 1930 en 31 Maart 1931 houdende machtiging tot aanmunting van nikkelen 5-frankstukken en waarbij een nieuwe legering voor de pasmunt wordt vastgelegd; — Gelet op de muntwet van 30 Maart 1935; — Gelet op Ons besluit van 21 December 1936 betreffende de aanmunting van nikkelen 5-frankstukken; — Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën; — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel één. Volgens de vastgestelde noodwendigheden worden onderstaande muntstukken geslagen, die wettelijken koers zullen hebben terzelfdertijd als de huidige muntstukken, zolang dezelve niet buiten omloop zullen gesteld zijn. De geheele muntomloop mag te geenens tijde de bij Ons besluitwet van 16 April 1935 bepaalde grens van 1.500 miljoen frank te boven gaan.

De oude muntstukken worden naar gelang de uitgifte van nieuwe muntstukken buiten omloop gesteld.

Art. 2. Deze muntstukken dragen onderstaande kenmerken :

A. De pasmunt van 5, 10 en 25 centimes bestaat uit een legering van koper, zink en nikkel, met ten minste 15 pCt. van laatstgenoemd metaal.

Zij wegen onderscheidenlijk, met een remedie van 15 per duizend, 2 1/2, 4 en 6 1/2 gram; zij hebben een diameter van 19, 22 en 26 millimeter. Zij dragen in het midden een doorboring van 2 1/2, 3 en 3 1/2 millimeter diameter.

Zij dragen op de beeldzijde Ons naamcijfer L III, met erboven de koningskroon; eronder het jaartal.

Op de keerzijde staat het inschrift « België-Belgique » en de aanduiding van de waarde; ze verbeeldt een reeks van drie schilden met de wapens der negen hoofdplaatsen van provinciën, schilden die aldus zijn verdeeld :

Op het stuk van 5 centimes, de wapens van de steden Aarlen, Gent en Luik; op het stuk van 10 centimes, deze van de steden Antwerpen, Hasselt en Namen, en op het stuk van 25 centimes, deze van de steden Brugge, Brussel en Bergen.

De muntrand is glad;

B. De deelmunten van fr. 0,50, 1 frank en 5 frank zijn uit zuiver nikkel; ze wegen respectievelijk 2 1/2, 4 1/2 en 9 gram met een remedie van 15 per duizend; ze hebben een diameter van 18, 21 1/2 en 25 millimeter.

Op de beeldzijde staat de Belgische leeuw, het jaartal en de waarde.

Op de keerzijde staat het inschrift « België-Belgique »; ze verbeeldt een reeks van drie schilden met de wapens der negen provinciën, aldus verdeeld :

Op het stuk van 50 centimes, de wapens van de provinciën Oost-Vlaanderen, Luik en Luxemburg; op het stuk van één frank, deze van de provinciën Antwerpen, Limburg en Namen, en op het stuk van 5 frank, deze van de provinciën Brabant, West-Vlaanderen en Henegouwen.

De muntrand is geribd; voor de 5-frankstukken is daarenboven diepgegraveerd, in de ribben, het inschrift « België-Belgique » voorhanden.

Art. 3. De hierboven beschreven munt is wettelijk gangbaar tot 50 frank, onder particulieren, voor de nikkelen deelmunt, en tot 5 frank, onder particulieren, voor de pasmunt.

Ze wordt geslagen bij gelijke hoeveelheden met Nederlandschen of Franschen tekst vooraan.

Art. 4. Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit.

IV. — BUITENLANDSCHE HANDELSWETGEVING.

Koninklijk besluit van 27 October 1938

betreffende het douanetarief (Moniteur dd. 10 November 1938, blz. 6575).

Dit besluit houdt ordening van de goederen gerangschikt onder de volgende nummers van het tarief : 818, 929, Ex. 1173bis, Ex. 1209.

Ministerieel besluit van 28 October 1938

betreffende den uitvoer van witloof met een andere bestemming dan het Groothertogdom Luxemburg (Moniteur dd. 12-13 November 1938, blz. 6612).

Gezien de wet van 26 Juli 1935, waarbij goedgekeurd de overeenkomst van 23 Mei 1935 tusschen België en het Groothertogdom Luxemburg, houdende instelling van een gemeenschappelijk regime in zake reglementering van den in- uit- en doorvoer; — Gezien het koninklijk besluit n° 111, van 26 Februari 1935, tot verzekering van den eerlijken handel betreffende land- en tuin-

bouwproducten, gewijzigd bij het koninklijk besluit nr 198 van 23 Augustus 1935; — Gezien het koninklijk besluit van 1 October 1936, betreffende de regeling van de witloofuitvoer, met een andere bestemming dan het Groothertogdom Luxemburg; — Herzien het ministerieel besluit van 1 October 1936, betreffende den uitvoer van witloof met een andere bestemming dan het Groothertogdom Luxemburg; — Overwegende dat saneeringsmaatregelen betreffende den uitvoerhandel van witloof dienen getroffen, — Besluit :

A. Instelling van een register der uitvoerders van witloof.

Artikel één. Een register van uitvoerders van witloof wordt gehouden in het Departement van Landbouw, te Brussel.

Kunnen alleen hun inschrijving in dit register bekomen en « erkende uitvoerders » genoemd worden :

a) De personen of firma's die aardappel-, fruit- of groentehandelaars zijn, en bewijzen in het handelsregister te zijn ingeschreven;

b) De verenigingen van witloofhandelaars of -verbouwers van Belgische nationaliteit, die de rechtspersoonlijkheid bezitten;

c) De witloofkweekers die een getuigschrift van den burgemeester der gemeente waar hun witloof geteeld wordt hebben ingediend;

d) De personen of firma's die kunnen bewijzen sinds 1 September 1932 witloof te hebben uitgevoerd.

Indien de personen of firma's, beoogd onder a, c en d, van vreemde nationaliteit zijn, moeten zij bovendien bewijzen dat zij ten minste sedert één jaar in België gevestigd zijn en er regelmatig hun bedrijfsbelastingen betaald hebben.

B. Instelling en gebruik van het contrôle-etiket.

Art. 2. Het gebruik van een contrôle-etiket, tot waarborging van den Belgischen oorsprong en van de overeenstemming met de eischen van onderhavige reglementeering van het voor den uitvoer bestemde witloof, wordt in voege gebracht.

Art. 3.

C. Verpakking.

Art. 4. De uitvoer, met een andere bestemming dan het Groothertogdom Luxemburg, zal slechts mogen geschieden in verpakkingen met een netto inhoud van 5 of 10 kilogram (toegelaten afwijking 5 pCt. minder of meer).

Alleen het volgend verpakkingsmateriaal is toegelaten :

1° Houten kistje voor 5 kilogram :

a) Maten : lengte : 29 centimeter;
breedte : 24 centimeter;
hoogte : 14 centimeter.

(Alle binnenafmetingen.)

b) Maximum toegelaten tarra gewicht : 800 gram (droog kistje).

2° Kartonnen doos voor 5 kilogram :

a) Maten : 30 × 24 × 13 centimeter;
b) Maximum toegelaten tarra gewicht : 800 gram.

3° Tien kilogram mand :

a) Maten : bodem : 20 centimeter × 27.5 centimeter;
boven : 29 centimeter × 37.5 centimeter;
zijwanden (midden) : 19 centimeter;
koppen (midden) : 22 centimeter;
hoeken (schuin gemeten) : 20 centimeter.

b) Maximum toegelaten tarra gewicht : 1,500 gram (droog mandje).

De bodem en de zijwanden der voormelde verpakkingen zijn met blauw papier belegd, waarover een blad wit paraffinepapier.

De waar wordt op dezelfde manier bedekt.

Er mag aan de buitenwanden een dubbel blauw papier gebruikt worden, om de waar tegen vorst te vrijwaren.

Het gebruik van paraffinepapier tusschen de witlooflagen is facultatief.

Het gebruik van andere papiersoorten, en inzonderheid van kranten, is niet toegelaten.

De verpakkingen en het inpakgoed moeten rein, droog en reukloos zijn.

Voor de verzendingen naar de overzeelanden, mogen de uitvoerders naar keuze, standaardverpakkingen gebruiken met een netto inhoud van 5 of 10 kilogram, ofwel andere verpakkingen met een netto inhoud van 10 of 20 Engelsche ponden (4,534 kilogram of 9,068 kilogram).

D. Kwaliteit van het product.

Art. 5. Het voor den uitvoer bestemde witloof moet aan de volgende kwaliteitseischen voldoen :

De kroppen moeten gesloten zijn, witgeel van kleur, zuiver gekuischt en vrij van gestreepte of gevlekte bladeren, evenals van maden en rotziekte.

Het wordt als volgt gesorteerd :

Lengte : 8 tot 20 centimeters.

Minimum doormeter : 2,5 centimeters.

Het verschil van lengte tusschen witloof verpakt in een zelfde laag, mag niet grooter zijn dan 4 centimeters.

E. Toelating tot uitvoer en inrichting der contrôle.

Art. 6. De verzendingen van witloof, bestemd voor den uitvoer naar een ander land dan het Groothertogdom Luxemburg, zijn vergezeld van de machtiging voorzien bij artikel 1 van het koninklijk besluit van 1 October 1936.

Deze machtiging wordt afgeleverd door de Afzetvereniging, namens de gemengde Belgisch-Luxemburgsche administratieve commissie.

Zij is voorzien van het contrôlemerk, dat er wordt opgezet na onderzoek der verzendingen door de te dien einde door den Minister van Landbouw aangewezen beambten.

Deze machtiging wordt bij den uitvoer der waar afgegeven aan den dienst der douanen, die ze aan de Afzetvereniging doet geworden.

Art. 7. De contrôle op het witloof wordt eenvormig toegepast voor den uitvoer naar alle landen.

Nochtans, in het begin en op het einde van elk uitvoerseizoen, zullen er afwijkingen mogen toegestaan worden door middel van ministerieele onderrichtingen wat betreft de vastheid der kroppen en het netto gewicht der uitgevoerde colli's.

Art. 8. De contrôle geschiedt :

a) Voor den uitvoer langs de baan, aan de volgende contrôleposten :

Naar Nederland : Stroobrugge (Maldegem), Wuustwezel, Poppel, Kessenich, Smeermaas (Lanaken).

Naar Duitschland : Tulje (Neu-Moresnet).

Naar Frankrijk : Adinkerke (Dorp), Montaleux (Moeskroen), Hertain, Bonsecours, Quiévrain (Dorp), Bois-Bourdon (Havay), Erquelinnes (baan), Brûly en Aubange;

b) Voor den uitvoer per boot :

Bij de inscheeping, in de havens van Oostende, Zeebrugge, Zelzate, Gent, Antwerpen, Brussel en Brugge;

c) Voor den uitvoer per spoor : op voorafgaande aanvraag vóór de inlading.

De uitvoer per spoor is toegelaten langs al de grens-spoorwegstations, met dien verstande dat de verzendingen voor het vertrek slechts aangenomen worden in de volgende stations : Aarschot, Antwerpen (Zuid), Brussel (Turn-en-Taxis), Burst, Kortenberg, Haren (Linde), Leuven, Mechelen en Zaventem;

d) Voor den uitvoer per vliegtuig met een andere bestemming dan Frankrijk en Nederland :

Op voorafgaande aanvraag vóór de inlading, in het tolkantoor van Brussel (vliegplein).

F. Sancties.

Art. 9. Onverminderd de toepassing der straffen, voorzien bij het koninklijk besluit n° 111 van 26 Februari 1935, zal de bijzondere machtiging, voorzien bij artikel 6 van onderhavig besluit, geweigerd worden, wanneer de waar of de verpakking niet beantwoorden aan de voorgeschreven normen.

De uitvoerder, die de voorschriften van onderhavig besluit niet naleeft, kan bovendien hetzij tijdelijk, hetzij definitief, van het register der erkende uitvoerders van witloof geschrapt worden.

G. Uitzondering.

Art. 10. Deze reglementeering is niet toepasselijk op de verzendingen van witloof, bestemd voor het buitenland, en gedaan in postcolli's waarvan het totaal gewicht niet groter dan 10 kilogrammen is.

Art. 11. Voormeld ministerieel besluit van 1 October 1936 wordt ingetrokken.

Koninklijk besluit van 18 November 1938

betreffende de aanduiding van het land van vervaardiging van zekere producten der schrijf-, teeken- en drukkunst (Moniteur dd. 27 November 1938, blz. 7099).

Gelet op de wet dd. 30 Juni 1931, gewijzigd bij deze dd. 30 Juli 1934 en aangevuld door het koninklijk besluit dd. 28 Februari 1935, genomen krachtens de machten door de wet dd. 31 Juli 1934, verlengd en aangevuld bij deze dd. 7 December van hetzelfde jaar, waarbij het den Koning toegelaten is den in-, uit- en doorvoer van koopwaren te reglementeeren; — Op de voordracht van Onzen Eerste-Minister, Minister van Buitenlandsche Zaken en Buitenlandschen Handel, van Onzen Minister van Financiën, van Onzen Minister van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw en op advies van Onzen Ministerraad, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel één. Wordt onderworpen aan een conditionneering van markeering, waarbij het land van vervaardiging in de door Onzen Minister van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw vastgestelde vormen wordt aangeduid, de invoer van goederen van vreemden oorsprong hierna vermeld :

N° 777 van het toltarief. Land-, zee-, hemelkaarten en andere kaartenwerken, allerlei plannen;

N° 778 van het toltarief. Gegraveerde of gedrukte muziek;

N° 779 van het toltarief. Postkaarten, prentkaarten, wenschkaarten, en andere dergelijke kaarten, zelfs ingevoerd in bladen of in boekjes :

a) Met photographisch drukwerk :

1° Met de hand bekleurd;

2° Andere.

b) Met ander drukwerk :

1° In één kleur;

2° In twee kleuren;

3° In drie kleuren en meer of met de hand bekleurd;

N° 780 van het toltarief. Postkaarten, prentkaarten, wenschkaarten en brieven, prenten voor eerste communie en andere godsdienstige prenten, zakalmanakken, alle geïllustreerde of fantasiekaarten, brieven en artikelen elders niet genoemd, verfraaid met weefsels, linten, natuurlijke of kunstmatige bloemen, mica, celluloid of met andere soortgelijke stoffen of met aanwending van andere versiersels of prenten;

N° 781 van het toltarief. Op karton geplakte kalenders en scheurkalenders, vide-poches, courantenhangers en dergelijke artikelen :

a) In één kleur;

b) In twee kleuren;

c) In drie kleuren en meer.

N° 782 van het toltarief. Drukwerken van allen aard, zonder illustratie's elders niet genoemd, door om 't even welke drukwijze verkregen, op papier, kaartpapier of karton, wegende per vierkanten meter :

a) Minder dan 200 gram :

1° In één kleur;

2° In twee kleuren;

3° In drie kleuren en meer;

b) Van 200 gram tot 500 gram :

1° In één kleur;

2° In twee kleuren;

3° In drie kleuren en meer;

c) 500 gram en meer :

1° In één kleur;

2° In twee kleuren;

3° In drie kleuren en meer.

N° 782 van het toltarief. Drukwerken van allen aard, met illustratie's elders niet genoemd, door om 't even welke drukwijze verkregen, op papier, kaartpapier of karton, wegende per vierkanten meter :

a) Minder dan 200 gram :

1° In één kleur :

A. Modebladen;

B. Andere.

2° In twee kleuren :

A. Modebladen;

B. Andere.

3° In drie kleuren en meer :

A. Modebladen;

B. Andere.

b) Van 200 gram tot 500 gram :

1° In één kleur;

2° In twee kleuren;

3° In drie kleuren en meer.

c) 500 gram en meer :

1° In één kleur;

2° In twee kleuren;

3° In drie kleuren en meer.

N° 784 van het toltarief. Prenten, vignetten, etiquetten, chromos, aanplakbrieven, gravures, simili-gravures, photos, photogravures en alle prentartikelen elders niet genoemd, door om 't even welke drukwijze verkregen, op papier, kaartpapier of karton, wegende per vierkanten meter :

a) Minder dan 200 gram :

1° In één kleur;

2° In twee kleuren;

3° In drie kleuren en meer.

b) Van 200 gram tot 500 gram :

1° In één kleur;

- 2° In twee kleuren;
- 3° In drie kleuren en meer.
 - c) 500 gram en meer :
- 1° In één kleur;
- 2° In twee kleuren;
- 3° In drie kleuren en meer.

Art. 2. Onze Minister van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw, zal de aanduidingen mogen vaststellen welke op de goederen van vreemden oorsprong van zelfden aard als deze onder artikel 1 bedoeld, en welke zich op het oogenblik waarop de tenuitvoerlegging van dit besluit aanvangt, in het land bevinden, dienen aangebracht te worden.

Art. 3. Onze Eerste-Minister, Minister van Buitenlandsche Zaken en Buitenlandschen Handel, Onze Minister van Financiën en Onze Minister van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw zijn belast, elk wat hem betreft, met de uitvoering van dit besluit dat zal vigeeren twee maanden na de bekendmaking ervan in het *Staatsblad*.

Ministerieel besluit van 19 November 1938

houdende tenuitvoerlegging van het koninklijk besluit dd. 18 November 1938 betreffende de aanduiding van het land van vervaardiging van sommige producten der schrijf-, teekenen- en drukkunst (Moniteur dd. 27 November 1938, blz. 7101).

De onder artikel 1 van het koninklijk besluit van 18 November 1938 bedoelde goederen dienen het land van vervaardiging in onuitwischbare, duidelijk zichtbare Latijnsche letters te dragen.

Bijgevolg mogen de bovenbedoelde goederen niet ingevoerd, verkocht, te koop gesteld, vervoerd, of met het oog op handelsdoeleinden in bezit gehouden worden, tenzij op de voorzijde of op het titelblad de melding voorkomt « gedrukt in... » (land van oorsprong) dewelke melding daarop in onuitwischbare, duidelijk zichtbare, Latijnsche letters door druk of door middel van een stempel wordt aangebracht.

V. — NIJVERHEIDSWETGEVING.

Raad voor Economische Geschillen.

Publicatie gedaan ter uitvoering van artikel 2 van het koninklijk besluit van 13 Januari 1935 (n° 62) (Moniteur dd. 11 November 1938, blz. 6599).

De Minister van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw maakt bekend dat de samenwerkende vennootschap « Groupement des Gobeleteries belges », waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is te La Louvière, 122, rue Hamoir, een verzoekschrift heeft neergelegd, naar de voorschriften van artikel 1 van het koninklijk besluit dd. 13 Januari 1935, n° 62, en strekkende tot de oprichting van een economische reglementeering van de voortbrenging in den schoot van de nijverheid der holle glaswaren.

Dit rekwes werd in naam van voornoemde samenwerkende vennootschap ondertekend door :

- De heeren Maurice Lintermans, handelsbestuurder, rue Renory, 34, te Angleur (Kinkempois);
- Raoul Meunier, secretaris en beheerder van vennootschappen, 67, rue du Parc, te La Louvière.

De leden van voornoemde samenwerkende vennootschap hebben zich vrijwillig verbonden om :

1° De werkelijke productie van hun fabrieken te beperken op het peil bereikt op 1 Augustus 1937, hetzij 69,64 pCt. van hun productievermogen;

2° Niet over te gaan tot het oprichten van nieuwe komovens, ovens met smeltkroezen, smeltkroezen, enz., in de bestaande fabrieken van holle glaswaren of in nieuwe fabrieken, zoodanig dat het totaal productievermogen van de holglasnijverheid er door zou verhoogd worden;

3° Noch rechtstreeks noch onrechtstreeks belangen te nemen in nieuwe ondernemingen die voor doel hebben op Belgisch grondgebied de hierna vermelde holle glaswaren te produceeren.

Deze verbintenis geldt tot op 31 December 1939.

Dienvolgens vraagt voornoemde groepeerings dat :

1° Het verboden zij supplementaire productiemiddelen andere dan deze bestaande en in werking zijnde

op 1 Augustus 1937, als referentiedatum genomen, in werking te brengen;

2° Bijgevolg, tot op 31 December 1939 geen enkele nieuwe onderneming van holle glaswaren moge opgericht worden zonder de bijzondere toelating van den Koning te hebben bekomen, onverminderd de toelating vereischt door de bestaande wetten en reglementen.

De bij het verzoekschrift beoogde producten zijn de volgende :

De artikelen van geblazen hol glaswerk, geheel of half-afgewerkt, zoo in glas als in half-kristal, welke de gewone voortbrenging der Belgische hol glasnijverheid uitmaakt, namelijk : bekers, kroezen, glazen op voet, karaffen, krafjes, drankkannen, kannetjes, vingerskommen, kaasstolpen, schalen met oor, bekken, roomkommen, boterpotten met of zonder voet, met den mond of machinaal geblazen, hetzij effen, hetzij versierd en verfraaid door slijpkunst, snijkunst, guillocheering, pantografie, schildering, verguldsel of verzilvering.

Elke belanghebbende kan op het Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw (secretariaat van den Raad voor Economische Geschillen), 15, Jacob de Lalaingstraat, te Brussel, kennis nemen van het verzoekschrift en de erbij hoorende memorie, alsook er een afschrift van bekomen, mits betaling der onkosten.

Elke belanghebbende kan, bij aangeteekend schrijven, gericht tot den Minister van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw (secretariaat van den Raad voor Economische Geschillen, 15, Jacques de Lalaingstraat, Brussel), binnen de tien dagen der bekendmaking van deze aankondiging, verzet aantekenen tegen de uitbreiding van de beslissing getroffen door de verzoekende partij.

Om in aanmerking te kunnen worden genomen, moet het verzet, binnen de twintig dagen, gevolgd zijn door het overmaken aan den Minister, bij aangeteekend schrijven, van een memorie van staving in vijf exemplaren.

De verzetdoeners worden dringend verzocht vijf supplementaire, niet ondertekende, exemplaren van alle

stukken welke zij aan het departement zullen moeten toezenden te laten geworden.

Indien het verzet uitgaat van een rechtspersoon, zal het geschieden onder de handtekening van de vertegenwoordigers die het recht hebben voor haar verbindingen aan te gaan voor andere daden dan deze welke het dagelijksch beheer uitmaken; de memorie zal vergezeld zijn van een exemplaar der statuten en van een lijst der leden van den beheerraad.

Een exemplaar der memorie zal onmiddellijk na de ontvangst, overgemaakt worden aan de verzoekende groepeerings.

Koninklijk besluit van 14 November 1938

waarbij een verzoekschrift ingediend bij toepassing van het koninklijk besluit n° 62, dd. 13 Januari 1935, dat de toelating verleent tot het instellen van een economische reglementering van de voortbrenging en de verdeeling, wordt verworpen (Moniteur, 19 November 1938, blz. 6860).

Gelet op het koninklijk besluit n° 62, dd. 13 Januari 1935, getroffen krachtens de bepaalde machten aan den Koning toegekend door de wet dd. 31 Juli 1934, gewijzigd bij de wet dd. 7 December 1934 waarbij toelating wordt verleend tot het oprichten van

een economische reglementering van de voortbrenging en de verdeeling; — Gelet op het verzoekschrift, op 4 December 1937, neergelegd door de wettelijk erkende beroepsvereniging « Union professionnelle de l'industrie des savons mous, acides gras, glycérides », wier maatschappelijke zetel is gevestigd te Brussel, 132a, Maurice Lemonnierlaan, ertoe strekkende een economische reglementering van de voortbrenging en de verdeeling in den schoot van de malsche zeepnijverheid in te stellen; — Gelet op het bericht verschenen in het Staatsblad dd. 24 December 1937, dat het neerleggen van voornoemd verzoekschrift aankondigt; — Gelet op het verzet binnen den wettelijken termijn beteekend; — Gelet op de beslissing van de betrokken partijen het geschil niet aan een scheidsgerecht op te dragen; — Gelet op artikel 5 van voornoemd koninklijk besluit n° 62, bij toepassing waarvan het geschil voor advies bij den Raad voor Economische Geschillen werd overgelegd; — Gelet op het advies, op 28 April 1938, door de tweede kamer van den Raad voor Economische Geschillen uitgebracht, luidens hetwelk het passend is het verzoekschrift te verwerpen; — Gelet op artikel 19 van het koninklijk besluit n° 62, waarbij bepaald wordt dat, indien een ongunstig advies wordt uitgebracht door den Raad voor Economische Geschillen, het verzoekschrift bij koninklijk besluit wordt afgewezen; — Op de voordracht van Onzen Minister van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw, — Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel één. Het verzoekschrift, op 4 December 1937, door de « Union professionnelle de l'industrie des savons mous, acides gras, glycérides », bij Onzen Minister van Middenstand en Economische Zaken, bij toepassing van Ons besluit n° 62, dd. 13 Januari 1935, ingediend, wordt verworpen.

Art. 2. Onze Minister van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit.

DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

(Voor Inhoudstafel, zie op de laatste bladzijde van het Tijdschrift.)

BEVOLKINGSSTATISTIEK VAN BELGIË.

Bron : Ministerie van Binnenlandsche Zaken — Centrale Dienst voor de Statistiek.

TIJDVAK	Geboorten	Sterfgevallen	Geboorte-overschot	BINNEN- EN BUITENLANDSCHE TREK		Bevolking op eind van het jaar	Aantal huwelijken
				Immigratie	Emigratie		
1933.....	134.754	104.640	30.114	19.325	16.229	8.247.950	65.098
1934.....	131.736	96.851	34.885	15.994	18.486	8.275.552	62.692
1935.....	126.304	102.132	24.172	16.397	16.240	8.299.940	63.160
1936.....	125.511	101.595	23.916	17.655	13.510	8.330.959	64.749
1937.....	125.495	104.163	21.332	22.185	14.199	8.361.220	63.435
1937 9 eerste maanden.....	95.946	80.857	15.089				48.764
1938 9 eerste maanden.....	99.253	82.480	16.773				47.364
1938 Maart.....	11.374	10.254	1.120				2.308
April.....	10.961	9.422	1.539				6.858
Mei.....	11.516	9.876	1.640				5.910
Juni.....	10.984	8.823	2.161				5.294
Juli.....	11.229	8.046	3.183				5.716
Augustus.....	11.124	8.012	3.112				6.423
September.....	10.520	7.825	2.695				5.971

GELDMARKT.

I. — DISCONTOVOET EN RENTESTAND VOOR BELEENINGEN (in %).

TIJDVAK	OFFICIEEL RENTETARIEF VAN DE NATIONALE BANK			PARTICULIER DISCONTO		CALL MONEY	PROLONGATIERENTE (bij de Caisse Gén. de Rep. et de Dépôts)		PROLONGATIERENTE op Belgische waarden ter Beurs van Brussel genoteerd (gemid. jaarrente)		
	Disconto		Voorschotten en beleeningen op Belgische overheidsfondsen	Handelspapier	Financieel papier		in de markt	Contantwaarden	Termijnwaarden	Eerste veertien dagen	Tweede veertien dagen
	Accepten en gedomicilieerde wissels	Niet gedomicilieerde wissels en promessen									
Jaargemiddelde :											
1936.....	2,—	2,50	3,—	1,324	—	—	5,52	4,97			
1937.....	2,—	2,50	3,—	1,157	—	—	5,50	4,63			
Maandgemiddelde (1) :											
1937 September.....	2,—	2,50	3,—	1,—	—	0,50	5,50	5,—	8,99	7,25	
October.....	2,—	2,50	3,—	1,385	—	0,782	5,50	5,—	6,47	8,75	
November.....	2,—	2,50	3,—	1,7825	2,1375	0,69	5,50	5,—	5,88	4,94	
December.....	2,—	2,50	3,—	1,7187	2,0192	0,65	5,50	5,—	5,19	4,62	
1938 Januari.....	2,—	2,50	3,—	1,57	1,7425	0,50	5,50	4,50	4,63	4,10	
Februari.....	2,—	2,50	3,—	1,5182	1,7630	0,50	5,50	4,50	3,82	3,99	
Maart.....	2,—	2,50	3,—	1,625	1,7546	0,50	5,50	4,50	3,73	4,13	
April.....	2,—	2,50	3,—	1,50	1,75	0,50	5,50	4,50	4,26	3,75	
Mei.....	3,35 (2)	3,85 (2)	4,35 (2)	—	—	—	6,—	6,—	6,23	10,97	
Juni.....	3,—	3,50	4,—	3,25	—	1,453	6,—	5,50	5,66	4,71	
Juli.....	3,—	3,50	4,—	3,12	—	1,102	6,—	5,—	4,72	4,49	
Augustus.....	3,—	3,50	4,—	2,889	—	0,885	6,—	5,—	5,03	4,88	
September.....	3,—	3,50	4,—	3,255	—	1,038	6,—	5,—	7,60	—	
October.....	2,94 (3)	3,50	4,—	3,—	—	0,865	6,—	5,—	4,38	3,36	
November.....	2,50	3,50	4,—	2,008	—	0,518	6,—	5,—	4,40	4,02	
Weekcijfers :											
1938 November 7.....	2,50	3,50	4,—	2,25	—	0,5625	6,—	5,—			
14.....	2,50	3,50	4,—	1,9375	—	0,50	6,—	5,—			
21.....	2,50	3,50	4,—	1,875	—	0,50	6,—	5,—			
28.....	2,50	3,50	4,—	1,875	—	0,50	6,—	5,—			

(1) Prolongatierente bij de « Caisse Générale de Reports et de Dépôts » : rente per eind van de maand; overige gegevens : maandgemiddelde.

(2) Van 1 tot 9 Mei, respectievelijk 2-2,50-3 %.

Van 10 tot 29 Mei, 4-4,50-5 %.

Vanaf 30 Mei, 3-3,50-4 %.

(3) Van 1 tot 26 October : 3 %; van 27 tot 31 October : 2,5 %.

3

II. — RENTEVOET DER AANBESTEDINGEN VAN SCHATKISTCERTIFICATEN EN BONDS
OP KORTEN TERMIJN (in %).

TIJDVAK	STAAT (Certificaten op 3 maanden)		KOLONIE (1) (3 maanden)		HERDISCONTEERING- EN WAARBORGINSTITUUT				
	van	tot	van	tot	2 maanden		3 maanden		
					van	tot	van	tot	
Jaarcijfers (uiterste rentevoeten) :									
1936.....	—	—	0,469	1,50	0,425	1,—	0,40	1,25	
1937.....	0,45	1,905	0,485	1,—	0,40	1,375	0,485	1,75	
Maandcijfers (uiterste rentevoeten) :									
1937 September.....	0,566	0,719	—	—	—	0,40	—	0,50	0,55
October.....	0,855	1,17	—	—	—	—	—	—	—
November.....	1,271	1,573	—	—	1,125	1,375	1,10	1,75	—
December.....	1,557	1,905	—	—	—	—	—	—	—
1938 Januari.....	1,406	1,774	—	—	1,375	1,625	—	1,625	—
Februari.....	1,316	1,347	—	—	—	—	—	—	—
Maart.....	1,353	1,407	—	—	—	—	—	—	—
April.....	1,437	1,645	—	—	—	—	—	—	—
Mei.....	—	1,872	—	—	—	—	—	—	—
Juni.....	2,51	2,74	—	—	—	—	—	—	—
Juli.....	2,25	2,75	—	—	—	—	—	—	—
Augustus.....	2,75	2,81	3,—	3,25	—	—	—	—	—
September.....	2,69	2,75	—	—	—	—	—	—	—
October.....	2,18	2,6875	—	—	—	—	—	—	—
November.....	1,61	2,02	—	—	—	—	—	—	—
Recente aanbestedingen :									
1938 7 October.....	—	2,6875	—	—	—	—	—	—	—
14 October.....	—	2,61	—	—	—	—	—	—	—
28 October.....	—	2,18	—	—	—	—	—	—	—
4 November.....	—	2,02	—	—	—	—	—	—	—
10 November.....	—	1,875	—	—	—	—	—	—	—
18 November.....	—	1,74	—	—	—	—	—	—	—
25 November.....	—	1,61	—	—	—	—	—	—	—

(1) De vlottende schuld van de Kolonie bestaat gedeeltelijk uit Schatkistbons, uitgegeven door rechtstreeksche onderhandelingen of door middel van aanbesteding.

4

III. — RENTESTANDEN VOOR BANKDEPOSITO'S EN TEGOED TER ALGEMEENE SPAAR-
EN LIJFRENTEKAS.

Netto interestvoeten, in %.

TIJDVAK	BANKEN. — Depositorrekeningen :						ALGEM. SPAAR- EN LIJFRENTEKAS (tegoed op spaarboekjes)			NATION. MAATSCH. VOOR KREDIET AAN DE NIJVERHEID	
	dadelijk opvraag- baar	veertien- daagsche rekeningen	met vijftien dagen vooropzeg	op één maand	op drie maanden	op zes maanden	tot 20.000 fr.	20.000- tot 100.000 fr.	méer dan 100.000 fr.	op één jaar	op twee jaar en méer
Jaargemiddelde :											
1936.....	0,50	1,44	1,45	1,65	1,82	1,92	3,—	2,—	1,25	2,78	2,92
1937.....	0,50	1,046	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,75	1,25	2,29	2,29
Maandcijfers (1) :											
1937 September.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
October.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
November.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
December.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
1938 Januari.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Februari.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Maart.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
April.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Mei.....	0,50	1,25	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Juni.....	0,50	1,30	1,18	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Juli.....	0,50	1,20	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Augustus.....	0,50	1,20	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
September.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
October.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
November.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—

(1) MAANDCIJFERS : Veertiendaagsche rekeningen : rentevoet van de « Caisse Générale de Reports et de Dépôts », derde en vierde week der maand; rekeningen dadelijk opvraagbaar, met vijftien dagen vooropzeg, en op 1, 3 en 6 maanden : gemiddelde rentevoeten der voornaamste credietinstellingen.

WISSELMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN.

I. — NOTEERINGEN VAN EDELE METALEN TE LONDEN.

9

DATUM	Goud		Zilver		Verhouding <u>goud</u> zilver
	In sh. en p. per ons (1) fijn goud	In franken per kg. (3) fijn goud	In p. per ons (1) voor 222/240 fijn	In franken (2) per kg. fijn	
1936 2 Januari	141/4	33.190,87	22 3/8	473,38	70,11
1937 4 Januari	141/8	33.114,01	21 1/4	447,49	74,—
1937 1 October	140/7 1/2	33.236,46	19 13/16	421,86	78,79
3 November	140/7	33.141,86	19 7/8	422,11	78,51
1 December	140/0 1/2	33.047,94	19 11/16	418,56	78,96
1938 3 Januari	139/5	33.043,32	19 1/4	411,03	80,39
1 Februari	139/7	33.214,65	20 3/16	432,77	77,75
1 Maart	139/9 1/2	33.213,66	20 1/16	429,44	77,34
1 April	140/0 1/2	33.098,59	19	404,56	81,81
2 Mei	139/6 1/2	33.206,13	18 11/16	400,63	82,88
1 Juni	140/7 1/2	33.069,74	18 15/16	401,21	82,42
1 Juli	140/9	33.093,48	18 15/16	401,14	82,50
2 Augustus	141/8	33.052,80	19 9/16	411,19	80,38
1 September	143/0 1/2	33.099,11	19 1/4	401,29	82,48
3 October	144/8 1/2	33.058,78	19 1/2	401,33	82,37
2 November	146/1	33.047,07	19 1/2	397,41	83,16
1 December	148/6 1/2 (4)	33.065,92	20 1/16	402,34	82,18

(1) 1 ons troy = 31,103481 gram.
 (2) Berekend op grond van den pondenkoers te Brussel, den dag der noteering. Vanaf November 1938 op den koers van den belga te Londen, om 11 uur.
 (3) Berekend op grond van den pondenkoers te Brussel, den dag van de noteering. Vanaf November 1938 geschiedde deze berekening op de basis van den « fixing »-prijs, te Londen, om 11 uur, en op den koers van den belga te Londen, om hetzelfde uur.
 (4) Koers van den « fixing » te Londen, om 11 uur.

II. — CONTANTWISSELKOERSEN OP DE BEURSEN TE BRUSSEL.

10

TIJDVAK	LONDEN 1 £ = 48,6111 belg.	PARIS	NEW-YORK (kabel) 1 \$ = 5,8996 belg.	AMSTERDAM 100 fl. = 401,5083 b.	ZÜRICH	BERLIJN 100 Rm. = 237,946 b.	STOCKHOLM 100 Kr. = 267,6893 b.	OSLO 100 Kr. = 267,6893 b.	KOPENHAGEN 100 Kr. = 267,6893 b.	PRAAG 100 Kc. = 20,719 b.	MILAAK 100 It. L. = 31,0492 b.	WARSCHAU 100 Zl. = 112,056 b.	BUKAREST 100 lei = 5,9748 b.	LISSABON	MONTREAL
											(1)	(2)			
Jaargemiddelden :															
1936 Gem. van 9 eerste m. 3 laatste m. voor het jaar	29,386	39,051 27,594	—	401,842 320,378	192,821 136,195	—	—	—	—	25,534 20,957	46,794 31,190	—	—	—	—
1937 Jaargemidd.	29,2951	23,9985	5,9252	326,2083	135,9224	238,3191	151,0473	147,1945	130,8009	20,7233	31,1857	112,3291	4,3699	26,5989	5,9267
Maandgemiddelden :															
1937 September	29,412	20,981	5,9377	327,51	136,37	238,36	151,67	147,80	131,34	20,763	31,251	112,30	4,37	26,684	5,9391
October	29,393	19,879	5,9313	327,958	136,521	238,323	151,554	147,679	131,227	20,787	31,2245	112,251	4,37	26,688	5,9344
November	29,3815	19,964	5,8796	326,175	136,1245	237,499	151,493	147,6455	131,20	20,6995	31,0078	111,616	4,37	26,693	5,8842
December	29,4203	19,9907	5,8876	327,4172	136,1739	237,2913	151,6493	147,8326	131,3498	20,7139	30,9664	111,662	4,37	26,7157	5,8800
1938 Januari	29,5316	19,7193	5,9062	329,0876	136,5838	238,0095	152,2419	148,4069	131,8726	20,7521	31,0770	112,1512	4,3657	26,8088	5,9056
Februari	29,5612	19,3246	5,8915	329,8712	136,8655	238,2092	152,3592	148,5650	131,9950	20,7241	31,0138	112,0275	4,3655	26,8490	5,8952
Maart	29,5340	18,4980	5,9232	329,2157	136,5539	238,4217	152,1637	148,3976	131,8709	20,7728	31,1667	111,9815	4,37	26,8098	5,9140
April	29,5520	18,4129	5,9341	329,6682	136,4195	238,4697	152,2987	148,4576	131,9050	20,7021	31,2179	111,9974	4,37	26,8121	5,9043
Mei	29,5021	16,7583	5,9372	328,8424	135,7050	238,5798	151,1560	148,2714	131,7179	20,6824	31,2523	111,9702	4,37	26,8171	5,8990
Juni	29,2364	16,4109	5,8980	326,3626	134,9869	237,4726	150,7521	146,9048	130,5274	20,5324	31,0299	111,2321	4,37	26,5433	5,8351
Juli	29,1407	16,3588	5,9091	325,3568	135,2189	237,4837	150,2413	146,4063	130,1197	20,4768	31,0841	111,0500	4,37	26,4616	5,8734
Augustus	28,9260	16,2011	5,9252	323,6216	135,6368	237,6318	149,1450	145,2773	129,2248	20,4930	31,1786	111,3523	4,37	26,2614	5,9074
September	28,4399	15,9302	5,9281	319,8391	134,0416	237,3489	146,7152	142,9068	127,0364	20,5018	31,1790	111,3489	4,37	25,8495	5,9000
October	28,1938	15,7669	5,9139	321,6655	134,3598	236,9579	145,2869	141,6583	125,9000	20,4129	31,1187	111,3464	4,37	25,6102	5,8629
November	27,8214	15,5754	5,9137	321,3200	133,9218	236,9026	143,3321	139,7882	124,2224	20,2911	31,1049	111,4013	4,37	25,2403	5,8701
Daggemiddelden :															
1938 November	3 28,1225	15,74125	5,912	321,625	134,125	236,875	144,91	141,25	125,575	20,37	31,1041	111,50	4,37	25,535	5,8725
4	28,1375	15,74	5,91325	321,80	134,075	236,90	144,975	141,375	125,60	20,37	31,1041	111,50	4,37	25,54	5,8775
7	28,1325	15,74125	5,9136	321,55	134,08	236,90	144,95	141,375	125,575	20,37	31,1041	111,55	4,37	25,525	5,87625
8	28,1725	15,76375	5,91475	321,60	134,15	236,85	145,125	141,575	125,75	20,35	31,1041	111,325	4,37	25,555	5,8775
9	28,125	15,72625	5,91625	321,53	134,10	236,90	144,80	141,30	125,475	20,37	31,1041	111,35	4,37	25,48	5,88
10	28,06875	15,69625	5,914	321,15	133,95	237,—	144,65	141,05	125,325	20,37	31,1187	111,30	4,37	25,45	5,8775
14	27,975	15,66125	5,914	320,—	133,775	236,80	144,075	140,50	124,825	20,31	31,1041	111,30	4,37	25,34	5,8775
15	27,7325	15,53	5,9155	319,275	133,25	237,—	142,875	139,35	123,85	20,36	31,1041	111,30	4,37	25,17	5,87
16	27,81	15,57	5,913125	320,35	133,45	237,—	143,15	139,70	124,15	20,36	31,1041	111,30	4,37	25,23	5,86
17	27,84	15,59625	5,9145	321,575	133,575	237,—	143,45	139,80	124,50	20,22	31,1041	111,35	4,37	25,32	5,86625
18	27,875	15,615	5,917	321,70	133,70	237,—	143,60	140,10	124,55	20,23	31,1041	111,125	4,37	25,32	5,8575
21	27,7575	15,54125	5,9155	321,50	133,40	236,70	142,95	139,50	123,875	20,24	31,1041	111,125	4,37	25,17	5,85375
22	27,655	15,47875	5,91475	321,80	133,51	236,90	142,60	138,975	123,50	20,25	31,1041	111,50	4,37	25,08	5,86625
23	27,66	15,4275	5,91225	321,575	133,75	236,875	142,—	138,45	123,075	20,26	31,1041	111,55	4,37	24,96	5,865
24	27,61	15,40	5,91	321,625	134,00	236,825	141,675	138,225	122,825	20,21	31,1041	111,55	4,37	24,95	5,86875
25	27,4625	15,36625	5,91	321,675	134,00	236,80	141,475	138,00	122,625	20,21	31,1041	111,20	4,37	24,92	5,87
28	27,4925	15,40	5,91325	321,675	134,20	236,90	141,70	138,10	122,75	20,22	31,1041	111,60	—	24,95	5,8725
29	27,6175	15,4175	5,91025	321,675	134,275	236,85	141,85	138,325	122,90	20,21	31,1041	111,60	—	24,97	5,87
30	27,66125	15,52	5,917	321,40	134,55	237,075	142,60	139,025	123,50	20,25	31,1041	111,60	—	25,10	5,8825

(1) Italiaansche lira : noteering in uitvoering van het K. B. dd. 11 December 1935, art. 3.
 (2) Zonder omzet.

III. — TERMIJNWISSELKOERSEN.

TIJDVAK	AGIO (+) OF DISAGIO (-)										2°) IN % VAN DEN CONTANTKOERS				
	1°) IN BELGA, VOOR :										£	Fr. fr.	\$	N. G.	Zw. fr.
	1 £		100 Fr. fr.		1 \$		100 Ned. Guld.		100 Zwitsersche fr.						
	Kooper	Verkoop.	Kooper	Verkoop.	Kooper	Verkoop.	Kooper	Verkoop.	Kooper	Verkoop.	(Gemiddelde der kooper- en verkoopernoteeringen)				

a) Wisselkoers op één maand.

Maandgemiddelden :																
1938 Januari	+0,0047	+0,0084	-0,3703	-0,3704	+0,0040	+0,0061	+0,1944	+0,3441	+0,2000	+0,4277	+0,02	-1,88	+0,09	+0,08	+0,25	
Februari	+0,0021	+0,0033	-0,2530	-0,2382	+0,0021	+0,0032	+0,1769	+0,2429	+0,1000	+0,2958	+0,01	-1,27	+0,04	+0,06	+0,14	
Maart	+0,0531	+0,0600	-0,1652	-0,1413	+0,0121	+0,0146	+0,7912	+1,0115	+0,2963	+0,4963	+0,19	-0,80	+0,23	+0,27	+0,29	
April	+0,0431	+0,0542	-0,1517	-0,1539	+0,0095	+0,0150	+0,6000	+0,9300	+0,2261	+0,4522	+0,16	-0,83	+0,21	+0,23	+0,25	
Mei	+0,3986	+0,4593	+0,2379	+0,1700	+0,0954	+0,0757	+5,0615	+3,5111	-1,3538	+0,5687	+1,45	+1,22	+1,44	+1,30	+0,71	
Juni	+0,1467	+0,1719	+0,0558	+0,0759	+0,0337	+0,0332	+2,2111	+2,4647	+0,9760	+1,3035	+0,54	+0,40	+0,57	+0,73	+0,84	
Juli	+0,0821	+0,0905	-0,0071	+0,0170	+0,0190	+0,0215	+0,9818	+1,2528	+0,5565	+0,9364	+0,30	+0,03	+0,34	+0,34	+0,55	
Augustus	+0,0600	+0,0656	-0,1037	-0,0727	+0,0147	+0,0171	+0,8235	+0,9625	+0,6870	+1,0857	+0,22	-0,50	+0,27	+0,27	+0,65	
September	+0,1156	+0,1090	-0,0767	-0,0606	+0,0256	+0,0229	+1,3000	+1,4273	+0,8947	+1,1600	+0,39	-0,43	+0,41	+0,43	+0,77	
October	+0,0180	+0,0232	-0,1453	-0,1131	+0,0067	+0,0105	+0,4286	+0,7100	+0,2545	+0,3818	+0,07	-0,82	+0,15	+0,18	+0,24	
November	+0,0012	+0,0023	-0,0762	-0,0600	+0,0048	+0,0061	+0,3136	+0,4000	+0,1250	+0,2750	+0,006	-0,44	+0,09	+0,11	+0,15	
Dagnoteringen :																
1938 November	3...	pari	+0,005	-0,08	—	—	+0,006	—	+0,50	—	—	0,009	-0,51	+0,10	+0,16	—
	4...	+0,0050	—	-0,11	—	+0,004	—	+0,30	+0,50	—	—	+0,02	-0,70	+0,07	+0,12	—
	5...	+0,0075	+0,010	-0,11	—	+0,005	+0,007	+0,25	+0,40	—	—	+0,03	-0,70	+0,10	+0,10	—
	7...	+0,0050	+0,010	—	-0,08	+0,005	+0,007	+0,30	+0,50	—	—	+0,03	-0,51	+0,10	+0,12	—
	8...	+0,0100	+0,0125	-0,06	—	+0,006	—	+0,40	—	+0,10	+0,20	+0,04	-0,38	+0,10	+0,12	+0,11
	9...	+0,0130	+0,0150	-0,10	-0,06	+0,006	+0,008	+0,40	—	+0,10	+0,30	+0,05	-0,51	+0,12	+0,12	+0,15
	10...	+0,0140	—	-0,105	—	+0,007	+0,009	+0,40	—	+0,10	+0,20	+0,05	-0,67	+0,14	+0,12	+0,11
	14...	—	+0,0060	-0,06	-0,04	—	+0,008	—	+0,50	+0,20	+0,40	+0,02	-0,32	+0,14	+0,16	+0,22
	15...	—	-0,0100	-0,07	-0,05	—	+0,006	—	+0,40	—	—	-0,04	-0,39	+0,10	+0,13	—
	16...	-0,0100	pari	-0,08	-0,06	—	+0,006	—	+0,40	—	—	-0,02	-0,45	+0,10	+0,12	—
	17...	-0,0020	pari	-0,065	—	+0,004	—	+0,20	+0,40	—	—	-0,004	-0,42	+0,07	+0,09	—
	18...	—	+0,0050	-0,09	—	+0,005	—	+0,30	—	—	—	+0,02	-0,58	+0,08	+0,09	—
	19...	—	+0,0040	-0,11	-0,09	—	+0,005	—	+0,30	—	—	+0,01	-0,64	+0,08	+0,09	—
	21...	pari	+0,0040	-0,09	—	+0,006	+0,007	+0,40	+0,60	—	—	+0,007	-0,58	+0,11	+0,16	—
	22...	—	pari	-0,08	—	—	+0,006	—	+0,50	—	—	—	-0,52	+0,10	+0,16	—
	23...	-0,0060	-0,0020	-0,06	—	—	+0,005	—	+0,30	—	—	-0,01	-0,39	+0,08	+0,09	—
	24...	-0,0050	-0,0020	-0,05	—	—	+0,005	—	+0,30	—	—	-0,01	-0,32	+0,08	+0,09	—
	25...	—	-0,0030	—	-0,05	+0,003	+0,005	—	+0,30	—	—	-0,01	-0,33	+0,07	+0,09	—
	26...	—	-0,0025	-0,06	-0,05	—	+0,005	—	+0,30	—	—	-0,009	-0,36	+0,08	+0,09	—
	28...	—	-0,0025	-0,06	—	+0,003	+0,005	+0,20	+0,30	—	—	-0,009	-0,39	+0,07	+0,08	—
	29...	-0,0100	-0,0050	-0,055	—	+0,003	+0,0045	—	+0,30	—	—	-0,03	-0,36	+0,06	+0,09	—
	30...	-0,0050	—	-0,03	—	—	+0,0045	—	+0,30	—	—	-0,02	-0,19	+0,08	+0,09	—

b) Wisselkoers op drie maand.

Jaargemiddelden :																
1936 eerste 9 maand.	—	—	-1,6804	-1,6254	—	—	-5,1098	-4,8168	-3,6040	-2,9340	—	-4,23	—	-1,24	-1,70	
laatste 3 maand.	—	—	-0,5114	-0,4712	—	—	-2,9649	-2,7118	-0,5570	-0,0500	—	-1,78	—	-0,89	-0,22	
voor het jaar ...	-0,0499	-0,0455	—	—	-0,0009	+0,0002	—	—	—	—	—	-0,16	—	-0,01	—	
1937.....	+0,0036	+0,0084	-0,6187	-0,5950	+0,0118	+0,0131	+0,5987	+0,6951	+0,0645	+0,2669	+0,02	-2,53	+0,21	+0,20	+0,12	
Maandgemiddelden :																
1937 Augustus	-0,0115	-0,0095	-0,5621	-0,5483	+0,0135	+0,0150	+0,6875	+0,7875	-0,0240	+0,1000	-0,04	-2,49	+0,24	+0,23	+0,03	
September	+0,0460	+0,0530	-0,7690	-0,7570	+0,0210	+0,0200	+1,7040	+1,0240	+0,0850	+0,5000	+0,17	-3,64	+0,35	+0,32	+0,21	
October	+0,1676	+0,1844	-0,6074	-0,5942	+0,0402	+0,0448	+2,3000	+2,3930	+0,6167	—	+0,60	-3,02	+0,72	+0,72	+0,45	
November	+0,1081	+0,1171	-0,3694	-0,3331	+0,0280	+0,0334	+1,6800	+1,9588	+0,7045	+1,1286	+0,38	-1,76	+0,52	+0,56	+0,67	
December	+0,0741	+0,0728	-0,4140	-0,3913	+0,0241	+0,0249	+1,4000	+1,4825	+0,5692	+0,9423	+0,25	-2,01	+0,42	+0,44	+0,55	
1938 Januari	+0,0342	+0,0423	-0,7650	-0,7244	+0,0148	+0,0171	+0,8000	+1,0941	+0,4818	+0,8727	+0,13	-3,78	+0,27	+0,29	+0,60	
Februari	+0,0218	+0,0255	-0,7195	-0,6812	+0,0118	+0,0132	+0,9033	+1,0294	+0,3125	+0,5087	+0,08	-3,62	+0,21	+0,29	+0,30	
Maart	+0,1508	+0,1623	-0,4295	-0,4056	+0,0374	+0,0392	+2,3895	+2,8769	+0,7407	+1,1111	+0,53	-2,26	+0,65	+0,80	+0,68	
April	+0,1500	+0,1779	-0,3544	-0,3300	+0,0361	+0,0426	+2,4867	+2,8133	+0,6522	+0,9652	+0,55	-1,86	+0,66	+0,80	+0,69	
Mei	+0,9309	+0,8553	+0,3900	+0,2844	+1,1751	+0,1672	+9,9539	+8,2000	+2,9385	+1,7000	+3,03	+2,01	+2,88	+2,76	+1,71	
Juni	+0,4462	+0,4736	+0,1209	+0,1590	+0,0945	+0,1011	+5,7917	+6,4093	+2,2118	+2,8095	+1,57	+0,85	+1,66	+1,87	+1,86	
Juli	+0,3177	+0,3277	-0,0271	-0,0055	+0,0691	+0,0735	+4,0770	+4,3684	+1,4174	+1,8000	+1,11	-0,10	+1,21	+1,29	+1,19	
Augustus	+0,3382	+0,3700	-0,2065	-0,1546	+0,0776	+0,0831	+4,4250	+4,5588	+1,9040	+2,3200	+1,22	-1,11	+1,36	+1,39	+1,56	
September	+0,4395	+0,4459	-0,1556	-0,1820	+0,0988	+0,0969	+5,4308	+5,6333	+1,8737	+2,2364	+1,56	-1,11	+1,65	+1,73	+1,53	
October	+0,0960	+0,1085	-0,3725	-0,3662	+0,0312	+0,0411	+1,8909	+2,4842	+0,8056	+1,0625	+0,36	-2,34	+0,61	+0,68	+0,70	
November	+0,0291	+0,0330	-0,2408	-0,2237	+0,0233	+0,0254	+1,2538	+1,3833	+0,5000	+0,8750	+0,11	-1,49	+0,41	+0,41	+0,51	
Dagnoteringen :																
1938 November	3...	+0,0300	+0,0400	-0,30	—	—	+0,026	—	+1,40	—	—	+0,12	-1,91	+0,44	+0,44	—
	4...	+0,0325	+0,0375	-0,34	—	+0,020	—	+1,10	+1,30	—	—	+0,12	-2,16	+0,34	+0,37	—
	5...	+0,0400	+0,0450	-0,34	—	+0,018	+0,021	+1,10	+1,30	—	—	+0,15	-2,16	+0,33	+0,37	—
	7...	+0,0350	+0,0400	—	-0,31	—	+0,020	—	+1,30	—	—	+0,13	-1,97	+0,34	+0,40	—
	8...	+0,0400	+0,0500	-0,25	—	+0,020	—	+1,40	—	+0,40	+0,70	+0,16	-1,59	+0,34	+0,44	+0,41
	9...	+0,0500	+0,0540	-0,30	-0,26	+0,022	+0,024	+1,40	—	+0,60	+1,10	+0,18	-1,78	+0,39	+0,44	+0,60
	10...	+0,0600	—	-0,28	—	—	—	—	—	+0,40	+0,80	+0,21	-1,78	+0,41	+0,40	+0,45
	14...	+0,0400	+0,0500	-0,20	—	+0,024	—	+1,30	—	+0,60	+1,00	+0,16	-1,28	+0,47	+0,50	+0,60
	15...	+0,0025	+0,0050	-0,20	-0,18	—	+0,028	—	+1,60	+0,60	+1,00	-0,01	-1,22	+0,35	+0,38	—
	16...	-0,0100	pari	—	-0,19	+0,016	+0,020	+0,90	+1,20	—	—	-0,02	-1,22	+0,30	+0,33	—
	17...	+0,0300	—	-0,225	—	+0,020	—	+1,10	—	—	—	+0,11	-1,44	+0,34	+0,31	—
	18...	+0,0600	—	-0,21	—	+0,032	—	+1,60	—	—	—	+0,22	-1,34	+0,54	+0,50	—
	19...	+0,0750	+0,0850	-0,27	-0,25	+0,035	—	+1,80	—	—	—	+0,29	-1,67	+0,59	+0,56	—
	21...	—	+0,0600	-0,28	—	—	+0,035	—	+2,00	—	—	+0,22	-1,80	+0,59	+0,62	—
	22...	+0,0300	+0,0350	-0,26	—	—	+0,030	—	+1,40	—	—	+0,12	-1,68	+0,51	+0,44	—
	23...	—	+0,0200	-0,21	—	—	+0,028	—	+1,50	—	—	+0,07	-1,36	+0,47	+0,47	—
	24...	+0,0100	+0,0150	-0,22	-0,20	—	+0,028	—	+1,20	—	—	+0,05	-1,36	+0,47	+0,37	—
	25...	+0,0050	+0,0075	—	-0,20	+0,023	—	—	+1,20	—	—	+0,02	-1,30	+0,39	+0,37	—
	26...	+0,0100	+0,0150	-0,23	-0,20	+0,025	—	+0,90	—	—	—	+0,05	-1,40	+0,42	+0,28	—
	28...	+0,0150	—	-0,19	—	+0,026	—	+1,30	—	—	—	+0,05	-1,23	+0,44	+0,40	—
	29...	+0,0175	+0,0200	-0,17	—	+0,022	+0,026	+1,30	—	—	—	+0,07	-1,10	+0,41	+0,40	—
	30...	+0,0100	+0,0150	-0,10	—	—	+0,023	+1,20	—	—	—	+0,05	-0,64	+0,39	+0,37	—

KAPITAALMARKT.

I. — NOTEERINGEN VAN ENKELE OVERHEIDSFONDSEN (*) (VERGELIJKENDE TABEL).

14

AARD DER EFFECTEN	Noteering voor	NOTEERING PER		
		3 October 1937	3 Novemb. 1938	1 Decemb. 1938
A. — Binnenlandsche schulden.				
I. — RECHTSTREEKSCH BELGISCHE STAATSSCHULD (<i>Interest te vergoeden</i>).				
2 1/2 % Schuld	100,—	56,75	58,50	59,60
3 % Schuld, 2 ^e reeks	100,—	69,25	70,—	69,25
3 1/2 % Schuld 1937	100,—	76,50	77,50	78,50
Geïnificeerde 4 % Schuld, 1 ^{ste} reeks	100,—	86,75	89,—	89,25
Geïnificeerde 4 % Schuld, 2 ^e reeks	100,—	86,75	89,—	89,50
2 1/2 % Schatkistbons op 5 jaar 1937	100,—	98,25	98,50	98,50
4 % Lotenleening van 1932	525,—	525,—	538,—	527,—
4 % Lotenleening van 1933	1.050,—	1.075,—	1.088,—	1.065,—
Lotenleening (voorloopige getuigschriften) 1938 (2)	500,—			486,—
II. — INDIRECTE STAATSSCHULD EN DOOR DEN STAAT GEWAARBORGDE SCHULD (<i>Interest te vergoeden</i>).				
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1921	250,—	232,—	240,50	234,50
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1922	262,50	252,—	259,50	249,—
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1923	525,—	521,—	529,—	515,—
6 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Zwitserse snede)	500,—	528,—	548,—	547,—
6 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Nederlandse snede)	500,—	528,—	547,—	548,—
4 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Belgische snede)	500,—	428,—	437,—	438,—
(*) 3 % Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, coupon Januari-Juli	100,—	71,50	69,65	70,—
4 1/4 % Intercommunale Maatschappij van den Linker Schelde-Oever (IMALSO)	100,—	(3) 90,—	91,65	94,75
4 % Nationale Maatschappij voor Waterdistributie	100,—	88,25	88,25	89,25
III. — RECHTSTREEKSCH KOLONIALE SCHULD.				
Zonder interest : Belgisch Congo, Lotenleening 1888	100,—	163,—	166,50	162,—
Interest te vergoeden :				
2 1/2 % Koloniale Schuld 1887	100,—	60,—	63,70	64,—
3 % Koloniale Schuld 1904	100,—	75,—	72,20	71,—
4 % Koloniale Schuld 1906	100,—	85,50	86,—	83,80
4 % Koloniale Schuld 1936	100,—	85,50	85,—	84,35
(*) 3 1/2 % Koloniale Schuld 1937	100,—	72,55	74,25	74,—
IV. — DOOR DE KOLONIE GEWAARBORGDE SCHULD (<i>Interest te vergoeden</i>).				
6 % Congo Supérieur aux Grands Lacs (met recht tot omwisseling) (1)	500,—	825,—	815,—	(3) 745,—
4 % Congo Supérieur aux Grands Lacs (zonder recht tot omwisseling)	500,—	421,—	421,—	429,—
(*) 4 % Vervoer te water. (Unatra), Winstbedeelende obligatiën	500,—	538,—	560,—	552,—
(*) 4 % Buurtspoorwegen van Congo (obligatiën met 5 jaar looptijd)	500,—	491,—	499,—	500,—
(*) 4 % Kivu (Spoorweg), kapitaal	1.000,—	825,—	835,—	845,—
(*) 4 % Buurtspoorwegen van Congo, pref.	500,—	425,—	423,—	430,—
V. — PROVINCIËN EN GEMEENTEN.				
Interest te vergoeden :				
(*) 4 1/2 % Gemeentekrediet 1871 tot 1879	100,—	97,—	(3) 100,—	(3) 102,75
(*) 3 % " " 1886 tot 1911	100,—	74,50	75,95	75,—
(*) 4 % " " 1912 tot 1918	100,—	(3) 82,—	84,50	82,95
4 % " " 1927 tot 1929	100,—	83,50	85,75	84,25
4 % " " 1931 (Januari-Juli)	100,—	83,50	85,50	83,90
4 % " " 1932	100,—	83,25	85,25	83,60
4 % " " 1937	100,—	84,50	87,—	85,10
4 % Kasbons Gemeentekrediet 1934, terugbetaalbaar à 103 %	100,—	96,50	98,50	98,25
Interest in de notering begrepen :				
3 % Provincie Antwerpen 1891	100,—	77,—	77,—	77,50
4 % Provincie Oost-Vlaanderen 1936	100,—	83,75	87,65	86,70
4 % Stad Antwerpen 1919	100,—	82,45	86,90	87,05
4 % " " 1930 (Januari-Juli)	100,—	(3) 84,—	86,40	87,45
4 % " " 1933, terugbetaalbaar à 103 %	100,—	93,40	98,—	98,95
4 % " " 1936 (coupon 31 December)	100,—	84,—	87,60	87,45
4 % " " 1937	100,—	(3) 83,25	85,90	85,30
4 % Brussel 1930	100,—	(3) 82,55	85,55	85,05
4 % Brussel 1936, terugbetaalbaar à 103 %	100,—	92,55	97,05	96,50
4 % Gent 1929	100,—	(3) 83,—	86,05	86,05
4 % Gent 1936	100,—	(3) 82,—	86,95	87,75
4 1/2 % Luik 1917	100,—	(3) 91,—	97,—	95,60
4 % Luik 1919	100,—	(3) 82,—	84,05	84,25
4 % Luik 1929	100,—	77,—	85,05	85,50
4 % Luik 1937	100,—	(4) 85,05	86,25	(3) 86,75
Lootenleeningen. — Interest in de notering begrepen :				
2 1/2 % Antwerpen 1887, terugbetaalbaar à 110	100,—	(3) 83,—	(4) 82,25	81,—
2 % Antwerpen 1903, terugbetaalbaar à 110	100,—	66,75	69,50	66,25
2 1/2 % Brussel 1902, terugbetaalbaar à 110	100,—	77,—	78,25	74,—
2 % Brussel 1905, terugbetaalbaar à 110	100,—	(3) 67,50	66,50	64,—
(*) 2 % Kanaal en Zeevaartinstantingen van Brussel 1897	100,—	(3) 66,—	68,50	66,75
2 % Gent 1896	100,—	67,50	69,75	66,—
2 % Luik 1897	100,—	(3) 65,25	67,75	66,25
B. — Buitenlandsche schulden.				
I. — LEENINGEN IN \$.				
6 % Belgische Schuld 1955	100 \$	104	104	104 7/8
6 1/2 % Belgische Schuld 1949	100 \$	106 7/8	106 1/2	107 1/8
7 % Belgische Schuld 1955	100 \$	110 1/2	113 1/2	116
II. — LEENINGEN IN £.				
3 % Belgische Schuld 1914	100 £	100 1/8	100 3/4	100,—
4 % Leening 1936	100 £	98 1/2	88 3/4	92,—
4 % Leening 1937	100 £	95 1/2	89 3/4	93,—
III. — LEENINGEN IN FRANSCHE FRANK.				
5 1/2 % Buitenlandsche leening 1932 (Fransche frank-goud)	1.000 F.fr.	2.680,—	2.630,—	2.639,—
5 1/2 % Buitenlandsche leening 1934 (Fransche frank-goud)	1.000 F.fr.	2.723,—	2.625,—	2.658,—
5 % Buitenlandsche leening conversie 1934	1.000 F.fr.	785,—	826,—	855,—
IV. — LEENINGEN IN NEDERLANDSCHE GULDEN.				
3 1/2 % Leening 1937	100 N.G.	94 1/4	93 7/8	94 7/16

(*) Over 't algemeen zijn de coupons der leeningen vrij van belasting, deze welke aan de belasting van 2 pCt. zijn onderworpen, zijn met een sterretje aangekend.

(1) Interest tot 4 pCt. gewaarborgd.

(2) Hedendaagsche rentevoet 3 1/2 pCt.; vanaf het elfde jaar zal de interest tot 4 pCt. gebracht worden.

(3) Gewijzigde notering : geld.

(4) Tegen deze notering werden de koopers niet of slechts gedeeltelijk voldaan.

II. — MAANDELIJKSCHE INDEXCIJFERS VAN DE BEURS TE BRUSSEL.

	VASTRENDEERENDE FONDSEN (30)					EFFECTEN MET VERANDERLIJK RENDEMENT (120)												
	Algemeen indexcijfer	Recht- en onrechtstr. Belgische Staatsleening.	Provincie- en gemeenteleeningen	4 pCt. Obligaties 16,50 % belasting	6 pCt. Obligaties vrij van belasting	Algemeen indexcijfer	Verzekeringen, banken en financiële instelling.	Onroerende goederen, hypotheeken en hotelwezen	Tramwegen	Buurtspoorwegen	Tramwegen en electric. (Trusts)	Gas en electriciteit	Metaalnijverheid	Steenkolennijnen	Zink, lood en mijnen	Glas en spiegelglas-fabrieken	Textielnijverheid en zijdefabrieken	Koloniale waarden

Indexcijfer in verhouding tot de notering der vorige maand.

1938 3 October	99	99	99	99	99	105	109	102	102	107	106	112	101	99	101	104	101	103
3 November ...	102	102	102	100	102	99	94	99	95	96	99	99	110	106	106	98	100	96

Indexcijfer in verhouding tot de notering op 3 Januari 1928.

1937 1 October	130	135	144	146	107	47	36	30	31	27	60	97	154	35	77	36	38	40
3 November ...	127	129	143	144	106	41	33	28	29	25	58	83	138	29	72	31	31	37
1 December	127	129	142	143	106	40	32	27	29	24	56	76	130	28	66	31	31	36
1938 3 Januari	127	129	141	145	106	40	32	28	30	24	57	75	133	27	67	30	31	35
1 Februari	127	129	143	144	107	39	32	26	30	22	54	74	131	26	62	29	31	33
2 Maart	127	128	142	143	107	38	30	27	30	22	55	66	121	26	63	28	30	33
1 April	123	124	135	142	104	34	27	26	29	21	52	61	102	21	53	25	27	29
2 Mei	124	122	138	142	105	38	29	28	30	22	55	71	118	25	59	27	29	33
1 Juni	121	120	131	141	104	36	28	27	29	22	53	70	114	22	58	25	28	31
1 Juli	121	119	131	142	104	38	28	27	30	23	54	74	118	24	57	25	30	32
1 Augustus	120	117	128	142	104	38	28	27	29	23	55	75	119	24	57	24	31	31
1 September ...	119	116	127	143	103	37	27	25	28	22	55	70	116	22	56	23	30	29
3 October	118	114	126	141	102	38	30	26	29	24	58	79	118	22	58	24	30	30
3 November ...	120	117	129	141	105	38	28	25	27	23	57	78	129	23	60	24	30	29
1 December....	120	116	129	143	104	37	28	25	27	22	56	77	123	23	60	23	28	29

III. — RENDEMENT VAN EENIGE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE STAATSFONDSEN

(met inachtneming van de notering alleen).

DATUM	Belgische Rente, 3 pCt., 2 ^e reeks, vrij van belasting		Geünificeerde schuld, 4 pCt., vrij van belasting		Belgische schuld 1937, 3,50 pCt., vrij van belasting		Oorlogsschade 1922 (*)		Congo 1906, 4 pCt., vrij van belasting		Congo 1936, 4 pCt., vrij van belasting	
	Notering	Rendement	Notering	Rendement	Notering	Rendement	Notering	Rendement	Notering	Rendement	Notering	Rendement
1936 2 Januari	78,75	3,81	93,55	4,28	—	—	258,—	4,07	91,50	4,37	—	—
1937 4 Januari	84,50	3,55	100,35	3,99	—	—	279,—	3,76	98,65	4,05	99,95	4,—
1937 1 October	91,50	3,28	102,90	3,89	97,90	3,58	291,—	3,61	100,—	4,—	100,—	4,—
3 November	87,25	3,44	98,10	4,08	93,70	3,74	270,—	3,89	95,50	4,19	95,—	4,21
1 December	86,—	3,49	97,75	4,09	93,—	3,76	274,—	3,83	96,80	4,13	96,15	4,16
1938 3 Januari	84,—	3,57	97,40	4,11	88,85	3,94	285,—	3,68	95,65	4,18	95,15	4,20
1 Februari	84,75	3,54	97,05	4,12	88,40	3,96	286,—	3,67	96,—	4,17	95,35	4,19
2 Maart	83,—	3,61	97,20	4,12	88,—	3,98	279,—	3,76	96,—	4,17	96,75	4,13
1 April	79,75	3,76	94,30	4,24	82,—	4,27	260,—	4,04	91,—	4,40	89,50	4,47
2 Mei	78,—	3,85	92,45	4,33	81,20	4,31	264,—	3,98	91,—	4,40	90,—	4,44
1 Juni	73,—	4,11	90,20	4,43	80,—	4,37	260,—	4,04	84,75	4,72	84,55	4,73
1 Juli	72,75	4,12	90,05	4,44	80,05	4,37	268,—	3,92	88,50	4,52	87,—	4,60
1 Augustus	71,—	4,23	88,15	4,54	79,25	4,42	260,—	4,04	85,—	4,71	84,—	4,76
1 September	71,15	4,22	87,25	4,58	78,25	4,47	260,50	4,03	82,25	4,66	83,25	4,80
3 October	69,25	4,33	86,75	4,61	76,50	4,58	252,—	4,17	85,50	4,68	85,50	4,68
3 November	70,—	4,29	89,—	4,49	77,50	4,52	259,50	4,05	86,—	4,65	85,—	4,71
1 December	69,25	4,33	89,37	4,48	78,50	4,46	249,—	4,22	83,80	4,77	84,35	4,74

(*) 4 pCt., vrij van belasting op de nominale waarde van fr. 262,50.

IV. — UITGIFTEN VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS-
EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.

a) Retrospectief overzicht
(duizenden franken).

17

TIJDVAK	STICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN						KAPITAALSVERHOOGINGEN (Naamlooze vennootschappen) (commandit. vennootschappen op aandelen) (personenvennootsch. met beperkte aansprak.)			
	naamlooze en commanditaire op aandelen			personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging.	Gestort bedrag op nomin. waarde
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde				
1936.....	511	559.766	454.441	574	332.930	319.052	363	2.627.536	2.571.837	2.442.444
1937.....	452	350.879	284.968	937	327.861	316.285	473	6.056.092	3.797.925	3.655.773
1937 Eerste 10 maanden.....	392	311.673	254.004	652	237.674	232.603	389	3.859.363	2.992.712	2.918.704
1938 Eerste 10 maanden.....	310	197.567	169.630	889	235.592	229.361	253	1.167.644	1.076.218	1.013.539
1937 Augustus.....	29	8.420	5.810	44	7.599	6.707	23	666.265	211.595	211.195
September.....	29	36.535	32.922	60	18.207	18.117	41	170.195	193.361	172.821
October.....	38	49.125	35.742	69	35.541	34.084	27	449.005	99.773	97.478
November.....	25	10.300	7.198	74	25.444	23.703	35	900.934	283.013	230.693
December.....	35	28.906	23.766	211	64.743	59.979	49	295.795	522.200	506.376
1938 Januari.....	30	28.450	25.142	99	22.268	22.193	27	172.692	95.469	93.445
Februari.....	27	26.560	25.050	82	22.634	22.393	21	110.192	58.569	58.443
Maart.....	37	15.300	14.176	118	25.060	23.758	35	70.209	86.511	78.655
April.....	38	27.191	20.951	108	34.459	33.717	45	134.302	376.866	365.920
Mei.....	29	15.370	11.896	83	20.931	20.235	33	95.898	61.115	59.701
Juni.....	40	23.393	18.524	62	17.145	15.744	21	65.853	79.746	51.196
Juli.....	37	30.797	25.654	81	19.098	18.208	26	107.423	134.319	131.158
Augustus.....	14	2.790	2.593	70	31.587	31.208	14	109.775	80.174	74.849
September.....	28	16.110	15.398	90	19.517	19.232	15	262.210	75.466	72.586
October.....	30	11.606	10.246	96	22.893	22.673	16	39.090	27.983	27.586

TIJDVAK	OBLIGATIE-UITGIFTEN		Gezamen- lijke uitgiften	UITGIFTE PREMIËN (1)	ANDERE STORTINGEN DAN IN GELD		UITGIFTEN bestemd voor aflossing van oude leeningen (4)	Netto uitgiften (5)
	Aantal	Nominaal bedrag			Nominaal bedrag	Inbreng in natura (2)		
1936.....	30	236.205	3.700.738	64.687	1.235.069	1.594.020	—	687.740
1937.....	47	2.021.550	6.498.215	400.495	721.690	2.331.933	2.370.828	1.254.620
1937 Eerste 10 maanden.....	44	2.017.550	5.559.609	361.995	585.711	1.769.780	2.370.828	1.058.537
1938 Eerste 10 maanden.....	21	390.790	1.900.167	6.375	432.476	738.351	152.500	486.368
1937 Augustus.....	3	82.000	309.614	—	11.672	26.962	233.333	33.745
September.....	8	247.200	495.303	—	34.206	141.712	145.000	150.142
October.....	1	5.000	189.439	—	52.640	40.355	—	79.309
November.....	—	—	318.757	33.750	58.206	111.911	—	125.227
December.....	3	4.000	619.849	4.750	77.773	450.242	—	70.856
1938 Januari.....	3	74.950	221.137	—	48.067	74.550	74.500	18.613
Februari.....	4	24.025	131.788	—	54.040	23.637	—	52.234
Maart.....	3	50.400	177.271	4.000	30.034	42.757	—	98.198
April.....	1	12.500	451.016	2.000	74.598	318.097	—	42.393
Mei.....	2	20.000	117.416	375	34.593	30.586	—	47.028
Juni.....	3	118.600	238.884	—	43.992	16.200	68.000	75.872
Juli.....	1	6.000	190.214	—	28.582	118.314	—	34.124
Augustus.....	—	—	114.551	—	31.360	72.495	—	4.795
September.....	2	34.500	145.593	—	60.555	19.125	10.000	52.036
October.....	2	49.815	112.297	—	26.655	22.590	—	61.071

- (1) In de gestorte bedragen niet begrepen.
(2) In de oprichtingen en kapitaalsverhogingen begrepen.
(3) In de kapitaalsverhogingen begrepen.
(4) In de kapitaalsverhogingen en de obligatie-uitgiften begrepen.
(5) Omvatten de bedragen gestort voor aandelen, toewijzingen en obligatie-uitgiften, met inbegrip van het bedrag aan uitgifte premien, min de andere stortingen en de uitgiften bestemd vooraflossing van oude leeningen.

IV. — UITGIFTEN VAN DE BELGISCHE EN CONGOLESCHE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.

b) Detail der uitgiften
(duizenden franken).

OCTOBER 1938.

RUBRIEKEN	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1)						KAPITAALSVERHOOGINGEN (naamlooze vennootschappen) (command. vennoot. op aand.) (personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid)				OBLIGATIE- UITGIFTEN			Uitgifte- premiën (in de gestorte bedra- gen niet begre- pen)	ANDERE STORTIN- GEN DAN IN SPECIE		ONTBINDINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1) (naamlooze) (commanditaire op aand.) (personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid)				KAPITAALS- VERMINDE- RINGEN (naamlooze vennootsch.) (comm. venn. op aandelen) (personen vennootsch. met beperkte aansprakel.)	
	naamlooze en commanditaire op aandelen			personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nomin. vergroo- ting	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag	waarvan conversie leenin- gen		Inbreng in natura (in de oprichtingen en kapi- taalsverhoogen) begrepen)	Inlijving van reserves (in de kapitaalsver- hoogen begrepen)	Liquidaties		Samensmel- tingen		Aantal	Bedrag
	Aantal	Nomin. bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde											Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag		
1. Private banken.....	—	—	—	—	—	—	1	1.000	1.000	603	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Verzekeringen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Financiële inrichtingen.....	2	1.150	230	1	1.200	1.200	2	2.500	4.500	4.500	—	—	—	2.889	1.500	—	—	—	—	—	—	—
4. In-, uitvoer.....	—	—	—	1	364	364	—	—	—	—	—	—	—	304	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Handel in metalen.....	—	—	—	1	1.000	1.000	—	—	—	—	—	—	—	891	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Handel in klerstoffen en meubelen.....	—	—	—	13	2.872	2.872	—	—	—	—	—	—	—	2.764	—	—	—	—	—	—	—	—
7. Handel in eetwaren.....	3	940	940	7	870	780	—	—	—	—	—	—	—	1.048	—	—	—	—	—	—	—	—
8. Diverse handel.....	12	3.685	3.245	34	6.580	6.530	3	725	718	718	1	600	—	7.269	—	—	—	—	—	—	4	4.592
9. Suikervabrieken.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10. Maalderijen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11. Bierbrouwerijen.....	—	—	—	1	50	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12. Stokerijen.....	—	—	—	1	495	495	—	—	—	—	—	—	—	495	—	—	—	—	—	—	—	—
13. Andere voedingsnijverheden.....	1	50	50	3	550	550	3	8.600	6.490	6.490	—	—	—	350	6.240	1	54	—	—	—	1	800
14. Steengroeven.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15. Kolenmijnen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16. Mijnbouw.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17. Gas.....	—	—	—	—	—	—	1	24.000	12.000	12.000	—	—	—	—	12.000	—	—	—	—	—	—	—
18. Electriciteit.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19. Electricische constructie.....	—	—	—	—	—	—	1	50	50	50	—	—	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—
20. Hôtels, bioscoopen, schouwburgen.....	1	10	10	1	1.200	1.200	—	—	—	—	—	—	—	1.100	—	2	1.260	—	—	—	1	700
21. Drukkerijen, publiciteit.....	1	80	80	2	330	330	1	600	600	600	—	—	—	320	600	—	—	—	—	—	—	—
22. Textielbedrijf.....	1	25	25	3	1.840	1.840	1	215	25	25	—	—	—	1.665	—	2	4.100	—	—	—	—	—
23. Kunstmatige en ceramische materialen.....	—	—	—	1	100	100	—	—	—	—	—	—	—	75	—	1	60	—	—	—	1	800
24. Metaalnijverheden, mechanische constructie.....	3	1.306	1.306	10	1.082	1.082	2	1.300	2.200	2.200	—	—	—	2.070	2.200	3	11.600	—	—	—	2	1.000
25. Gebouwen, openbare werken.....	1	840	840	3	150	150	—	—	—	—	—	—	—	80	—	1	115	—	—	—	—	—
26. Papierijverheden.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27. Plant. en koloniale vennootschappen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28. Chemische nijverheden.....	1	200	200	3	735	655	—	—	—	—	1	49.215	—	709	—	1	35.000	1	8.000	—	—	—
29. Houtnijverheden.....	—	—	—	3	1.400	1.400	—	—	—	—	—	—	—	1.351	—	—	—	—	—	—	—	—
30. Leerlooierijen, riemfabrieken.....	—	—	—	1	1.300	1.300	—	—	—	—	—	—	—	1.300	—	—	—	—	—	—	1	5.000
31. Automobielen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32. Glasblazerijen, kristalfabrieken.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33. Spiegelgieterijen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34. Diverse nijverheden.....	2	3.050	3.050	4	625	625	1	100	400	400	—	—	—	1.885	—	1	330	—	—	—	—	—
35. Spoorwegen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36. Buurtspoorwegen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37. Scheepvaart, vliegwezen.....	2	270	270	1	50	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	120
38. Telegrafen, telefonen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39. Electricische tramwegen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40. Autobussen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41. Andere vervoerondernemingen.....	—	—	—	2	100	100	—	—	—	—	—	—	—	90	—	—	—	—	—	—	—	—
42. Diverse andere nijverheden.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	16	—	—	—	—	—
TOTAAL.....	30	11.606	10.246	96	22.893	22.673	16	39.090	27.983	27.586	2	49.815	—	26.655	22.590	27	60.991	1	8.000	11	13.012	—

(1) Samenwerkende vennootschappen en credietverenigingen : 13 opgericht met een minimumkapitaal van 353.500 fr.; 27 ontbonden met een minimumkapitaal van 300.381 fr.

IV. — UITGIFTEN VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS-
EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.

c) Ingedeeld naar de ligging en naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd kapitaal
(duizenden franken).

OCTOBER 1938.

17

INDEELING	OPRICHTING. VAN VENNOOTSCH.					KAPITAALSVERHOOGINGEN (Naamlooze vennootsch.) (Command. vennootsch. op aandelen) (Personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid)			OBLIGATIE- UITGIFTEN		Uitgiftepremijën (in de gestorte bedragen niet begrepen)	ANDERE STORTINGEN		ONTBIN- DINGEN		KAPITAALSVERMINDERINGEN Bedrag		
	naamlooze en commanditaire op aandelen			personenvenn. met beperkte aansprakelijkheid		Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal		Nominale bedrag	waarvan conversie- leeningen	Inbreng in natura (1)	Inlijving van reserves (2)		Liquidaties	Samensmeltingen
	Aantal	Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag													
	Aantal	Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag	waarvan conversie- leeningen	Inbreng in natura (1)		Inlijving van reserves (2)	Liquidaties	Samensmeltingen				

1. — Naar hun geografische ligging.

België	30	11.606	10.246	96	22.893	22.673	16	39.090	27.983	27.586	2	49.815	—	—	26.655	22.590	25.991	—	—	13.012
België en buitenland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Congo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35.000	8.000	—	—
TOTAAL	30	11.606	10.246	96	22.893	22.673	16	39.090	27.983	27.586	2	49.815	—	—	26.655	22.590	60.991	8.000	—	13.012

2. — Naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd kapitaal.

1 miljoen en minder	29	8.606	7.246	90	15.538	15.318	10	4.690	3.543	3.146	1	600	—	—	16.232	1.150	4.231	—	—	4.512
van 1 tot 5 miljoen	1	3.000	3.000	6	7.355	7.355	5	10.400	12.440	12.440	—	—	—	—	10.423	9.440	12.760	—	—	8.500
van 5 tot 10 miljoen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.000	8.000	—	—
van 10 tot 20 miljoen	—	—	—	—	—	—	1	24.000	12.000	12.000	—	—	—	—	—	12.000	—	—	—	—
van 20 tot 50 miljoen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	49.215	—	—	—	—	35.000	—	—	—
van 50 tot 100 miljoen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
100 miljoen en meer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL	30	11.606	10.246	96	22.893	22.673	16	39.090	27.983	27.586	2	49.815	—	—	26.655	22.590	60.991	8.000	—	13.012

(1) In de oprichtingen en kapitaalsverhogingen begrepen.
(2) In de kapitaalsverhogingen begrepen.

V. — LEENINGEN VAN OVERHEIDSMACHTEN EN INRICHTINGEN
VAN OPENBAAR NUT.

VI. — HYPOTHEEK-
INSCHRIJVINGEN (1).

18
19

TIJDVAK	RECHTSTREEKSCHE LEENINGEN		BANKVERRICHTINGEN VAN HET GEMEENTECREDIT				TIJDVAK	Bedrag naar de geïnde inschrijvings- rechten berekend
	VAN OVERHEIDSMACHTEN (2)		Voorschotten en terugbetalingen op leeningen toegestaan voor de betaling van :					
			Buitengewone uitgaven		Gewone uitgaven			
	in België	in het buitenland	Uit rekening genomen	Netto terugbetaald	Netto voorschotten	Netto terugbetaald		
	(duiz. franken)	(millioenen)	(duizendtallen franken)					(duiz. frank.)
1936	2.301.500	{ £ 8,6 Zw. Kr. 20 Ned. G. 48 }	389.835	179.622	213.976	244.513	1936 Maandgem. ...	190.488
1937	6.955.000	{ £ 5 }	451.491	205.369	200.606	206.350	1937 Maandgem. ...	211.092
1937 Augustus ..	120.000	—	35.751	8.871	13.724	20.264	1937 Augustus ...	232.463
September ..	935.000	—	35.594	4.761	13.506	14.247	September ..	192.470
October ..	—	—	50.259	7.082	12.247	23.894	October	228.216
November ..	—	—	59.908	11.358	10.327	29.894	November ...	211.192
December ..	—	£ 5	47.930	62.582	11.663	23.006	December ..	242.077
1938 Januari ...	—	—	51.979	7.298	23.480	25.500	1938 Januari ...	206.074
Februari ...	609.875	—	39.491	12.062	20.361	19.974	Februari ...	216.760
Maart	—	—	61.551	21.313	22.293	9.749	Maart	248.938
April	—	—	73.431	13.877	21.639	5.296	April	290.964
Mei	—	—	65.249	11.448	16.789	6.973	Mei	283.647
Juni	—	(3)	62.110	19.630	23.093	6.092	Juni	246.895
Juli	250.000	—	65.551	17.636	18.628	15.840	Juli	236.207
Augustus ...	—	—	67.847	19.274	20.145	25.848	Augustus ...	207.602
September ..	—	—	63.467	26.997	22.348	18.015	September ..	231.556
October	(4) 1.000.000	—	36.289	17.849	13.619	36.747	October	210.985

(1) De hernieuwingen bij het eind van het vijftiende jaar inbegrepen; deze belopen ongeveer 1 pCt. van het totaal; de wettelijke hypotheek niet inbegrepen.

(2) Leeningen van Staat, Kolonie, provinciën en gemeenten, inrichtingen van openbaar nut, zoals de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz.

(3) In Juni 1938 heeft de Belgische Regeering een leening afgesloten van 35 miljoen Nederlandsche guldens in Schatkistbons op 3 maanden. Zij kan deze bons driemaal hernieuwen.

(4) Staatsleening 1938 met loten, groot één milliard frank, 3,50 pCt. gedurende de tien eerste jaren en daarna tot 4 pCt. verhoogd; tot de prijs van 97 uitgegeven.

RIJKSFINANCIËN.

I. — OPBRENGST VAN DE BELASTINGEN (volgens het « Belgisch Staatsblad »).

a) Ontvangsten zonder onderscheid van dienstjaar (die der gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken).

25

TIJDVAK	Rechtstreeksche belastingen	Douanen en accijnzen	Registratierechten	Globale ontvangsten van het tijdvak	Globale gecumuleerde ontvangsten van Januari tot en met de aangeduide maand
1936.....	3.028	2.857	3.183	9.068	—
1937.....	2.998	3.027	3.653	9.679	—
1937 Augustus	241	256	294	791	6.448
September	189	249	325	763	7.211
October	231	253	324	808	8.019
November	250	250	289	789	8.809
December	276	280	314	870	9.679
1938 Januari	431	221	267	919	919
Februari	187	213	273	673	1.592
Maart	214	282	322	818	2.410
April	270	256	304	830	3.240
Mei	262	243	279	784	4.024
Juni	187	282	271	721	4.745
Juli	221	264	288	751	5.496
Augustus	236	261	253	750	6.246
September	253	255	285	793	7.039
October.....	391	266	279	936	7.975

b) Totale ontvangsten van de dienstjaren 1937 en 1938 vóór 31 October 1938 geïnd (gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken).

	Dienstjaar 1937 (2)		Dienstjaar 1938		October 1938	
	Geïnde ontvangsten	Budgetaire ramingen	Geïnde ontvangsten	Budgetaire ramingen	Ontvangsten voor rekening van	
					dienstjaar 1937 (2)	dienstjaar 1938
I. Rechtstreeksche belastingen	2.824	3.116	2.032	1.698	—	391
II. Douanen en accijnzen	3.017	2.815	2.502	2.576	—	266
waarvan douanen	1.587	1.531	1.286	1.374	—	133
accijnzen	1.204	(1) 1.273	1.044	(1) 1.191	—	117
III. Registratie	3.651	3.246	2.798	3.306	—	279
waarvan registratie en overschrijvingen	546	485	405	420	—	34
erfenissen	254	206	100	167	—	17
zegel en gelijkgestelde taxes	2.816	2.515	2.150	2.687	—	225
Totaal...	9.492	9.177	7.332	7.580	—	936
Verschuif in vergelijking met de budgetaire ramingen		+ 315				

NOTA. — Het tijdperk van invordering der rechtstreeksche belastingen duurt langer dan het burgerlijk jaar; het indienen der verklaringen door den belastingplichtige en het opmaken der rollen door het beheer nemen inderdaad een zekeren tijd in beslag. Voor deze belastingsoort zijn de cijfers dus maar beslissend na het afsluiten van het dienstjaar.

(1) Accijnzen en bijzondere verbruikstaxes.
(2) Dienstjaar afgesloten op 31 Mei 1938.

**II. — DRIEMAANDELIJSCHE TOESTAND VAN HET FONDS TOT DELGING
DER STAATSSCHULD.**

26

	4 ^o kwartaal 1937	1 ^{ste} kwartaal 1938	2 ^o kwartaal 1938	3 ^o kwartaal 1938
--	---------------------------------	-----------------------------------	---------------------------------	---------------------------------

**Verrichtingen in specieën
(millioenen franken).**

ONTVANGSTEN.

Gewone dotaties voor de delging der geconsolideerde (gevestigde) schuld	754	908	49	175
Niet aangewende excedenten van de dotatie van Amerikaansche 6 ½ % te besteden aan het aanleggen van een productieve reserve (artikel 16 der wet van 24 Juli 1927)...	—	3	—	—
Geïnde interesten en coupons	1	2	—	3
Netto-opbrengst van de reserve van de 6 ½ % Amerikaansche leening	2	2	3	4
Kortingen voor pensioenkassen, te regulariseeren	—	—	—	—
Cessie van titels uit de portefeuille	—	3	—	19
Cessie van titels aangekocht krachtens artikel 24 van het koninklijk besluit van 11 Mei 1935...	581	653	317	164
Interesten op titels verkregen krachtens het koninklijk besluit van 11 Mei 1935	1	22	3	11
Interesten en amortisatie van de portefeuille der oude pensioenkassen (artikel 1 van de koninklijke besluiten n ^o 221 en 222 van 27 December 1935)	7	25	4	13
Ontvangsten van het kwartaal	1.345	1.619	376	389
UITGAVEN.				
Kostprijs der titels van de geconsolideerde (gevestigde) schuld voor de delging ingekocht of terugbetaald	774	116	758	174
Terugbetaling aan de Schatkist van een deel der dotatie aangaande geconverteerde Amerikaansche leeningen	0,7	—	—	—
Kosten betreffende de delging der geconsolideerde (gevestigde) schuld	0,9	2	0,1	0,3
Algemeene onkosten	0,1	0,1	0,1	0,1
Kostprijs der titels verkregen krachtens artikel 24 van het koninklijk besluit van 11 Mei 1935 ..	681	673	361	173
Kostprijs der titels aangekocht krachtens artikel 11, 2 ^o lid, der wet van 23 Juli 1926 ..	3	—	—	39
Storting in de Schatkist van de netto-opbrengst der reserve van 6 ½ % Amerikaansche in 1937.	—	—	10	—
Storting in de Schatkist van de interesten en de amortisatie van de portefeuille der oude pensioenkassen	—	—	46	29
Interestcoupons op titels aangekocht door het Regularisatiefonds van de Rentemarkt	12	—	—	—
Regularisatie van afhoudingen voor pensioenkassen	—	—	—	—
Uitgaven van het kwartaal	1.472	791	1.175	416
Batig saldo op het einde van het kwartaal	506	1.333	535	507

**Verrichtingen in effecten
(millioenen franken).**

DELGING DER GECONSOLIDEERDE (GEVESTIGDE) SCHULD.				
Nominaal kapitaal der titels ingekocht of terugbetaald voor de delging gedurende het kwartaal.	685	116	591	169
CONVERSIE DER VLOTTENDE SCHULD.				
Bedrag der Schatkistbons omgezet in preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen tot op het einde van het kwartaal	4.175	4.175	4.175	4.175
PREFERENTE AANDEELEN VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN.				
Nominaal kapitaal der titels : a) tegen specie uitgegeven	824	824	824	824
b) tegen niet afgestempelde Schatkistbons geruild	4.175	4.175	4.175	4.175
Beschikbaar saldo op het einde van het kwartaal	4.999	4.999	4.999	4.999
	1	1	1	1
Totaal der eerste uitgifte (artikel 2 der wet van 24 December 1927)	5.000	5.000	5.000	5.000
Niet uitgegeven	5.000	5.000	5.000	5.000
Nominaal kapitaal der aan het Delgingsfonds afgegeven titels (artikel 11 der wet van 23 Juli 1926).	10.000	10.000	10.000	10.000
EFFECTENPORTEFEUILLE OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden aangekocht krachtens artikel 11, 2 ^o lid, der wet van 23 Juli 1926	99	94	94	115
PORTEFEUILLE VAN DE RESERVE VAN DE 6 ½ % AMERIKAANSCH LEENING OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden aangekocht ter uitvoering van artikel 16 der wet van 24 Juli 1927	269	269	269	269
PORTEFEUILLE VAN HET REGULARISATIEFONDS VAN DE RENTENMARKT OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden verkregen ter uitvoering van artikel 24 van het koninklijk besluit van 11 Mei 1935 ..	941	972	1.001	1.012
PORTEFEUILLE VAN DE OUDE PENSIOENKAS OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden gedeponceerd in het amortisatiefonds ter voldoening aan artikel 1 der koninklijke besluiten n ^o 221 en 222 van 27 December 1935	1.051	1.047	1.046	1.041
DEPOSITO'S DOOR STICHTINGEN VOOR DE AFLEVERING VAN INSCHRIJVINGEN OP NAAM 4 %, 3° REEKS.				
Waarden gedeponceerd in het amortisatiefonds krachtens het koninklijk besluit n ^o 267 van 28 Maart 1936	334	335	335	335

II. — DRIEMAANDELIJKSCHE TOESTAND VAN HET FONDS TOT DELGING
DER STAATSSCHULD
(vervolg).

62

	Per 31 Decemb. 1937	Per 31 Maart 1938	Per 30 Juni 1938	Per 30 Septemb. 1938
Balans				
ACTIVA. (duizenden franken).				
Banken, postchèquerekening en kas	194.189	547.499	223.003	199.743
Tijdelijke beleggingen in buitenlandse deviezen	3.745	3.788	3.719	3.648
Delgingsreserve aangelegd bij buitenlandse bankiers	59.231	145.163	51.349	53.201
Terugbetaling van bij uitloting aflosbare titels, om te slaan	—	402.166	20.007	14.305
Nog te innen vervallen dotaties	14.082	22	1.614	891
Betalingsordonnantien in portefeuille	23	—	—	—
Te innen voorgeschoten belastingen en kosten	68	22	9	332
Beleggingen der reserve van de 6 ½ % Amerikaansche leening	234.583	234.623	234.904	234.912
	505.921	1.333.283	534.605	507.032
Effectenportefeuille (tegen kostprijs)	87.211	84.563	84.555	104.717
Totaal activa...	593.132	1.417.846	619.160	611.749
PASSIVA.				
Saldi van aan de delging te besteden dotaties :				
a) in Belgische franken	92.811	798.450	183.968	182.952
b) in deviezen	59.231	145.163	51.349	53.201
Reserve van de 6 ½ % Amerikaansche leening	235.770	241.228	234.347	238.842
Regularisatiefonds van de Rentenmarkt	52.470	54.474	13.204	14.606
Opbrengst van de portefeuille van de oude pensioenkassen	46.083	71.546	29.437	13.117
Beschikbaar saldo :				
Niet aangewend deel van de netto-opbrengst der uitgiften van preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen	54.083	54.083	54.083	54.083
Vrijwillige bijdragen	4.104	4.104	4.104	4.104
	58.187	58.187	58.187	58.187
Excedent der inkomsten op de lasten	48.580	48.801	48.609	50.844
	106.767	106.988	106.796	109.031
Totaal passiva...	593.132	1.417.846	619.160	611.749

Winst- en verliesrekening
(duizenden franken).

DEBET.				
Beheerkosten	74	93	111	102
Kosten in verband met de delging	925	1.623	127	311.
	999	1.716	238	413
Excedent der inkomsten op de lasten voor het kwartaal	—	221	—	2.234
Totaal...	999	1.937	238	2.647
CREDIT.				
Geinde interesten en coupons	624	1.937	46	2.647
Excedent der lasten op de inkomsten voor het kwartaal	375	—	192	—
Totaal...	999	1.937	238	2.647
Batig saldo op het einde van het kwartaal	48.579	48.801	48.609	50.843

HET INKOMEN EN HET SPAREN.

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLooZE VENNOOTSCHAPPEN.

a) Maand October 1938.

30

RUBRIEKEN	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO RESULTAAT		Uitgekeer- de bruto winst	Obligatie- schuld (2)	Bruto obligatie- coupons (1)
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			

(duizenden franken)

A. — Vennootschappen wier voornaamste werkkring in België gelegen is.

1a Particuliere banken	2	2	—	32.250	10.117	3.394	—	2.278	485	19
1b Banken van openbaar nut..	—	—	—	—	—	—	—	—	202.504	8.100
2. Verzekeringen	3	3	—	16.635	2.914	4.140	—	2.179	—	—
3. Financiële inrichtingen	54	42	12	1.566.728	629.819	123.147	3.649	94.238	109.382	4.191
4. Invoer, uitvoer	4	2	2	34.150	7.557	3.117	17	3.114	—	—
5. Handel in metalen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Handel in kleeft. en meubel.	18	13	5	42.800	157	1.392	660	628	—	—
7. Handel in eetwaren	20	16	4	20.567	4.361	1.338	106	195	—	—
8. Diverse handel	90	62	28	96.609	8.253	21.427	4.601	8.870	2.400	94
9. Suikerfabrieken	4	4	—	39.449	9.625	1.510	—	963	2.981	179
10. Maalderijen	7	6	1	62.835	16.438	8.353	432	7.007	—	—
11. Bierbrouwerijen	7	6	1	15.500	6.782	1.258	33	662	4.500	180
12. Stokerijen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13. Andere voedingsnijverheden.	15	9	6	46.555	21.503	6.072	3.981	3.285	2.500	112
14. Steengroeven	14	7	7	124.646	29.860	2.787	13.742	2.096	5.678	357
15. Kolonmijnen	3	2	1	34.584	12.133	13.572	45	9.202	23.611	1.061
16. Mijnbouw	2	1	1	2.400	267	6	229	—	—	—
17. Gas	2	2	—	24.600	5.483	4.700	—	4.091	3.467	208
18. Electriciteit	5	5	—	134.080	40.921	13.342	—	1.390	45.645	2.263
19. Electricische constructie	8	7	1	54.990	7.768	5.900	46	1.598	500	40
20. Hotels, bioscopen, schouwwb.	19	16	3	14.426	3.265	1.009	121	244	27.500	1.169
21. Drukkerijen, publiciteit	19	13	6	11.141	28.290	1.640	516	1.080	—	—
22. Textielnijverheid	43	33	10	122.946	98.332	5.779	1.526	4.536	327	13
23. Kunst- en cer. bouwstoffen.	9	7	2	11.579	7.022	294	190	204	31.378	1.585
24. Metaaln. en mechan. constr.	50	43	7	555.379	115.102	116.802	1.400	74.007	415.787	17.471
25. Gebouw (openb. werken)...	9	6	3	5.461	110	309	463	—	6.873	344
26. Papiernijverheden	5	5	—	183.600	39.950	12.434	—	9.786	178	9
28. Chemische nijverheden	12	9	3	89.230	14.090	10.740	228	8.329	74.845	3.403
29. Houtnijverheden	10	6	4	18.201	4.128	399	3.825	106	813	49
30. Leerlooier. en riemfabrieken.	3	1	2	6.800	804	396	4.326	379	—	—
31. Automobielen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32. Glasblazerijen en kristalfabr.	10	7	3	49.950	12.864	6.405	200	3.208	—	—
33. Spiegelgieterijen	1	1	—	61.730	8.121	18.190	—	16.490	—	—
34. Diverse nijverheden	43	29	14	115.224	46.075	10.387	2.098	7.910	915	55
35. Spoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36. Buurtspoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37. Scheepvaart en vliegwezen..	6	4	2	25.190	2.788	1.391	42	1.359	3.000	113
38. Telegrafien, telefonen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39. Electricische tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	1.585	63
40. Autobussen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41. Andere vervoerondernem...	3	3	—	650	112	188	—	54	1.035	61
42. Diverse andere nijverheden.	2	1	1	4.500	305	29	12	—	—	—
TOTAAL...	502	373	129	3.625.383	1.119.622	401.847	42.488	269.488	967.889	41.139

B. — Vennootschappen wier voornaamste werkkring in Congo gelegen is.

1. Bank, financ. vennootschap.	3	2	1	78.451	13.273	14.442	24.000	11.004	—	—
2. Handelsvennootschappen ..	2	2	—	12.500	550	1.116	—	945	—	—
3. Nijverheidsvennootschappen.	16	13	3	217.868	19.151	56.094	1.558	42.987	—	—
4. Landbouwvennootschappen.	6	4	2	31.372	1.194	2.601	122	1.479	—	—
5. Openbare diensten	1	1	—	32.000	755	2.129	—	1.928	—	—
TOTAAL...	28	22	6	372.191	5.984	76.382	25.680	58.343	—	—

C. — Vennootschappen wier voornaamste werkkring in het buitenland gelegen is.

1. Electriciteit	1	1	—	38.750	11.131	742	—	749	—	—
2. Spoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	5.520	304
3. Tramwegen	1	1	—	125.000	17.160	11.369	—	10.260	27.395	1.507
4. Plant. en kolon. vennootsch.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Diverse vennootschappen...	7	7	—	287.000	64.780	34.188	—	16.514	6.628	302
TOTAAL...	9	9	—	450.750	93.071	46.299	—	27.523	39.543	2.113
Algemeen totaal...	539	404	135	4.448.324	1.218.677	524.528	68.168	355.354	1.007.432	43.252

(1) Bovendien is er gedurende de maand October betaald : (duizenden franken)

Coupons van binnenlandsche Staatsleeningen	97.252
Coupons van leeningen van de Kolonie	29.606
Coupons van provinciën en gemeenten	31.061
Coupons van verscheidene leeningen	37.775

TOTAAL... 195.694

Coupons van buitenlandsche Staatsleeningen

Coupons van buitenlandsche leeningen van de stad Antwerpen

(2) De getelde leeningen slaan op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen.

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLOOZE VENNOOTSCHAPPEN (vervolg).

b) Retrospectief overzicht.

TIJDVAK	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO RESULTAAT		Uitgekeerde bruto-winst	Obligatie-schuld (1)	Obligatie-coupons (bruto)
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			
(Duizenden franken)										
Jaar 1936	7.478	5.478	2.000	44.979.711	17.204.061	4.216.978	1.169.540	2.869.383	10.504.183	565.925
Jaar 1937	7.611	5.887	1.724	45.890.185	17.761.760	5.289.888	469.276	3.787.107	9.223.488	476.458
1937 eerste 10 maanden.....	6.399	4.986	1.413	37.041.228	14.242.564	4.152.966	416.701	2.939.695	8.224.764	426.613
1938 eerste 10 maanden.....	6.473	4.993	1.480	38.999.426	14.378.625	5.049.375	325.832	3.490.520	7.114.230	334.541
1937 Augustus	182	139	43	1.325.661	336.153	107.639	20.592	76.225	549.783	29.057
September	249	196	53	1.019.515	271.730	130.857	8.180	78.302	492.304	25.593
October	545	446	99	4.689.059	1.243.373	494.663	47.336	348.026	1.013.402	46.091
November	277	230	47	3.733.015	2.004.919	584.120	6.792	463.727	401.720	19.273
December	293	232	61	3.462.210	1.318.773	409.521	17.031	289.738	597.004	30.572
1938 Januari	122	108	14	1.019.857	304.013	175.450	2.143	87.038	1.160.958	60.927
Februari	175	141	34	575.811	137.340	44.678	8.260	26.536	419.736	19.560
Maart	1.332	1.042	290	4.853.781	2.372.617	657.439	35.159	504.800	499.366	24.852
April	1.685	1.300	385	8.238.525	2.342.647	988.362	56.700	652.481	1.023.060	45.322
Mei	1.179	914	265	8.774.632	4.707.102	1.126.265	53.121	844.914	383.850	18.078
Juni	615	457	158	3.108.611	724.821	349.444	31.433	238.992	664.370	33.293
Juli	418	330	88	5.924.694	1.889.757	986.934	45.700	646.614	979.321	43.497
Augustus	170	125	45	1.168.178	343.321	99.087	12.180	08.757	494.033	22.256
September	238	172	66	887.013	338.430	99.188	12.968	65.034	458.104	21.984
October	539	404	135	4.448.324	1.218.677	524.528	68.168	355.354	1.007.432	43.252

(1) Voor de maandelijksche resultaten, slaan de getelde leeningen op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen.

II. — ALGEMEENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS.

a) Inlagen op persoonlijke spaarboekjes (1)

(duizenden franken).

TIJDVAK	Inlagen	Uitbetalingen	Saldi	Tegoed der deponenten op het einde van het tijdvak (2)	Aantal spaarboekjes op het eind van 't jaar
1936	3.034.068	2.469.677	564.390	11.455.993	5.694.797
1937	3.501.365	2.800.663	700.702	12.489.170	5.844.595
1937 September	255.648	246.730	8.918	12.030.835	
October	286.243	251.613	34.630	12.065.465	
November	258.529	210.600	47.929	12.113.394	
December	294.514	251.214	43.300	12.489.170	
1938 Januari	398.603	201.090	197.513	12.686.683	
Februari	295.300	221.764	73.536	12.760.219	
Maart	246.737	328.490	— 81.753	12.678.466	
April	270.721	277.883	— 7.162	12.671.304	
Mei	255.455	428.875	— 173.420	12.497.884	
Juni	245.881	258.729	— 12.848	12.485.036	
Juli	283.123	237.882	45.241	12.530.277	
Augustus	250.164 (3)	229.999 (3)	20.165 (3)	12.552.383 (3)	
September	154.945 (3)	537.295 (3)	— 382.350 (3)	12.170.033 (3)	
October	384.817 (3)	324.188 (3)	60.629 (3)	12.230.662 (3)	
November	284.146 (3)	190.455 (3)	93.691 (3)	12.324.353 (3)	

(1) Deze cijfers geven enkel de bewegingen van het sparen aan.

(2) De tegoeden van de jaren 1936 en 1937 en dit van December 1937 omvatten de gekapitaliseerde renten van het dienstjaar.

(3) Voorloopige cijfers.

b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen ter Lijfrentekas

(duizenden franken).

TIJDVAK	HANDBEELDERS en vrije stortingen, buiten het raam van de verplichte verzekeringswetten (wetten van 15 December 1937 en 16 Maart 1865)	BEDIENDEN (wetten van 10 Maart 1925 en 18 Juni 1930)	MIJNWERKERS (wetten bij koninklijk besluit van 25 Augustus 1937 samengeordend)	Totaal		
1936	259.283	40.430	11.880	311.593		
1937	298.675	44.386	14.241	357.302		
1938 Januari	28.914	3.839	} 4.472	} 99.914		
Februari	26.359	3.845				
Maart	27.875	4.610				
April	27.831	4.093				
Mei	27.031	3.898				
Juni	24.378	4.273				
Juli	25.405	4.673				
Augustus					} 4.564	} 96.005
September						

III. — DRIEMAANDELIJKSCH LOONINDEXCIJFER. (Basis : loongemiddelden van 1933 = 100.)

TIJDVAK	ALGEMEEN INDEXCIJFER	INDEXCIJFER PER BEDRIJFSGROEP																				INDEXCIJFERS der gemiddelde uurloons per nijverheidsgroep					
		Cokesovens	Groeven, cementfabrieken, marmerbewerking	Metaalnijverheden				Aardwerkbrieken steenbakkerijen	Glasnijverheden	Chemische nijverheden	Voedingsnijverheden	Textielnijverheden			Bouwnijverheid en openbare werken	Hout en meubelen	Huiden en leder	Tabak	Papier		Kunstwerk en gevoelige instrumenten	Vervoer			Gas en electriciteit	productie-goederen	verbruiks-goederen
				IJzerindustrie	Niet-IJzerhoudende metalen	Gietijzer, machinebouw en metaalbouw	Samen					Vias, katoen, hennep en jute	Wol, tapijten, breiwerk, confectie	Samen					Fabrieken	Drukkerij en transformatie		Havenwerkers, sleepers	Spoorwegen (1)	Samen (1)			

a) Indexcijfer van het gemiddeld uurloon.

1936 Juli	101	107	97	109	107	97	103	98	99	102	98	101	98	99	98	96	102	106	—	99	101	113	102	104	101	103	99
Augustus	102	108	99	110	109	98	104	98	100	103	99	102	98	100	98	98	103	111	—	100	101	113	102	105	101	104	100
October	102	106	98	111	106	97	103	100	100	103	99	101	97	99	100	96	105	109	—	101	100	114	102	105	101	103	100
December	103	108	97	114	109	97	105	100	100	104	101	103	97	100	101	96	106	109	—	100	97	117	101	104	102	105	100
1937 Maart	105	111	102	116	112	103	109	101	104	107	103	104	100	102	103	99	109	108	107	107	102	101	121	97	101	102	108
Juni	109	114	104	125	114	104	113	108	105	109	105	105	100	102	106	101	112	104	—	104	105	122	105	108	106	111	104
September	112	118	108	129	119	110	118	112	106	112	106	107	107	107	108	102	113	108	122	106	109	122	107	110	107	114	107
December	114	121	108	129	121	112	119	115	108	114	108	109	108	109	111	105	115	109	115	106	114	130	113	116	110	117	109
1938 Maart	116	123	112	130	121	115	121	110	112	115	108	111	110	111	112	106	116	113	115	108	117	127	110	113	111	118	111
Juni	116	123	111	132	121	113	121	109	112	116	109	112	110	111	112	108	115	112	—	109	115	125	109	112	111	118	111
September	117	123	108	132	121	113	122	111	110	117	109	111	109	110	114	109	115	113	—	110	115	115	115	111	111	119	110

b) Indexcijfer der loonen van geschoolde of gespecialiseerde werkliden.

1936 Juli	102	105	99	107	105	101	104	95	99	101	97	104	95	99	98	102	100	103	—	100	94	117	—	—	—	99	102	99
Augustus	103	105	101	109	109	101	105	94	100	103	97	106	96	101	98	103	101	108	—	100	98	117	—	—	—	99	103	100
October	103	105	101	111	104	101	105	96	99	103	99	105	95	100	100	101	102	109	—	101	95	119	—	—	—	99	102	100
December	105	105	100	113	108	102	107	96	101	103	101	108	96	102	101	101	102	110	—	101	97	120	—	—	—	101	104	101
1937 Maart	107	108	104	117	111	107	111	99	106	106	101	109	95	102	103	106	106	110	108	103	97	120	—	—	—	102	108	103
Juni	111	112	105	127	113	109	116	102	107	109	103	110	96	103	106	106	110	109	—	104	98	122	—	—	—	106	110	105
September	114	115	111	136	117	115	123	104	109	111	106	112	101	107	108	107	112	113	124	106	102	126	—	—	—	107	115	107
December	116	117	113	133	120	117	123	106	106	114	106	115	102	109	110	111	114	115	127	105	110	128	—	—	—	111	117	109
1938 Maart	117	116	114	132	120	120	124	107	112	114	106	116	104	110	111	111	116	115	127	106	112	125	—	—	—	112	118	111
Juni	118	114	114	136	120	117	124	106	110	116	107	116	105	111	113	112	114	115	—	107	110	127	—	—	—	112	117	111
September	118	114	116	145	120	115	127	106	111	116	107	113	104	108	114	115	115	116	—	108	110	128	—	—	—	112	119	111

c) Indexcijfer der loonen van werkliden zonder vak of zonder specialisering.

	SCHOMMELING volgens regime (2)																												
	I	II	III																										
1936 Juli	104	105	94	112	108	103	107	103	109	107	97	101	99	100	99	97	100	104	—	101	113	117	—	—	—	102	101	100	
Augustus	105	105	96	114	109	102	107	103	111	108	99	103	103	103	101	100	100	107	—	103	114	118	—	—	—	103	103	102	101
October	106	105	96	117	108	104	109	103	111	108	100	102	102	102	100	101	108	—	—	105	113	120	—	—	—	104	103	101	100
December	107	105	96	120	111	105	111	102	113	109	103	105	103	104	103	100	108	110	—	104	115	120	—	—	—	105	103	103	101
1937 Maart	110	108	99	123	114	109	115	105	119	113	104	106	105	105	106	103	110	109	106	105	121	126	—	—	—	107	108	104	102
Juni	114	112	101	141	116	109	122	114	119	116	106	106	106	106	109	103	112	108	—	108	122	123	—	—	—	102	111	106	103
September	117	115	106	147	121	114	127	116	117	119	108	108	109	108	112	107	115	113	122	110	127	125	—	—	—	103	114	110	104
December	118	117	108	140	123	117	126	112	113	122	109	111	111	111	114	107	116	115	115	110	134	128	—	—	—	115	116	112	106
1938 Maart	119	116	110	142	123	120	128	116	118	122	109	113	111	112	115	109	118	115	115	114	136	123	—	—	—	116	117	114	107
Juni	119	114	107	145	122	118	128	118	116	123	109	112	112	112	116	109	116	115	—	114	133	124	—	—	—	114	118	113	108
September	121	114	107	151	122	120	132	119	119	124	108	114	111	112	118	110	117	116	—	116	134	124	—	—	—	115	119	113	113

(1) Wij bezitten geen gegevens voor de berekening van de indexcijfers der loonen van de geschoolde en ongeschoolde arbeiders van de spoorwegen. Alleen het gemiddeld loon is ons bekend.
 (2) Regime I : schommelingen volgens indexcijfers van de kleinhandelsprijzen of barema's van de verkoopprijzen.
 Regime II : paritaire commissies of andere verzoeningsorganismen.
 Regime III : individuele beslissingen van werkgevers of vraag en aanbod.

LOOP DER ZAKEN.

I. — BEDRIJVIGHEID VAN DE VERREKENINGSKAMERS.

TIJDVAK	VERREKENINGSKAMERS					Omloopsnelheid van het geld in de banken (3)	LIQUIDATIEKAS VAN DE BEURS VAN BRUSSEL			
	BRUSSEL EN PROVINCIE			BRUSSEL			CONTANT			TERMIJN
	Aantal kamers op het eind v. h. tijd.	Aantal verrekende stukken (duizenden)	Verrekende kapitalen (millioenen franken)	Aantal verrekende stukken (duizenden)	Verrekende kapitalen (millioenen franken)		Aantal zittingen	Aantal deelnemers op het eind v. h. tijd.	Geliquid. bedrag (millioenen franken) (1)	Geliquid. bedrag (millioenen franken) (1)
1936 Maandgemiddelde	38 (2)	326	27.031	157	20.261	4,76	21	287 (2)	943	103
1937 Maandgemiddelde	38 (2)	343	31.057	167	22.648	5,45	20	320 (2)	1.152	174
1937 September	38	334	34.080	164	25.482	5,38	22	318	952	206
October	38	348	35.317	169	26.358	—	21	319	1.015	210
November	38	331	26.649	162	18.914	—	19	320	608	90
December	38	357	32.457	175	23.605	5,81	22	320	615	99
1938 Januari	38	336	32.895	167	24.711	—	21	320	582	83
Februari	38	313	26.436	155	19.325	—	20	320	567	104
Maart	38	344	33.582	171	24.972	5,56	22	320	746	91
April	38	327	30.386	160	22.507	—	19	320	558	79
Mei	38	354	42.960	180	33.535	—	20	320	723	139
Juni	38	336	32.489	166	25.315	7,17	21	320	396	79
Juli	38	330	28.850	161	21.596	—	19	320	375	67
Augustus	38	326	31.781	161	24.620	—	22	300	363	68
September	38	320	34.021	157	24.430	7,36	22	300	366	86
October	38	334	36.304	162	28.471	—	21	305	647	94
November	38	320	26.223	157	19.469	—	19	305	409	54

(1) In dit bedrag zijn de aankopen of de verkopen maar één maal geteld.

(2) Op 31 December.

(3) Verhouding van het totaal bedrag der in den loop van het aangeduide kwartaal verrekende kapitalen tot het saldo, per eind trimester, der deposito-rekeningen op zicht en op minder dan 30 dagen.

II. — POSTCHEQUE- EN GIROVERKEER

(millioenen franken).

TIJDVAK	Aantal rekeningen op 't einde van het tijdvak	Globaal tegoed (daggemiddelde)	CREDIT		DEBIT		Algemeene beweging	Verrichtingen zonder gebruik van specie %	Omloopsnelheid (2)
			Stortingen	Giro's	Cheques en diversen	Giro's			
1936 Maandgemiddelde .	(1) 388.796	3.312	4.428	10.804	4.373	10.805	30.409	88,0	4,58
1937 Maandgemiddelde .	(1) 412.126	3.666	4.925	12.393	4.900	12.409	34.627	89,0	4,72
1937 September	406.452	3.638	4.842	12.413	4.909	12.423	34.567	88,9	4,58
October	409.879	3.708	5.315	12.880	5.060	12.914	36.168	88,2	4,66
November	412.326	3.769	4.553	11.993	4.571	12.007	33.124	88,4	4,58
December	412.126	3.873	5.485	13.781	5.303	13.803	38.372	89,2	4,74
1938 Januari	414.432	3.855	5.706	13.923	5.628	13.946	39.202	89,0	5,08
Februari	416.568	3.780	4.367	11.709	4.589	11.723	32.388	89,1	4,50
Maart	418.318	3.563	4.912	12.320	4.863	12.338	34.433	88,3	4,47
April	419.240	3.686	4.900	12.280	4.947	12.293	34.420	88,3	4,68
Mei	421.161	3.526	5.066	12.600	5.284	12.630	35.580	88,5	5,08
Juni	421.680	3.396	4.467	11.284	4.415	11.292	31.459	88,2	4,63
Juli	423.292	3.516	5.130	12.009	4.809	12.014	33.962	87,9	4,78
Augustus	424.609	3.548	4.652	11.866	4.715	11.874	33.107	90,2	4,60
September	426.460	3.484	5.492	13.044	5.813	13.055	37.404	93,8	5,21
October	428.217	3.504	5.990	14.215	5.829	14.208	40.242	87,9	5,50
November	430.560	3.621	4.511	11.763	4.471	11.783	32.528	88,3	4,68

(1) Op 31 December.

(2) Verhouding, per type-maand van 25 dagen, van den debet-omzet tot het dagelijksch gemiddeld tegoed.

III. — GEVAARLIJKE OF HINDERLIJKE INRICHTINGEN.

Bron: Arbeidsblad.

Aanvragen om vergunning.

TIJDVAK	Voor het Rijk	Brabant	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Hene-gouwen	Namen	Luxemburg	Luik
1936	4.701	1.109	798	99	571	608	603	245	63	605
1937	4.272	1.135	722	92	786	480	413	151	42	451
1937 Juli	389	91	59	4	87	49	40	17	1	41
Augustus	307	91	43	9	50	34	41	6	2	31
September	315	82	61	4	37	30	32	8	3	58
October	346	82	50	12	57	62	28	12	—	43
November	327	110	62	8	39	46	22	9	1	30
December	298	71	37	11	39	31	51	15	6	37
1938 Januari	291	90	52	10	36	36	26	—	—	41
Februari	326	84	44	4	21	41	43	16	4	69
Maart	314	91	67	9	40	32	26	5	4	40
April	347	67	77	4	66	35	39	10	—	49
Mei	367	100	66	9	48	42	43	29	3	47
Juni	383	78	62	17	47	44	34	22	6	74
Juli	329	82	59	14	21	51	66	6	3	37
Augustus	336	85	65	7	16	34	70	10	2	47
September	277	80	52	3	17	25	39	14	1	46

IV. — VERHOUDING VAN DE ONBETAALDE TOT DE DOOR DE NATIONALE BANK VAN BELGIE
TER INNING AANGEBODEN WISSELS.

38

TIJDVAK	AANTAL DER			BEDRAG DER		
	Aangeboden wissels	Onbetaalde wissels	%	Aangeboden wissels	Onbetaalde wissels	%
				(duizendtallen franken)		
1936.....	925.823	58.291	6,30	4.551.786	76.819	1,69
1937.....	1.117.161	69.857	6,25	4.644.274	99.390	2,14
1937 Augustus.....	87.104	5.766	6,61	371.169	8.374	2,26
September.....	89.373	5.493	6,15	347.466	7.948	2,29
October.....	99.715	6.018	6,04	379.256	9.416	2,48
November.....	100.177	5.965	5,95	387.347	9.283	2,40
December.....	101.963	6.880	6,75	457.713	10.008	2,19
1938 Januari.....	93.231	6.752	7,24	375.270	9.611	2,56
Februari.....	87.593	5.934	6,77	346.734	8.356	2,41
Maart.....	98.388	6.275	6,38	491.348	8.775	1,79
April.....	121.741	7.534	6,19	516.979	10.513	2,03
Mei.....	138.333	8.783	6,33	667.163	14.287	2,14
Juni.....	155.249	9.657	6,22	1.005.813	18.788	1,87
Juli.....	141.215	9.353	6,62	978.256	15.194	1,55
Augustus.....	121.944	7.950	6,52	807.139	11.972	1,48
September.....	121.865	11.417	9,37	654.951	19.701	3,55
October.....	152.389	10.462	6,87	877.333	17.078	1,95

V. — FAILLISEMENTEN,
BEKRACHTIGDE AKKOORDEN TOT VOORKOMING VAN FAILLISSEMENT,
ZAKEN ONDER GECONTROLEERD BEHEER.
GEPUBLICEERD IN DE « MONITEUR DU COMMERCE BELGE ».

a) Retrospectief overzicht.

39

TIJDVAK (13 weken)	Uitgesproken faillissementen			Akkoorden tot voorkoming van faillissement			Zaken onder gecontroleerd beheer		
	1936	1937	1938	1936	1937	1938	1936	1937	1938
Eerste tijdvak.....	151	165	190	29	39	29	29	11	—
Tweede tijdvak.....	155	138	145	34	23	35	37	—	—
Derde tijdvak.....	136	111	118	15	17	23	14	—	—
Vierde tijdvak.....	179	146	—	28	29	—	16	—	—
Totaal...	621	560	—	106	108	—	96	11	—

b) Gedetailleerde opgave per bedrijfsgroep.

NOVEMBER 1938.

GROEP	AANTAL									
	FAILLISEMENTEN					AKKOORDEN TOT VOORKOMING VAN FAILLISSEMENT				
	Physische personen	Personen-vennootschappen	Naamloze vennootschappen	Personen-vennoots. m. beperkte aansprakelijkheid	Totaal	Physische personen	Personen-vennootschappen	Naamloze vennootschappen	Personen-vennoots. m. beperkte aansprakelijkheid	Totaal
A. Handelsverrichtingen.....	56	5	2	2	65	10	2	—	—	12
B. Bankzaken en financiële ver-richtingen.....	—	—	1	—	1	2	—	—	—	2
C. Nijverheden.....	6	—	1	—	7	—	1	1	—	2
D. Vennootschappen wier voor-naamste uitbating in Congo gelegen is.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal...	62	5	4	2	73	12	3	1	—	16

PRIJZEN.

I. — INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN.

a) Officieel indexcijfer in België. — Algemeen indexcijfer en per bedrijfsgroep.

Basis : April 1914 = 100.

45

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Voedingsproducten	Brandstoffen	Teer en derivat.	Producten der metaalbedrijven	Petroleum en derivaten	Producten der aardwerkbedrijven	Producten der glasbedrijven	Scheikundige producten	Kunstmeststoffen	Vetstoffen
<i>Aantal producten</i>	125	16	4	3	15	7	9	2	12	4	7
1936 Maanedgemiddelde	588	530	637	597	536	893	805	440	538	439	523
1937 Maanedgemiddelde	684	632	839	648	759	1.000	871	549	599	448	570
1937 Augustus	700	651	883	677	816	1.048	896	549	611	428	566
September	690	656	883	677	774	1.048	887	549	597	451	561
October	683	635	906	686	758	1.048	890	549	605	473	556
November	663	616	906	679	738	1.048	885	549	612	478	524
December	659	607	906	674	733	1.035	885	549	612	480	506
1938 Januari	660	600	906	671	732	1.036	887	549	615	482	505
Februari	657	591	906	654	737	1.025	883	549	625	490	487
Maart	644	556	906	645	719	1.025	881	549	625	495	484
April	640	574	879	624	712	1.029	855	549	626	495	478
Mei	631	580	882	629	674	1.029	863	549	622	505	466
Juni	629	592	884	623	674	964	882	549	623	510	452
Juli	623	553	860	581	684	926	881	549	623	490	463
Augustus	620	546	862	581	671	926	859	549	621	495	464
September	622	544	858	581	682	922	858	549	620	509	460
October	617	529	837	571	689	910	859	549	609	519	442

TIJDVAK	PRODUCTEN DER VEZELBEDRIJVEN					Bouwmaterialen	Harsproducten	Producten der huiden en lederb.	Tabak	Producten der papierbedrijven	Ruwe rubber
	Algemeen indexcijfer	Wol	Vlas	Jute	Katoen						
<i>Aantal producten</i>	19	5	5	2	7	13	2	9	1	1	1
1936 Maanedgemiddelde	646	684	786	364	635	665	597	520	519	599	136
1937 Maanedgemiddelde	704	781	877	407	657	768	692	599	492	902	164
1937 Augustus	703	810	878	418	630	778	679	599	455	1.012	152
September	674	774	877	411	583	782	664	594	500	1.080	159
October	654	730	877	425	555	779	634	594	500	1.080	133
November	618	670	817	408	538	770	577	528	500	1.096	121
December	620	726	762	376	552	767	552	523	545	938	126
1938 Januari	617	663	816	375	551	767	598	524	545	927	126
Februari	629	631	894	374	567	772	561	505	523	927	128
Maart	616	623	885	361	549	782	549	482	523	835	115
April	606	628	850	352	543	780	538	470	523	732	109
Mei	579	605	793	346	519	774	527	471	523	732	101
Juni	578	603	795	354	515	778	527	461	523	710	111
Juli	587	596	810	372	525	775	519	465	545	710	130
Augustus	585	598	838	375	505	774	515	466	455	655	138
September	591	593	898	371	497	774	505	465	455	655	136
October	583	583	852	386	493	771	530	478	500	650	141

b) Indexcijfers der groothandelsprijzen in het buitenland.

TIJDVAK	ENGELAND (Board of Trade) Basis : 1930	FRANKRIJK (Statistique Générale de la France) Basis : Juli 1914	NEDERLAND (Centraal Bureau voor de Statistiek) Basis : 1913	ZWITSERLAND (Office fédéral des arts et métiers et du travail) Basis : Juli 1914	ZWEDEN (Kommerskollegium) Basis : 1913	DUITSCHLAND (Statistisches Reichsamt) Basis : 1913	VER. STATEN (Bureau of Labor) Basis : 1926
1936 Maandgemiddelde	94	405	79	96	120	104	81
1937 Maandgemiddelde	109	563	97	111	137	106	86
1937 Augustus	111	591	98	111	140	107	87
September	111	618	97	110	140	106	87
October	111	611	97	111	139	106	85
November	108	590	97	110	137	105	83
December	108	601	96	110	136	105	82
1938 Januari	108	612	97	110	135	106	81
Februari	106	614	95	109	134	106	80
Maart	104	619	93	108	132	106	80
April	103	619	92	108	131	106	79
Mei	102	643	92	107	130	105	78
Juni	101	653	92	107	130	106	78
Juli	101	652	90	106	130	106	79
Augustus	99	644	90	105	128	106	78
September	98	646	91	106	127	106	78
October	99	654		106	128	106	78

II. — INDEXCIJFERS DER KLEINHANDELSPRIJZEN EN VAN DE KOSTEN VAN LEVENSONDERHOUD.

a) Indexcijfers der kleinhandelsprijzen in België.

Base : April 1914 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

46

TIJDVAK	Voor het Rijk	Antwerpen	Brussel	Gent	Luik
1936 Maandgemiddelde	685	716	732	664	675
1937 Maandgemiddelde	735	778	791	733	732
1937 15 September	753	796	812	752	755
15 October	756	798	817	754	761
15 November	758	799	821	755	759
15 December	758	799	824	757	760
1938 15 Januari	766	807	832	759	773
15 Februari	763	805	832	760	770
15 Maart	757	794	825	753	761
15 April	751	790	819	749	753
15 Mei	753	791	821	753	756
15 Juni	761	808	833	763	772
15 Juli	755	794	820	756	758
15 Augustus	755	794	819	755	760
15 September	764	804	828	766	769
15 October	769	810	839	771	776
15 November	772	813	838	772	776

b) Indexcijfers van de kosten van levensonderhoud in België.

Arbeidersbudgetten, 3^e categorie : gezinnen welke beschikken over een inkomen van 30 frank tot minder dan 40 frank, per verbruikseenheid en per veertien dagen.

Basis 1921 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Voeding	Huisvesting en huisraad	Verwarming en verlichting	Kleding	Behoeften van hygiënischen, maatschappelijken en zedelijken aard
1936 Maandgemiddelde	185	159	400	162	223	174
1937 Maandgemiddelde	199	175	404	186	239	181
1937 September	205	181	405	195	243	182
October	206	183	405	197	245	182
November	208	185	405	197	244	182
December	208	185	405	198	246	182
1938 Januari	209	187	405	195	246	182
Februari	207	184	405	196	245	183
Maart	204	179	405	196	246	183
April	201	174	405	191	246	183
Mei	201	174	405	191	247	183
Juni	204	179	405	192	246	183
Juli	202	175	405	193	247	183
Augustus	202	176	405	194	247	183
September	205	180	405	195	246	183
October	207	183	405	196	246	183
November	209	186	405	196	247	183

c) Indexcijfers van de kosten van levensonderhoud en van de kleinhandelsprijzen in het buitenland.

TIJDVAK	ENGELAND <i>(Ministry of Labour)</i>	FRANKRIJK <i>(Statistique Générale de la France)</i>		NEDERLAND <i>(Centraal Bureau voor de Statistiek)</i>	ZWITSERLAND <i>(Office fédéral de l'industrie, des arts et métiers et du travail)</i>	ZWEDEN	DUITSCHLAND <i>(Statistisches Reichsamt)</i>	VEREEN. STAT. <i>(National Industrial Conference Board)</i>
	Kosten van levensonderh.	Detailprijzen (gepondereerd indexcijfer voor 34 artikelen. Gemiddelde voor 300 steden)	Kosten van levensonderh. (eenvormig gemaakte type-budgetten)	Kosten van levensonderh.	Kosten van levensonderh. (34 steden)	Kosten van levensonderh. (49 steden)	Kosten van levensonderh.	Kosten van levensonderh.
		Basis : Juli 1914 = 100	Basis : Juli 1914 = 100					
1936 Gemiddelde ...	147	454	85,7	131,9	130	158	124,5	84,8
1937 Gemiddelde ...	154	572	102,4	137,3	137	162	125,1	88,5
1937 Augustus	155	579	103,8	139,1	137	—	126,0	89,0
September	155	—	—	138,8	137	—	125,1	89,4
October	158	—	—	139,7	138	165	124,8	89,5
November	160	621	110,0	139,7	138	—	124,9	89,0
December	159	—	—	139,4	138	—	124,8	88,6
1938 Januari	157	—	—	139,1	138	165	124,9	87,5
Februari	156	641	113,2	138,7	137	—	125,2	86,7
Maart	154	—	—	137,9	137	—	125,5	86,7
April	156	—	—	138,2	136	165	125,6	86,8
Mei	155	646	115,3	139,1	136	—	125,9	86,5
Juni	159	—	—	140,4	137	—	126,0	86,7
Juli	156	—	—	138,7	137	166	126,8	86,5
Augustus	156	657	116,9	138,4	136	—	126,5	85,9
September	155	—	—	138,7	137	—	125,2	—
October	156	—	—	—	137	167	124,9	—

III. — GROOTHANDELSPRIJZEN VAN ENKELE NIJVERHEIDSPRODUCTEN.

TIJDVAK	Binnenlandsche prijzen (in franken per metrieke ton).										Uitvoerpijzen (in goud-£ per Engelsche ton).					
	STEENKOLEN					IJZER EN STAAL					IJZER EN STAAL					
	Anthracieten 20/30 voor huisbrand	Nijverheidskolen halvet, half gewassch.	Fijne cokeskolen	Inlandsche briketten	Gewone cokes	Ruw gietijzer	Billettes	Largets	Staven	Poutrelles	Rails	Billettes	Largets	Staven	Poutrelles	Rails
1936 Maandgemiddelde	243,50	131,—	121,—	136,—	131,—	393,25	571,25	611,75	677,—	677,—	1.129,25	2-8-1	2-9-1	3-5-0	3-2-10	5-10-0
1937 Maandgemiddelde	275,75	170,75	160,75	172,50	204,—	755,75	869,25	991,25	1.014,50	1.014,50	1.314,50	4-11-2	4-12-2	5-7-0	4-19-7	5-15-10
1937 September	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	825,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-7-6	5-8-6	6-0-0	5-7-6	5-15-0
October	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	825,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-7-6	5-8-6	6-0-0	5-7-6	5-15-0
November	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	825,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-7-6	5-8-6	6-0-0	5-7-6	5-15-0
December	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	795,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-7-6	5-8-6	6-0-0	5-7-6	5-15-0
1938 Januari	287,—	177,—	187,—	182,—	215,—	795,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-0-0	4-17-6	5-0-0	4-17-6	5-15-0
Februari	287,—	177,—	187,—	182,—	215,—	795,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-0-0	4-17-6	5-0-0	4-17-6	5-15-0
Maart	287,—	177,—	187,—	182,—	215,—	795,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-0-0	4-17-6	5-0-0	4-17-6	5-15-0
April	287,—	177,—	187,—	182,—	215,—	795,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-0-0	4-17-6	5-0-0	4-17-6	5-15-0
Mei	287,—	177,—	187,—	182,—	215,—	795,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-0-0	4-17-6	5-0-0	4-17-6	5-15-0
Juni	287,—	177,—	187,—	182,—	215,—	795,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-0-0	4-17-6	5-0-0	4-17-6	5-15-0
Juli	287,—	177,—	187,—	182,—	215,—	795,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-0-0	4-17-6	5-0-0	4-17-6	5-15-0
Augustus	287,—	177,—	187,—	182,—	215,—	795,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-0-0	4-17-6	5-0-0	4-17-6	5-15-0
September	287,—	177,—	187,—	182,—	215,—	795,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-0-0	4-17-6	5-0-0	4-17-6	5-15-0
October	287,—	177,—	187,—	182,—	215,—	795,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-0-0	4-17-6	5-0-0	4-17-6	5-15-0
November	287,—	177,—	187,—	182,—	215,—	795,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-0-0	4-17-6	5-0-0	4-17-6	5-15-0

IV. — PRIJZEN VAN LANDBOUWPRODUCTEN.

a) Gemiddelde prijzen van granen en andere landbouwproducten op de regelende markten van België (« Belgisch Staatsblad »).

TIJDVAK	TARWE	ROGGE	HAYER	WINTER GERST	AARDAPPELEN		DROGE CICHOREI-BOONEN	TARWE-STROO	RUW VLAS	ONGEZOUT HOEVEBOTER	ONONT-VETTE WOL	VERSCHE EIEREN	
	(laatste oogst)	(laatste oogst)	(laatste oogst)	(laatste oogst)	Geldersche-muizen	Industrie	(laatste oogst)			(verkocht per kg.)		in fr. per stuk	
in frank per 100 kg.											in fr. per kg.		in fr. per stuk
1936 Maandgemiddelde	109,—	83,11	89,69	87,41	45,72	45,19	77,60	18,80	97,17	18,75	18,59	0,57	
1937 Maandgemiddelde	135,62	123,44	114,66	117,21	40,38	39,05	117,02	25,63	97,47	22,66	23,72	0,56	
1937 Augustus	132,96	125,94	115,49	114,77	47,92	43,77	150,50	23,18	106,38	22,87	25,72	0,55	
September	129,72	124,17	111,48	113,45	42,51	40,04	138,60	24,87	104,10	24,46	23,—	0,69	
October	134,92	122,59	113,65	118,09	40,51	37,92	103,16	27,82	102,58	24,87	20,56	0,81	
November	132,39	116,85	112,24	116,34	34,89	35,16	98,37	26,75	99,03	25,54	18,37	0,83	
December	123,94	113,32	110,80	113,84	34,95	34,69	95,30	27,79	93,40	26,13	19,20	0,81	
1938 Januari	134,21	117,28	114,73	116,92	38,16	36,41	97,62	28,56	96,07	24,93	18,31	0,69	
Februari	131,74	115,84	113,95	115,90	38,33	36,52	92,93	28,10	104,25	25,76	17,87	0,58	
Maart	128,92	113,47	111,03	112,48	37,83	36,42	92,40	27,60	100,12	23,41	18,35	0,42	
April	128,91	110,02	110,61	109,29	42,15	38,90	93,62	25,43	101,64	21,87	18,31	0,42	
Mei	128,22	107,31	110,26	107,63	66,66	56,97	92,37	24,42	101,87	20,47	19,06	0,49	
Juni	125,77	101,85	109,77	103,42	71,19	85,88	90,80	24,23	105,50	19,91	14,76	0,54	
Juli	123,77	82,—	108,46	81,79	41,25	62,55	91,62	25,40	108,25	19,57	15,60	0,69	
Augustus	113,98	76,25	94,09	78,76	30,75	38,18	85,57	21,91	116,19	20,90	15,35	0,68	
September	112,67	67,60	78,93	76,12	24,88	31,71	75,87	19,49	108,30	22,84	15,06	0,74	
October	111,41	64,43	77,40	75,13	25,62	31,53	81,62	18,89	102,43	24,89	15,12	0,84	

b) Gemiddelde prijzen der granen op de Graanbeurzen van Kortrijk, Brussel, Charleroi, Namen en Luik.
Bron: Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.

TIJDVAK	TARWE	ROGGE	HAYER	GERST	SPELT
	(goede handelskwaliteit)				
in frank per 100 kg.					
1937 Maandgemiddelde	133,43	119,99	113,22	116,45	96,49
1937 Augustus	130,50	127,—	113,50	113,—	88,—
September	127,—	120,30	108,—	112,—	89,06
October	132,30	118,—	111,—	118,—	95,58
November	129,—	110,80	110,—	115,—	99,33
December	126,70	109,30	110,—	112,—	101,—
1938 Januari	132,30	114,10	114,20	114,60	104,—
Februari	128,10	113,20	112,80	112,80	100,91
Maart	126,50	110,—	108,20	109,80	99,—
April	126,80	106,30	108,50	106,—	97,66
Mei	125,60	103,50	108,60	103,10	—
Juni	122,90	103,50	107,10	103,10	—
Juli	120,—	81,—	105,60	81,66	—
Augustus	114,65	73,08	93,07	77,13	95,—
September	116,94	64,98	75,65	74,80	81,71
October	114,16	62,15	73,08	74,06	80,66

VOORTBRENGING.

I. — VOORTBRENGING DER STEENKOLENMIJNEN EN METAALBEDRIJVEN.

Bron : *Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg.*

55

TIJDVAK	STEENKOLENMIJNEN										
	GEMIDDELD AANTAL ARBEIDERS (duizenden)		NETTO HOEVEELHEID OPGEDOLVEN STEENKOLEN PER BEKKEN (duiz. ton)							Gemiddeld aantal extractie- dagen	Voorraad op 't einde der maand (duiz. ton)
	onder- gronsche	onder- en boven- grondsche	Bergen	Centrum	Charleroi	Namen	Luik	Kempen	TOTAAL		
1936 Maandgemiddeld.	82,6	120,5	391	341	603	29	436	523	2.323	23,2	1.969
1937 Maandgemiddeld.	86,5	124,9	421	364	652	34	450	552	2.473	24,6	605
1937 Augustus	85,0	122,9	422	350	614	31	402	525	2.345	23,9	488
September	87,3	125,6	439	373	677	35	462	546	2.532	25,6	504
October	89,3	128,5	438	392	694	35	478	557	2.593	25,8	522
November	92,2	131,5	422	369	667	34	452	538	2.481	24,0	595
December	92,6	131,6	439	371	689	34	472	576	2.582	24,8	676
1938 Januari	92,3	130,7	443	377	679	34	458	574	2.566	25,0	894
Februari	92,8	131,5	414	359	657	31	447	555	2.463	23,7	1.149
Maart	92,2	131,1	456	381	725	36	497	606	2.701	26,3	1.572
April	91,7	130,9	420	378	672	34	461	535	2.501	24,6	1.755
Mei	91,0	130,2	412	361	668	33	458	531	2.463	24,3	1.943
Juni	91,1	130,3	389	340	669	33	459	515	2.405	23,8	2.207
Juli	91,0	130,1	358	309	586	28	456	497	2.233	21,7	2.293
Augustus	89,3	127,4	380	315	615	32	383	510	2.234	22,4	2.380
September	87,8	125,9	371	346	669	34	464	502	2.386	24,4	2.351
October		130,4	427	367	670	34	470	558	2.526	24,8	2.204

TIJDVAK	COKES		BRIKETTEN		Hoogovens in werking (op het eind van het tijdvak)	VOORTBRENGING DER METAALNIJVERHEID (duiz. ton)				
	Voort- brenging (duiz. ton)	Gemiddeld aantal arbeiders	Voort- brenging (duiz. ton)	Gemiddeld aantal arbeiders		Gietijzer	Ruw staal	Stukken gegoten staal	Afgewerkte staalwaren	Afgewerkte ijzerwaren
1936 Maandgemiddelde	423	3.743	129	802	44 (1)	267	259	5,8	204	3,4
1937 Maandgemiddelde	489	3.974	155	893	47 (1)	320	315	7,7	231	3,0
1937 Augustus	518	4.010	150	890	49	350	347	8,3	234	2,8
September	511	4.024	163	897	49	340	344	8,7	240	2,5
October	533	4.010	176	927	49	350	346	8,4	235	2,9
November	506	4.031	163	952	50	315	308	7,7	204	2,5
December	507	4.029	157	924	47	283	258	8,4	183	2,8
1938 Januari	489	4.015	154	900	42	260	222	6,9	136	2,7
Februari	424	3.983	148	903	40	207	174	6,7	114	2,4
Maart	429	3.990	164	884	34	193	168	7,1	110	2,0
April	373	3.813	155	891	33	174	154	6,2	116	2,6
Mei	367	3.671	144	874	33	177	158	4,4	124	2,2
Juni	362	3.699	140	872	33	192	174	5,9	138	2,6
Juli	372	3.676	125	893	35	198	179	5,2	150	2,1
Augustus	363	3.696	125	839	35	196	176	5,6	149	2,2
September	356	3.625	139	848	35	197	180	6,6	156	2,8
October	384	3.685	136	862	36	216	201	6,3	179	2,9

(1) Op 31 December.

II. — DIVERSE PRODUCTIES.

TIJDVAK	KATOEN Zeemaande- lijksche productie van gesponnen katoen (ton)	WOL		BIEBBROUWE- RIJEN Hoeveelheden verklaard meel (ton)	STOKERIJEN Voort- gebrachte alcohol (hectoliters)	MARGARINE EN BEREIDE VETTEN		
		Conditionneer- richtingen van Verviers, van Dison en van het Oosten (reeds gedroogd of enkel gewogen) (ton)	Kamwol- voorraden in de "façon" wolkammerijen (eind der maand) (ton)			Voort- brenging	Voor verbruik verklaard (ton)	Voor- den uitvoer verklaard
1936 Maandgemiddelde	30.200 (1) 36.100 (2)	2.741	3.140	16.400	33.506	4.371	4.358	8
1937 Maandgemiddelde	36.300 (1) 36.200 (2)	2.511	2.952	16.829	32.904	4.558	4.516	17
1937 Augustus	36.300 (1)	1.964	3.088	18.138	33.603	4.558	4.604	10
September		2.444	3.276	16.706	35.411	5.373	5.357	16
October		2.517	2.933	15.824	34.873	4.957	4.924	39
November		1.978	2.899	15.858	23.178	3.886	3.774	26
December	36.200 (2)	2.562	2.988	16.083	35.850	5.934	5.950	10
1938 Januari		1.999	3.207	13.746	39.296	5.037	4.865	15
Februari		1.781	3.474	14.226	34.903	4.904	4.991	7
Maart		2.312	3.802	18.205	39.717	5.095	4.925	26
April		2.177	4.068	16.693	39.336	4.736	4.712	14
Mei	29.100 (1)	2.297	4.881	16.666	36.482	3.962	4.133	17
Juni		2.090	3.762	17.134	36.765	5.363	5.054	17
Juli		2.165	3.689	16.423	39.302	4.586	4.638	7
Augustus		2.027	3.753	18.171	37.539	4.282	4.228	23
September		2.316	3.525	14.489	40.379	5.558	5.910	23
October		2.836	3.626	16.771	30.674	5.311	5.263	30

TIJDVAK	SUIKER				VISSCHERIJ		LUCIFERS		
	Voortbrenging		Voorraden (raffinade- en ruwe suiker) (eind der maand) (ton)	Voor verbruik verklaard	Omzetten ter mijn van Oostende		Fabricage	Verbruik	Uitvoer (met onthefing van de accijns)
	Ruwe suiker	Raffinade- suiker			Hoeveelheden	Waarde			
1936 Maandgemiddelde .	18.829	16.681	126.346	17.017	2.013	6.958	4.603	1.823	2.740
1937 Maandgemiddelde .	18.675	15.938	111.567	17.210	2.286	7.164	4.703	1.830	2.739
1937 Augustus	—	13.988	48.934	15.498	2.633	7.579	3.964	1.239	2.977
September	—	16.066	32.410	18.182	3.059	8.143	3.878	2.124	2.565
October	69.806	20.976	77.669	16.152	3.200	8.135	4.854	2.329	2.572
November	139.492	22.565	193.389	19.286	2.842	8.539	4.067	1.368	2.456
December	13.915	12.305	197.799	17.020	2.342	8.057	4.260	1.584	2.238
1938 Januari	72	14.889	188.673	14.351	2.104	8.007	3.558	1.279	2.274
Februari	388	15.958	175.551	13.971	1.832	7.747	3.621	1.699	2.242
Maart	152	19.034	151.744	28.342	2.879	9.089	4.123	2.574	2.504
April	—	19.057	139.858	12.754	2.135	7.664	3.872	1.193	2.112
Mei	—	17.651	128.630	13.685	1.863	5.763	3.369	1.284	1.943
Juni	—	16.350	113.019	16.553	1.790	6.357	3.951	1.516	2.251
Juli	—	18.142	93.620	20.422	2.021	5.973	3.242	1.396	1.886
Augustus	9	17.797	69.211	16.773	3.061	8.246	3.423	1.915	2.422
September	17	17.211	49.212	19.191	4.071	7.705	4.121	2.096	2.482
October	50.708	22.248	68.435	21.263	3.031	8.128	5.302	2.810	3.489

(1) Productie van het halfjaar 1 Februari-31 Juli.
(2) Productie van het halfjaar 1 Augustus-31 Januari.

III. — BOUWBEDRIJVIGHEID.

TIJDVAK	BOUWVERGUNNINGEN VERLEEND IN STEDELIJKE CENTRA (53 CENTRA — 114 GEMEENTEN)		
	Nieuwbouw	Herbouw en veranderingen	Totaal
1936 Voor het jaar	9.859	18.332	28.191
1937 Voor het jaar	8.196	18.002	26.198
1937 Augustus	680	1.531	2.211
September	651	1.479	2.130
October	606	1.494	2.100
November	556	1.270	1.826
December	474	1.114	1.588
1938 Januari	532	981	1.513
Februari	709	1.377	2.086
Maart	1005	1.702	2.707
April	916	1.815	2.731
Mei	884	1.637	2.521
Juni	943	1.507	2.450
Juli	666	1.468	2.134
Augustus	816	1.379	2.195
September	568 (1)	1.391 (1)	1.959 (1)
October	561 (1)	1.007 (1)	1.568 (1)

(1) Onvolledige cijfers (112 gemeenten).

IV. — VOORTBRENGING VAN ELECTRISCHEN STROOM.

(Centrales van 100 kW. en meer.)

Bron : Ministerie van Openbare Werken en Werkverschaffing.

58

TIJDVAK	Totaal aantal centrales	PRODUCTIE (duizenden kWh.)				Totaal
		Union des exploitations électriques de Belgique	Verbond der industriële centrales	Niet verbonden maatschappijen	Gemeentelijke regiën	
1936 Maandgemiddelde	348 (1)	176.179	191.097	25.623	19.044	411.943
1937 Maandgemiddelde	343 (1)	198.932	213.803	28.234	21.424	462.393
1937 Augustus	343	181.756	214.362	26.762	18.691	441.571
September	343	198.324	218.363	28.409	20.560	465.656
October	343	213.321	226.123	29.789	23.714	492.947
November	343	211.076	220.074	28.880	24.718	484.748
December	343	225.855	217.256	28.537	27.388	499.035
1938 Januari	340	216.795	211.491	27.332	25.507	481.125
Februari	340	194.896	189.491	25.099	22.029	431.515
Maart	339	200.896	203.186	26.629	22.136	452.848
April	339	185.112	183.336	25.792	18.401	412.671
Mei	338	180.463	199.019	25.366	17.797	422.644
Juni	338	173.402	182.729	25.741	16.226	398.138
Juli	338	170.957	186.980	25.199	14.900	398.036
Augustus	338	184.379	186.630	24.640	17.509	413.157
September	338	194.731	196.347	25.724	18.251	435.053
October	338	204.253	213.638	27.632	22.782	468.413

(1) Op het eind van het jaar.

V. — GASDISTRIBUTIE (1)

(duizenden kubieke meters).

Bron : Ministerie van Openbare Werken en Werkverschaffing.

59

TIJDVAK	GEMEENTEBEDRIJVEN		GASVERDEELINGSMATSCHAPPIJEN		Gasvoort- brengende nijverheids- maatschappijen die rechtstreeks verbruikende inrichtingen voeden (verkocht gas)	TOTAAL
	die zelf het gas dat zij verdeelen, geheel of gedeeltelijk voortbrengen (voorgebr. gas)	die het gas dat zij verdeelen, aan een nijver- heidsmaatschappij aankopen (aangekocht gas)	die zelf het gas dat zij verdeelen geheel of gedeeltelijk voortbrengen (voortgebr. gas)	die het gas dat zij verdeelen geheel of gedeeltelijk aankopen (aangekocht gas)		
1936 Maandgemiddelde	5.390	459	1.270	36.350	12.836	56.305
1937 Maandgemiddelde	5.894	468	1.238	40.170	16.317	64.086
1937 Augustus	6.132	791	1.489	43.217	16.431	68.060
September	5.959	537	1.301	41.848	16.345	65.989
October	6.215	416	1.187	41.082	17.207	66.107
November	5.898	352	1.143	39.525	16.569	63.486
December	6.568	380	1.184	42.059	16.625	66.816
1938 Januari	6.178	372	1.135	41.353	15.249	64.287
Februari	5.300	326	1.026	37.326	13.073	57.051
Maart	5.626	373	1.104	39.060	13.665	59.828
April	4.910	387	992	36.657	10.115	53.060
Mei	5.822	441	1.115	37.658	9.220	54.256
Juni	5.973	503	1.360	40.729	7.419	55.985
Juli	6.248	670	1.417	41.521	7.756	57.811
Augustus	6.294	801	1.492	41.447	7.900	57.934
September	6.173	536	1.322	41.301	5.966	55.298
October	6.222	402	1.179	39.702	9.277	56.782

(1) Deze statistiek betreft de verdeling van gas, verkregen door droge distillatie van steenkool. Zij omvat dus niet het soortgelijk gas, voortgebracht in de mijn-, metaal- en chemische cokesfabrieken of in de andere bedrijven en door de voortbrengers voor eigen gebruik gebezigd.

VERBRUIK.

N. B. — Voor het verbruik van suiker, margarine en toeberedende vetstoffen en lucifers, zie tabel n° 56.

I. — INDEXCIJFERS VAN DEN VERKOOP AAN DE VERBRUIKERS.

Basis : maandgemiddelde van 1927 = 100 (1).

TIJDVAK	GROOTE WARENHUIZEN						Magazijnen met bijhuizen		COOPERATIES EN PATROONSWINKELS					
	Kleding		Meubelen		Huishoud-artikelen en andere (1)		Voedingswaren		Bakkerij		Voedingswaren		Kleding	
	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937
November	77	85	96	118	132	147	128	142	75	80	123	136	141	158
December	96	86	128	138	169	182	145	162	84	87	149	167	138	164
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
Januari	72	85	106	129	98	123	129	132	75	74	131	148	144	158
Februari	73	72	115	117	107	101	119	123	74	73	124	140	128	127
Maart	95	109	125	129	130	125	131	136	82	81	140	150	160	166
April	106	100	130	130	112	123	134	140	83	73	137	153	164	184
Mei	96	99	124	136	112	124	130	136	80	71	131	146	160	167
Juni	88	88	106	114	120	128	136	137	84	72	138	148	142	142
Juli	88	77	129	120	143	138	150	141	85	72	149	147	129	130
Augustus	81	55	93	96	116	124	135	137	80	67	137	142	116	114
September	88	76	125	111	125	137	137	150	83	69	143	175	163	164
October	108	99	132	116	124	126	135	(2) 142	85	68	147	146	211	220

(1) Basis van de indexcijfers van de groote warenhuizen (huishoudelijke artikelen en verscheidene) = het maandgemiddelde over 1934.

(2) Voorloopige indexcijfer.

II. — TABAKSVERBRUIK.

(Fabricage en invoer.)

TIJDVAK	Sigaren	Sigarillos	Sigaretten	Rook-, snuif- en pruimtabak (ton)
	(miljoenen stukken)			
1936	197	580	5.116	13.351
1937	192	584	5.258	12.945
1934 3 ^o kwartaal	42	107	1.320	3.257
4 ^o id.	49	109	1.151	3.191
1935 1 ^{ste} id.	41	106	1.085	3.025
2 ^o id.	52	137	1.376	3.324
3 ^o id.	45	132	1.303	3.264
4 ^o id.	54	136	1.190	3.324
1936 1 ^{ste} id.	48	134	1.177	3.194
2 ^o id.	40	126	1.356	3.287
3 ^o id.	51	176	1.405	3.469
4 ^o id.	58	143	1.177	3.401
1937 1 ^{ste} id.	46	132	1.205	2.968
2 ^o id.	43	140	1.395	3.283
3 ^o id.	46	153	1.406	3.420
4 ^o id.	57	159	1.252	3.274
1938 1 ^{ste} id.	47	152	1.283	3.223
2 ^o id.	48	200	1.444	3.246
3 ^o id.	42	133	1.312	3.299

III. — SLACHTINGEN IN DE 13 VOORNAAMSTE SLACHTHUIZEN VAN HET LAND.

TIJDVAK	Groot vee (Ossen, stieren, koeien, vaarzen)	Paarden	Kalveren	Varkens, biggen	Schape, lammeren, geiten
1936 Maandgemiddelde	16.665	659	13.042	26.980	6.126
1937 Maandgemiddelde	16.561	656	12.727	29.991	6.957
1937 Augustus	15.987	618	11.671	27.888	3.034
September	19.045	685	12.727	34.321	7.492
October	16.184	747	10.167	32.373	12.269
November	16.755	772	10.657	33.560	14.498
December	17.312	778	11.991	29.490	14.966
1938 Januari	15.837	786	9.219	24.448	8.686
Februari	15.358	838	9.895	23.641	6.852
Maart	17.110	705	13.708	26.310	4.372
April	15.682	703	11.755	21.788	3.736
Mei	15.419	642	11.544	23.194	2.743
Juni	17.121	652	13.566	24.630	2.579
Juli	15.070	683	11.065	22.379	2.443
Augustus	18.004	761	13.252	23.308	2.882
September	16.057	788	9.578	18.897	3.953
October	18.822	1.002	9.333	23.356	10.229

VERVOER.

I. — BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN.

a) Bedrijfsontvangsten en -uitgaven

(millioenen franken).

70

TIJDVAK	ONTVANGSTEN				UITGAVEN	SALDO	UITBATINGS-COEFFICIENT
	Reizigers	Goederen	Buitengewone inkomsten	Totaal			
1936 Maandgemiddelde	62,9	123,0	4,7	190,6	192,0	— 1,4	100,76
1937 Maandgemiddelde	69,8	149,4	4,9	224,1	221,0	3,1	98,63
1937 Augustus	104,7	151,9	4,9	261,5	229,1	32,4	87,62
September	85,7	160,2	5,0	250,9	227,1	23,8	90,50
October	70,7	171,6	4,6	246,9	234,6	12,3	95,02
November	55,9	160,2	4,6	220,7	239,1	— 18,4	108,35
December	61,4	147,9	4,2	213,5	240,9	— 27,4	112,80
1938 Januari	64,9	136,0	7,0	207,9	236,5	— 28,6	113,74
Februari	56,0	131,7	4,7	192,4	231,9	— 39,5	120,53
Maart	59,1	143,2	5,2	207,5	235,2	— 27,7	113,37
April	68,8	133,9	4,8	207,5	231,7	— 24,2	111,65
Mei	66,9	131,4	4,4	202,7	224,3	— 21,6	110,67
Juni	73,9	129,5	4,8	208,2	216,8	— 8,6	104,12
Juli	92,9	123,0	5,2	221,1	226,8	— 5,7	102,56
Augustus	99,9	126,9	4,4	231,2	221,8	9,4	95,94
September	79,9	143,3	4,8	227,9	220,7	7,2	96,84
October (1)	68,5	152,1	4,3	224,9	220,0	4,9	97,82

(1) Voorloopige cijfers.

TIJDVAK	b) Aantal wagens aan de nijverheid geleverd (1).				c) Transportstatistiek. 1° Algemeen spoorverkeer.							
	A	B	C	A + C	REIZIGERS		ZWARE GOEDEREN					
					Aantal (duizenden)	Reizigers-Km. (millioenen.)	Ton (duizenden)	Ton-km. (millioenen)				
								Belgisch binnl. vervoer	Internat. vervoer	Doorvoer	Totaal	
1936 Maandgemidd..	409.084	126.372	88.794	497.878	15.800	470	5.413	190	178	76	444	
1937 Maandgemidd..	438.774	132.576	108.493	547.267	16.867	512	6.090	205	204	110	519	
1937 Augustus	429.434	127.200	115.504	544.938	17.853	657	5.879	204	202	103	509	
September	450.808	131.504	120.022	570.830	16.855	547	6.251	215	211	111	537	
October	490.872	133.319	118.090	608.962	16.499	501	6.930	225	227	113	566	
November	462.517	125.013	109.276	571.793	16.977	489	6.580	222	204	118	544	
December	419.461	127.714	110.126	529.587	16.833	489	5.985	190	212	139	541	
1938 Januari	376.736	120.771	95.007	471.743	16.581	493	5.205	179	178	95	452	
Februari	365.028	112.640	89.805	454.833	15.237	444	4.907	171	161	89	421	
Maart	414.596	112.301	96.687	511.283	16.160	478	5.547	202	163	88	453	
April	386.834	110.383	86.591	473.425	15.606	491	5.092	187	135	83	405	
Mei	376.308	108.856	85.904	462.212	16.384	510	5.047	189	130	77	396	
Juni	371.410	101.804	84.379	455.789	15.929	534	5.000	178	136	78	392	
Juli	358.683	97.474	81.402	440.085	15.939	584	4.782	171	129	75	375	
Augustus	377.312	101.951	87.807	465.119	16.818	653	4.911	175	139	73	386	
September	399.858	118.692	96.075	495.933	16.173	530	5.440	196	165	86	447	
October	433.676	135.446	97.584	531.260								

A. — Aantal wagens aan de nijverheid geleverd en belast bij het vertrek aan de Belgische stations (deze voor het vervoer van kolen, cokes en briketten inbegrepen).

B. — Aantal wagens in 't bijzonder voor het vervoer van kolen, cokes en briketten geleverd.

C. — Aantal geladen wagens komend van vreemde netten en bestemd, 't zij voor stations van het net van de Maatschappij, 't zij voor stations van andere netten.

(1) Spoorwagens van de Nationale Maatschappij en van particulieren.

I. — **BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN**

(vervolg).

c) **Transportstatistiek (vervolg).**

2° **Vervoer der voornaamste zware goederen.**

A. — **Gezamenlijk verkeer.**

70

TIJDVAK	(duiz. ton.)										
	Totaal	Landbouw- en voedings- producten	Brand- stoffen	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbe- drijven, zand, kiesel en aarde	Textiel, leerlooi- er., kleding	Chemische en artseni- kundige producten	Nijver- heidsvetten en oliën, petroleum, teer	Vershil- lende
1936 Maandgemidd..	5.413	386	2.254	440	525	496	688	57	173	64	330
1937 Maandgemidd..	6.090	379	2.434	572	653	556	777	65	202	82	370
1935 Maart.....	4.544	276	1.840	399	467	369	586	44	205	61	297
Juni.....	4.728	201	1.988	398	533	465	672	37	118	56	258
September....	5.251	258	2.117	416	492	493	845	131	143	59	297
December....	5.055	326	2.236	449	564	378	525	47	162	61	307
1936 Maart.....	5.563	298	2.276	453	536	541	734	50	215	68	392
Juni.....	3.767	227	1.486	328	355	366	556	29	128	53	239
September....	5.492	281	2.152	435	542	534	822	104	192	63	367
December....	5.942	385	2.679	511	609	443	629	67	188	72	359
1937 Maart.....	6.147	341	2.472	536	672	502	726	64	255	98	391
Juni.....	6.316	243	2.515	567	826	594	898	53	175	61	384
September....	6.251	289	2.434	584	664	630	869	100	198	171	412
December....	5.985	330	2.370	674	608	456	747	49	275	06	370
1938 Maart.....	5.547	301	2.110	424	428	555	996	51	228	81	373
Juni.....	5.000	207	1.954	388	422	509	983	39	125	56	317
September....	5.440	284	2.232	378	429	496	864	81	268	63	345

B. — **Belgisch binnenlandsch verkeer.**

TIJDVAK	(duiz. ton.)										
	Totaal	Landbouw- en voedings- producten	Brand- stoffen	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbe- drijven, zand, kiesel en aarde	Textiel, leerlooi- er., kleding	Chemische en artseni- kundige producten	Nijver- heidsvette en oliën, petroleum, teer	Vershil- lende
1936 Maandgemidd..	3.254	263	1.580	12	153	318	548	13	91	27	249
1937 Maandgemidd..	3.527	253	1.692	11	186	350	610	13	94	30	288
1937 Juli.....	3.318	150	1.550	19	181	382	616	9	84	28	299
Augustus....	3.425	151	1.622	10	190	373	623	37	76	28	315
September....	3.623	173	1.695	7	198	395	679	25	86	30	335
October.....	4.165	640	1.697	10	190	388	794	9	82	34	321
November....	4.018	783	1.628	11	172	349	674	7	81	32	281
December....	3.236	192	1.629	8	156	270	555	6	119	31	271
1938 Januari....	2.987	151	1.607	7	131	269	453	8	88	30	242
Februari....	2.886	127	1.486	7	117	265	502	9	104	25	244
Maart.....	3.467	161	1.468	7	124	394	847	9	135	30	292
April.....	3.294	135	1.475	11	120	366	835	8	78	28	238
Mei.....	3.300	117	1.496	9	138	367	838	8	66	25	236
Juni.....	3.171	111	1.360	11	149	347	848	7	64	27	246
Juli.....	3.013	125	1.327	9	116	317	779	6	74	23	237
Augustus....	3.071	143	1.373	13	130	317	694	38	89	23	251
September....	3.384	183	1.566	12	134	322	737	26	98	26	280

II. — HAVENVERKEER.

a) Haven van Antwerpen.												
Bronnen : Havendienst van Antwerpen en « Bulletin over den Handel met de vreemde landen ».												
TIJDVAK	ZEEVAART						BINNENVAART					
	BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN		
	Aantal schepen	Tonne- maat (duizend register- ton)	Goederen (duizend metrieke ton)	Aantal schepen		Goederen (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Laad- vermogen (duizend steren)	Goederen (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Laad- vermogen (duizend steren)	Goederen (duizend metrieke ton)
				geladen	ledig (met ballast)							
1936 Maandgemidd..	952	1.920	1.035	800	152	1.064	3.924	1.307	399	3.729	1.238	308
1937 Maandgemidd..	1.032	2.093	1.193	864	167	1.177	4.129	1.422	469	3.994	1.378	422
1937 September	1.092	2.097	1.240	907	184	1.205	4.466	1.568	554	4.362	1.497	511
October	1.127	2.225	1.409	966	177	1.295	4.408	1.515	559	4.255	1.467	581
November	1.065	2.074	1.374	860	173	1.160	4.128	1.461	429	3.724	1.314	430
December	1.093	2.230	1.402	930	186	1.090	4.097	1.443	438	4.062	1.447	583
1938 Januari	1.011	2.049	1.143	884	132	1.074	3.754	1.268	381	3.556	1.237	435
Februari	899	1.789	1.017	746	134	914	3.379	1.127	428	3.342	1.129	430
Maart	1.022	2.038	988	881	134	966	3.852	1.291	362	3.816	1.301	358
April	909	1.910	848	822	124	851	3.503	1.206	365	3.491	1.164	352
Mei	976	2.061	876	819	130	920	3.791	1.305	432	3.606	1.239	377
Juni	925	1.868	1.034	794	138	878	3.748	1.234	400	3.702	1.224	368
Juli	980	2.042	934	842	117	868	3.802	1.244	306	3.597	1.194	298
Augustus	1.009	2.115	1.068	883	132	889	3.747	1.214	373	3.610	1.225	402
September	1.025	2.142	1.012	855	139	993	3.921	1.252	368	3.589	1.135	405
October	1.012	2.042		915	132		3.916	1.220		3.757	1.198	
November	987	1.987		838	143							

TIJDVAK	a) Haven van Antwerpen (verv.).					b) Haven van Gent.							
	Bron: Havendienst van Antwerpen.					Bron: Havendienst van Gent.							
	OPGELEGDE ZESCHEPEN (op het eind van de maand)					ZEEVAART					BINNENVAART		
	Aantal schepen		Tonnemaat (duizend registerton)			BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN		GOEDEREN (duizend metrieke ton)		
totaal	Belgische	totaal	Belgische	(1)	Aantal schepen	Tonne- maat (duizend register- ton)	Goederen (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Tonne- maat (duizend register- ton)	Goederen (duizend metrieke ton)	Gelost	Geladen	
1936 Maandgemidd..	(1) 1	(1) —	(1) 6	(1) —	(1) —	172	181	191	172	181	94	140	144
1937 Maandgemidd..	(1) 5	(1) —	(1) 19	(1) —	(1) —	185	189	243	186	190	94	212	186
1937 September	—	—	—	—	—	178	175	199	184	192	122	218	226
October	—	—	—	—	—	195	183	224	190	176	104	276	162
November	—	—	—	—	—	214	197	273	218	198	118	217	176
December	5	—	19	—	—	237	229	284	235	224	151	193	176
1938 Januari	7	—	20	—	—	189	188	206	185	184	132	192	166
Februari	8	—	24	—	—	167	136	200	175	152	133	170	166
Maart	12	2	37	5	—	184	180	176	185	173	90	175	132
April	15	4	41	7	—	137	138	188	140	143	65	166	141
Mei	15	4	41	7	—	126	128	119	125	132	63	178	94
Juni	20	1	48	1	—	134	167	216	128	163	69	158	142
Juli	27	7	63	13	—	137	171	198	132	159	53	180	117
Augustus	27	6	69	13	—	117	141	168	127	151	83	179	133
September	22	5	57	11	—	157	201	196	146	180	75	172	99
October	18	4	44	7	—	147	160		151	175			
November	16	3	38	3	—								

(1) Op het eind van het jaar.

II. — HAVENVERKEER (vervolg).

TIJDVAK	c) Haven van Brugge-Zeebrugge. Bronnen : Havendienst van Brugge en « Bulletin over den Handel met de vreemde landen ».						d) Haven van Groot-Brussel. Bron : Havendienst van Brussel.						
	ZEEVAART			BINNENVAART			ZEEVAART					BINNENVAART	
	Binnen-gekomen zee-schepen	Tonne-maat (duizend register-ton)	GOEDEREN (duizend metrieke ton)		GOEDEREN (duizend metrieke ton)		BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN		GELOST EN GELADEN GOEDEREN (duizend metrieke ton)	
			Gelost	Geladen	Gelost	Geladen	Aantal schepen	Tonne-maat (duizend register-ton)	Goede-ren (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Tonne-maat (duizend register-ton)		Goede-ren (duizend metrieke ton)
1936 Maandgemiddelde...	158	188	51	32	12	3	77	41	24	76	41	51	481
1937 Maandgemiddelde...	172	189	59	34	21	4	72	37	32	73	38	39	579
1937 September	191	192	45	43	21	3	71	35	29	77	39	42	633
October	169	196	77	28	25	4	81	46	43	79	45	44	610
November	130	163	60	29	18	5	67	31	24	69	32	36	515
December	133	151	53	23	31	2	58	31	20	60	31	35	537
1938 Januari	138	161	20	34	16	4	56	32	14	58	34	46	492
Februari	115	137	38	21	12	2	43	19	6	40	17	23	500
Maart	125	164	40	21	16	2	55	26	15	55	25	28	566
April	105	129	29	26	12	2	40	19	7	44	20	26	473
Mei	117	141	45	24	10	3	50	31	37	46	29	17	515
Juni	121	164	35	21	10	1	53	23	21	56	25	25	479
Juli	142	177	43	20	13	2	59	38	39	58	36	29	544
Augustus	155	222	49	25	11	3	46	22	18	46	22	19	519
September	133	165	41	26	10	3	44	23	23	45	24	21	492
October	127	160					58	30	19	52	25	29	492
November							66	36	26	67	36	42	450

TIJDVAK	e) Haven van Oostende.															
	ZEEVAART						BINNENVAART						STAATSPAKETBOOTEN			
	BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			BINNENGEKOM.		VERTROKKEN	
	Aantal schepen	Tonne-maat (duizend register-ton)	Goede-ren (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Tonne-maat (duizend register-ton)	Goede-ren (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Tonne-maat	Goede-ren (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Tonne-maat	Goede-ren (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Aantal reizigers (duizend)	Aantal schepen	Aantal reizigers (duizend)
1936 Maandgemidd..	65	31	13	65	31	21	99	17	6	100	4	—	84	26	84	20
1937 Maandgemidd..	71	39	10	71	39	21	107	20	8	109	3	—	100	32	101	33
1937 September	87	60	5	86	56	28	116	22	8	126	2	—	110	27	127	62
October	69	38	32	70	43	23	91	17	9	96	4	—	64	9	63	13
November	60	35	10	59	32	21	87	15	7	88	2	—	61	5	61	7
December																
1938 Januari	56	28	19	59	24	17	80	13	6	77	2	—	62	9	62	14
Februari	50	21	2	53	27	18	89	16	6	84	2	—	56	6	57	7
Maart	54	21	14	53	21	22	100	16	8	97	4	—	64	7	63	8
April	60	31	8	58	30	19	88	16	7	88	5	1	77	28	76	25
Mei	55	25	8	56	26	14	86	17	9	87	2	1	75	17	77	16
Juni	89	67	7	87	64	18	103	17	7	99	3	—	129	42	128	33
Juli	99	73	15	98	73	21	91	18	8	85	3	—	183	90	181	63
Augustus	102	72	7	104	74	26	107	22	8	99	2	—	182	78	183	96
September	85	62	2	84	61	21	92	17	9	89	3	—	127	27	127	47
October	55	31		56	31		80	14		80	2	—	63	7	62	8
November	54	31		56	32		83	16		85	2	—	62	5	62	6

BUITENLANDSCHE HANDEL VAN HET BELGISCH-LUXEMBURGSCHE ECONOMISCH VERBOND MET DE VREEMDE LANDEN.

I. — HERHALING NAAR DE VIJF GROEPEN DER ALGEMEENE NAAMLIJST AANGENOMEN DOOR DE OVEREENKOMST VAN BRUSSEL VAN 31 DECEMBER 1913.

75

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden ton)					WAARDE (miljoenen franken)						GEMID- DELDE PRIJS PER TON (frank)	OVERSCHOT (+) OF TEKORT (-) VAN DE HANDELSBALANS (miljoenen franken)	VERHOUDING VAN UIT- TOT INVOER IN PCT.
	Levende dieren	Voedings- mid- delen en dranken	Ruwe of enkel toebe- reide stoffen	Fabri- katen	Totaal	Levende dieren	Voedings- mid- delen en dranken	Ruwe of enkel toebe- reide stoffen	Fabri- katen	Onbew. goud en zilver gouden en zilver- munt	Totaal			
INVOER														
1936 Voor het jaar	15,1	4.086	27.998	747	32.846	46,3	4.585	11.621	5.047	408,2	21.708	661		
1937 Voor het jaar	12,0	4.078	34.134	840	39.065	36,0	5.347	15.677	6.197	405,5	27.662	708		
1937 Eerste 10 m.	9,7	3.273	28.406	695	32.384	28,7	4.238	13.181	5.171	335,2	22.953	709		
1938 Eerste 10 m.	8,0	3.058	22.627	556	26.249	24,7	3.871	10.446	4.545	397,5	19.285	735		
1937 Augustus ...	0,9	284	3.154	64	3.503	2,5	362	1.295	476	42,7	2.178	622		
September ...	0,7	363	2.973	67	3.403	2,1	490	1.212	525	33,2	2.262	665		
October ...	0,8	454	3.103	78	3.636	2,5	586	1.270	513	36,8	2.408	662		
November ...	1,2	414	2.804	73	3.292	3,8	554	1.196	517	32,8	2.305	700		
December ...	1,0	391	2.925	71	3.388	3,5	554	1.288	509	37,5	2.392	706		
1938 Januari ...	1,0	311	2.481	57	2.849	3,0	392	1.153	460	32,9	2.041	716		
Februari ...	0,9	266	2.296	58	2.621	2,8	341	1.075	466	41,3	1.926	735		
Maart ...	1,0	314	2.372	61	2.747	2,7	439	1.121	559	43,6	2.165	788		
April ...	0,8	241	2.182	56	2.480	2,5	348	1.038	477	34,7	1.900	766		
Mei ...	0,9	273	2.170	58	2.502	2,6	355	1.021	500	46,2	1.925	769		
Juni ...	0,7	327	2.214	54	2.595	2,0	417	994	446	46,9	1.906	734		
Juli ...	0,7	289	2.219	54	2.562	2,1	370	943	417	54,3	1.786	697		
Augustus ...	0,9	321	2.202	56	2.579	3,2	395	1.127	389	46,4	1.961	760		
September ...	0,7	344	2.267	47	2.659	2,2	401	1.001	409	32,6	1.845	694		
October ...	0,3	372	2.226	57	2.655	1,7	414	999	423	18,6	1.855	699		
UITVOER														
1936 Voor het jaar	6,5	625	16.402	4.833	21.866	67,1	1.083	8.885	9.490	219,7	19.745	903	- 1.962	91,0
1937 Voor het jaar	6,3	731	18.512	5.761	25.011	67,4	1.365	11.426	12.535	295,6	25.689	1.027	- 1.973	92,9
1937 Eerste 10 m.	5,9	621	15.386	4.917	20.931	63,0	1.139	9.634	10.498	267,3	21.603	1.032	- 1.350	94,1
1938 Eerste 10 m.	4,7	457	14.332	3.402	18.196	57,0	898	7.979	8.623	181,7	17.739	975	- 1.546	92,0
1937 Augustus ...	0,5	39	1.576	489	2.104	5,1	88	878	1.064	20,6	2.056	977	- 122	94,4
September ...	0,5	50	1.773	457	2.281	6,3	98	1.053	1.075	25,0	2.258	990	- 4	99,8
October ...	0,7	54	1.756	470	2.280	8,8	105	1.092	1.162	19,4	2.387	1.047	- 20	99,2
November ...	0,2	49	1.513	432	1.994	2,0	100	851	1.010	11,4	1.974	990	- 330	85,7
December ...	0,2	61	1.613	412	2.086	2,0	128	941	1.026	16,8	2.112	1.013	- 279	88,3
1938 Januari ...	0,4	54	1.311	366	1.732	4,7	115	778	901	16,9	1.815	1.048	- 226	88,9
Februari ...	0,6	54	1.413	315	1.783	6,8	109	797	889	18,7	1.822	1.022	- 104	94,6
Maart ...	0,5	71	1.529	362	1.963	6,3	132	836	917	23,6	1.915	976	- 251	88,4
April ...	0,5	60	1.364	334	1.749	6,1	96	754	849	17,5	1.723	985	- 178	90,6
Mei ...	0,4	37	1.394	335	1.768	5,0	76	791	830	21,3	1.723	975	- 202	89,5
Juni ...	0,5	39	1.375	334	1.749	6,2	75	717	831	19,1	1.648	942	- 258	86,5
Juli ...	0,5	35	1.352	331	1.719	5,5	73	704	825	15,5	1.623	944	- 164	90,8
Augustus ...	0,5	29	1.429	321	1.780	6,3	61	858	788	11,0	1.725	969	- 236	88,0
September ...	0,4	36	1.499	343	1.879	5,6	72	829	849	20,0	1.776	945	- 68	96,3
October ...	0,4	52	1.665	360	2.078	4,3	91	905	941	18,2	1.959	943	+ 103	105,6

II. — SAMENVATTING VOLGENS DEN GRAAD VAN VOLTOOIING DER PRODUCTEN
(rangschikking aangenomen door den Raad van den Volkenbond op 17 September 1935).

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden tonnen)				WAARDE (millioenen franken)			
	Ruwe artikelen	Artikelen welke een verwerking hebben ondergaan		Totaal (1)	Ruwe artikelen	Artikelen welke een verwerking hebben ondergaan		Totaal (1)
		gewone verwerking	grootere verwerking			gewone verwerking	grootere verwerking	
INVOER.								
1936 Voor het jaar	24.694	7.511	641	32.846	11.032	5.456	4.815	21.708
1937 Voor het jaar	29.755	8.557	752	39.065	13.754	7.641	5.860	27.662
1937 Eerste 9 maanden	21.746	6.456	546	28.749	10.063	5.812	4.372	20.547
1938 Eerste 9 maanden	18.413	4.721	460	23.594	8.449	4.708	3.969	17.430
1937 Juli	2.420	754	57	3.231	932	684	464	2.111
Augustus	2.701	741	60	3.503	1.032	637	468	2.178
September	2.668	674	61	3.403	1.129	608	494	2.282
October	2.824	740	72	3.636	1.255	625	487	2.408
November	2.522	700	69	3.292	1.189	599	488	2.305
December	2.663	661	65	3.388	1.247	603	512	2.392
1938 Januari	2.249	547	53	2.849	1.049	514	445	2.041
Februari	2.056	511	54	2.621	944	501	480	1.926
Maart	2.114	575	58	2.747	978	608	539	2.165
April	1.925	504	51	2.480	877	521	460	1.900
Mei	1.952	500	50	2.501	891	522	476	1.924
Juni	2.024	521	50	2.595	913	521	433	1.906
Juli	1.988	526	48	2.562	844	550	399	1.786
Augustus	2.005	521	53	2.580	1.063	436	349	1.939
September	2.100	516	43	2.658	890	535	388	1.845

UITVOER.								
1936 Voor het jaar	9.822	10.580	1.463	21.866	4.153	8.283	7.193	19.745
1937 Voor het jaar	11.462	11.716	1.833	25.011	5.021	11.846	8.666	25.689
1937 Eerste 9 maanden	8.432	8.852	1.366	18.650	3.785	8.846	6.449	19.215
1938 Eerste 9 maanden	8.058	6.823	1.238	16.119	3.188	6.729	5.761	15.779
1937 Juli	973	1.009	142	2.124	347	1.000	730	2.086
Augustus	994	976	135	2.104	375	979	690	2.056
September	1.070	1.065	146	2.281	413	1.031	799	2.258
October	1.103	1.019	159	2.280	440	1.047	893	2.387
November	940	884	169	1.994	372	957	639	1.974
December	987	961	139	2.086	424	998	685	2.112
1938 Januari	769	840	122	1.732	370	829	609	1.815
Februari	833	826	125	1.783	335	831	641	1.822
Maart	954	857	150	1.963	403	830	604	1.915
April	916	686	147	1.749	359	689	665	1.723
Mei	932	709	126	1.767	352	745	610	1.723
Juni	906	671	172	1.743	346	657	633	1.648
Juli	846	742	131	1.719	317	686	614	1.623
Augustus	939	717	123	1.779	344	682	701	1.734
September	963	775	142	1.875	362	780	624	1.777

(1) Onrangschikbare of aan bijzondere voorwaarden onderworpen artikelen inbegrepen.

WERKLOOSHEID.

I. — MAANDCIJFERS.

80

Bron : Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

MAAND	Aantal werkloze verzekerden								Verloren werkdagen			
	Absolute cijfers				Gemiddelden per 100 verzekerden				Per 1.000 verzekerden en per week	In % van het totaal der mogelijke werkdagen		
	Geheel werkloos		Gedeeltelijk werkloos		Geheel werkloos		Gedeeltelijk werkloos					
	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937
October	101.070	91.993	74.537	81.504	10,8	10,1	7,9	8,9	737	686	12,3	11,4
November	112.881	115.564	94.332	110.176	12,1	12,7	10,1	12,1	848	872	14,1	14,5
December	131.565	136.298	92.619	147.510	14,4	14,9	10,2	16,1	1.005	1.114	16,7	18,6
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
Januari	131.645	146.678	97.737	178.668	14,5	15,9	10,7	19,4	993	1.213	16,6	20,2
Februari	124.669	141.499	82.125	164.444	13,7	15,3	9,0	17,8	907	1.195	15,1	19,9
Maart	113.296	131.007	79.711	136.510	12,4	14,2	8,7	14,8	804	1.038	13,4	17,3
April	97.979	121.734	66.163	136.141	10,8	13,1	7,3	14,7	708	992	11,8	16,5
Mei	95.888	121.763	75.673	171.217	10,6	13,1	8,3	18,4	704	1.014	11,7	16,9
Juni	86.344	115.382	78.052	158.064	9,5	12,3	8,6	16,8	663	956	11,0	15,9
Juli	84.348	114.555	78.831	152.286	9,3	12,1	8,7	16,1	654	936	10,9	15,6
Augustus	88.825	118.750	89.606	149.096	9,8	12,5	9,8	15,7	687	899	11,5	15,0
September	90.574	124.010	84.282	144.074	9,9	13,-	9,3	15,1	687	950	11,5	15,8

II. — WERKLOOSHEID PER PROVINCIE.

Bron : Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

a) Aantal gecontroleerde werklozen (daggemiddelde).

STATISTISCHE MAAND	Week		Aantal werkdagen	Voor het RIJK		ANTWERPEN		BRABANT		WEST- VLAANDEREN		OOST- VLAANDEREN		HENEGOUWEN		LUIK		LIMBURG		LUXEMBURG		NAMEN	
	van	tot		Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal
	1938 Juni.....	—		—	23	141.055	154.436	32.857	33.796	16.049	17.111	21.660	23.954	32.800	38.980	22.331	23.218	10.281	12.192	2.188	2.198	459	459
Juli.....	—	—	23	140.313	152.462	32.459	33.346	16.217	17.264	22.300	24.417	32.504	37.764	21.167	21.996	10.535	12.454	2.251	2.259	514	514	2.366	2.448
Augustus.....	—	—	29	139.390	149.779	31.952	32.766	15.935	16.955	21.932	23.573	33.564	38.434	21.406	22.077	9.673	10.973	2.178	2.185	581	518	2.169	2.235
September.....	—	—	24	144.662	154.340	33.374	34.222	16.312	17.273	22.946	24.496	33.791	37.972	22.788	23.460	10.095	11.479	2.355	2.367	659	659	2.342	2.412
October.....	—	—	29	154.664	163.771	39.072	39.985	17.927	18.938	23.878	25.372	34.135	37.681	23.003	23.700	10.864	12.231	2.316	2.323	861	862	2.608	2.679
November.....	—	—	23	173.863	185.454	41.946	43.000	20.386	21.543	27.587	29.358	38.787	43.719	25.862	26.741	12.162	13.876	3.033	3.044	1.016	1.016	3.084	3.157
1938 September....	5	10	6	139.499	149.227	32.128	32.928	15.791	16.721	21.051	22.538	33.409	37.779	22.013	22.711	10.040	11.407	2.281	2.287	602	602	2.184	2.254
	12	17	6	143.039	152.540	32.292	33.115	16.302	17.206	22.714	24.208	33.971	38.232	22.801	23.450	9.876	11.173	2.222	2.228	605	605	2.256	2.323
	19	24	6	144.306	153.530	33.274	34.109	16.389	17.330	22.725	24.116	34.234	38.201	22.368	22.956	9.940	11.357	2.504	2.524	634	634	2.238	2.303
	26	1	6	151.803	162.064	35.804	36.738	16.763	17.832	25.293	27.123	33.550	37.679	23.973	24.726	10.523	11.976	2.414	2.428	796	796	2.687	2.766
October.....	3	8	6	159.636	170.117	39.207	40.260	18.135	19.223	25.428	27.372	36.033	40.104	23.535	24.316	11.316	12.790	2.338	2.344	869	869	2.775	2.839
	10	15	6	153.270	162.385	39.259	40.194	17.726	18.744	23.727	25.166	33.846	37.331	22.650	23.404	10.402	11.809	2.218	2.226	845	849	2.597	2.665
	17	22	6	151.095	159.527	38.847	39.715	17.704	18.694	23.147	24.481	33.064	36.216	22.539	23.205	10.402	11.745	2.203	2.209	783	784	2.406	2.478
	24	29	6	150.343	158.642	38.811	39.655	17.684	18.652	22.794	24.066	33.145	36.445	22.210	22.830	10.250	11.463	2.170	2.173	850	851	2.429	2.507
	31	5	5	159.841	169.065	39.271	40.124	18.473	19.461	24.378	25.857	34.677	38.436	24.302	24.955	12.166	13.571	2.720	2.732	976	977	2.878	2.952
November....	7	12	5	164.704	176.775	40.649	41.729	19.475	20.679	25.082	26.754	36.829	42.225	24.304	25.146	12.054	13.852	2.660	2.669	910	910	2.741	2.811
	14	19	6	166.494	177.377	42.398	43.467	19.551	20.661	26.192	28.003	37.125	41.507	23.350	24.176	11.360	12.961	2.815	2.827	929	929	2.774	2.846
	21	26	6	178.713	189.811	41.831	42.866	20.957	22.131	28.835	30.601	39.887	44.327	26.651	27.544	12.613	14.321	3.368	3.380	1.138	1.138	3.433	3.503
	28	3	6	184.514	196.407	42.691	43.726	21.410	22.557	29.822	31.641	40.979	46.568	28.882	29.832	12.603	14.367	3.227	3.238	1.067	1.068	3.333	3.410

b) Aantal vastgestelde dagen werkloosheid, Zondagen niet inbegrepen. (duizenden dagen).

STATISTISCHE MAAND	Week		Aantal werkdagen	Voor het RIJK		ANTWERPEN		BRABANT		WEST- VLAANDEREN		OOST- VLAANDEREN		HENEGOUWEN		LUIK		LIMBURG		LUXEMBURG		NAMEN	
	van	tot		Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal
	1938 Juni.....	—		—	23	3.207	3.507	737	759	365	390	494	546	746	882	513	532	236	279	50	50	11	11
Juli.....	—	—	23	3.191	3.466	731	751	370	394	509	557	739	856	485	504	240	284	53	52	10	12	54	56
Augustus.....	—	—	29	4.000	4.294	904	928	457	487	633	678	964	1.100	620	639	280	317	63	63	16	17	63	65
September.....	—	—	24	3.432	3.658	780	800	388	410	541	577	822	920	534	549	239	271	56	57	16	16	56	58
October.....	—	—	29	4.420	4.676	1.110	1.136	519	547	683	724	974	1.074	656	676	314	353	65	65	24	24	75	77
November (1)....	—	—	23	3.959	4.219	946	970	466	492	630	670	882	992	592	612	278	317	69	69	24	24	72	62
1938 September....	5	10	6	823	879	187	192	94	99	123	132	198	223	131	135	59	67	14	14	4	4	13	13
	12	17	6	841	896	188	193	97	102	134	143	199	223	134	138	58	66	13	13	4	4	14	14
	19	24	6	853	907	195	200	97	103	135	143	201	224	134	137	59	68	15	15	4	4	13	13
	26	1	6	897	957	210	215	99	105	150	161	198	222	142	147	63	71	14	14	5	5	16	17
October.....	3	8	6	946	1.005	232	237	108	114	152	162	210	234	140	145	68	77	14	14	5	5	17	17
	10	15	6	908	961	230	235	105	111	141	149	201	222	135	139	62	71	13	13	5	5	16	16
	17	22	6	897	946	228	233	105	111	138	145	196	215	135	139	62	70	13	13	5	5	15	15
	24	29	6	891	939	229	234	105	111	135	142	195	214	133	136	61	69	13	13	5	5	15	15
	31	5	5	793	839	192	196	93	98	121	129	190	212	121	124	61	68	14	14	5	5	14	15
November....	7	12	5	815	874	199	205	97	102	124	133	182	208	121	125	60	69	13	13	5	5	14	14
	14	19	6	989	1.053	250	256	116	123	156	167	220	246	139	144	68	77	17	17	6	6	17	6
	21	26	6	1.061	1.126	246	252	125	132	172	182	236	262	159	165	75	85	20	20	7	7	21	21
	28	3	6	1.094	1.166	251	257	128	135	178	188	244	276	173	178	75	86	19	19	6	6	20	21

(1) Voorloopige cijfers.

BANKSTATISTIEKEN.

I. — BELGIE EN BELGISCH-CONGO.

a) Nationale Bank van België.

Voornaamste posten van de weekstaten
(millioenen franken).

1° Tot December 1937.

TIJDVAK	Goudvoor- raad	Binnen- landsche wissel- portefeuille en goud- waarden op het buitenland	Voor- schotten op Belgische overheids- fondsen	Bons, annuïteiten en obligatie- stukken der Belgische Schatkist	Bank- biljetten in circulatie	Rek.-courantsaldi		Totaal der opeisch- bare schulden	Dekkings- percentage	Dicontoeft voor geaccep- teerde wissels	Rentevoet voor beleging op overheids- fondsen
						Diverse	Van 's Rijks- schatkist				
Jaargemiddelde :											
1936.....	17.954	6.590	390	793	21.697	4.335	148	26.180	68,57	2,—	3,—
1937.....	17.904	6.664	191	767	22.067	3.351	515	25.933	69,04	2,—	3,—
Maandgemiddelde :											
1937 September.....	17.734	6.519	197	761	22.097	3.145	351	25.593	69,29	2,—	3,—
October.....	17.275	6.284	190	761	21.865	2.904	131	24.900	69,38	2,—	3,—
November.....	16.750	6.310	194	761	21.557	2.665	199	24.421	68,59	2,—	3,—
December.....	17.274	6.402	187	761	21.464	3.286	292	25.042	68,98	2,—	3,—

2° Sedert Januari 1938.

TIJDVAK	Goudvoor- raad	Buitenlandsche deviezen en goudwaarden	Wissels		Voor- schotten op Belgische overheids- fondsen	Vorder- ingen op den Staat	Bank- biljetten in circulatie	Rek.-courantsaldi		Totaal der opeisch- bare schulden	Dekkings- percentage	Dicontoeft voor geaccepteerde wissels	Rentevoet voor beleging op overheids- fondsen.
			binnen- landsche	buiten- landsche				Diverse	Van 's Rijks- schatkist				
Maandgemiddelde :													
1938 Januari.....	17.766	4.897	1.038	14	159	748	21.578	3.878	143	25.599	69,40	2,—	3,—
Februari.....	17.539	5.247	980	14	167	748	21.665	3.935	76	25.676	68,31	2,—	3,—
Maart.....	16.542	5.347	992	15	189	748	21.954	2.687	173	24.814	66,66	2,—	3,—
April.....	16.658	5.660	964	16	175	748	22.077	1.972	139	24.188	64,74	2,—	3,—
Mei.....	14.159	4.188	1.998	24	592	748	21.068	1.474	140	22.682	62,42	3,35	4,35
Juni.....	13.853	3.722	2.320	25	428	748	20.660	1.288	123	22.071	62,77	3,—	4,—
Juli.....	14.582	4.061	1.836	16	286	745	20.914	1.493	63	22.470	64,89	3,—	4,—
Augustus.....	15.164	4.537	1.245	15	249	735	21.159	1.655	67	22.881	66,27	3,—	4,—
September.....	15.564	4.877	1.412	14	414	735	22.681	1.202	76	25.959	64,96	3,—	4,—
October.....	16.393	5.057	2.335	13	276	735	23.334	1.962	456	25.752	63,66	2,92	4,—
November.....	17.065	4.512	1.632	11	242	735	22.547	2.016	605	25.168	67,80	2,50	4,—
Weekcijfers :													
1938 3 November....	16.851	4.499	1.854	12	290	735	22.825	1.801	570	25.196	66,88	2,50	4,—
8 id.	16.985	4.500	1.706	11	259	735	22.708	1.864	577	25.149	67,54	2,50	4,—
17 id.	17.195	4.500	1.519	11	228	735	22.406	2.162	596	25.164	68,33	2,50	4,—
24 id.	17.230	4.550	1.449	11	192	735	22.251	2.236	679	25.166	68,47	2,50	4,—

b) Bank van Belgisch-Congo.

Voornaamste posten van de maandstaten
(millioenen franken).

TIJDVAK	DEKKINGSVOORRAAD			Verschil- lende inkasso's en tegoed in banken	Wissels op Congo, op België en op andere landen	Debiteuren	Circulatie (Bank- biljetten en munten)	CREDITEUREN		Dekkings- percentage
	Gouden munt en munt- materiaal	Goud- deviezen	Totaal					dadelijk opvraag- baar	op termijn	
1936 Jaargemiddelde.....	85,8	46,8	132,6	293,0	145,0	157,3	265,8	420,3	67,7	49,91
1937 Jaargemiddelde.....	98,3	67,4	165,7	344,1	174,4	168,3	342,6	559,5	58,0	48,39
1937 31 Maart.....	85,8	66,3	152,1	320,9	142,3	187,7	318,9	549,6	50,2	47,72
30 April.....	85,8	66,3	152,1	229,5	162,4	163,5	316,5	457,1	50,0	48,07
31 Mei.....	85,8	75,0	160,8	284,7	150,2	163,0	332,8	475,1	43,6	48,32
30 Juni.....	85,8	87,0	172,8	336,6	159,2	163,3	343,5	590,8	52,0	50,31
31 Juli.....	85,8	87,0	172,8	247,4	160,5	163,0	351,3	451,3	50,8	49,20
31 Augustus.....	85,8	87,0	172,8	285,1	161,1	160,7	352,3	462,8	66,6	49,05
30 September.....	85,8	87,0	172,8	461,2	198,3	165,2	351,0	689,2	65,1	49,23
31 October.....	135,9	37,0	172,9	529,9	198,8	158,9	352,9	753,8	70,4	48,99
30 November.....	135,9	37,0	172,9	553,3	252,4	144,8	355,2	825,4	76,6	48,67
31 December.....	135,9	47,0	182,9	306,9	224,8	189,9	387,1	560,5	73,9	47,25
1938 31 Januari.....	135,9	47,0	182,9	250,5	224,3	178,9	400,3	475,9	84,2	45,68
28 Februari.....	135,9	47,0	182,9	285,1	217,4	174,9	392,1	499,7	84,8	46,64
31 Maart.....	135,9	47,0	182,9	286,0	187,7	173,1	376,0	501,8	83,6	48,64
30 April.....	135,9	47,0	182,9	283,9	178,6	170,4	363,0	510,9	69,8	50,25
31 Mei.....	165,9	17,0	182,9	281,8	165,7	165,7	369,2	494,5	60,9	49,54

c) Driemaandelijksche staten der Belgische banken (1).
 1° Globale staten door de Bankcommissie gepubliceerd
 (in millioenen franken).

85

RUBRIEKEN	1935	1936	1937			
	31 December	31 December	31 Maart	30 Juni	30 September	31 December
ACTIVA.						
BESCHIKBARE EN VLOTTENDE MIDDELEN :						
Niet gestort kapitaal	251	231	231	229	229	224
Kas, Nationale Bank, Postrekeningen	4.455	3.756	2.924	2.962	2.048	2.975
Bankiers debiteuren	3.135	4.473	4.156	4.440	5.077	4.605
Te innen wissels	4.456	4.462	4.444	4.698	4.558	4.446
Debiteuren	8.133	7.903	8.291	8.429	8.385	7.990
Belgische overheidsfondsen	3.122	4.459	4.710	4.680	4.399	3.800
Buitenlandsche overheidsfondsen	120	152	207	278	119	86
Bankaandeelen	337	333	322	324	327	259
Andere aandelen	487	494	485	475	483	478
Obligaties	3	30	19	9	22	18
Syndicale participaties en te realiseren waarden	27	34	78	107	160	88
Belegde wettelijke reserve	109	122	123	139	139	140
Diversen	1.505	2.009	2.218	2.186	2.516	2.012
<i>Totaal beschikbaar en vlottende middelen...</i>	<i>26.140</i>	<i>28.458</i>	<i>28.208</i>	<i>28.956</i>	<i>28.452</i>	<i>27.121</i>
VASTGELEGDE MIDDELEN :						
Oprichtings- en eerste inrichtingskosten	5	3	3	3	3	4
Gebouwen, materieel en meubilair	521	579	576	575	583	597
<i>Totaal vastgelegde middelen...</i>	<i>526</i>	<i>582</i>	<i>579</i>	<i>578</i>	<i>586</i>	<i>601</i>
Algemeen totaal activa...	26.666	29.040	28.787	29.534	29.048	27.722
PASSIVA.						
OPVRAAGBAAR :						
Bankiers crediteuren	2.528	2.959	2.596	2.637	2.566	2.340
Deposito's en crediteuren dadelijk opvraagbaar en op minder dan dertig dagen	16.067	17.312	17.004	17.881	17.292	16.343
Deposito's en diverse crediteuren op meer dan dertig dagen...	3.036	3.300	3.586	3.377	3.302	3.288
Obligaties en kasbons	69	56	58	64	64	61
Diversen	1.463	1.834	2.185	2.188	2.444	2.274
<i>Totaal opvraagbaar...</i>	<i>23.163</i>	<i>25.461</i>	<i>25.429</i>	<i>26.147</i>	<i>25.668</i>	<i>24.306</i>
NIET OPVRAAGBAAR :						
Maatschappelijk kapitaal	2.827	2.795	2.798	2.810	2.804	2.845
Wettelijke reserve	128	131	126	146	139	140
Niet beschikbare reserves	4	1	1	2	1	—
Beschikbare reserves	352	374	388	391	398	392
Reservefondsen	192	39	45	38	38	37
Inschrijvingen op kapitaalverhoogen	—	—	—	—	—	2
<i>Totaal niet opvraagbaar...</i>	<i>3.503</i>	<i>3.340</i>	<i>3.358</i>	<i>3.387</i>	<i>3.380</i>	<i>3.416</i>
Algemeen totaal passiva...	26.666	28.801	28.787	29.534	29.048	27.722

(1) Voor de omloopsnelheid van het geld in de banken, zie tabel nr 35.

2° Algemeene Staat der Belgische banken
door de Nationale Bank van België gepubliceerd.
(millioenen franken).

85

RUBRIEKEN	31 Maart 1938	30 Juni 1938	30 September 1938
ACTIVA.			
A. <i>Spaargelden</i> (artikel 15, koninklijk besluit 42)	—	—	—
B. <i>Beschikbare en vlottende middelen</i> :			
Kas, Nationale Bank, Postrekeningen	1.703	1.162	1.493
Daggeld	759	477	314
Bankiers	3.879	3.591	3.040
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	718	503	294
Andere te innen waarden op korte termijn	1.782	1.566	1.509
Wissels	4.280	3.054	2.190
Prolongaties en voorschotten op effecten	1.604	1.398	1.347
Debiteuren wegens verstrekte acceptaties	894	895	895
Diverse debiteuren	5.552	5.501	5.447
Effecten	5.719	5.516	5.174
a) Belogde wettelijke reserve	141	142	141
b) Belgische overheidsfondsen	4.519	4.280	4.025
c) Buitenlandse overheidsfondsen	60	54	58
d) Bankaandeelen	309	335	334
e) Andere fondsen	690	674	616
Diversen	452	285	286
Niet gestort kapitaal	51	50	50
<i>Totaal beschikbare en vlottende middelen...</i>	27.393	24.097	22.040
C. <i>Vastgelegde middelen</i> :			
Oprichtings- en eerste inrichtingskosten	5	4	4
Gebrouwen	340	335	335
Participaties in de dochtermaatschappijen voor immobiliën	171	171	171
Vorderingen op dochtermaatschappijen voor immobiliën	120	119	117
Materieel en meubilair	12	14	15
<i>Totaal vastgelegde middelen...</i>	648	643	642
Algemeen totaal activa...	28.041	24.740	22.682
PASSIVA.			
A. <i>Spaargelden</i> (artikel 15, koninklijk besluit 42)	—	—	—
B. <i>Opvraagbaar</i> :			
Bevoorrechte of gewaarborgde schuldeischers	130	194	297
Daggeld	127	61	26
Bankiers	1.779	1.230	1.215
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	440	177	230
Geaccepteerde wissels	894	995	895
Andere te betalen waarden op korten termijn	561	388	459
Crediteuren wegens wissels ter incasso	908	930	878
Deposito's crediteuren	18.990	16.700	14.610
a) Dadelijk opvraagbaar en op hoogstens 30 dagen	16.699	14.769	12.368
b) Op meer dan 30 dagen	2.291	1.931	1.742
Obligaties en kasbons	55	63	61
Nog te storten op fondsen en participaties	232	249	261
Diversen	657	443	441
<i>Totaal opvraagbaar...</i>	24.773	21.430	19.373
C. <i>Niet opvraagbaar</i>			
Kapitaal	2.648	2.687	2.686
Niet beschikbare reserve wegens uitgiftepremie	64	64	64
Wettelijke reserve (artikel 13, koninklijk besluit 185)	145	145	145
Beschikbare reserve	333	373	371
Reservefonds	78	41	42
<i>Totaal niet opvraagbaar...</i>	3.268	3.310	3.309
Algemeen totaal passiva...	28.041	24.740	22.682

II. — BUITENLANDSCHE CIRCULATIEBANKEN.

a) Discontovoet van de voornaamste circulatiebanken.

86

	Sedert	%		Sedert	%
België	27 October 1938	2,50	Japan	11 Maart 1938	3,46
Bulgarije	15 Augustus 1935	6,—	Joego-Slavië	1 Februari 1935	5,—
Dantzig	2 Januari 1937	4,—	Letland (1)	1 November 1936	5,50
Denemarken	19 November 1936	4,—	Litauen	1 Juli 1938	5,—
Duitsland	22 September 1932	4,—	Nederland	3 December 1936	2,—
Estland	1 October 1935	4,50	Noorwegen	5 Januari 1938	3,50
Finland	3 December 1934	4,—	Polen	18 December 1937	4,50
Frankrijk	25 November 1938	2,50	Portugal	11 Augustus 1937	4,—
Griekenland	4 Januari 1937	6,—	Roemenië	5 Mei 1938	3,50
Groot-Brittannië	30 Juni 1932	2,—	Sweden	1 December 1933	2,50
Hongarije	29 Augustus 1935	4,—	Tsjecho-Slowakije	1 Januari 1936	3,—
Indië	30 November 1935	3,—	Vereenigde Staten	27 Augustus 1937	1,—
Italië	18 Mei 1936	4,50	Zwitserland	26 November 1936	1,50

(1) Discontovoet voor handelshulzen. Voor credietinstellingen : 5 %.

b) Banque de France.

Weekstaten

(in millioenen franken).

DATUM	Munt en munt-materiaal	Tegoed in het buitenland	Wisselportefeuille en openbare waarden		Aangekocht verhandel.	Beleeningen op effecten baar papier	Voorloepige voorschotten zonder intrest aan den Staat (Overeenkomsten van 18 Juni 1936 en 30 Juni 1937, 22 Maart en 14 April 1938)	Voorloepige voorschotten zonder intrest aan den Staat (terughbetaalbaar nopens artikel 8 van overeenkomst van 12-11-38)	Bankbiljetten in circulatie	Rekeningen-courant (creditsaldi)	Dekkingspercentage
			Gedisconteerd handelspapier								
			binnenlandsch	buitenlandsch							
1936 Jaargemidd. .	60.130	53,1	11.602	80,0	1.518	3.488	11.087		84.223	10.423	63,53
1937 Jaargemidd. .	56.612	15,1	9.374	16,4	1.393	3.856	24.931		88.288	17.726	53,40
1937 9 September.	55.781	14,3	8.544	14,7	1.185	3.841	26.008		89.370	17.706	52,08
7 October ..	55.805	17,6	11.141	17,9	1.150	3.983	26.918		90.991	19.185	50,65
4 November.	55.805	17,5	9.778	20,6	1.324	4.004	26.918		91.891	16.945	51,27
9 December .	58.932	17,9	9.093	18,1	1.284	3.782	26.918		91.143	18.980	53,51
1938 6 Januari ..	58.933	19,8	8.767	18,7	1.241	3.909	31.909		93.474	21.622	51,20
10 Februari ..	55.806	21,0	11.540	20,2	1.193	3.860	31.904		92.574	22.757	48,39
10 Maart.....	55.807	17,5	11.072	20,6	1.206	3.787	33.704		93.631	23.227	47,76
7 April	55.807	20,0	10.903	21,3	1.194	3.754	39.554		98.144	23.574	45,85
5 Mei	55.807	20,1	10.657	20,2	1.187	3.878	40.134		98.960	23.615	45,53
9 Juni	55.808	19,5	7.594	16,3	1.057	3.514	40.134		100.235	18.930	46,83
7 Juli	55.808	25,2	5.930	16,7	1.030	3.564	40.134		101.504	15.676	47,63
4 Augustus .	55.808	23,9	6.334	17,3	1.194	3.675	40.134		101.351	16.818	47,23
8 September .	55.808	24,5	9.166	17,3	1.358	3.717	40.134		102.900	18.714	45,89
6 October ..	55.808	10,0	18.416	24,6	1.967	3.988	50.134		118.290	23.707	39,30
10 November.	55.808	12,2	12.941	26,5	1.997	4.005	48.134		108.771	26.987	41,11
17 November.	87.264 (1)	13,5	12.070	25,8	2.253	3.971	—	20.627	107.349	37.785	60,13

Discontovoet { huidige : 2 1/2 % sedert 25 November 1938.
vorige : 3 % sedert 28 September 1938.

(1) Herwaardeering van den goudvoorraad op basis van 27,5 mgr. goud van 0,900 fijn per frank.

c) Bank of England.

Weekstaten
(in duizenden £).

DATUM	Metaalvoorraad		Beleggingen van het «Banking Department»				Bank- biljetten in circulatie	Deposito's				Verhoud. v. d. goudv. v. h. Bank. Dep tot het saldo van haar dep. %
	Goud (Issue Departm.)	Gouden en zilveren munt (Banking Departm.)	Door den Staat gewaar- borgde fondsen	Disconto en beleening	Andere waarden	Totaal		Openbare organismen	Banken	Andere deposito's	Totaal	
1936 Jaargemidd.	227.707	850	88.799	9.809	17.070	115.678	431.441	16.723	96.212	38.465	151.400	35,4
1937 Jaargemidd.	321.351	1.071	98.357	6.855	21.164	126.376	479.590	19.514	97.155	37.243	153.912	29,6
1937 8 Septemb.	326.407	1.620	107.142	5.121	21.030	133.293	489.148	11.969	105.702	36.256	153.927	25,2
6 October.	326.407	1.697	106.533	10.837	20.897	138.267	491.834	17.954	102.131	36.805	156.890	23,1
10 Novemb.	326.407	1.529	103.908	8.413	20.743	133.064	485.573	30.679	90.909	36.094	157.682	26,8
8 Decemb.	326.407	1.172	87.243	9.641	20.955	117.839	492.831	11.742	106.310	36.658	154.710	35,3
1938 5 Januari.	326.407	703	108.338	15.088	21.137	144.563	492.576	14.442	129.235	37.387	181.064	30,1
9 Februari.	326.407	581	93.273	9.559	18.957	121.789	476.071	16.077	102.907	35.549	154.533	32,9
9 Maart ..	326.407	825	105.221	6.525	21.473	133.219	479.260	12.572	114.280	36.091	162.943	29,4
6 April ...	326.407	843	111.886	10.120	20.150	142.156	489.694	12.833	112.447	36.760	162.040	23,1
4 Mei	326.408	794	117.766	8.189	19.265	145.220	490.533	10.742	117.453	35.971	164.166	22,3
8 Juni ...	326.410	856	111.421	7.937	20.167	139.525	490.721	11.732	111.110	35.425	158.267	23,0
6 Juli	326.412	990	111.891	10.711	20.402	143.004	488.231	12.546	115.663	35.989	164.198	23,8
10 Augustus	326.412	1.137	109.716	9.238	21.544	140.498	489.993	19.315	106.079	34.513	159.907	23,4
7 Septemb.	326.414	1.421	101.336	5.354	22.073	128.763	480.115	32.151	91.259	34.852	158.262	30,1
5 October.	326.414	1.344	121.871	10.205	22.477	154.553	505.784	12.055	109.703	37.141	158.899	13,8
9 Novemb.	326.414	1.292	101.571	11.103	20.979	133.653	482.690	15.937	109.498	35.504	160.939	27,9

Discontovoet { huidige : 2 %, sedert 30 Juni 1932.
vorige : 2 1/2 %, sedert 12 Mei 1932.

d) Nederlandsche Bank.

Weekstaten
(in millioenen guldens).

DATUM	Munt en munt- materiaal	Wissels		Beleening			Bank- biljetten	Reke- ningen- courant (credit- saldi)	Dekkings- percentage
		Binnen- landsche	Buiten- landsche	op titels	op goederen en ceelen	Totaal			
1936 Jaargemiddelde	671	28,4	1,8	165	4,3	169	769	121	75,39
1937 Jaargemiddelde	1.158	17,2	3,2	183	2,8	186	828	555	83,71
1937 6 September	1.284	11,0	2,5	178	1,5	180	845	654	85,65
4 October	1.293	10,7	5,1	196	1,4	197	863	664	84,72
8 November	1.412	9,6	5,1	189	1,7	191	882	751	86,45
6 December	1.382	26,2	5,1	188	2,1	190	878	745	85,19
1938 10 Januari	1.402	2,8	5,1	199	2,5	202	875	754	86,08
7 Februari	1.433	9,0	5,2	235	2,0	237	869	832	84,23
7 Maart	1.470	8,7	5,2	284	1,4	285	884	903	82,27
4 April	1.479	9,1	5,4	297	1,0	298	934	876	81,70
9 Mei	1.500	9,2	5,4	331	0,7	332	931	934	80,46
7 Juni	1.500	8,6	5,4	329	1,1	330	932	933	80,47
4 Juli	1.501	7,8	5,4	329	2,0	331	951	915	80,48
8 Augustus	1.501	9,3	4,9	296	0,9	297	921	910	82,00
5 September	1.500	9,3	4,9	294	1,2	296	952	876	82,06
10 October	1.495	18,5	4,0	289	1,3	290	1.069	757	81,85
7 November	1.502	15,7	4,0	307	1,3	308	1.016	835	81,15

Discontovoet { huidige : 2 %, sedert 3 December 1936.
vorige : 2,5 %, sedert 20 October 1936.

e) Nationale Bank van Zwitserland.
Weekstaten
(in millioenen Zwitsersche franken).

86

DATUM	Goud- voorraad	Tegoed in het buitenland	Binnen- landsche wissels	Beleening	Correspon- denten	Bank- biljetten in circulatio	Andere onmiddellijk opvorderbare verplichting.	Dekkings- percentage*
1936 Jaargemiddelde	1.708	18	94,0	64,5	13,6	1.298	624	89,78
1937 Jaargemiddelde	2.638	182	12,0	32,5	12,3	1.382	1.480	98,56
1937 7 September	2.543	217	9,3	27,2	11,4	1.387	1.394	99,23
7 October	2.531	474	9,1	27,8	14,7	1.414	1.614	99,27
6 November	2.708	484	10,2	27,5	19,4	1.419	1.810	98,88
7 December	2.683	490	10,5	32,8	22,5	1.432	1.777	98,27
1938 7 Januari	2.699	492	8,9	25,2	27,3	1.465	1.785	98,18
7 Februari	2.881	493	7,7	23,2	28,0	1.425	2.007	98,30
7 Maart	2.890	491	7,6	22,4	27,7	1.455	1.981	98,39
7 April	2.884	486	8,9	22,7	23,2	1.508	1.915	98,44
7 Mei	2.873	440	6,4	21,5	8,3	1.505	1.904	97,17
7 Juni	2.836	382	23,0	21,5	24,4	1.502	1.848	96,08
7 Juli	2.802	390	5,1	21,7	6,2	1.511	1.778	97,04
6 Augustus	2.794	388	4,9	20,1	3,8	1.512	1.781	97,21
7 September	2.847	374	11,0	20,4	4,5	1.546	1.775	96,98
7 October	2.851	311	110,4	26,8	4,6	1.803	1.565	93,86
7 November	2.873	302	96,0	24,8	3,7	1.696	1.668	94,38

Discontovoet { huidige : 1 1/2 %, sedert 26 November 1936
vorige : 2 %, sedert 9 September 1936.

f) Reichsbank.
Weekstaten
(in millioenen RM.).

DATUM	Goudvoorr.	Deviezen als goud- dekking geldende	Pasmunt	Waarde tot bijgevoegde dekking	Wissels	Beleening	Gediscont. Schatkist- bons	Bank- biljetten in circulatie	Vershill. opeisbare schulden	Dekkings- percentage van goud en deviezen
1936 Jaargemiddelde	69,9	5,4	182	257	4.295	48,8	22,1	4.232	708	1,52
1937 Jaargemiddelde	68,8	5,8	192	133	4.893	43,3	14,7	4.778	739	1,35
1937 8 September	70,0	5,8	141	104	5.104	40,6	1,5	4.936	665	1,35
7 October	70,1	5,9	133	105	5.285	35,7	0,1	5.035	745	1,31
6 November	70,1	5,9	137	105	5.249	39,9	0,4	5.025	672	1,34
7 December	70,5	5,6	138	105	5.361	42,8	0,1	5.075	703	1,32
1938 7 Januari	70,7	5,8	169	107	5.299	47,8	28,6	5.118	723	1,31
7 Februari	70,8	5,5	185	111	5.167	59,8	4,9	4.957	744	1,34
7 Maart	70,8	5,4	152	108	5.369	43,3	2,2	5.086	811	1,29
7 April	70,8	5,3	181	114	5.504	47,6	16,1	5.476	1.245	1,13
7 Mei	70,8	5,4	189	121	5.623	42,5	0,1	5.860	953	1,12
7 Juni	70,8	5,6	153	545	5.766	54,3	0,9	6.145	1.110	1,05
7 Juli	70,8	5,8	169	547	5.832	43,1	6,9	6.106	970	1,07
6 Augustus	70,8	5,6	142	549	6.063	38,7	2,6	6.429	958	1,03
7 September	70,8	5,4	133	550	6.378	28,5	0,2	6.690	948	1,00
7 October	70,8	5,7	92	550	7.337	19,6	0,8	7.541	887	0,91
7 November	70,8	5,8	121	548	7.020	32,9	0,5	7.423	918	0,92

Discontovoet { huidige 4 %, sedert 22 September 1932.
vorige : 5 %, sedert 28 April 1932.

g) Federal Reserve Banks.
Weekstaten
(in millioenen \$).

DATUM	MUNTVOORRAAD		WISSELS		Nationale openbare fondsen	Bankbiljetten in circulatie (Federal Reserve Notes)	Deposito's aangesloten banken, Schatkist, enz.)	Dekkings-percentage (1)
	Goud-certificaten op de Schatkist	Andere reserves	In herdisconto van de member-banks	in de open markt gekocht				
1936 Jaargemiddelde	8.126	293	6,2	3,7	2.430	3.919	6.737	79,0
1937 Jaargemiddelde	8.939	297	13,9	3,4	2.504	4.221	7.326	80,0
1937 4 Augustus	8.843	312	15,4	3,1	2.526	4.222	7.265	79,7
8 September	8.840	271	23,6	3,1	2.526	4.295	7.154	79,6
6 October	9.138	301	23,1	2,8	2.526	4.284	7.501	80,1
3 November	9.134	308	24,3	2,8	2.526	4.284	7.481	80,3
8 December	9.132	311	17,4	2,8	2.564	4.295	7.524	79,9
1938 5 Januari	9.129	363	11,1	0,5	2.564	4.258	7.602	80,0
9 Februari	9.126	438	11,2	0,5	2.564	4.125	7.795	80,2
9 Maart	9.188	472	8,4	0,5	2.564	4.134	7.881	80,4
6 April	9.231	445	11,3	0,5	2.564	4.158	7.875	80,4
4 Mei	10.650	435	8,2	0,5	2.564	4.148	9.286	82,5
8 Juni	10.647	398	8,6	0,5	2.564	4.136	9.251	82,5
6 Juli	10.645	374	8,0	0,5	2.564	4.175	9.207	82,3
10 Augustus	10.642	394	6,9	0,5	2.564	4.136	9.249	82,4
7 September	10.640	356	7,1	0,5	2.564	4.212	9.147	82,3
5 October	10.976	367	7,3	0,5	2.564	4.263	9.437	82,8
9 November	11.327	352	7,8	0,5	2.564	4.356	9.654	83,4

Discontovoet van de Federal Reserve Bank of New-York { huidige : 1 %, sedert 27 Augustus 1937.
vorige : 1,50 % sedert 2 Februari 1934.

(1) Verhouding muntvoorraad tegenover opelschbare schulden

h) Sveriges Riksbank.

Toestand op het eind van ieder maand

(in millioenen Kr.).

TIJDVAK (op het einde van het jaar of van de maand)	METAALVOORRAAD (1)			STAATS- FONDSEN		BETAALBARE WISSELS EN WAARDEN		Rekeningen en voor- schotten in rekening- courant	Bankbiljetten in circulatie	REKENING-COURANTSALDI				Emisierect (2)	VERHOUDING, IN %	
	Metaalvoorraad	In het buitenland bewaarde goud niet in den metaalvoorraad begrepen	Rekeningen-courant in het buitenland	Zweedsche	Vreemde	Zweedsche	Vreemde			Staat	Handelsbanken	Andererekeningen	Buitenlandsche banken		vande metaalvoor- raad tot de biljet- ten in circulatie	van de metaal- voorraad tot het emisierect
1935	408	—	207	25,5	68,4	11,9	365	30,1	786	180	181	21,5	11,6	1.111	51,89	36,70
1936	459	69,8	259	29,7	70,4	12,2	391	25,3	893	278	294	15,4	3,0	1.269	61,45	36,21
1937 September	468	68,5	340	2,0	42,0	12,7	696	26,0	947	129	696	9,2	64,3	1.266	49,37	36,39
October	469	68,4	346	2,0	44,6	13,4	704	24,3	931	118	730	8,5	67,8	1.287	50,32	36,41
November	469	68,3	347	3,1	46,4	13,7	595	26,7	893	365	544	8,0	69,2	1.289	52,56	36,42
December	471	68,1	256	6,1	39,6	12,8	749	25,4	980	311	434	6,4	61,4	1.291	48,02	36,45
1938 Januari	472	67,9	279	12,1	41,9	12,2	710	23,0	906	277	537	6,3	58,4	1.294	52,11	36,48
Februari	473	84,3	267	17,1	47,1	11,7	654	21,4	921	300	476	5,8	46,6	1.296	51,37	36,50
Maart	494	80,8	290	21,1	50,6	12,6	573	21,4	965	269	434	7,6	47,8	1.338	51,19	36,92
April	521	54,4	299	31,1	38,0	12,6	564	20,1	948	293	437	6,2	49,4	1.393	55,01	37,44
Mei	524	76,0	347	36,1	39,1	13,0	489	20,7	931	403	380	5,7	47,4	1.398	56,28	37,48
Juni	525	90,0	307	41,1	41,4	12,5	524	22,2	972	392	373	6,2	58,7	1.400	54,03	37,50
Juli	528	89,8	289	56,0	41,9	12,1	530	23,1	950	269	510	2,9	57,2	1.402	55,39	37,52
Augustus	528	89,6	301	66,0	41,2	11,8	511	22,7	971	260	512	2,7	56,4	1.406	54,34	37,55
September	573	110,7	548	72,0	32,8	12,2	411	25,9	1.083	248	678	2,9	69,3	1.496	52,89	38,30
October	591	115,9	473	82,0	31,8	13,2	385	28,0	1.028	237	673	4,1	71,1	1.531	57,49	38,58
November	591	115,8	491	87,0	32,1	14,1	351	32,7	982	484	452	3,2	89,5	1.533	60,18	38,55

Discontovoet { huidige : 2 ½ %, sedert 1 December 1933.
vorige : 3 %, sedert 1 Juni 1933.

(1) De metaalvoorraad omvat het in Zweden bewaarde goud van de Bank, alsmede het in het buitenland gedeponeerde goud (circa 15 % van den gezamenlijken metaalvoorraad).

(2) De bank mag bankbiljetten uitgeven voor een bedrag gelijk aan het dubbel van haar metaalvoorraad + (sedert 30 Juni 1933) 350 millioen kronen.

i) Japansche Bank.
Weekstaten
(in millioenen yen).

86

DATUM	MUNT EN MUNTMATERIAAL			Speciaal fonds voor buitenlandsche valuta	Gedisconteerde wissels	Voorschotten aan den Staat	Voorschotten	Voorschotten op buitenlandsch papier	Obligaties van de Schatkist	Bijzettencirculatie	DEPOSITO'S VAN DE REGERING			Andero deposito's	Overige verplichtingen	Gezamenlijke verbintenissen	Dekkingspercentage (munt en muntmateriaal t.o.v. verbintenissen)
	Gouden munt en goud munt- materiaal	Andere	Totaal								Rekening- courant	Diverse	Totaal				
1937 9 October	801	51	852	—	557	2,9	27,3	82	532	1.573	141	133	274	67	105	2.019	42,2
6 November	801	60	861	—	632	2,9	27,2	149	642	1.677	295	121	416	65	117	2.275	37,8
4 December	801	56	857	—	487	2,9	27,1	136	693	1.776	76	122	198	67	106	2.147	39,9
1938 8 Januari	801	25	826	—	454	2,9	27,1	26	1.150	1.859	233	101	334	105	130	2.428	34,0
5 Februari	801	24	825	—	470	2,9	27,2	30	1.170	1.849	326	113	439	82	121	2.491	33,1
5 Maart	801	32	833	—	469	2,9	30,8	30	1.157	1.791	404	130	534	66	104	2.495	33,4
9 April	801	35	836	—	452	2,9	30,7	30	1.043	1.762	269	110	379	107	114	2.362	35,4
7 Mei	801	37	838	—	444	2,9	30,6	30	1.051	1.784	250	108	358	103	115	2.360	35,5
4 Juni	801	49	850	—	441	2,9	30,8	30	1.127	1.837	201	119	320	127	136	2.420	35,1
9 Juli	801	47	848	—	434	2,9	30,4	23	1.090	1.871	131	139	270	113	136	2.390	35,5
6 Augustus	501	46	547	300	486	2,9	32,1	23	1.141	1.965	179	157	336	70	147	2.518	21,7
10 September	501	46	547	300	468	2,9	30,4	15	1.366	1.843	452	178	630	122	139	2.734	20,0
8 October	501	44	545	300	482	2,9	30,5	15	1.441	1.940	411	201	612	143	140	2.835	19,2
5 November	501	47	548	300	477	2,9	30,5	25	1.571	2.042	430	200	630	89	215	2.976	18,4

Discontovoet { huidige : 3,46 %, sedert 11 Maart 1938.
vorige : 3,285 %, sedert 7 April 1936.

III. — BANK VOOR INTERNATIONALE BETALINGEN, TE BAZEL.

STAAT in duizendtallen Zwitsersche goud-franken [eenheden van 0,29032258... gr. fijn goud (art. 5 der statuten)].

87

	Per 31 October 1938		Per 30 November 1938	
ACTIVA.				
I. <i>Goud in baren</i>	29.303	5,0	33.969	5,7
II. <i>Kas</i> :				
Specie en tegoed bij banken	27.935	4,8	23.185	3,9
III. <i>Call-gelden</i>	14.434	2,5	19.782	3,3
IV. <i>Herdiscontabel papier</i> :				
1° Handelswissels en bankaccepten	153.568	26,2	158.522	26,6
2° Schatkistpapier	47.497	8,1	60.942	10,2
	201.065		219.464	
V. <i>Fondsen op termijn tegen interest uitgezet</i> :				
1° Op ten hoogste 3 maanden	51.974	8,9	50.110	
2° Op 3 tot 6 maanden	106	0,0	—	
	52.080		50.110	8,4
VI. <i>Wissels en onderscheiden beleggingen</i> :				
1° Op ten hoogste 3 maanden :				
a) Schatkistpapier	35.996	6,1	35.389	5,9
b) Onderscheiden beleggingen	88.120	15,0	53.967	9,0
2° Op 3 tot 6 maanden :				
a) Schatkistpapier	25.714	4,4	26.757	4,5
b) Onderscheiden beleggingen	34.301	5,9	53.352	8,9
3° Op méér dan 6 maanden :				
a) Schatkistpapier	32.867	5,6	45.827	7,7
b) Onderscheiden beleggingen	31.245	5,3	31.075	5,2
	248.243		246.367	
VII. <i>Andere activa</i> :				
1° Borg door centrale banken op gecedeerde wissels verleend	803	0,1	794	0,1
2° Andere posten	12.066	2,1	3.750	0,6
	12.869		4.544	
TOTAAL ACTIVA...	585.929	100,0	597.421	100,0

PASSIVA.

I. <i>Kapitaal</i> :		%		%
Geautoriseerd en geëmitteerd kapitaal : 200.000 aandelen van 2.500 Zwitsersche franken ieder	500.000		500.000	
Aandelen met 25 % volgestort	125.000	21,3	125.000	20,9
II. <i>Reserves</i> :				
1° Wettelijke reserve	4.688		4.688	
2° Dividende-reservefonds	6.528		6.528	
3° Algemeen reservefonds	13.055		13.055	
	24.271	4,1	24.271	4,1
III. <i>Lang loopende deposito's</i> :				
1° Rekening van de Trust der annuïteiten	152.850	26,1	152.850	25,6
2° Deposito der Duitse regeering	76.425	13,1	76.425	12,8
3° Deposito der Fransche regeering (Saargebied)	813	0,1	798	0,1
4° Waarborgfonds der Fransche regeering	24.799	4,2	24.336	4,1
	254.887		254.409	
IV. <i>Kort loopende en dadelijke opvraagbare deposito's</i> :				
1° Circulatiebanken voor eigen rekening :				
a) Op 3 tot 6 maanden	—	—	3.613	0,6
b) Op 3 maanden maximum	99.290	17,0	111.704	18,7
c) Op zicht	11.651	2,0	15.939	2,6
	110.941		131.346	
2° Circulatiebanken voor rekening van derden :				
Dadelijk opvraagbaar	2.196	0,4	1.766	0,3
3° Andere depositanten :				
a) Op ten hoogste 3 maanden	33	0,0	33	0,0
b) Dadelijk opvraagbaar	6.321	1,1	5.821	1,0
	6.354		5.854	
V. <i>Deposito's op zicht (goud)</i>	9.347	1,6	9.380	1,6
VI. <i>Verschillende posten</i> :				
1° Garantie op gecedeerde wissels	1.412	0,2	1.423	0,2
2° Andere posten	51.521	8,8	43.972	7,4
	52.933		45.395	
TOTAAL PASSIVA...	585.929	100,0	597.421	100,0

NOTA. — In dezen staat is niet inbegrepen het goud voor rekening van circulatiebanken bewaard en de fondsen dienende tot betaling van de internationale betalingen waarvan de Bank voor Internationale Betalingen trustee of fiscaal agent is.

INHOUDSTAFEL DER DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN.

	Tabel		Tabel
BEVOLKINGSSTATISTIEK VAN BELGIË	1	III. — Groothandelsprijzen van nijverheidsproducten	47
GELDMARKT.		IV. — Prijzen van landbouwproducten	48
I. — Discontovoet en rentestand voor beelingen	2	VOORTBRENGING.	
II. — Rentevoeten der Schatkistcertificaten en kortlopende bons	3	I. — Steenkoolmijnen en metaalproductie..	55
III. — Rentestanden voor bankdeposito's en tegoed ter Algemeene Spaar- en Lijfrentekas	4	II. — Diverse producties	56
WISSELMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN.		III. — Bouwbedrijvigheid	57
I. — Noteering der edele metalen te Londen.	9	IV. — Electriciteit	58
II. — Contantwisselkoersen op de Beurs te Brussel	10	V. — Gas	59
III. — Termijnwisselkoersen	11	VERBRUIK.	
a) wisselkoers op één maand;		I. — Indexcijfers van den verkoop aan de verbruikers	65
b) wisselkoers op drie maanden.		II. — Tabak	66
KAPITAALMARKT.		III. — Slachtingen	67
I. — Noteeringen van enkele overheidsfondsen	14	VERVOER.	
II. — Indexcijfer van de Beurs te Brussel...	15	I. — Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen	70
III. — Rendement der Belgische en Congolesche Staatsfondsen	16	a) Uitbatingsontvangsten en -uitgaven;	
IV. — Kapitaaluitgiften in België en Belgisch-Congo	17	b) Wagons aan de nijverheid geleverd;	
a) retrospectief overzicht;		c) Verkeer :	
b) detail der uitgiften;		1° algemeen spoorverkeer;	
c) ingedeeld naar de belangrijkheid van het kapitaal.		2° zware goederen :	
V. — Leeningen van overheids machten.....	18	A) gezamenlijk verkeer;	
VI. — Hypotheekinschrijvingen	19	B) binnenlandsch verkeer.	
RIJKSFINANCIËN.		II. — Havenverkeer	71
I. — Opbrengst van de belastingen.....	25	a) Antwerpen;	
II. — Toestand van de Fonds voor Delging der Staatsschuld.....	26	b) Gent;	
HET INKOMEN EN HET SPAREN.		c) Brugge-Zeebrugge;	
I. — Rendement der Belgische naamlooze vennootschappen.....	30	d) Groot-Brussel;	
a) detailgegevens per bedrijfsgroep;		e) Oostende.	
b) retrospectief overzicht;		BUITENLANDSCHE HANDEL.	
II. — Algemeene Spaar- en Lijfrentekas.....	31	I. — Indeeling aangenomen door de overeenkomst van Brussel	75
a) inlagen op particuliere spaarboekjes;		II. — Indeeling naar den graad van afwerking der producten	76
b) stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen ter Lijfrentekas.		WERKLOOSHEID.	
III. — Driemaandelijksch loonindexcijfer.....	32	I. — Algemeen overzicht	80
LOOP DER ZAKEN.		II. — Indeeling per provincie	81
I. — Verrekeningskamers	35	BANKSTATISTIEKEN.	
II. — Postchèque- en giroverkeer	36	I. — België en Belgisch-Congo.....	
III. — Gevaarlijke of hinderlijke inrichtingen. — Aanvragen om vergunning.....	37	a) Nationale Bank van België;	
IV. — Onbetaalde wissels	38	b) Bank van Belgisch-Congo;	
V. — Faillissementen en akkoorden tot voorkoming van faillissement.....	39	c) Driemaandelijksche staten der Belgische banken;	
a) retrospectief overzicht;		1. Door de Bankcommissie gepubliceerd;	
b) detail per bedrijfsgroep.		2. Door de Nationale Bank gepubliceerd.	
PRIJZEN.		II. — Buitenlandsche circulatiebanken.....	86
I. — Indexcijfers der groothandelsprijzen..	45	a) Discontovoet;	
a) in België;		b) Staat van de Banque de France;	
b) in het buitenland.		c) » Bank of England;	
II. — Indexcijfers der kleinhandelsprijzen en van de kosten van levensonderhoud	46	d) » Nederland. Bank;	
a) kleinhandelsprijzen in België;		e) » Zwitsersche Nationale Bank;	
b) kosten van levensonderhoud in België;		f) » Reichsbank;	
c) kosten van levensonderhoud en kleinhandelsprijzen in het buitenland.		g) » Feder. Res. Banks;	
		h) » Sveriges Riksbank;	
		i) » Japansche Bank.	
		III. — Bank voor Internationale Betalingen...	87

Abonnementsprijs per jaargang : 100 frank voor België.
120 frank voor het buitenland.

Losse exemplaren : fr. 7,50 voor België.
fr. 9,— voor het buitenland.

Prijs van het speciaal nummer : « Overzicht van den economischen toestand van België », in den loop van het voorafgaande jaar:
20 frank voor België.
25 frank voor het buitenland.

De betaling moet vooraf geschieden door overmaking op postgirorekening n° 500 van de Nationale Bank van België.

De abonneuten worden verzocht op te geven welke uitgave zij wenschen te ontvangen : de Nederlandsche of de Fransche.

Voorheen Drukkerijgesticht.
TH. DEWARICHET
J., M., G. en L. Dewarichet,
Brs & Zrs, maat. in gez. naam
16 Wilde-Woudstr., Brussel.

16592